

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

K I Y Â M E T

ve

KIYÂMET ALÂMETLERİ

(عَلَامَاتُ السَّاعَةِ)

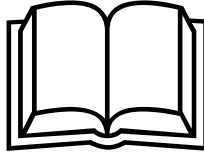
أَشْرَاطُ السَّاعَةِ

Eşrâtu's- sâat

Yazan
Ali Celâleddin Karakılıç
2010

İkinci Baskı

K I Y Â M E T
ve
KIYÂMET ALÂMETLERİ

K I Y Â M E T

ve

KIYÂMET ALÂMETLERİ

(عَلَامَاتُ السَّاعَةِ)

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ

Eşrâtu's- sâat

Y a z a n

Ali Celâleddin Karakılıç

2010

İ k i n c i B a s k ı

*Yaratılışın gâyesi,
Allâh 'a ibâdet ve kulluktur.*

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ.

**"Ben cinleri de, insanları da
ancak bana ibâdet (ve kulluk) etsinler,
(beni tanısinlar, beni bilsinler)
diye yaratdım".¹**

¹-Zâriyât, 56.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ. وَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ.
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَمَنْ
تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

Bi'smi'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın adıyla

Âlemlerin Rabb'i olan Allâh'a hamd olsun. Nihâî zafer (iyi sonuç, Allâh'a yönelib O'nun ıkâbından sakınan) müttekî'lerindir. Zâlimlerden başkasına düşmanlık yoktur".

Salât ve selâm, Rasûl'ümüz Hazreti Muhammed üzerine, tayyîb ve tâhir olan Âl ve Ashâb'ının üzerine ve Kıyâmet'e kadar ihsân ile Âl ve Ashâb'ına tâbi' olanların üzerine olsun.

سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيَّةَ الثَّقَلَانِ. ج

"Ey ins-ü cin (Ey insanlar ve cinler), ileride size (sizin yaptıklarınızın hesâbına) yöneleceğiz".²

² -Rahmân, 31.

Ö N S Ö Z

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَالْتَّيْنِ وَالزَّيْتُونِ. ۛ وَطُوْرَسِيْنِ. ۛ وَهَذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ.
لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِیْ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ. ۛ
ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلِيْنَ. ۛ
اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرٌ مَّمْنُوْنٍ. ۛ
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّیْنِ. ۛ
اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ.

"Tîn, Zeytûn, Sînîn dağı ve bu Emîn şehir hakkı için yemîn ederim ki biz, insanı, Ahsen-i takvîm üzere (en güzel bir sûretde) yarattık. Sonra da O'nu, (imtihân etmek için) aşığaların aşığısı olan Eşfel-i sâfilîn'e redd etdik. (Cehennem'in en alt tabakalarına kadar götüren şehvî arzûlarına, hevâ ve hevesine düşkün bir nefis ile berâber kıldık ve onun arzûlarına meyyâl bir hâle getirdik). **Ancak** (bu imtihânı kazanmak için) **îmân edip güzel güzel amel ve hareketlerde bulunan kimseler, bundan müstesnâdır. Onlar için bitmez, tükenmez (başa kakılmaz) mükâfât vardır.**

O halde (sen bu hakîkatlere inandıktan) **sonra hangi şey'** (hangi düşünce) **sana dînî hakîtleri** (ba's ve cezâ'yı) **yalanlayabilir?** (yalan saydırabilir?).³

Âyet-i kerîme'lerinin ifâdesine göre Kâinâtın en mükemmel bir varlığı olarak yaratılan insan, Cenâb-ı Hakk tarafından kendisine verilen bir takım yetkiler ile "**Halîfe'lik**" vasfına sâhib yüce bir varlıktır.⁴

³ -Tîn, 1-8.

Emîn şehir: Mekke şehri veyâ her cihetden emîn olan insan kalbi.

Bu bakımdan böyle yüce bir varlığın **halîfelik** sıfatına lâayık olabilmesi için bir imtihanâ tâbî' tutulması gerektiği gibi, bu imtihanî, şukr edip Rabb'ine yönelerek kazananların sonsuz bir mutluluğa nâil olması, nankörlük yapıp kazanamayanların da sürekli veyâ süresiz bir azâba duçar olmaları gerekir.

İşte böyle bir imtihan-ı ilâhîyi kazanabilmek için, daha ruhlar âleminde iken, "*Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?*" ilâhî hitâbına cevâben "*Evet, Rabb'imizsin, şâhid olduk*" diyen tüm insanların dünyâ hayâtına getirilerek bu sözlerinde (*Ahd-i mîsâk'larında*), kendi rızâ' ve ihtiyarlarında, samîmî ve şuurlu olup olmadıklarının denenmesi, bu sûretle de müsbet veyâ menfî olarak **kendi amellerine kendilerinin şâhid olup her hangi bir i'tirâz haklarının bulunamayacağı** husûsunun tesbîti, gerekli idi. Çünkü ezeldeki ruhlar âleminde, "*Evet, Rabb'imizsin, şâhid olduk*" sözünü, kimi insanlar samîmî olarak, kimi insanlar da kerhen söylemişlerdi.

İşte bu hakîkatin gerçekleşmesi için, yüce Rabb'imiz Allâhü Teâlâ, meleklerle hitâben,

وَادُّ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ اِنِّيْ جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَلِيْفَةً ط

"Hani, Rabb'in meleklerle: Ben yerde muhakkak bir halîfe yapacağım (yaratacağım) demişdi".⁵

⁴ -Böyle bir halîfelik vasfına sâhip olan insan-ı kâmil, bu nefis ile muazzezdir. Bunun için nefis, insan vücûdünün bir ruknüdür. Bunu alçaltan veyâ yücelten de yine bu nefisdir. Aşağıdaki kıssa, bu konunun daha iyi anlaşılmasına en güzel bir delildir:

Fatih Sultan Mehmed'in oğlu Sultan Bâyezid-i velî, hâl sâhibi bir Pâdişah idi. Bir gün gönlü paça istedi. Nefsinin arzûsuna galebe etmek istedi ise de nefsi gâlib gelip paça getirmelerini söyledi. Bir sahan içinde sirkeli sarımsaklı paça gelince "*Ey nefis, işte murâdın üzere paça geldi, istersen çık ye*" dedi ve ağzından gelince benzer iki gözü kör bir mahlûk çıkarak sahanın kenarına geçti. Kelb-i akûr (kudurmuş köpek) gibi paçanın suyunu içmeye başladı. Açlığını giderdikten sonra tekrar Bâyezid-i velî'nin ağzından içeri girmek istedi ise de eli ile vurarak yere düşürdü ve şunu öldürün dedi. Masadçı başı da koşup öldürdü. Fakat ne yapılacağı ve nasıl hareket edileceği bilinemedi. Çünkü velîlik ile ilim ehli olmak ayrı ayrı şey'lerdi.

Durum Şeyhu'l-islâm'a soruldu. O da "**İnsân-ı kâmil, bu nefis ile muazzezdir. Nefs-i vücûd, insanın bir ruknüdür. Bunu techîz ve tekfîn ile defn etmek gerektir**" diye fetvâ' verdi. Bunun üzerine techîz ve tekfîn edilerek kalabalık bir cemâat ile namazı kıldıkdan sonra Kubbe-i Bâyezid yanında küçük bir kabre defn edildi. Bunun için avam arasında "*Sultan Bâyezid, iki kere öldü, iki kere namazı kıldı*" denir.

Evliyâ Çelebi Seyâhatnâmesi.C.1.ss.238-239.

⁵ -Bakara, 30.

buyurmuş ve

"Öyle bir halîfe yapacağım, öyle bir halîfe ta'yîn edeceğim ki ona kendi irâdemden irâde, kendi kudretimden kudret, kendi sıfatımdan ba'zı selâhiyyetler vereceğim. Bu sûretle de o, bana izâfeten, bana niyâbeten (bana vekâleten) mahlûkâtım üzerinde bir takım tasarrufâta sâhip olacak, benim nâmıma ahkâmımı icrâ ve tenfîz edecek; fakat o bu hususda asîl olmayacak, kendi zâtı ve şahsı nâmına bi'l-asâle icrâyı ahkâm edecek değil, ancak benim bir nâibim (benim bir vekîlim), bir kalfam olacak, kendi hür irâdesi ile benim irâdelerimi, benim emirlerimi, benim kânûnlarımı tatbîke me'mûr bulunacak, sonra onun arkasından gelenler ve ona halef olarak aynı vazîfeyi icrâ edecek olanlar bulunacaktır".⁶

Bunun için de,

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيُبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَيْكُمْ ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ ۗ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ.

"O sizi yer yüzünün halîfeleri yapan, sizi, size verdiği şey'lerde, imtihâna çekmek için kiminizi derecelerle kiminizin üstüne çıkarandır. Şübhe yok ki Rabb'in, (isyankâr olanlar hakkında) cezâsı pek çabuk olandır ve muhakkak ki O, (itâatkâr olanlar hakkında da) Ğafûr ve Rahîm'dir".⁷

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيُبْلُوَكُمْ أَتُبْلُونَ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ.

"O, hanginizin daha güzel amel (ve hareket) de bulunacağını imtihân etmek için, (halîfelik vasfına sâhib olup olmadığımız husûsunda sizi denemek için), ölümü de, dirimi de takdîr eden ve yaratandır. O, (kendisine isyân edenlerden intikam almakda) Gâlib-i mutlak'dır. (Kendisine tevbe ile yönelip teslim olanlar hakkında da) Ğafûr'dur (bağışlayıcıdır)".⁸

⁶ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir, C.1. ss.299. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

⁷ -En'âm, 165.

⁸ -Mülk, 2.

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ط .

“O, hanginizin ameli (hal ve hareketi) daha güzel olduğu (husûsunda) sizi imtihana çekmek için, (halîfelik vasfına sâhib olup olmadığınız husûsunda sizi denemek için), gökleri ve yeri altı günde yaratandır. (Bundan evvel ise) Arş’ı, su üstünde idi”.⁹

إِنَّا جَعَلْنَا مَاعِلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيَبْلُوكُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا .

"Biz yer yüzünde ne varsa ona bir zînet verdik ki insanları, (ezeldeki ahinde ve halîfelik vasfında) hangisi daha güzel amel edecek diye, imtihân edelim".¹⁰

وَلَيَبْلُوكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ لَا وَنَبْلُوكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا .

"Andolsun sizi (bir takım teklifler ile) imtihân edeceğiz. Tâki içinizden mücâhidleri ve sabr-u sebât edenleri belirtelim. Haberlerinizi (tâat veyâ isyanlarınızı) açıklayalım".¹¹

âyet-i kerîme'lerinde ifâde buyurulan hakîkat gereğince yerleri gökleri yaratmış ve **halîfelik** vasfı ile şereflendirdiği biz kullarını her an bir imtihâna tâbî' tutmak için bu dünyâyâ getirmiş, *-İnsanın apaçık bir düşmanı olan İblîs'den başka-* tüm yaratılmışları hizmetimize âmâde kılarak sayısız ni'metler vermiş, sonsuz rahmetinin eseri olarak Peygamberler ve Kitâb'lar göndermek sûretiyle doğru yolu gösterip -*tebliğ etdirmiş olduğu dînî esâslarda-* dünyevî ve uhrevî gerçekleri bildirmiş, ezeldeki ahinde durup kendi rızâ' ve ihtiyarları ile samîmî ve şuurlu bir şekilde îmân edip mü'min ve müslim olanları sayısız ni'metler ile müjdelemiş; ezeldeki ahinde durmayıp kendi rızâ' ve ihtiyarları ile samîmî ve şuurlu bir şekilde îmân etmek istemiyen müşrik, münâfik ve kâfirleri de sonsuz bir azâb ile korkutmuş; böyle bir ilâhî imtihân tamamlandıktan sonra da,

⁹ -Hûd, 7.

¹⁰ -Kehf, 7.

¹¹ -Muhammed, 31.

سَنَفِرُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَانِ. ج

"**Ey ins-ü cin** (Ey insanlar ve cinler), **ileride size** (sizin yaptıklarınızın hesâbına) **yöneleceğiz**".¹²

buyurarak Kıyâmet kopup yeniden dirilince, herkesin amel defterleri eline verileceği o dehşetli günde, **halîfelik** gibi yüce bir vasfa lâayık olup olmadığıımızın hesâbının sorulacağını, bunun için de bu kâinâtın nizam ve intizâmının bozulup yeni bir nizam ve intizamın kurulacağını ve herkes yaptığının karşılığını görmek için âhîret hayâtı denilen yeni bir hayatın (*Cennet ve Cehennem hayâtının*) başlayacağını, açık bir şekilde haber verip ifâde buyurmuşdur.

İşte böyle bir netîcenin alınması için, dînden diyânetden uzaklaşan, şeytânî ve nefsânî süflî arzûlarının peşine düşerek Rabb'ini unutan, bu sûretle de **halîfelik** vasfını kaybederek hayvanlardan da aşağı bir duruma gelecek olan müşrik, münâfık, fâsık, kâfir gibi şerîr ve nankör insanların üzerine "**Kıyâmet**" kopacak, herkes yaptığının hesâbını vermek üzere **Mahşer**'e sevk edilecek, amellerinin karşılığı olarak Cennet ve Cehennem hayâtı başlayacaktır.

Böyle bir hayat başlamadan önce bize düşen görev ise, hakîkî bir îmân ile **Esfel-i sâfilîn**'den (*Cehennem'in en alt tabakalarına kadar götüren nefsânî arzûlardan*) kurtulup sâhip olduğumuz yüce vasıfları korumak, Rabb'imize yönelip O'na kayıtsız şartsız teslim olarak kulluğumuzu gereği gibi yerine getirmek, bu sûretle de yüce Rabb'imizin rızâsını ve sevgisini kazanarak O'nun sevdiği ve râzı olduğu bir kul olmaktır.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ.

"**Ben cinleri de, insanları da ancak bana ibâdet** (ve kulluk) **etsinler**, (beni tanısınlar, bilsinler) **diye yaratdım**".¹³

Âyet-i kerîme'sine göre, Allâhü Teâlâ'nın sonsuz kudretine, zâtları ile şâhidlik yapan canlı cansız tüm varlıkların, nebâtların ve hayvanların

¹² -Rahmân, 31.

¹³ -Zâriyât, 56.

üstünde, *zâtı, akli, idrâki, ilmi, îmânı, ameli, kudreti, irâdesi, konuşması* ile şâhid olan ve halîfelik vasfı ile şereflenmiş **insan** denilen bir varlık vardır ki o da, hiç bir ni'met ile kıyâs edilmesi mümkün olmayan

"Ma'rifetü'llâh duygusu'nun: *Allâh'ı bilme ve O'nun varlığına, birliğine, noksan sıfatlardan münezze olup kemâl sıfatları ile muttasıf olduğuna inanma duygusu'nun"*

en yüksek derecesine namzet olan insandır. Böyle en yüksek bir **Ma'rifetü'llâh'a** namzet olduğu için de *yaratılışın gâyesi* kendisidir, demekde bir sakınca yoktur.¹⁴

Bunun için de,

Yaratılışın gâyesi, Allâh'a ibâdet ve kulluktur.

hakîkati, her şey'in üzerindedir. Yerlerde ve göklerde olan her şey'in, insanlara hizmet etmek için yaratılmış olmasındaki sır ve hikmet de budur. Bunun için külfet nimete göre olacağından Yaratan'a inanan ve inanmayanların birbirinden ayırd edilmesi esâsına binâen,

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
الْإِنْسَانُ ط إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا.

"Biz emâneti (işlenmesinde sevâb, terkinde azâb olan îmân, ibâdet, ahlâk gibi şey'leri) **göklere, yere ve dağlara arz etdik de onlar bunu yüklenmekden çekindiler. İnsan ise bunu** (bu sorumluluğu) **yüklendi.** (Fakat bu sorumluluğun hakkını tam olarak yerine getirmede). **Çünkü o, çok zâlim, çok câhildir"**.¹⁵

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتَّقِيكُمْ ط إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ.

"Şübhesiz ki sizin Allâh nezdinde en şerefliiniz takvâca en ileride olanınız (samîmî bir îmân ile sâlih ameller işleyerek Esfel-i sâfilîn'den kendisini kurtarıp halîfe olmaya lâyük olanınız) **dır. Hakîkaten, Allâh her şey'i bilen, her şey'den haberdâr olandır"**.¹⁶

¹⁴ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.3.ss.256. Ahmed Naim.

¹⁵ -Ahzâb 72.

¹⁶ -Hucurât, 13.

buyurulması da bundandır.

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.

"İşte (her Fâtiha okuyuşunda sırât-i müstekîm'e hidâyetini isteyen takvâ sâhibi) **bu müttekîler, Rabb'lerinden** (gelen) **hidâyetin tam üzerindedirler. İşte bu müttekîler,** (sahîh bir îmân ile Esfel-i sâfilîn'den kendilerini kurtararak halîfelik vasfına sâhip olup) **muradlarına erenlerdir".**¹⁷

Ne mutlu, böyle takvâ yolunu tutup aklını kullanarak sâhip olduğu ni'metlere şukr etmesini bilenlere ve ne mutlu, halîfelik vasfını koruyup ilâhî imtihânı kazanarak Rabb'inin sevgisini ve rızâsını kazananlara.

Ali Celâleddin Karakılıç

20-Mart-2008

12-Rabîu'l-evvel-1429

Talas

¹⁷ -Bakara, 5.

سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَانِ. ٢

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا ط

لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ. ٣

"Ey ins ve cin, ileride (kıyâmet gününde) siz (in hisâbınızı görmey) e yöneleceğiz".

"Ey cin ve insan cemâat (ler) i (işte o zaman), Göklerin ve yerin bucaklarından geçmeye (kaçıp kurtulmaya) gücünüz yetiyorsa –ki (Allâh'ın bahş edeceği) bir kudretle olmadıkça asla geçemezsiniz- haydi geçin (kurtulun)".¹⁸

¹⁸ -Rahmân, 31 ve 33.

I. K i t â b

K I Y Â M E T

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bi'smi'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm

Kıyâmet ne demek

Yaratılışın gâyesi, Allâh 'a ibâdet ve kulluktur.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ.

"Ben cinleri de, insanları da (başka bir hikmetle değil) **ancak** (benim varlığımı, birliğimi ve noksan sıfatlardan münezze olup kemâl sıfatları ile muttasıf olduğumu bilsinler de) **bana kulluk ve ibâdet etsinler diye yaratdım**".¹⁹

Âyet-i kerîme'si, bunun açık bir delilidir.

Allâhü Teâlâ, daha ruhlar âleminde iken Âdem *aleyhi's-selâm*'ın sulbünden kıyâmete kadar gelip geçecek olan bütün insanları, insan timsâli zerrelere hâlinde birbirinin sulbünden halk ettikten sonra onlara akıl, irâde, şuur, hayat ve konuşma kudreti verdi.²⁰ İşlenmesinde sevâb,

¹⁹ -Zâriyât, 56.

²⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.333. Kâmil Miras.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمِئٍ مَسْنُونٍ. ٥

"And olsun ki biz insanı, kuru bir çamurdan, (insan şeklinde) **sûretlenmiş kara bir balıktan yaratmışızdır**". Hicr, 26.

Âyet-i kerîme'si de, böyle bir yaratılışın şeklini, açık bir şekilde ifade etmektedir.

terk edilmesinde günah olan emânet duygusunu kalblerinin derinliğine indirdi. Bundan sonra da **Hâlikıyyet**'ine (*Yaratıcılığına*) ve **Rubûbiyyet**'ine (*yegâne Rabb ve Ma'bûd olduğuna*) delâlet eden nice delilleri gösterdikden sonra,

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ ۗ أَلَسْتُ

بِرَبِّكُمْ ۗ قَالُوا بَلَىٰ ۗ شَهِدْنَا ۗ أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ۗ

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاءُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ ۗ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ۗ

“Hani Rabb’in Âdem oğullarından, onların sırtlarından (sulblerinden) zürriyyetlerini çıkarıp kendilerini kendilerine şâhid tutmuş -*Ben sizin Rabb’iniz değil miyim?*- (demişdi). Onlar da -*Evet, (Rabb’imizsin), şâhid olduk- demişlerdi*”.

“(İşte bu şâhidlendirme) Kıyâmet günü -*Bizim bundan haberimiz yokdu- dememeniz içindi*”.

“Yâhud -*Daha evvel ancak atalarımız (Allâh’a) şirk koşmuşdu. Biz de onların ardından (gelen) bir nesiliz, (biz ancak onlara uyduk). Şimdi o bâtulı kuranların işlediği (günahlar) yüzünden bizi helâk eder misin?- dememeniz içindi*”.²¹

âyet-i kerîme'lerinde ifâde buyurulan sül ve cevâbı ve kendimizi kendimize şâhid tutma keyfiyyetini dile getirdi. Bunun netîcesi olarak da kıyâmete kadar ne kadar insan gelip geçecekse hepsi **Âdem aleyhi's-selâm**'ın sulbünden çıkan zürriyyetler hâlinde yazılıp takdîr edildi. Bundan sonra da beşerde tenâsül (*birbirinden doğup üreme*) bir kânun oldu.²²

Ezeldeki bu şâhidlendirme netîcesinde bütün insanlar, daha ruhlar âleminde iken, Allâhü Teâlâ'nın varlığını, birliğini ve noksan sıfatlardan münezze olup kemâl sıfatları ile muttasıf bulunduğunu kabûl ve tasdîk edip O'nun terbiye ve emânetini kabul etmiş, buna şâhid olduğunu teahhüd edip kabullenmiş, **Rubûbiyyet**'ine (*Yegâne Rabb ve ma'bûd*

²¹ -A'râf, 172-173.

²² -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir. C.4.ss.2329. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

olduğuna) îmân edip ikrâr etmiş, bu sûretle de ezeli bir **ahd** ve **zimmet** altına girmiştir.

İşte bu mukâvele ve fitrî mîsâk (*sözleşme ve andlaşma*), beşerin din duygusunun mebdai (*kaynağı*), hukûk fikrinin ilki, medeniyet ve toplum anlayışının başlangıcı olmuştur ki böyle bir anlayış, Allâhü Teâlâ'ya kulluk ve ibâdetin de başlangıcı olmuştur.

Bunun için **Yevm-i mîsâk**'da (*sözleşme ve andlaşma günü'nde*) zuhûr eden ve **Ahd-i mîsâk**'da (*söz vermede, andlaşmada*) bulunan zürriyyetin tamâmı dünyâya gelip bu ahdinde *-samîmî olup olmadığı husûsunda imtihân olmadıkca-* kıyâmet vukû' bulmaz. Çünkü **Ahd-i mîsâk** zamânında samîmî bir şekilde îmân edip mü'min olanlar, bunu kendi rızâ' ve ihtiyarları ile samîmî ve şuurlu olarak yaptılar. Kendi rızâ' ve ihtiyarları ile samîmî ve şuurlu bir şekilde îmân etmek istemeyenler de bunu kerhen yaptılar.²³

²³ -Hulâsatü'l-Beyân fî Tefsîri'l-Kur'ân, C.5.ss.1801. Mehmed Vehbi.

Allâhü Teâlâ, ilm-i ezeli ile, **ahd-i mîsâk**'da bulunan zürriyyetin tamâmında, kendi fiil ve ihtiyarları ile kimlerin samîmî bir şekilde îmân edeceğini, kimlerin etmeyeceğini gâyet iyi bildiği için,

وَلَقَدْ دَرَأْنَا لِحَمَمٍ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ هُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِمَا نُوهِمُ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِمَا نُوهِمُ أَدَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِمَا نُوهِمُ أُولَئِكَ كَمَا الْأَنْعَامُ بَلْ هُمْ أَصْلَابٌ أُولَئِكَ هُمُ الْعَا فِلُونَ.

"And olsun ki biz ins-ü cinden bir çoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalbleri vardır, bunlarla idrâk etmezler; gözleri vardır, bunlarla görmezler; kulakları vardır, bunlarla işitmezler. Onlar dört ayaklı hayvanlar gibidir. Hattâ daha sapıkdırlar. Onlar gaflete düşenlerin ta kendileridir". (A'râf, 179).

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا.

"Biz emâneti (işlenmesinde sevâb, terkinde azâb olan îmân, ibâdet, ahlâk gibi şey'leri) **göklere, yere ve dağlara arz ettik de onlar bunu yüklenmekden çekindiler. İnsan ise bunu (bu sorumluluğu) yükledi.** (Fakat bu sorumluluğun hakkını tam olarak yerine getirmedi). **Çünkü o, çok zâlim, çok câhildir**". Ahzâb 72. buyurmuştur.

Keza,

Huzeyfe *radıye'llâhü anh* 'dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîf'de de,

إِنَّ الْأَمَانَةَ نَزَلَتْ فِي حِجْرِ دُرِّ قُلُوبِ الرِّجَالِ. ثُمَّ نَزَلَ الْقُرْآنُ. فَعَلِمُوا مِنَ الْقُرْآنِ وَعَلِمُوا مِنَ السَّنَةِ. ثُمَّ حَدَّثَنَا عَنْ رَفْعِ الْأَمَانَةِ.

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

"Emânet insanların kalblerinin derinliğine indi, sonra Kur'an inerek ondan ve sünnet'den (emânetin nasıl muhâfaza edileceğini) öğrendi. Sonra da bu emânetin kaldırılacağından bahs etti". buyurulmuştur ki bu hadîs-i şerîf, âhir zamanda insanların dinen bozulacaklarını, emânetin ortadan kalkacağını haber vermektedir. Hadîs-i şerîf'in devâmında da,

"İnsanlar (o hâle gelecek ki) alış veriş yapacaklar; birinin doğru dürüst hareket ettiği görülür görülmez: **-Filân oğullarında emîn bir adam var-** denecek. Hatîâ herîfin kalbinde hardal tânesi kadar îmân olmadığı halde onun hakkında: **-O ne metin, o ne zarîf, o ne akıllı adamdır-** denilecek". buyurulmuştur ki bu da insanların, âhir zamanda ne hâle geleceklerini açık bir şekilde ifâde etmektedir.

Sahîh-i Müslim Tercüme ve Şerhi, C.2.ss.524. Ahmed Davudoğlu.

Îmân etmeyeceklerin, hayvanlardan da aşağı bir durumda olmaları husûsu ise, üzerinde durulup ibrat alınması gereken bir konudur ki inanan insanlar, hayvanların şu özelliklerine bile sâhip değildirler. Çünkü hayvanlar,

1-Kendi yaratılışlarına göre, *-bir çok âyet-i kerîmede belirtildiği üzere-* Cenâb-ı Hakk'ı tesbîh ve tenzih ederek O'na ibâdet ederler.

كُلُّ قَدِّ عِلْمٍ صَلَاتُهُ وَتَسْبِيحُهُ ط

"Onlar, namazlarını (duâlarını) ve tesbîhlerini çok iyi bilirler". Nûr, 41.

يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ج

"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nu tesbîh (ve tenzih) eder". Haşr, 24.

Âyet-i kerîmeleri gibi âyetler, bunun açık bir delilidir.

2-Fitrat ve yaratılış özelliklerinden dışarı çıkmazlar. Ne için yaratılmış iseler o görevi yaparlar.

3-Seçebildikleri kadar menfaat ve zarar veren şey'leri seçerler. Menfaat verenleri alırlar, zararlı olanları terk ederler.

4-Kendi yaratılış özelliklerini değiştirmek sapıklığına düşmezler.

Hak Dini Kur'an Dili Türkçe Tefsir, C.4.ss.2336. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

Kezâ,

Hazreti Ali *radıye'llâhü anh'* den rivâyet edilen bir Hadîs-i şerîf'de de, *-Kul kendi filinin hâlıkı değil müsebbibi, (ya'nî kulun her hâlinin kendi kesbi ile), olduğu esâsına binâen kendi ameline kendisinin şahid olacağı husûsuna işâretle-* şöyle buyurulmuştur:

مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ مِمَّنْ نَفْسٍ مِّنْفُوسَةٍ إِلَّا كَتَبَ مَكَأُ نُهَا مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَإِلَّا قَدْ كَتَبَتْ شَقِيَّةً أَوْ سَعِيدَةً .

"Her insanın saâdet ve şekâveti, Cennet'lik ve Cehennem'lik olduğu, ezelde İlm-i ilâhî' de takdîr edilmiştir".

Ashâb-ı Kirâm,

"Öyle ise Yâ Rasûle'llâh: Dünyâda sa'y ve ibâdetin, bir takım meşakkatlere göğüs germenin ne te'siri var? Varsın herkes mukadder olan âkıbetine doğru sürüklensin".

Rasûlü'llâh *salle'llâhü aleyhi ve sellem* de,

"Teklif'lerde meşakkat yokdur. Herkes, muktezâ-i fitrat'a nâil ve müyesser oluyor. Cenâb-ı Hakk, herkese (kendi isteği doğrultusunda) hayır ve şerden neyi müyesser kıldıysa, o kimse onu kolaylıkla seve seve işliyor"

buyurulmuştur.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.4.ss.557. (666 nulu h. ş.ve izâhı). Kâmil Miras.

Başka bir hadîs-i şerîf'de de,

"Herkes (kendi isteği doğrultusunda) hangi kâbiliyyet ve tabiatde yaratıldıysa, (yâhud) kendisine hangi mizâc ve tabiatın icâbı kolaylaştırıldıysa ona göre hareket eder".

buyurulmuştur.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.223. (2062 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.2.ss.492. Hasan Basri Çantay.

وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ.

"Siz, neyi açıklarsanız, neyi de gizlemişseniz hepsini elbetde ben bilirim".²⁴

Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*, bir kere yıkılmak üzere olan bir binânın yanından geçerken sür'atlı yürüyüp geçti. Ashâb "*Yâ Rasûlallah, Allâh'ın kazâs'ından mı kaçuyorsunuz*" diye sorunca "*Allâh'ın kazâs'ından Allâh'ın kaderine ilticâ' ediyorum*" buyurmuşdur.

Hazreti Ömer *radiye'llâhü anh* da Şam'a gittiği zaman orada Tâûn bulunduğunu işitince, -bu Hadis-i şerif gereğince- oraya girmeyip geri döndü. Bunu gören Ebû Ubeyde ibn-i El-Cerrah *radiye'llâhü anh* da, "*Yâ Ömer, Allâh'ın kazâs'ından mı kaçuyorsun?*" deyince, O da "*Allâh'ın kazâs'ından kaderine kaçıyor ve ilticâ' ediyorum*" cevâbını vermişdir.

Bu iki hâdisiye dayanılarak kader, kazâ sûretini bulmadıkça Allâhü Teâlâ'nın onu ref' etmesi umulur. Nitekim,

(. كَلَّ يَوْمَ هُوَ فِي شَأْنٍ.) : **Allâh her an ve saat bir emirde, bir işteditir.** (Rahmân, 29),

âyet-i kerîmesine göre Allâhü Teâlâ, ilâhî kazâ ile yeni yeni şüûn'a (işlere) ve hallere vücûd verir, denilmiştir.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi.C.12.ss.221. Kâmil Miras.

Cenâb-ı Hakk, Ra'd sûresi'nin şu âyet-i kerîmesinde

بِمَحْوِ اللَّهِ مَآ يَشَاءُ وَيُثَبِّثُ ۚ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ.

"Allâh dilediğini mahveder, dilediğini yerinde bırakır. (Tağyîre uğramayan bir şey' ancak kendi yanındaki ana kitâb'dır". Ra'd, 39.

buyurmuşdur ki Levh-ı mahfûz, kader ve ezeli ilm-i ilâhî'dir. Mahv ve isbât sûretiyle tağyîre uğrayan ise kazâ'dır. Bunun için Ehl-i sünnet âlimleri, kazâ ve kader hakkında şöyle derler:

"Cenâb-ı Hakk, eşyâyı yaratmazdan önce eşyanın miktarlarını, hallerini, icâd zamanlarını takdir edib bilir. Sonra takdir ettiği o şey'i, bu ilmi icâbı icâd eder. Bunun için îmân, küfür, hayır, şerr, menfaat, mazarrat gibi bütün şüûnât, Cenâb-ı Hakk'ın ezeli ilmi, irâdesi ve kudreti ile vücûd bulur. O'nun mülkünde, O'nun hukûm ve takdîrinden başka hiç bir kimsenin ve hiç bir kuvvetin hukûm ve nüfûsu yoktur. Cenâb-ı Hakk, bu ezeli ilmi icâbı lâ-yezâlide (zeval bulmayan bir zamanda) eşyâya vücûd verir".

"Bununla berâber kazâ ve kader bahsinde en doğru bilgi kaynağı Kitâb ve Sünnet'dir. En doğru hareket de bunlardan ilhâm olarak tevakkuf etmektir. Çünkü kazâ ve kader bilgisi, Allâhü Teâlâ'nın kendisine tahsîs ettiği bir sırdır".

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss. 222-225. Kâmil Miras.

Kezâ,

وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبِيبٌ إِلَيْكُمْ الْإِيمَانَ وَرَزَقَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمْ الْكُفْرَ وَالْمُسْوَاقَ وَالْعِصْيَانَ ۗ
أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ۗ

"Allâh size îmânı sevdi. Onu kalblerinizde süsledi. Küfrü, fâsıklığı, ısyânı size çirkin gösterdi. İşte rüşdünü bulanlar (îmânında sâbit olanlar) da onların ta kendileridir". (Hucurât, 7).

"O küfr edenler kalblerine o taassubu, o câhillik taassubunu yerleştirdiği zaman, Allâh da rasûlünün ve mü'minlerin üzerine sekînetini (ma'nevî kuvvetini) indirdi ve onları (mü'minleri) takvâ sözü üzerinde durdurdu. Zâten onlar da buna lâyıf ve ehil idiler. Allâh her şey'i hakkıyla bilendir". Fetih, 26.

"De ki: Hakk (olan bu Kur'ân) Rabb'inizdendir. Artık dileyen inansın, dileyen de küfre sapsın (kâfir olsun)...". Kehf, 29

âyet-i kerîme'leri de, îmân ve küfür yollarından birisinin tercih edilmesi konusunun, kişinin kendi fiil ve ihtiyârı ile olduğunu açık bir şekilde ifade etmektedir.

²⁴-Bakara, 33.

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ.

"Allâh, ne açıklar, ne gizlerseniz (hepsini) bilir".²⁵

وَ أَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَحْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ ط

"Ben sizin gizlediğinizi de, açıkladığınızı da çok iyi bilenim".²⁶

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ.

"Onların sîneleri ne saklıyor, ne açıklıyor, muhakkak senin Rabb'in elbetde biliyor".²⁷

قُلْ إِنْ تُخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمُهُ اللَّهُ ط وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ط
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

Bu âyet-i kerîme'nin üst tarafında ifâde buyurulduğuna göre Cenâb-ı Hakk, Melekleri ve İblîs'i imtihân etmek istediğinde "Yer yüzünde bir halîfe (insan) yaratacağım" buyurunca, onlar da "Biz seni hamd ile tesbîh ve takdîs edip dururken orada bozgunculuk yapacak, kanlar dökecek kimseler mi yaratacaksın?" demişlerdi. Allâhü Teâlâ da "Her halde sizin bilmediklerinizi ben bilirim" deyince hatâ ettiklerini anlayan Melekler, derhal "Seni tenzîh ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim bir bilgimiz yok, Alîm ve Hakîm olan ancak sensin" diyerek Allâhü Te'alâya karşı olan teslîmiyetlerini bildirmişlerdi ki bu sözü söyleyenler içinde İblîs de vardı.

Fakat Meleklerin ve İblîs'in bu sözlerinde samîmî olup olmadıklarını belirtmek ve kendi amellerine bi'z-zât kendilerinin şahîd olup bir i'tiraz haklarının kalmadığını göstermek gerekiyordu. Bunun için de Cenâb-ı Hakk, hepsine birden "Âdem için (Allâh'a) secde edin" emrini verince, İblîs'den başka bütün Melekler derhâl secde etdiler. İblîs ise kibirlenip kendine göre bir yorum yaparak secde etmedi. Çünkü o, yukarıdaki âyet-i kerîme'de belirtilen -Seni tenzîh ederiz...-sözünü, kerhen söylemiş olduğundan sözünde samîmî olmayan kâfirlerdendi.

İşte bütün insanların ezeldeki sözleri de böyledir. Bunun için **Ahd-i misâk**'da samîmî olanlar bunu kendi rızâları ile samîmî olarak yaptıklarından bu dünyâda da samîmî bir müslümân olarak **asfî** (fitrî) îmânlarını korudular ve **kesbî** îmâna yöneldiler. Samîmî olmayanlar da bunu **kerhen** yaptıklarından bu dünyâda da küfrü, şirki ve nifâkı tercih etdiler ki bu dünyâdaki ilâhî imtihânın hîkmeti de bu hakîkati gözler önüne sermek olsa gerektir. Allâhü a'lem.

Bununla beraber **Rahmân** olan Allâhü Teâlâ, kullarının **kesbî** îmâna yönelmeleri için -şirkden, küfürden ve nifakdan sakınmak şartı ile- îmân kapısını son nefese kadar açık tutmuş, tevbe edip kendine yönelenleri afv ve mağfîret edeceğini bildirmiştir. Çünkü Allâhü Teâlâ, kulları hakkında **Raûf** ve **Rahîm**'dir.

"إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ : Allâh, insanlar hakkında Raûf ve Rahîm'dir". Hacc, 65.

"لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ط : Allâh'ın rahmetinden ümîdinizi kesmeyin". Zümer, 53.

Gibi âyet-i kerîme'ler bunun açık bir delîlidir.

²⁵ -Mâide, 99. ve Nûr, 29.

²⁶ -Mümtehine, 1.

²⁷ -Neml, 74.

"De ki: İçinizdekini gizleseniz de, açığa vursanız da Allâh onu bilir. Göklerdeki her şey'i, yerdeki her şey'i de bilir. Allâh her şey'e hakkıyla gücü yetendir".²⁸

ذَٰلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ.

"İşte bu, görünmeyi de, görüneni de bilen, Azîz ve Rahîm (yegâne gâlib ve çok esirgeyici) olan (Allâh) dır".²⁹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ
بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ.

"Ey îmân edenler, sizi, size hayât verecek şey'lere (dînî akîde ve esâslara) da'vet ettiği zaman Allâh'a ve Rasûl'üne icâbet edin. **Bilin ki şübhesiz Allâh, kişi ile kalbi arasına girer** (ve ne yaptığını, ne düşündüğünü ve neye inandığını çok iyi bilir). **Ve siz, hakîkaten O'na dönüp** (O'nun huzûrunda) **toplanacaksınızdır**".³⁰

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ ۚ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ.
إِذْ يَتَلَقَى الْمُتَلَقِيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَالِ قَعِيدٌ.
مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ.
وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ۗ ذَٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيذٌ.

"And olsun, insanı biz yaratdık. Nefsinin ona ne vesveseler vermekde olduğunu da biz biliriz. (Çünkü) **biz ona şah damarından daha yakınız**".

"Hatırla ki (insanın) sağında, solunda oturan, onun amellerini tesbit etmekte olan **iki de (melek) vardır**".

"O, bir söz atmaya dursun, mutlak yanında hâzır bir gözcü vardır".

²⁸ -Âl-i İmrân, 29.

²⁹ -Secde, 6.

³⁰ -Enfâl, 24.

“(Bir gün bakarsın ki) **ölüm baygınlığı, gerçek olarak gelmiş, -İşte bu, senin kaçıp durduğun şey’- dir** (denilmiş) **dir**”.³¹

وَأَنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ. لَا كِرَامًا كَاتِبِينَ. لَا يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ.

"Sizin üzerinizde **hakîkî bekciler** (amel ve hareketlerinizi dâimâ murâkabe eden melekler)",

"(Allâh'ın içinde) **çok şerefli yazıcılar vardır**",

"**ki onlar ne yapıyorsanız hepsini bilirler**".³²

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ. ط

"**Hiç bir nefis hâriç değil, ille onun üzerinde bir gözeten** (yaptığı hayır ve şerr işleri kontrol eden melekler veyâ Cenâb-ı Hakk) **vardır**".³³

Âyet-i kerîme'lerine göre, insanların ve mahlûkâtın açığa vurduklarını da, gizli tuttuklarını da çok iyi bilen Allâhü Teâlâ, bu durumun açıkca ortaya çıkması; Allâhü Teâlâ ile yaptığımız ahd'e, verdiğimiz söze, bu dünyâda da sâdık kalıp kalmadığımızın isbâtı; herkesin kendi inaniş ve amelini bi'z-zât kendisinin şâhid olup Cennet'lik veyâ Cehennem'lik olduğuna her hangi bir şekilde bir i'tirâzda bulunmaması için, yerleri gökleri, hayâtı ve ölümü yaratıp *-kabullenmiş oldukları emâneti hakkıyla yerine getirip yanlış yollara gitmemeleri için, sonsuz rahmetinin bir eseri olarak, onlara doğru yolu gösterecek kitâblar ve peygamberler göndermek sûretiyle-* imtihana tâbi' tuttu ki bu da İlâhî hikmet'in bir gereği idi.

³¹ -Kâf, 16-19.

Ölüm hakkındaki bir Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Her kim Allâh'a kavuşub O'nu görmeğe muhabbet ederse, Allâh da ona kavuşub görmesini sever. Her kim de Allâh'a mülâkî olmakdan hoşlanmazsa, Allâh da ona mülâkî olmakdan hoşlanmaz".

"Mü'mine ölüm hâli gelince Allâh'ın o kulundan hoşnutluğu, Allâh'ın ikrâm ve ihsâmî müjdelendir. Bu müjde üzerine artık mü'mine önünde (ölüm gibi) kendisini karşılayacak hallerden sevimli bir şey' olmaz. O anda mü'min Allâh'a mülâkî olmaya muhabbet eder. Allâh da mü'min kuluna mülâkâtı sever.

Fakat kâfir öyle değildir. Ona ölüm hâli gelince Allâh'ın azâbı ve ukûbeti müjdelendir. O anda kâfire önündeki ölüm gibi hallerden daha çirkin bir hal olmaz. Bu sûretle kâfir, Allâh'a mülâkî olmayı fenâ görür, Allâh da ona mülâkî olmayı fenâ görür".

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12. ss.204. (2043 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

³² -İnfîtâr, 10-11-12.

³³ -Tânk, 4.

Bu bakımdan,

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۖ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۗ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ ۗ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۗ

“O halde (Habîbim), yüzünü bir Hanîf (Muvahhid) olarak, dîne, Allâh’ın o fitratına (İslâm fitratına) çevir ki O, insanları bunun üzerine yaratmıştır. Allâh’ın yaratışında (hiç bir) değişme olmaz. Bu, dimdik ayakta duran bir dîn’dir. Fakat insanların çoğu bilmez”.³⁴

âyet-i kerîmesinde ve

مَٰمِنٌ مَّوْلُودٍ إِلَّا يُؤَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ . كَمَا تُنْتَجِجُ الْبَهِيمَةَ بِرِيمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ .

“Her doğan çocuk muhakkak İslâm fitratı üzerine doğar. Sonra anası ile babası onu (Yahûdî ise)Yehûdî, (Nasrânî ise) Nasrânî, (Mecûsî ise) Mecûsî yapar. Nasıl ki, her hayvanın yavrusu a’zâları tam olarak doğar. Hiç o yavrunun burnunda, kulağında eksik, kesik bir şey’ görülür mü?”³⁵

hadîs-i şerîfinde belirtildiği üzere, ezeldeki ahdinin gereği olan inanç, duygu ve fitrata göre dünyâya gelen insanlardan hakîkî ve samîmî îmân ehli olanlar, dünyâ hayâtında da bu ezeli îmânını izhâr edip Rabb’ine yönelerek ve O’na kayıtsız şartsız teslîm olarak bu ilâhî imtihanı kazanmaya muvaffak olurlar. Bu bakımdan bunlar için, âyet-i kerîmede,

فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ .

³⁴ -Rûm, 30.

³⁵ -Sahîhu'l-Buhârî, Cüz' 2. Kitâbü'l-cenâiz.ss.120.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi.C.4.ss.529. (664 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Not:

Bu âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf’de zikri geçen **Fitrî îmân**, ezeldeki ahd-i misâkın bir devâmı olduğundan bülûğ çağına kadar devam ettiği hâlde buna itibâr olunmaz. Fakat bülûğ çağına gelip mükellef oldukdan sonra kendi fiil ve ihtiyârî ile kazanılan **kesbî** îmâna itibâr olunur. Bu bakımdan kula düşen görev, aslî îmânı (**fitrî îmânı**), kesbî îmân ile doğrulayıp tasdik ederek takvîye ve te’yîd etmektir. Yoksa tebdîl ve tağyîr değildir.

“Size benden bir hidâyetci (rehber bir peygamber) gelir de kim benim o hidâyetimin izince giderse (göndereceğim peygambere uyup benim emirlerimi tutar ve yasaklarımdan kaçarsa) artık onlara hiç bir korku ve tehlike yoktur. Onlar mahzûn da olacak değillerdir”.³⁶

إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ج رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ط

"Biz, Rabb'inden bir rahmet eseri olarak (peygamberler) gönderenleriz".³⁷

buyurulmuştur.

Ezeldeki ruhlar âleminde kerhen îmân edip sözlerinde samîmî olmayanlar da, dünyâ hayâtında bu ezeli îmânı izhâr edip Rabb'lerine yönelemediklerinden ve O'na kayıtsız şartsız teslîm olmadıklarından bu ilâhî imtihânı kaybedip kâfir veyâ münâfık veyâ müşrik olurlar. Bu bakımdan bunlar için de âyet-i kerîme'lerde, şöyle buyurulmuştur:

أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ج هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ.

“Onlar, ateşin (Cehennem'in) arkadaşlarıdır. Onlar, orada bir daha çıkmamak üzere kalıcıdır”.³⁸

فَا تَقْوُ النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ج أ عِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ.

"Korkun o ateşden ki onun tuturağı (odunu, çirası, ocak taşı) insanla o taşdır. O (ateş) kâfirler için hazırlanmıştır”.³⁹

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ ج فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ.

“Onlar, hidâyet'i bırakıp dalâlet'i, mağfiret'e bedel azâb'ı satın almış kimselerdir. Onlar, ateşe karşı ne kadar da sabırlıdır (ne kadar da dayanıklıdır)”.⁴⁰

³⁶ -Bakara, 38.

³⁷ -Duhân , 5-6.

³⁸ -Bakara, 39.

³⁹ -Bakara, 24.

⁴⁰ -Bakara, 175.

وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً ۖ أَتَصْبِرُونَ ۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۙ

"Sizin bir kısmınızı diğer bir kısmınız için bir ibtilâ' (ve imtihan mevzûu) yaptık ki sabr edecek misiniz? (diye). **Senin Rabb'in** (her şey'i) **hakkıyla görendir**".⁴¹

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

"Artık onlar, kazanmakta oldukları (günâhın) **cezâsı olmak üzere az gülsünler, çok ağlasınlar**".⁴²

Allâhü Teâlâ, kesbî îmâna yönelmeyen kullarına hemen azâb eder mi?

Allâhü Teâlâ, kendi fiil ve hür irâdesi ile kesbî îmâna yönelmeyen kullarının günahlarından dolayı -*sonsuz rahmetinin bir eseri olarak*- hemen onlara **azâb** etmez. Fakat **ihmâl** de etmez. Ancak türlü şekillerde onları ikâz ederek imâna gelip tevbe etmeleri için te'hîr eder. Bu te'hîrden de bir fırsat yakalayıp Hakk'a yönelmemekte isrâr ederlerse o zaman da onlara azâb hakk olur ki şu âyet-i kerîmeler de, bu husûsu açık bir şekilde ifâde edip ortaya koymaktadır:

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا ۖ فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ ۖ

"Biz bir memleketi helâk etmek istediğimiz vakit onun ni'met ve refahdan şırmamış elebaşlarına (ileri gelenlerine, Allâh'a, peygambere ve Kur'ân'a itâati) **emr ederiz de onlar orada** (bu emrimize rağmen) **itâatden çıkarlar**. (Emirlerimizi dinlemiyerek isyanlarını, fışklarını artırırlar da kendi hevâ ve heveslerine uyarlar). **Artık o** (memlekete) **karşı azâb hakk olmuştur. İşte biz onu kökünden mahv-ü helâk etmişizdir**".

⁴¹ -Fürkan, 20.

⁴² -Tevbe, 82.

"Nûh (devrin) den sonra nice asırlar (halkını) helâk etdik".⁴³

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ.

"Senin Rabb'in, *-ehâlisi* (birbirini) *islâh edip dururken*, (biribirlerinin haklarına riâyet ederlerken)- o memleketleri sırf küfür ve şirk yüzünden helâk edecek değildi ya".⁴⁴

وَسَأَلْتَهُم عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ ۗ إِذْ يَخْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِينًا نُّهْمٌ
يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ ۚ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبِّئُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ.
وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعْبُدُونَ قَوْمًا ۚ لَّيْسَ اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَدِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۗ قَالُوا
مَعْدِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّنَا وَلَعَلَّهُمْ يَنْتَقُونَ.

"(Habîbim) onlara denizin yakınındaki, (sâhildeki) o kasaba (nın hâlini ve ehâlisinin başına gelenleri) sor. Hani onlar Cumartesi gününün hurmetini ihlâl ederek haddi aşmışlardı. Çünkü Cumartesi ta'fîli yaptıkları gün balıklar akın akın meydana çıkarak yanlarına geliyordu. Cumartesi ta'fîli yapmayacakları gün ise gelmiyordu. İşte biz, itâatden çıkmakta olduklarından dolayı kendilerini böylece imtihân ediyorduk".

"Hani içlerinden bir ümmet, (bir topluluk): *-Allâh'ın kendilerini (dünyada) helâk edici veyâ kendilerini (âhiretde) çetin bir azâb ile azâblandırıcı olduğu bir kavme (bir topluma), ne diye öğüd veriyorsunuz?- dediği zaman, onlar (o va'z edenler) de: -Rabb'inize özür (dilemeye yüzümüz olsun) için. Umulur ki sakınırlar-demişlerdi"*.⁴⁵

⁴³ -İsrâ', 16-17.

⁴⁴ -Hûd, 117.

Bu husûs, "Cenâb-ı Hakk'ın rahmetinin genişliğinden ve kendi haklarındaki lûtufla misâmahasındandır. Bunun için haklar tezâhüm ettiği (toplanıp bir araya geldiği) vakit, fukahâ', evvelâ kul hakkını nazar-ı i'tibâra alır" denilmiş; bu esâsa binâen de "Mülk, küfr ile yaşayabilir, fakat zulm ile, ahlâksızlık ile aslâ yaşayamaz" buyurulmuşdur. Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1 ss.343. Hasan Basri Çantay.

⁴⁵ -A'râf, 163-164.

فَلَمَّا نَسُوا مَا دُكِّرُوا بِهِ اتَّخَذْنَا لِدِينِنَا الَّذِي نَهَوْا عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَدَابِ بَيْسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ.

"Vaktâki onlar artık yapılan va'zları unuttular. Biz de kötülükden vaz geçirmekte sebât edenleri selâmete çıkardık. Zulm edenleri de yapmakda oldukları fisklar yüzünden şiddetli bir azâb ile yakaladık".

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ.

Bu âyet-i kerîmede açıkça bildirildiğine göre, bu şehir halkı iki gurup idi. Bunlardan bir kısmı, fâsik ve mütecâvizler gurubu idi. Diğer bir kısmı da dindar ve sâlih kimseler gurubu idi. Fakat bu ikinci gurup fâsik ve mütecâvizleri bu çirkin davranışlarından vaz geçiremiyorlar ve hiç bir nasihatı dinletemiyorlardı.

Bunlar da kendi aralarında iki kısım olmuşlardı. Bir kısmı acı tatlı, zor kolay her yolu deniyerek onları kötü hallerinden vaz geçirmeye, çeşitli hakâretlere rağmen **"Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker"** de bulunarak nasihat etmeye çalışıyorlardı. Fakat sözlerinin te'sir etmeyişi görünce sükût ederek bir kenara çekiliyor ve halka va'z-ü nasihatde bulunmaya devam eden daha gayretli ilim adamlarına gelerek **"Niçin va'z-ü nasihat ediyorsunuz? Allâhü Teâlâ bu kavmi ya helâk edecek veyâ şiddetli bir azâb ile azâb edecek. Böyle bir hâle müstehak olanlara va'z-ü nasihat te'sir etmez. Bunun için sizin va'z-ü nasihatlerinizin bir faydası yoktur"** derlerdi.

Va'z-ü nasihat edenler de **"Sizin Rabb'inize bizim tarafımızdan özür olması için va'z-ü nasihat yapıyoruz. Va'z-ü nasihatimizden te'sir etmeyişinden de aslâ me'yûs değiliz. Çünkü görevimizi yapıyoruz. Belki bizim va'z-ü nasihatimiz te'sir eder de haram olan şey'leri yapmaktan geri kalırlar"** diye cevâb verirlerdi.

Neticede âşifler, yapılan va'z-ü nasihatleri unutup aldırış etmediler. Büyük bir kibir ve gurûr ile isyanlarına devam etdiler. Allâhü Teâlâ da, kötülüklerden nehy ederek **"Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker"** de bulunanlara necât verip kurtuluşa erdirdi. Yapılan nasihatleri kabul etmeyip isyanlarına devam edenleri de (*fakirlik ve yoksulluk gibi*) şiddetli bir azâb ile muâheze etdi. Fakat yine kibir ve gurûr ile büyüklük taslayarak isyanlarına devam etdikleri için onlara **"Hor ve zelif olarak maymunlar olun"** dedi.

Bu konu, Tefsîr-i Hâzîn'de, üç türlü tefsîr edilmiştir ki şöyledir:

Birinci firkadan olanlar, yasak edilen şey'leri yaparlar, yasak olan Cumartesi günü balık avlarlar, yerler, satarlar, hattâ sâhilin kenarına havuzlar yaparak Cumartesi günü balıklar içine dolunca ağızını kaparlar, pazar günü de bu balıkları toplarlardı.

İkinci firkadan olanlar, bunların bu hâline sükût ederek ses çıkarmazlar, fakat kendileri de yasak edilen şey'leri yapmazlardı.

Üçüncü firkadan olanlar ise, yasak edilen şey'leri yapmadıkları gibi yapanlara da va'z-ü nasihat ederek yapmamalarını söylerler, onları bu yanlış yollardan döndürmeye çalışırlardı. Buna karşılık ikinci firka da **"Helâk olacak veyâ azâb görecektir topluma niçin va'z-ü nasihat ediyorsunuz? Emeğinize yazık değil mi?"** derlerdi. Onlar da **"Cenâb-ı Hakk nazarında ma'zûr olmak için emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münkerde bulunuyoruz"** cevâbını verirlerdi. Bu sûretle de dîni görevlerini yapmakda kusur etmemeye çalışırlardı.

Neticede, âşî guruplar helâk oldu, va'z-ü nasihatde bulunanlar necat buldu. Sükût edenler de kalbleri ile buğz edip *-emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker-* vazîfesi, farz-ı kifâye olduğu için onların da kurtulmuş olabilecekleri görüşü gâlib olmuştur.

"Bu sûretle onlar (kibir ve inatları yüzünden) serkeşliğe devam ederek yasak edileni yapmada ısrâr edince kendilerine: -Hor ve zelîl maymunlar olun- dedik".⁴⁶

Bu ve benzeri âyet-i kerîme'lerde belirtildiğine göre, Allâhü Teâlâ, sonsuz rahmetinin bir eseri olarak ve kendi haklarındaki lûtuflar ve müsâmehasından dolayı, küfür, şirk ve nifak içinde yaşayan insanlara hemen zulm ederek onları helâk etmez. İmân edip tevbe etmelerine imkân vermek için kendilerine belli bir mühlet verir. Bu zaman zarfında da Hakk'a yönelip O'na teslîm olmak ihtiyâcını duymazlarsa, o zaman da azâb-ı ilâhî kendilerine hakk olur ki şu âyet-i kerîme'ler bunun açık bir delilidir.⁴⁷

وَأَعْدَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ.

"Âhiretin azâbı elbet daha çetin ve daha süreklidir".⁴⁸

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ۖ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا ۗ

كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ.

وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا ۖ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۗ أُولَٰئِكَ نُعَذِّبُهُمْ

مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مِنْ تَذَكَّرٍ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ ۗ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ.

⁴⁶ -A'raf, 165-166.

Bu hâdiseye işâretle Kur'an-ı Kerîm'in Bakara sûresinde şöyle buyrulur:

"And olsun, içinizden Cumartesi günü (ne saygı göstermek) hakkında (ki dinî emri) tanımayıp geçen (Eyle'li) ler (in başına gelenler) i her halde bil (ib öğren) mişsinizdir. İşte biz onlara -Hor ve zelîl maymunlar olun- dedik".

"Bunun için onu (bu kıssayı), hem önündekilere (hâzır olanlara), hem de ardındakilere (sonra geleceklere) ibret verici bir cezâ', takvâyâ erenlere de bir öğüt yaptık". Bakara, 65-66.

Bu hususda üç kavil vardır:

- 1-Burada işâret edildiği gibi hepsi de helâk olup gitmişlerdir.
- 2-Kendileri insan şeklinde olduğu halde maymunlar gibi sefil ve perişan olup ömürlerini tamamlayınca helâk olup gitmişlerdir.
- 3-Şeklen ve sûreten maymun olup nesilleri, sefil ve perişan bir şekilde kıyâmete kadar devam edip gidecektir ki isyankâr Yahûdiler hakkındaki âyet-i kerîmelerin ifade ettiği ağır hükümler bu husûsu te'yîd eder gibidir.

Mesh: Bir kavmin Allâh tarafından toptan maymun, domuz gibi bir hayvan şekline döndürülmesidir ki geçmiş ümmetler arasında vukû' bulmuştur.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.9.ss. 69. Kâmil Miras.

⁴⁷ -Bu husûsda, kazâ ve kader hakkındaki 20 nolu dip noto bak.

⁴⁸ -Tâ-hâ, 127.

"O kimseler ki küfr etdiler, Cehennem ateşi onlar içindir. (Onlar orada) öldürülmezler ki ölsünler. (o Cehennem) azâbından bir kısmı, onlardan kaldırılıp hafifletilmez de. İşte biz, küfürde ileri giden herkesi böyle cezâlandırırız".

"Onlar orada (şöyle) bağışırlar: *-Ey bizim Rabb'imiz, bizi çıkar. Daha evvel yapmakda devam ettiğimizden bambaşka iyi amel (ve hareketler) yapacağız-*. Size iyice düşünecek kimsenin düşünebileceği ve öğüt kabûl edeceği kadar bir ömür vermedik mi? Size (azâb ile) korkutan (âkıbetinizi haber veren kitâb ve peygamber) de gelmişti. Şimdi tadın (azâbı). Artık zâlimler için hiç yardımcı yok".⁴⁹

إِنَّ شَجَرَتَ الرَّقُومِ ۝

طَعَامَ الْآثِمِينَ ۝

كَالْمُهْلِ ۝ يَغْلَى فِي الْبُطُونِ ۝

كَغَلِي الْجَحِيمِ ۝

خَذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ الْجَحِيمِ ۝

ثُمَّ صَبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ۝

دُقُّوا ۝ لَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ۝

"Şübhesiz o zakkum ağacı".

"Günâha düşkün olanın (kâfirlerin) yemeğidir".

"(O), sıcak suyun kaynadığı gibi karınlar içinde kaynararak erimiş ma'den (ler) e benzer".

"(Zebânîlere): Tutun onu da, sürükleyerek cehennemın tâ ortasına götürün, (denilir)".

"Sonra tepesinin üstüne o kaynar su azâbından dökün".

⁴⁹ -Fâtır, 36-37.

"Tat (o azâbı). Çünkü sen,(iddiâna göre) sen çok ulu, çok şerefli idin".⁵⁰

إِذَا تَتَلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتِنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ.^ط

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

"(Onlar, dünyâda) onun (Kur'ân'ın) karşısında âyetlerimiz okununca, -O, evvelkilerin masalları- demişlerdi".

"Hayır (hakikat öyle değil), aksine onların kazana geldikleri şey'ler (ma'siyetler), kalblerini yenmiş (pas bağlatmış) dır".⁵¹

وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

"Fakat onlar, (peygamberi, Kitâbı, dîni) yalanladılar da biz de onları kazanmakta oldukları (küfür, şirk, isyan ve diğer günahlar) yüzünden tutup yakaladık".⁵²

وَإِذَا قُرَأَتِ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُورًا.

وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا^ط وَإِذَا ذُكِرْتِ رَبِّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ
وَلَّوْا عَلَىٰ آذَانِهِمْ نُفُورًا.

"Sen Kur'ân'ı okuduğun zaman seninle âhirete inanmazların arasına gizli bir perde çekeriz".

"Ve kalblerinin üzerine, onu (Kur'ân'ı) anlamalarına (engel) perdeler gerer, kulaklarına bir ağırlık veririz. Sen Kur'ân'da Rabb'ini bir tek olarak andığın zaman da ürkek ürkek arkalarına dönüp kaçarlar".⁵³

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ.

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا.

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدَوْا عَلَىٰ آذَانِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ^ط وَأَمَلَىٰ لَهُمْ.

⁵⁰ -Duhan, 43-49.

⁵¹ -Mudaffifîn (Tatfif), 13-14.

⁵² -A'râf, 96.

⁵³ -İsrâ', 45-46.

"İşte bunlar, Allâh'ın kendilerini lânetlediği, bu yüzden kulaklarını sağır ve gözlerini kör kıldığı kimselerdir".

"Onlar, Kur'ân'ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?".

"Şübhesiz ki kendilerine doğru yol belli olduktan sonra, ona arka dönenleri, şeytan fitlemiş ve kendilerine (boş kuruntularla) ümit vermiştir".⁵⁴

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ دُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا ط إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ ط

"Kendisine Rabb'inin âyetleri ile öğüt verilip de sonra onlardan yüz çeviren kimseden daha zâlim kimdir? Hiç şübhesiz ki biz günahkârlardan intikam alıcılarız".⁵⁵

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ لَّا قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا إِنَّا بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ ط

"Âyetlerimiz onlara, apaçık deliller ile okunduğu zaman, bize kavuşmayı ummayanlar, şöyle dedi: -*Ya bundan başka bir Kur'ân getir, yâhud onu değiştir...*".⁵⁶

قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا ...

"(Yahûdî'ler ve onlar gibi olanlar), "(*Kulağımızla*) *dinledik*, (*kalbimizle*) *isyân etdik- dediler...*"⁵⁷

وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا ...

"(Yahûdî'ler ve onlar gibi olanlar), (*Sözünü zâhiren*) *dinledik*, (*fakat kalbimizle*) *isyân etdik- derler...*"⁵⁸

İşte bu şekildeki âyet-i krîme'ler ile ifâde edilen bu esâs, Fıkıh kitâblarımızda, "*Mülk, küfür ile yaşayabilir, fakat zulm ile, ahlâksızlık ile, fesâd ile aslâ yaşayamaz*" şeklinde ifâdesini bulmuştur⁵⁹ ki,

⁵⁴ -Muhammed, 23-25.

⁵⁵ -Secde, 22.

⁵⁶ -Yûnus, 15.

⁵⁷ -Bakara, 93.

⁵⁸ -Nisâ', 46.

⁵⁹ -Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1. ss.343. Hasan Basri Çantay.

Buradaki zulm, bir kısım müfessirlere göre, şirk ile tefsir edilmiştir ki bu husus, Cenâb-ı Hakk'ın rahmetinin genişliğinden ve kendi haklarındaki lütûf ve müsâmehasındandır. Bunun için Fukahâ', muhtelif haklar bir araya geldiği vakit, evvelâ kul hakkını nazar-ı i'tibâra alır. Bundan dolayı da "*Mülk, küfür ile yaşayabilir, fakat zulm ile, ahlâksızlıkla aslâ yaşayamaz*" denilmiştir.

الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْبِلَادِ ص
فَاكْتَرُوا فِيهَا الْفُسَادَ لاص
فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ج
إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ ط

"Onlar memleketler (in) de azgınlık edenlerdi. O sûretle ki oralarda (fitne ve) fesâdı çoğaltmışlardı. Bunun için Rabb'in de üzerlerine bir azâb kamçısı yağdırıverdi. Çünkü Rabb'in rasad yerindedir, (her an her şey'i gören ve bilendir)".⁶⁰

âyet-i kerîmesi bunun açık bir ifâdesidir.

Bu bakımdan bu âyet-i kerîme'ler, bir toplumun, fertlerinin hukûkuna riâyet edilip birbirinin hukûkuna tecâvüz edilmediği; sözlerinde, ahidlerinde, alış-verişlerinde ve diğer ahlâkî davranışlarında doğruluktan ayrılmamaya çalışıp birbirlerini aklın kabûl edebileceği güzel hallere yöneltmeye çalıştığı takdirde, yaşadıkları şirk, küfür ve nifak sebebi ile hemen helâk olunmayacağı; ancak bu hallerin aksini yapmakda isrârlı oldukları zaman helâk olunabilecekleri konusunda, açık bir delildir.

Başka bir deyimle her hangi bir toplum, kendi aralarında birbirlerini güzel ve sâlih amellere yöneltmeye çalıştıkları, kötü ahlâk ve davranışlardan korunmaya gayret sarf ettikleri zaman, Cenâb-ı Hakk, kendilerini hemen helâke götürmez. Kendilerine, yaşadıkları ve inandıkları bu şirk ve küfür hallerinden vaz geçip Hakk'a ve gerçeğe yönelip O'na teslim olarak tam bir Tevhîd ve îmân esâslarına sâhip olmaları için -sonsuz rahmetinin, lûtfunun ve mağfîret sâhibi olmasının bir eseri olarak- bazı imkânlar tanıyarak mühlet verir. Ancak bu fırsatlardan istifâde edip Hakk'a ve gerçeğe yönelmemekte isrâr ettikleri zaman da onlara azâb hakk olur. Nûh aleyhi's-selâm devrinden beri küfür, şirk ve isyan hallerinde isrâr eden bir çok toplumların helâk edildikleri gibi.

⁶⁰ -Fecr, 11-13.

Bu âyet-i kerîmedeki fesâd lâfzı, küfür, şirk, katil, zulüm, anarşi gibi toplum düzenini bozan şey'ler anlamındadır.

Bunun için,

الْمُلْكُ يَبْقَىٰ مَعَ الْكُفْرِ وَلَا يَبْقَىٰ مَعَ الظُّلْمِ.

"Mülk, küfür ile berâber devam eder, zulüm ile berâber devam etmez".⁶¹

buyurulmuştur.

Kezâ,

سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ.

"Biz onları elbetde iki kerre azâba uğratacağız. Sonra da (onlar), daha büyük bir azâba döndürüleceklerdir".⁶²

âyet-i kerîme'si ve

إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَىٰ يَوْمَ عَذَابًا أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ثُمَّ بُعِثُوا عَلَىٰ أَعْمَالِهِمْ.

"Allâhü Teâlâ bir topluma azâb gönderince, o toplumun içinde bulunan (iyi, kötü) her ferde azâb isâbet eder, sonra (âhiretde) herkes kendi amellerine göre haşır olunurlar (iyi amellerde bulunmuş olanlar mükâfâta, fenâ amellerde bulunanlar da cezâlarına kavuşurlar".⁶³

hadîs-i şerîf 'i;

Allâhü Teâlâ ile olan ahidlerini bozarak küfür, şirk ve nifâk hâlinde yaşayan insanların ve Müslümân olduklarını söyledikleri halde onlara uyan veyâ itâatkâr oldukları halde *-ba'zı nedenlerle neme lâzım diyerek-* ses çıkarmayan kimselerin de, dünyâ hayâtında iken katl, esâret, düşman zulmü, kıtlık, rüsvaylık gibi dünyevî bir azâba duçâr olacaklarını; ayrıca kabirde de kabir azâbına uğrayacaklarını ifâde ettiği gibi; âhiretde de *-kendi amellerine göre-* daha büyük ve sürekli bir azâba uğrayacaklarını açık bir şekilde ifâde edip ortaya koymaktadır.⁶⁴

⁶¹ -Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1. ss.343. Hasan Basri Çantay.

⁶² -Tevbe, 101.

⁶³ -Riyâzü's-sâlihîn, C.3. ss.337. (1862 nolu hadîs-i şerîf). Buhârî ve Müslim.

⁶⁴ -Bu husûsda, **Taberânî** rahmetü'llâhi aleyh, İbn-i Abbâs *radıye'llâhü anhümâ* 'dan rivâyetle şu hakîkatleri dile getirmektedir:

"Beş türlü günah karşısında beş türlü cezâ' vardır:

Bir toplum,

1- Allâhü Teâlâ ile olan ahidini bozduğu zaman Allâhü Teâlâ onlara düşmanlarını musallat eder.

İşte, Hazreti Âdem *aleyhi's-selâm* zamânından Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* zamânına kadar gelip geçen tüm peygamberlerin tebliğ etmiş oldukları ilâhî dînlerin hepsinde, hâlen mevcûd olan bu âlemlerin,

-insanları, ezeldeki ahdinde sâdık olup olmadığı husûsunda ve halîfelik sıfatına sâhib olduğu halde kabullenmiş olduğu emâneti nasıl yerine getirip getirmeyeceği konusunda imtihan etmek üzere-

belirli bir zaman için yaratılmış olduğu;

bu ahdi ve emâneti tanıyarak tüm insanların küfürde, şirkde, nifâkda, isyanda, nankörlükde ve şükürsüzlükde tek ümmet olduğu bir sırada,

"Kıyâmet" denilen bir hâdise ile bu âlemlerin nizam ve intizâmının bozularak yeni bir nizam ve intizamın kurulacağı ve *-ebedî bir hayat olan-* "**Âhret hayâtı**" nın vukû' bulacağı haber verilmiştir ki şu âyet-i kerîmeler bunun açık bir delilidir:

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوكُمْ أَيْكُمْ
أَحْسَنُ عَمَلًا ط

"Hanginizin ameli daha güzel olduğu (husûsunda) sizi imtihâna çekmek için gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur. (Bundan evvel ise) arşı su üstünde idi".⁶⁵

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيَبْلُوكُمْ أَيْكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا .

"Biz, onların (insanların) hangisinin daha güzel amel (ve hareket) edeceğini imtihân edelim diye, yer yüzünde ne varsa ona bir zînet verdik".⁶⁶

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَوَةَ لِيَبْلُوكُمْ أَيْكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ط

2-Allâhü Teâlâ'nın indirdiğinden başkası ile hukm ettiği zaman aralarında fakirlik baş gösterir.

3-İçlerinde hayâsızlık belirince ödeklik (*korkaklık*) meydana gelir.

4-Ölçü ve tartıda hâinlik yaptığı zaman nebât ve mahsûlden mahrûm edilir.

5-Zekâtı vermedikleri zaman da yağmurları kesilir.

Mevlânâ Hazretleri bu beşinci maddeye "*Zinâ çoğaldığı zaman*" kaydını ilâve etmiştir

⁶⁵ -Hûd sûresi, âyet 7.

⁶⁶ -Kehf sûresi, âyet 7.

"O, hanginizin daha güzel amel (ve hareket) de bulunacağını imtihan etmek için ölümü de, dirimi de takdîr eden ve yaratandır".⁶⁷

زَيْنَ النَّاسِ حُبَّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النَّسَاءِ وَالْبَيْنِ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْحَيْلِ
الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ^ط ذَلِكَ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ^ج وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَتَابِ.

"Kadınlara, oğullara, yığın yığın altın ve gümüşe, güzel atlara (tezyîn edilmiş güzel binek vâsıtalarına), (deve, sığır, koyun, keçi gibi) hayvanlara, ekinlere (elinizin emeği karşılığı olan her şey'e) karşı düşkünlük ve shevî bağlılık sevgisi, insanlar (ı imtihan etmek) için bezenip süslenmiştir. Bunlar dünyâ hayâtının (geçici) birer metâdır. Allâh (a gelince), nihâyet dönüp varılacak yerin (Cennet'in) bütün güzelliği O'nun nezdindedir".⁶⁸

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قُرَيْشٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا آخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَعُونَ.
ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الصَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَةً
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ.
وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا
فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ.

"Biz, hangi memlekete bir peygamber gönderdi isek onun halkını (isyanları yüzünden) yalvarıp yakarsınlar diye mutlaka fakirlikle, şiddetle, hastalıkla yakaladık".

"Sonra bu sıkıntının yerine iyilik (selâmet, bolluk) verdik. Nihâyet çoğaldılar da (itâat edip şukr etmek yerine şöyle) dediler:-Atalarımıza da (böyle) fakirlik, hastalık, iyilik, genişlik dokunmuştur-. Bunun üzerine biz de, kendileri farkına varmadan, onları ansızın yakalayiverdik".

"Eğer o memleketler halkı îmân edip de (küfür, şirk ve isyândan) sakınmış olsalardı elbetde üzerlerine gökden ve yerden nice bereket (hazîne) ler (ini) açardık.

⁶⁷ -Mülk sûresi, âyet 2.

⁶⁸ -Âl-i İmrân, 14.

"**Fakat onlar** (peygamberlerini ve o peygamberlerin tebliğ ettiği dînî esâsları) **yalanladılar da biz de kazanmakta oldukları** (küfür, şirk ve isyan) **yüzünden onları tutup yakaladık**".⁶⁹

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ ط قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ. ع

"**And olsun, sizi yer (yüzün) de yerleşdirmişiz. Size orada bir çok geçim vâsıtaları yaratmışızdır. Ne az şukr edersiniz?**".⁷⁰

وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ج وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّيَ عَنِّي كَرِيمٌ .

"**Kim şukr ederse kendi fâidesinedir. Kim de nankörlük ederse şübhe yok ki Rabb'im** (onun şukründen) **müstağnîdir, (hem o) hakkıyla (lûtf-u) kerem sâhibidir**".⁷¹

✱

✱ ✱

İşin hakîkati bu olunca -*görmediğimiz halde*- böyle bir âhîret hayâtının vukû' bulacağına inanmak, îmânın en başda gelen şartlarından. Bunun için böyle bir inanca,

"**Ğaybe inanmak:** *Görünmeyen âlemlerdeki varlıkların mevcûdiyyetine inanmak*".

denir ki bunların en başında, -*Allâh'a, âhîret Günü'ne, meleklere, kazâ ve kadere*- inanmak gelir.

Kur'ân-ı Kerîm'in ilk sayfasını açtığımız zaman, böyle bir hayâta inanan **müttekî** kulların; inanmayan **kâfir** ve **münâfık** kulların dünyâ hayâtındaki halleri, Kur'ân-ı Kerîm karşısındaki tutum ve davranışları, açık bir şekilde anlatılarak bu ebedî âlemde -*dünyâdaki inanış ve davranışlarına göre*- karşılaşıacakları hayat tarzları ifâde buyurulup uyarılır ki bunların en başında "**Ğaybe**" inanan "**Müttekî**" insanların vasıf ve davranışları; daha sonra da "**Kâfir ve Münâfık**" insanların vasıf ve davranışları gelir. Şöyle ki:

الم. ج ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ج فِيهِ ج هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ.

⁶⁹ -A'râf, 94-95-96.

⁷⁰ -A'râf, 10.

⁷¹ -Neml, 40.

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْعَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۗ

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ ۗ وَلَا يَأْخُذَهُمْ يُوقِنُونَ. ط

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.

"Elif, Lâm, Mîm".

"Kendisinde (Allâh katından gönderilmiş olduğunda) aslâ bir şübbe olmayan bu Kitâb, -Müttekî-'ler için (takvâ sâhibleri için) bir hidâyet rehberidir".⁷²

"O takvâ sâhibleri ki ğaybe inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz rızıklardan başkalarına infâk ederler (Allâh rızâsı için Allâh yolunda harcarlar)".

"Onlar, Sana indirilene de, Senden evvel indirilenlere de inanırlar ve âhîret gününe de şeksiz şübhesiz inanıp îmân ederler".

"(Bu sûretle) onlar, Rabb'lerinden gelen bir hidâyet üzerindedirler ve asıl felâha (kurtuluşa) erenler de onlardır".⁷³

⁷² -Müttekî: Takvâ sâhibi demektir ki Allâh'ın azâbından, gazâbından hakkıyla korkan; rahmetine ve mağfîretine güvenip emr olunduğu şekilde kulluk etmeye çalışan kimselerdir ki bu yüksek vasf, Allâhü Teâlâ'nın, Kur'ân-ı Kerîm'in bir çok yerlerinde övdüğü "Müttekî" kullarına mahsûsdur. Şu âyet-i kerimeler bunun açık bir ifâdesidir:

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ ط

"Şübhesiz ki sizin Allâh nezdinde en şerefliiniz, takvâca en ileride olanınızdır". (Hucurât, 13).

وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ.

"(İyi) sonuç (güzel netîce), (Allâh'a yönelip O'nun ikâbından -azâbından- sakınan) müttekî'lerindir". (A'râf, 128) ve (Kasas, 83).

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ۗ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ. ط

"Kim Rabb'inin makâmından korkdu, nefsinî hevâ (ve hevesin) den alıkoyduysa".

"İşte muhakkak ki o Cennet, onun varacağı yerin ta kendisidir". Nâziât 40-41.

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ ۙ

"Rabb'inin huzûrunda durmaktan korkan kimseler için iki Cennet vardır".

وَمِنْ دُونِهَا جَنَّاتٌ ۙ

"Bu ikisinden başka iki Cennet daha vardır". Rahmân 46. ve 62.

ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۗ

"İşte bu (seâdet), Rabb'inden korkanlara mahsûsdur". Beyyine 8

⁷³ -Bakara, 1-5.

Âyet-i kerîmelerinde ifâde buyurulan "**Müttekî**" kulların birinci vasfı, **ğaybe** (*Allâh'a -Allâh'ın varlığına, birliğine, noksan sıfatlardan münezze olup kemâl sıfatları ile muttasıf olduğuna-, âhiret günü'ne, meleklerle, kazâ ve kadere*) inanmaktır.

Ayrıca, **Kitâb**'lara, **Peygamber**'lere ve özellikle **Âhiret Günü'ne** (*Âhiret hayâtı'na*) inanmak da, yine *-Allâh'a yönelip O'nun ikâbindan sakınan-* o **Müttekî** kulların en mühim vasıflarındandır.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ.

حَتَّمَ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ ط وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً ۖ وَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ٤.

“**Şu muhakkak ki küfr edenleri inzâr etsen de** (âkıbetlerini bildirsен de) **onlarca bir, inzâr etmesen de** (âkıbetlerini bildirmesен de) **bir.** (Çünkü onlar) **inanmazlar**”.

“**Allâh** (da) **onların kalpleri üstüne, kulakları üstüne mühür basmış, gözlerinin üzerine de bir perde çekmişdir.** (Bunun için hakk ve hakîkati idrâk etmeleri, işitmeleri ve görmeleri mümkün değildir). **En büyük azâb onlarındır**”.⁷⁴

*

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٤.

“**İnsanlardan ba'zıları da, kendileri îmân etmiş olmadıkları halde, -Allâh'a ve âhiret günü'ne inandık- der**”.

“(Böyle söylemekle) **Allâh'ı da, îmân edenleri de (gûyâ) aldatırlar. Halbuki onlar kendilerinden başkasını aldatmazlar da yine farkına varmazlar**”.

“**Onların kalplerinde bir maraz (hastalık) vardır. Allâh da (onların) marazlarını artırdı. Yalan söylemekte oldukları için de, onlara acıklı bir azâb vardır**”.

⁷⁴ -Bakara, 6-7.

“Kendilerine,-Yer (yüzün) de fesâd yapmayın- denildiği zaman, -Biz ancak islâh edicileriz- derler”.

“Gözünü aç. Onlar muhakkak ki fesâd’cılarının ta kendileridir. Fakat farkında değildirlere”.

“Onlara -insanların (müslümân’ların) inandığı gibi (siz de) inanıldenilince -Biz de mi o beyinsizlerin inandığı gibi inanacağız- derler. Dikkât et ki (asıl) beyinsizler hiç şübhesiz kendileridir. Fakat bilmezler”.

“Onlar îmân edenler ile buluştukları zaman -Biz de (sizin gibi) inandık- derler. Kendi şeytan’ları ile (hem fikir oldukları adamları ile) buluştukları zaman (onlarla başbaşa kaldıkları zaman) da -Emîn olun, biz sizinle berâberiz. Biz ancak (onlarla) istihzâ (alay) edicileriz- derler”.

“Allâh da onlarla istihzâ’ eder ve taşkınlıkları, azgınlıkları içinde serseri serseri dolaşmalarına mühlet verir”.

“Onlar öyle kimselerdir ki hidâyeti vererek dalâlet’i (doğru yolu bırakıp sapıklığı) satın almışlardır. Bu sûretle de onların alışveriş’leri kendilerine bir kazanç sağlamamış ve hidâyet’i (doğru yolu) da bulamamışlardır”.

“Onların hâli, ateş yakan bir kimsenin hâli gibidir ki o (ateş) çevresindekileri aydınlatmaya başlayınca Allâh (da) ışıklarını giderip (söndürüp) kendilerini karanlıklar içinde, görmez (ve şaşkın) bir şekilde, bırakı vermişdir”.

“(Onlar, bu halleri ile) bir sürü sağırlar, bir sürü dilsizler, bir sürü körlerdir. Artık (Hakk’a) dönmezler”.

“Yâhud onların hâli, gökden boşanan yağmur (a tutulmuşun hâli) gibidir ki onda (o yağmurda) karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşek çakışı vardır. Ölüm korkusu ile yıldırımlardan (korunmak için), parmaklarını kulaklarına tıkarlar. Allâh kâfir’leri (işte böyle) çepçevre kuşatandır”.

“O şimşek (nerdeyse) hemen hemen gözlerini (n nûrunu) kapıp alıverecek. Onları aydınlatınca (da onun ışığı) içinde yürürler. Başlarına karanlık çökünce de (bir odun kütüğü gibi) dikilip kalırlar. Allâh dileseydi onların işitmelerini, gözlerini giderirdi (de kulaklarını sağır, gözlerini kör ederdi. Bu sûretle de hiç bir şey’i işitemez ve göremez olurlardı ki bu da Allâh’ın rahmetinin ve lûtfunun münâfıklara tanıdığı bir fırsattır. Bu fırsattan faydalanıp kurtuluş imkânını da elden kaçıırırlarsa vay onların hâline). Şübhe yok ki Allâh, her şey’e hakkıyla kâdir’dir”.⁷⁵

* * *

Âhiret Günü ile ilgili konular

Âhiret Günü (*Âhiret hayâtı*), **Haşr** vaktinden (*yeniden dirilip mahşer denilen yerde toplanma gününden*) başlayan sonsuz bir zamandır ki böyle bir hayâtın vukûu, şekli ve keyfiyeti, Kur’ân’ın ve Peygamberlerin verdiği haberler ile sâbitdir.

Hakk ve gerçek olan bu "**Âhiret günü**" nün en mühim konuları şunlardır ki bunlara inanıp îmân etmek, îmânın, "**Farz**" olan şartlarındandır.

- 1-Âhiret Günü.
- 2-Kıyâmet’in kopması.
- 3-Sûr’un üflenmesi.
- 4-Haşr.
- 5-Kitâb verilmesi.
- 6-Mîzan.
- 7-Süâl.
- 8-Havz-ı kevser.
- 9-Şefâat.
- 10-Sırat.
- 11-Cennet.
- 12-Cehennem.
- 13-Berzah âlemi.

⁷⁵ -Bakara, 8-20.

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ.

"Onlar, Sana indirilene de, Senden evvel indirilenlere de inanırlar ve âhîret gününe de şeksiz şübhesiz inanıp îmân ederler".⁷⁶

Bunun için,

Îmân'ın farzları ve şartları

- 1-Âmentü bi'llâhi,
- 2-ve melâiketihî,
- 3-ve kütübihî,
- 4-ve rusulihî,
- 5-ve'l-yevmi'l-âhîri,
- 6-ve bi'l-kaderi hayrihi ve şerrihi mine'llâhi Teâlâ, (ve'l-ba'sü ba'de'l-mevt).

Ya'nî

- 1-Allâhü Teâlâ'nın var ve bir olduğuna ve noksan sıfatlardan münezze (uzak) olup kemâl sıfatları ile muttasıf bulunduğuna,
- 2-Meleklerine,
- 3-Kitâblarına,
- 4-Peygamberlerine
- 5-Âhîret gününe,
- 6-Kadere, hayır ve şerrin Allâhü Teâlâ'dan olduğuna, îmân etdim, (ve öldükden sonra dirilmeye de inandım).

İslâm'ın şartları

- 1-Kelime-i şehâdet getirmek,⁷⁷
- 2-Namaz kılmak (*salât*),
- 3-Oruç tutmak (*savm*),
- 4-Zekât vermek (*zekât*),
- 5-Hacca gitmek (*hacc*) dir.

⁷⁶ -Bakara, 4.

⁷⁷ -Kelime-i şehâdet:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ.

"Eşhedü en-lâ ilâhe illâ'llâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve rasûlüh":

"Ben şahidlik ederim ki (şübhesiz bilirim ve bildiririm ki) Allâhü Teâlâ'dan başka hiçbir ilâh (hiçbir tanrı, hiçbir ma'bûd) yoldur. Yine ben şahidlik ederim ki (şübhesiz bilirim ve bildiririm ki) Hazreti Muhammed aleyhi's-selâm Allâhü Teâlâ'nın kulu ve rasûlüdür". ifâdesidir.

1-Âhiret Günü

Âhiret günü (*Âhiret hayâtı*), bu dünyâ hayâtından sonra vukû' bulacak olan nihâyetsiz bir âlemdir.

Başka bir deyimle, hâlen mevcûd bulunan kâinâtın nizam ve intizâmının bozularak son bulmasından sonra yeniden bir takım âlemlerin meydana geleceği ve ölümlerin tekrar dirilip hayat bulacağı günden i'tibâren başlayan sonsuz bir zamandır.

Bu bakımdan böyle bir hayâtın vukû' bulacağına, "**Ba's-ü ba'de'l-mevt: öldükten sonra tekrar dirilme** " denir ki, dînen bilinmesi ve inanılması zarûrî olan bu hâle, şeksiz şübhesiz inanmak, îmânın şartlarından olup "**Farz**" dır.

Çünkü Allâhü Teâlâ, *-yukarıda da geçtiği gibi-* içinde yaşadığımız bu dünyâyı ve üzerindeki bütün varlıkları *-kendi amelimize kendimizin şâhi olup bir i'tirazda bulunmaya mecâlimiz kalmaması husûsunda biz insanları imtihan etmek üzere-* belli bir zaman için yaratmışdır.

Bunun için öyle bir gün gelecek ki o günde, bu dünyâdan ve üzerindeki şey'lerden hiç bir eser kalmayacak. Bütün insanlar ve tüm canlı cansız varlıklar helâk olup gidecek; dağlar, taşlar, yerler, gökler parçalanacak; nizam ve intizâmı bozulacak; neticede bu âlem başka bir âlem olacaktır.

Bundan sonra Allâhü Taâlâ'nın takdîr ettiği bir günde bütün insanlar yeniden dirilip hayat bulacak ve hepsi de "**Mahşer**" denilen çok geniş ve düz bir sâhada *-büyük bir kesret ve izdiham ile-* mutlakâ toplanacaktır. İşte bu sûretle yeni bir hayat başlayacaktır ki buna da "**Umûmî haşr**" denir.

Bir insanın bedeni yüzbinlerce parçaya ayrılrsa, her bir parçası her tarafa savrulsa, çürüyüp tamâmen yok olsa, yine bunlar, Allâhü Teâlâ'nın ilminden, kudretinden hâriç kalmış olmaz. Allâhü Teâlâ, dilediği zamanda ve dilediği yerde bunların hepsini, *-nihâyetsiz kudreti ile-* derhâl bir araya toplar ve yeniden diriltir. Bundan sonra da dilediği

âkıbete kavuşturur ki insanların böyle yeniden dirilip hayat bulmalarına, **"Haşr-i ecsâd: Cesedlerin ruhları ile birleşip yeniden hayat bulması"**, denir.

Bunun için böyle bir kıyâmet gününe **"Yevmü'l-ba's"** veyâ **"Yevmü'n-neşr"** de denilir.⁷⁸

İşte bu yeni hayâtın başlayacağı günden i'tibâren bitmez, tükenmez bir halde devam edecek olan bu âleme, **"Âhîret âlemi"** denir ki bu âleme ve bu âlemdeki hayâta inanmak da, İslâm Dîni'nde ve Müslümân'lıkda şeksiz şübhesiz inanılması gereken en mühim bir esâsdır.

⁷⁸ -Aşağıdaki âyet-i kerîme'ler ve bunlara benzeyen diğer âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler, bu yeniden dirilmenin nasıl olacağı husûsunu açık bir şekilde belirtip ortaya koymaktadır ki ibret almasını bilen inananlara ne mutlu

Uzeyr *aleyhi's-selâm*, harab bir şehrin yanından geçerken kendi kendine **"Bu ölü nasıl dirilecek"** diye söylenmiş ve bir ağacın gölgesine yatarak uyumuştu. Uyandığı zaman henüz güneş batmamıştı ki bu hâdise Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle ifade buyrulur:

"O kimse gibisini (görmedin mi?) ki çatıları çökmüş, duvarları yıkılmış (kimsecikleri de kalmamış) bir kasabaya uğrayarak (kendi kendine): -Allâh burasını ölümünden sonra acebâ nasıl diriltecek?- demiş, Allâh da onu yüz yıl ölü bırakmış, sonra dirilterek -Ne kadar eğlendin?- demiş, o da -Bir gün, yâhud bir günden az- diye söylemişti. Allâh (da ona):

-Hayır, yüz yıl (ölü) kaldın. İşte yiyeceğine, içeceğine bak, henüz bozulmamışdır. Bir de merkebine bak.

(Böyle yapmamız) seni insanlara ibret nişânesi kılmamız içindir. (Merkebin) kemikler (ine) de bak, onları nasıl birleştirip yerli yerine koyuyoruz. Sonra da onlara et giydiriyoruz- dedi. O - (merkeze dirilip eski hâline geldiği ve) her şey' kendisine apaçık belli olduğu zaman- şöyle dedi: (Artık) biliyorum ki Allâh şübhesiz her şey'e hakkıyla gücü yetendir-". Bakara 259.

İbrâhîm *aleyhi's-selâm* da, münâzara ettiği Nemrûd'a karşı,

"Benim Rabb'im hem diriltir hem öldürür". Bakara 258.

dediği ve bunda hiç bir şübhesi olmadığı halde *-dirilmenin keyfiyeti hakkında-* ilm-i yakîn'den ayn-ı yakîn'e ermek için Cenâb-ı Hakkâ şöyle demişdi:

"İbrâhîm: -Rabb'im, ölüleri nasıl dirilteceğini bana göster- demiş, (Allâh da -Buna) inanmadın mı yoksa- demiş, o da -İnanımdım. Fakat kalbimin (görerek) yatışması için (istedim-diye) söylemişti. (Allâh da) dedi ki:

-Dört kuş tut. Onları kendine alıştır (kesip parça parça ederek bir hamur yap), sonra her parçasını bir dağın üzerine bırak. Sonra da onları çağır. Koşarak sana geleceklerdir-. Bil ki şübhesiz Allâh bir kâdir-i mutlakdır, tam bir hüküm ve hikmet sâhibidir". Bakara 260.

"Allâhü Teâlâ, sonsuz kudretinin ve " **El-Câmi** " ism-i şerîfinin gereği olarak, istediğini istediği zaman, istediği yerde toplayandır. Bunun için Allâhü Teâlâ, vücûdlarımızın çürüterek suya, havaya, toprağa dağılmış olan zerrelere tekrar birleştirecek, bedenlerimizi yeni baştan yaratacaktır. Bu âlemde milyarlarca insanların milyarlarca zerrelere birbirine karışmış olduğunu düşünerek bunun Allâhü Teâlâ'ya göre güç bir şey' olduğunu zannetmemelidir. Allâhü Teâlâ'nın ilminde, her insanın vücûdünü teşkil eden zerrelere sayısı ve bulunduğu yer, ayan beyan bellidir. Bunların bir lâhza içinde birleşip bedeni vücûde getirmeleri ise yalnız Allâhü Teâlâ'nın tek bir fermânına bakıyor".

Esmâ'l-Husnâ Şerhi,ss.147. Ali Osman Tatlısu.

Kur'an-ı Kerîm'in, şu âyet-i kerîmeleri, bu husûsun açık bir ifâdesidir

وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ. ط

"(O takvâ sâhibleri), Âhîret Günü'ne de şeksiz şübhesiz inanıp îmân ederler".⁷⁹

ذَٰلِكَ الْيَوْمِ الْحَقِّ ج

"İşte bu, hakk olan o gündür, (vukû' bulacağı sâbit ve gerçek olan kıyâmet günü'dür)".⁸⁰

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۚ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ. ح

"Onlar, âhireti dünyâ hayâtına satmış kimselerdir. Bundan dolayı kendilerinden azâb kaldırılıp hafifletilmeyecek, onlara yardım da edilmeyecektir".⁸¹

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ ۖ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ط وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ.

"İşte âhîret yurdu! Biz onu yer yüzünde büyüklük ve fesad arzûsuna düşmeyeceklere veririz. (En güzel) âkîbet müttekî'lerin (takvâ sâhiblerinin) dir".⁸²

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ آمِنِينَ. ي

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ. ج

يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلِينَ. ح

كَذَٰلِكَ وَرَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ. ط

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ. ي

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ ج وَوَقَّيْهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ. ي

فَضَلًّا مِنْ رَبِّكَ ط ذَٰلِكَ هُوَ الْعُقُورُ الْعَظِيمُ.

"Şübhe yok ki, müttekîler (şirkden ve fenâlıktan sakınanlar) emîn bir makamda".

⁷⁹ -Bakara, 4.

⁸⁰ -Nebe', 39.

⁸¹ -Bakara, 86.

⁸² -Kasas, 83.

"Cennet'lerde ve pınar başlarında dırlar".

"İnce, kalın atlaslar, sırmalı kumaşlar giyerek karşı karşıya oturup sohbete koyulurlar".

"İşte böyle. Hem onları iri iri gözlü tertemiz hûriler ile evlendiririz".

"Onlar orada emîn bir halde arzu ettikleri her çeşit meyveleri (hizmetcilerden) isteyebilirler".

"Orada ilk ölümden başka ölüm tatmazlar, (Allâh) onları Cehennem azâbından korumuşdur".

"İşte bu mükâfât, mü'minlere Allâh'ın lûtf ve ihsânıdır. En büyük necât ve saâdet de budur".⁸³

وَضْرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ ط قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ .
قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ ط وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ .^{لا}

"O (insan), kendi yaratılışını unutarak bize bir misâl getirdi: -*Bu çürümüş kemiklere kim can verebilir?*- dedi".

"De ki: Onları ilk def'a yaratan diriltecek. O, her yaratmayı hakkıyla bilendir".⁸⁴

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ .^{لا}
الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ .^{لا}
فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ .^ط

"Ey insan, O (lûtf-ü) keremi bol Rabb'ine karşı seni aldatan ne?".

"O (Rabb) ki seni yaratan, sana sâlim uzuvlar veren, sana şu nizâm ve i'tidâli bahş edendir".

"O, seni, dilediği her hangi bir sûretde terkîb edendir".⁸⁵

⁸³ -Duhan, 51-57.

⁸⁴ -Yâsin sûresi, âyet 78-79.

⁸⁵ -İnfîtâr, 6-7.

İşte, bu yeni hayâtın başlayacağı günden i'tibâren bitmez, tükenmez bir halde devam edecek olan bu âleme ve bu hayâta, "**Âhiret Günü**", veyâ "**Âhiret hayâtı**" veyâ "**Âhiret âlemi**" denir.

Âhiret hayâtı'nın vukû' bulması, Kur'ân-ı Kerîm'in âyet-i kerîmeleri, Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*'in hadîsleri ve bütün ümmetin icmâi ile sâbitdir. Diğer peygamberler ve onların teblîğ etmiş olduğu ilâhî dinlerde de, dînin temeli olan aynı îmân esâslarına inanmak "**Farz-ı ayın**" dır. Çünkü dînen bilinmesi ve inanılması zarûrî olan hallerdendir. Bunun için böyle bir hayâtın vukû' bulacağına inanmamak, küfrü îcâb etdirir.

2-Kıyâmet'in kopması

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا لَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ.

"Hakîkaten o sâat elbetde gelecektir. Onda hiç bir şübhe yoktur. Muhakkak Allâh kabirlerde olan kimseleri de diriltip kaldıracaktır".⁸⁶

Âyet-i kerîmesine ve buna benzer diğer âyet-i kerîme ve hadis-i şerîflere göre vukûunda aslâ şübhe olmayan **Kıyâmet'in** kopması, naklen vâcib olduğu gibi aklen de vâcibdir. Çünkü âlem, hâdisdir (*sonradan olmadır*) ve her hâdis olan şey' de fânîdir. Kıyâmet ve âhiret olmasa, âsîlerin isyânı, zâlimlerin zulmü yanına kalır. Böyle bir durum ise âsîlerin isyânını, zâlimlerin zulmünü teşvik etmek olur ki bu da Allâhü Teâlâ'nın adâleti ile bağdaşmaz. Ayrıca itâat eden ile itâat etmeyen aynı hukme tâbî' olmak lâzım gelir ki böyle bir hal de bâtıldır.

Kezâ, âhiret olmasa -*îmân, namaz, oruç, zekât ve hacc gibi- Teklîf-i ilâhî*'lerde de bir ma'nâ ve fâide olmamak lâzım gelir ki bu da bâtıldır. Bunun için öyle bir gün gelecektir ki o günde herkes müsbet veyâ menfî olarak yaptığı her şey'den sorumlu olarak hesâb verecektir.

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ط لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ.

"O'nun zâtından başka her şey' helâk olucudur. Huküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürül (üb götürül) eceksiniz".⁸⁷

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ج.

وَيَبْقَى وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ج.

"(Yer) üzerinde bulunan her canlı fânîdir".

(Ancak) azamet ve ikrâm sâhibi olan Rabb'inin zâtı bâkî kalacaktır".⁸⁸

سَتَقَرُّ لَكُمْ أَهْلُ النَّعْلَانِ ج.

⁸⁶ -Hacc, 7.

⁸⁷ -Kasas Sûresi, âyet 88.

⁸⁸ -Rahmân, 26-27.

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّ اسْتِطْعُمَ أَنْ تُنْفُدُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَاَنْفُدُوا ط
لَا تُنْفُدُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ج.

"Ey ins ve cin, ileride (kıyâmet gününde) siz (in hisâbımızı görmey) e yöneleceğiz".

"Ey cin ve insan cemâat (ler) i (işte o zaman), Göklerin ve yerin bucaklarından geçmeye (kaçıp kurtulmaya) gücünüz yetiyorsa -ki (Allâh'ın bahş edeceği) bir kudretle olmadıkca asla geçemezsiniz-haydi geçin (kurtulun)".⁸⁹

Âyet-i kerîmelerine göre, Kıyâmet, İsrâfil aleyhi's-selâm 'ın "Sûr" denilen ve mâhiyeti bizce bilinmeyen bir şey'e üfürmesi ile,-Allâhü Teâlâ 'nın dilediklerinden başka- tüm yaratılmışların hayatlarının son bulacağı, -bir müddet sonra bunların da öleceği-, bu sûretle Allâhü Teâlâ'dan başka hiç bir canlı kalmayacağı, kâinâtın nizam ve intizâmının bozulup yok olacağı, yeni bir nizam ve intizâmın kurulacağı, bütün ölülerin dirilip hayat bulacağı gündür ki bu güne,

"Kıyâmet-i kübrâ' :Büyük kıyâmet ",

denir.

Bu günün dehşeti, Kur'ân-ı Kerim'de şöyle ifâde buyrulur:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ ج إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ . يَوْمَ تُرَوَّهًا تَذْهَبُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ
عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ
عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ.

"Ey insanlar, Rabb'iniz (in azâbı) dan sakının. Çünkü o kıyâmet gününün sarsıntısı müthiş bir şey'dir. Onu gördüğünüz gün, her emzikli kadın emzirdiğinden vaz geçer. Her gebe kadın çocuğunu düşürür. İnsanları da sarhoş bir halde görürsün. Oysa onlar sarhoş değillerdir, fakat Allâh'ın azâbı çok şiddetlidir".⁹⁰

⁸⁹ -Rahmân, 31 ve 33.

⁹⁰ -Hacc, 1-2.

Vukûunda aslâ şübhe olmayan böyle dehşetli bir gün, muhakkak meydana gelecek ve herkes hayır ve şerden ne yapmışsa hepsinin hesabını vermeye da'vet olunacaktır. Çünkü Allâhü Teâlâ, üzerinde yaşadığımız bu dünyâyı ve *-İblîs'den başka-* hizmetimize verdiği tüm varlıkları, *-insanları, şükür mü edecek yoksa nankörlük mü edecek, konusunda imtihan etmek için-* yaratmıştır.

وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّيَ عَنِّي كَرِيمٌ *

"Kim şukr ederse kendi fâidesinedir. Kim de nankörlük ederse şübhe yok ki Rabb'im (onun şukründen) müstağnîdir, (hem o) hakkıyle (lûtf-u) kerem sâhibidir".⁹¹

وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُّعَدَّدٍ. ط

"Biz onu (kıyâmet gününü) ancak sayılı bir müddet için geciktiririz".⁹²

Âyet-i kerîmeleri, bunun açık bir ifâdesidir.

İşte, bu dehşetli hâdiseden sonra öyle bir gün gelecek ki bütün insanlar, bütün canlı ve cansız varlıklar mahv olacak; yerlerin göklerin nizâm ve intizâmı bozulup parçalanacak, güneş dürülüp sönecek, yıldızlar kararıp dökülerek gök'de kırmızı sahtiyan rengi bir gül gibi olacak, gök yarılıp kapı kapı olacak, denizler kaynayıp yanarak birbirine karışacak, dağlar yürütülüp birbirine çarparak bir serâb hâline gelecek, vahşî hayvanlar bir araya toplanacak, ruhlar bedenleri ile birleştirilecek, amel defterleri açılıp yayılacak, bu sûretle de bu âlem başka bir âlem olacaktır ki şu âyet-i kerîme'ler ve Hadîs-i şerîf'ler de bunun açık bir ifâdesidir:

فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ. ۚ

"Gök yarılıb kırmızı sahtiyan gibi bir gül olduğu zaman".⁹³

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ مُكْوَرَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

⁹¹ -Neml, 40.

⁹² -Hud, 104.

⁹³ -Rahmân, 37.

"Güneş ile ay, Kıyâmet günü'nde (ziyâları sönüp birbiri içine) dürülürler".⁹⁴

وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ط وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا.
إِفْرًا كِتَابَكَ ط كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا. ط

"Herkesin (dünyâdaki) amelini kendi boynuna doladık. Kıyâmet günü onun için bir kitâb çıkaracağız ki neşr edilmiş olarak kendisine kavuşacak":

"Oku kitâbını, bu gün sana karşı, bir hesâb görücü olmak bakımından, nefsin yeter".⁹⁵

عَلِمْتَ نَفْسٌ مَا أَحْضَرْتَ ط.

"(İşte o zaman her) nefs, (hayır ve şerden) ne hazırlamışsa (artık hepsini görüp) bilmiştir".⁹⁶

عَلِمْتَ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ وَ أَخَّرَتْ. ط

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا عَزَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ. لا

"(İşte o zaman) her nefs, önden ne yolladı, geriye ne bıraktı ise (sâlih amellerden neler işledi, neler işlemedi ise, artık hepsini görüp) bilmiştir".

"(Şu halde) ey insan, O (lûtf-ü) keremi bol olan Rabb'ine karşı seni aldatan ne?".⁹⁷

⁹⁴ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.14.(1322 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁹⁵ -İsrâ', 13-14.

⁹⁶ -Tekvir, 14.

Bu dehşetli hal, Tekvir sûresi'nin (1-14) ncü âyet-i kerîme'lerinde şöyle ifâde buyurulmuşdur:

"Güneş dürül (üb söndürül) düğü zaman,

"Yıldızlar (kararıp) düşdüğü zaman,

"Dağlar (yer yüzünden koparılıp) yürütüldüğü zaman,

"Gebe develer (başı boş) bırıldığı (yâhud bulutlar yağmursuz bırıldığı) zaman,

"Vahşi hayvanlar bir araya toplandığı zaman,

"Denizler ateşlendiğı zaman,

"Diri diri gömülen kızın hangi suçdan dolayı öldürüldüğü sorulduğı zaman,

"(Amel) defterler (i) açılıp yayıldığı zaman,

"Gök (yerinden) koparıldığı zaman,

"O alevli ateş (cehennem) daha ziyâde kızıştırıldığı zaman,

"Cennet (mü'min'lere) yaklaştırıldığı zaman,

"(Her) nefs (hayır ve şerden) ne hazırlamışsa (artık hepsini görüp) bilmiştir".

İşte bu hal, "**Kıyâmet-i Kübrâ**" denilen **büyük bir kıyâmet**'dir ki bütün insanların ve dünyânın başına kopacak; kâinâtın nizâm ve intizâmı bozulup mevcûd âlemler başka bir âlem olacak, bu sûretle de ebedî bir yaşam yeri olan **Cennet** ve **Cehennem** hayatı başlayacaktır.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا. ۞

يَوْمَ يُمْسَحُ فِي الصُّورِ فِتْنًا تَوْنًا أَفْوَاجًا. ۞

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا. ۞

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا. ۞

"Şübhe yok ki o (hakk ile bâtlı) ayırd etme ve hüküm verme günü, (ilm-i ilâhî'de) ta'yîn edilmiş bir vakittir".

"O gün Sûr'a üfürülecek de hepiniz (kabirlerinizden kalkıp Mahşer'e) bölük bölük geleceksiniz".

"(O gün) gök açılmış, kapı kapı olmuştur".

"Dağlar (yerlerinden koparılıp) yürütülmüş, bir serâb hâline (dümdüz bir sâha hâline) gelmiştir".⁹⁸

فَاللَّهُ يَخْتَمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ط

"Allâh, kıyâmet günü (onlarla sizin) aranızda hükmünü verecektir".⁹⁹

⁹⁷ -İnfîtâr sûresi, âyet 5 - 6.

Bu hâdise de, İnfîtâr sûresinin (1-5) nci âyet-i kerime'lerinde şöyle ifade buyurulmuştur:

"Gök yarıldığı zaman,

"Yıldızlar dağılıp döküldüğü zaman,

"Denizler fişkırtıldığı zaman,

"Kabirler alt üst edildiği zaman,

"Her nefis, önden ne yolladı, geriye ne bıraktı ise (artık hepsini görüp) bilmiştir.

"(Şu halde) ey insan, O (lûtf-ü) keremi bol olan, (nihâyetsiz kerem sâhibi olan)

Rabb'ine karşı seni aldatan ne?".

Bu son âyet-i kerime'yi şu şekilde açıklarsak konu daha iyi anlaşılabilir olur:

"(Şu halde) **ey insan, O (lûtf-i) keremi bol olan Rabb'ine karşı, (nihâyetsiz kerem sâhibi Rabb'ine karşı) seni aldatan ne?"**.

(ki O'na lâyıkı ile kulluk yapıp rızasını kazanmaya çalışmıyorsun? O dehşetli güne, o hesap gününe hazırlık yapıyorsun? Yoksa seni aldatan, "Dilediğini yap. Çünkü Rabb'in kerimdir. Kimseyi azâba uğratmaz. Cezâda acele etmez" diyen şeytan mıdır?).

⁹⁸ -Nebe', 17-20.

وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ.

"Kıyâmet Günü'nde, onlar azâbın en çetinine itileceklerdir. Allâh, yaptıklarımızdan ğâfil değildir".¹⁰⁰

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَمَةِ
لَا رَيْبَ فِيهِ ۗ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا. ۙ

"Allâh öyle Allâh'dır ki kendinden başka Tanrı yoktur. (Vukûnda) hiçbir şübhe olmayan kıyâmet günü elbetde hepinizi toplayacaktır. Allâh'dan daha doğru sözlü kimdir?".¹⁰¹

Âyet-i kerîme'leri gibi âyet'ler ve diğer haberler, böyle büyük ve dehşetli bir "Kıyâmet günü" nün mutlakâ vukû' bulacağını açık bir şekilde ifâde etmektedir ki bunun ne zaman vukû' bulacağını Allâhü Teâlâdan başka hiç bir kimse bilemez.

يَسْئَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِيهَا ۗ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي ۚ
لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلَّا هُوَ ۗ

"Senden kıyâmet saatinden, onun ne zaman gelip çatacağından soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabb'im'in katındadır. Onun vaktini Ondan başkası açıklayamaz".¹⁰²

يَسْئَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ۗ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَمَا يُذِيرُكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ
تَكُونُ قَرِيبًا.

"İnsanlar sana o saati (n, ne zaman kopacağını) sorarlar. De ki: Onun ilmi ancak Allâh'ın nezdindedir.

Ne bilirsin? Belki de o sâat yakın (bir zamanda) olacaktır".¹⁰³

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ.

⁹⁹ -Nisâ', 141.

¹⁰⁰ -Bakara, 85.

¹⁰¹ -Nisâ', 87.

¹⁰² -A'râf, 187.

¹⁰³ -Ahzâb, 63.

"De ki: O (nun vaktine âid) bilgi, ancak Allâh'ın nezdindedir. Ben sâdece Allâh'ın azâbını apaçık haber veren bir peygamberim".¹⁰⁴

Âyet-i kerîme'leri ve buna benzer diğer âyet-i krîme'ler, bu husûsu açık bir şekilde ifâde etmektedir.

Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm'a, Kıyâmet'in ne zaman kopacağı konusu sorulunca,

إِذَا ضُيِّعَتِ الْأَمَانَةُ فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ.

"Emânet zâyi' edildiği zaman kıyâmeti bekle".

Yâ Rasûla'llâh, "Emânet nasıl zâyi' olur?" diye sorulunca da,

إِذَا وَسَدَّ الْأَمْرُ إِلَىٰ غَيْرِ أَهْلِهِ فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ.

"Dînî ve dünyevî işler, ehliyyetsiz adamlara verildi mi kıyâmeti bekle buyurmuşdur."¹⁰⁵

Ayrıca, her insanın ölümü de kendisi hakkında bir kıyâmetdir ki buna da, "Kıyâmet-i suğrâ' :Küçük kıyâmet " denir.

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ۗ ذَٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ.

وَتُنْفَخُ فِي الصُّورِ ۗ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ.

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ.

"(Bir gün bakarsın ki) ölüm baygınlığı, gerçek olarak gelmiş, -İşte bu, senin kaçıp durduğun şey'- (denilmiş) dir".

"Sûr'a da üfürülmüşdür. İşte bu, tehdîdin (tahakkûk etmiş) günüdür".

"(O gün) herkes, berâberinde sürücü ve şâhid (iki melek) bulunduğu halde, (mahşere) gelmiştir".¹⁰⁶

Gibi âyet-i kerîme'ler ve

¹⁰⁴ -Mülk, 26.

¹⁰⁵ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.342. (1869 nolu h.ş.). Buhârî.

¹⁰⁶ -Kâf, 19-20-21.

مَنْ مَاتَ فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ.

"Bir kimse ölmüşse onun kıyâmeti kopmuştur".¹⁰⁷

gibi hadîs-i şerîf 'ler, bunun açık bir ifâdesidir.¹⁰⁸

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ز

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ. لا

وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ. لا

وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ. ط

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ. ط

"Kulakları sağır edercesine haykıracak olan o ses geldiği zaman (Kıyâmet'in ikinci nefhası vukû' bulduğu zaman)".

"O gün kişi, kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından kaçar.

"O gün, onlardan her birinin, kendisine yetecek derdi vardır".¹⁰⁹

Âyet-i kerîme'leri gibi âyet-i kerîme'lere göre de, o gün öyle bir gün olacaktır ki hiç bir kimse hiç bir kimseden en ufak bir yardım göremeyecek, herkes kendi başı derdine düşecektir. Ancak ameli iyi olanlar bu sıkıntılardan kurtulup gülen ve sevinen kimseler olacaklardır.

¹⁰⁷ -Keşfü'l-Hafâ, II.368 (2618).

¹⁰⁸ -Bu husûs ile ilgili olarak üç türlü sâatin vukû' bulacağı haber verilmiştir.

Sâat-i kübrâ: İnsanların muhâsebe için (hesâb vermek, hesâba çekilmek için) ba's olmasıdır.

Sâat-i vüstâ: Bir karn (bir asır) ehâlisinin ölümüdür ki en son fert de ölünce o asır halkı tamamen ölmüş olur.

Sâat-i sügrâ: insanın kendisinin ölümüdür ki her insanın sâati, kendi ölümüdür.

Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir,C.6.ss.4325. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

¹⁰⁹ -Abese, 34-37.

3-Sûr'un üflenmesi

İsrâfil *aleyhi's-selâm*'ın, "**Sûr**" denilen ve mâhiyeti bizce bilinmeyip Cenâb-ı Hak tarafından bilinen ve çok şiddetli bir ses çıkaran bir şey'e üfürmesidir ki "**Ölüm nefhası**" ve "**Tekrar dirilme nefhası**" olmak üzere iki kere vukû' bulacaktır.

Cumhûrun görüşüne göre bu üfleme, üç kere olacaktır ki birincisi, "**Nefha-i fezâ'**: *Korku ve dehşet nefhası*" dır.¹¹⁰

a-Nefha-i fezâ': *Korku ve dehşet nefhası*.

Bu üfleme, kıyâmetden önce, hakîkî îmân sâhibi olup samîmî olarak - **Tevhîd esâslarına göre**- "**Lâ ilâhe illâ'llâh**" diyen tek bir kimse kalmayınca olacak; bu sûretle hiç bir sâlih kimse kalmayınca da kıyâmet, kâfirler, münâfıklar, müşrikler, şerîrler üzerine kopacak ve hakîkî îmân sâhibi sâlih mü'min'ler tamâmiyle ölmüş bulunacaktır. Bu bakımdan kıyâmet koparken insanların çoğu müşrik, münâfık, kâfir ve şerîr kimseler olacaktır. ki aşağıdaki hadîs-i şerîf'ler, bu hakikatleri açık bir şekilde ifâde etmektedir.

مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُدْرِكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءٌ.

"Kendileri hayatta bulunup da kıyâmetin kopduğu zamâna erişen kimseler insanların şerlilerindedir".¹¹¹

"Kıyâmetin takarrubu zamânında Allâhü Teâlâ lâtîf bir rüzgâr gönderecek ve gönlünde zerre kadar îmânı olan hiç bir kimseyi bırakmayıp rûhunu kabz edecektir".¹¹²

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِعَبْرِ الرَّجُلِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي مَكَانَهُ.

"Kıyâmet kopmaz. Tâ ki bir kimse bir kimsenin kabrine uğrayıp keşke senin yerinde ben olsaydım diye temennî etmedikçe".¹¹³

¹¹⁰ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir,C.5.ss.3707. Elmalılı M.Hamdi Yazır. Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.2.ss.655. Hasan Basri Çantay.

¹¹¹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.295. (2114 nolu h. ş.). Kâmil Miras.

¹¹² -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.295. Kâmil Miras. Ebû Hurayra *radıy'llâhü anh rivâyeti*.

لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ حَادَّ لَفَهُمْ.

"Ümmetinden dâimâ hakk üzere gâlib ve zâhir, muhâliflerinden kendilerine zarar gelmez bir tâife, hiç eksik olmayacaktır (kıyâmet kopuncaya kadar hakk üzerinde sebât edecektir)".¹¹⁴

Bundan sonra göklerde ve yerde kim varsa -Allâhü Teâlâ'nın dilediklerinden başkaları- o günün dehşetinden sarsılacak, böyle bir dehşetin korkusu ile herkes korkup feryât edecek, yer yüzünde bulunan bütün şerîr insanlar (kâfirler, münâfiklar, müşrikler), -Ne oluyor? Ne oluyor?- diyerek ne yaptığını bilemeyecek, korkularından düşüp bayılacaktır ki aşağıdaki şu âyet-i kerîme de, bu husûsu açık bir şekilde ifâde etmektedir.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَرِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ط
وَكُلُّ أُنُوفِهِ دَاخِرِينَ.

"Sûr'a üfürüldüğü gün -Allâh'ın diledikleri müstesnâ olmak üzere- artık göklerde kim var, yerde kim varsa hepsi dehşetle korkmuştur. Hepsi boyunları bükük (hor ve hakîr) olarak O'na gelirler".¹¹⁵

Bu hâdiseden önce de, -kıyâmetin on büyük alâmetinden biri olan güneşin batıdan doğuşundan sonra artık tevbe kapıları kapanmış olacağından-, küfür, şirk ve fîsk erbâbının îmân etmeleri kendilerine bir fâide vermeyecek, büyük ve şiddetli zelzeleler olacak, insanlar ne yaptığını ve ne yapacağını bilemiyerek perîşân bir hâle gelecektir ki şu âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf'ler de bu husûsu açık bir şekilde ifâde etmektedir:

يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي
إِيْمَانِهَا خَيْرًا ط

"Rabb'inin âyetlerinden (alâmetlerinden) biri geldiği gün, (güneş batıdan doğduğu gün) önceden îmân etmiş veyâ îmânında bir hayır

¹¹³ -Sahihu'l-Buhârî, Kitâbü'l-fiten, Cüz'.9.ss.73.

¹¹⁴ -Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.1.ss.78.Ahmed Naim.

¹¹⁵ -Neml. 87.

kazanmış olmayan hiç bir kimseye (o günkü) îmânı aslâ fâide vermez".¹¹⁶

مَنْ تَابَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ.

"Bir kimse güneş batıdan doğmazdan evvel tevbe ederse Allâh onun tevbesini kabûl eder".¹¹⁷

خَلَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مَفْتُوحًا لِلتَّوْبَةِ لَا يُغْلَقُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْهُ

"Allâh, gökleri ve yeri yarattığı gün, bu kapıyı (tevbe kapısını) tevbe için açık olarak yaratmıştır. Güneş batdığı yerden doğuncaya kadar o kapı kapanmayacaktır".¹¹⁸

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ ۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ .

يَوْمَ تَرَوْهَا تَذْهَبُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَارَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ .

"Ey insanlar, Rabb'iniz (in azâbın) dan korkun (sakının). Çünkü O sâatin (kiyâmetin) zelzelesi, büyük bir şey'dir".

"Onu göreceğiniz gün emzikli her (kadın) emzirdiğini unutup geçer, yüklü her (gebe kadın) yükünü (çocuğunu) bırakır. İnsanları serhoş (olmuş gibi) görürsün. Halbuki onlar serhoş değildirler. Fakat Allâh'ın azâbı çok şiddetlidir".¹¹⁹

b-Nefha-i sa'k: Ölüm nefhası.

Bu ikinci üflemede (veyâ **Nefha-i ûlâ'da:** birinci üflemede), yerlerde ve göklerde bulunan yaratılmışların hepsi, -ba'zıları müstesnâ olmak üzere- ölüp hayatları son bulacak, yerlerin ve göklerin nizam ve intizâmı değişecek, sonra öbürleri de ölecektir. Buna "**Ölüm nefhası**" denir ki şu âyet-i kerîme'ler de, bunu ifâde eder.

¹¹⁶ -En'âm, 158.

¹¹⁷ -Riyâzû's-sâlihîn, C.1.ss.21. (18 nolu hadîs-i şerîf). Müslim.

¹¹⁸ -Riyâzû's-sâlihîn, C.1.ss.23. ve C.1.ss.157. (20 nolu hadîs-i şerîf ve izâhı).

Şam muhaddislerinden Süfyân ibn-i Uyeyne rivâyeti.

¹¹⁹ -Hacc, 1-2.

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ج ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ.

"(Birinci) Sûr'a üfürölmüş (üfürölecek), artık -Allâh'ın diledikleri müstesnâ olmak üzere- göklerde kim var, yerde kim varsa hepsi düşüp ölmüşdür (ölecektir).

Sonra ona (Sûr'a) bir daha üfürölmüşdür (üfürölecektir). O anda görürsün ki (ölüler dirilib) ayakda bakıp duruyorlar".¹²⁰

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ.

"Sûr'a üfüröldüğü zaman artık aralarında o gün (böbürlenecekleri) soyları soplur (1) olmadığı gibi (birbirinin hâlini) de soruşamazlar".¹²¹

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا. ج

"Sûr'a üfleneceği günde ki biz günahkârları o gün, gözleri gömgök bir halde, mahşerde toplayacağız".¹²²

Kezâ,

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَىٰ. ط

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ. لا

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَىٰ .

فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ. لا

وَأَتَىٰ الْحَيْوَةَ الدُّنْيَا. لا

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ. ط

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَىٰ النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ. لا

¹²⁰ -Zümer, 68.

¹²¹ -Mü'minûn, 101.

¹²² -Tâ-hâ, 102.

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ. ط

يَسْتَعْلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِيهَا. ط

فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا. ط

إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهِيهَا. ط

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مِّنْ يَّخَشِيهَا. ط

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحِيهَا.

"O en büyük belâ olan kıyâmet -Tâmmetü'l-kübrâ- geldiği zaman".

"O insan, neye koşduğunu iyice anlayacağı gün".

"O alevli ateş (cehennem), görecek her kimseye ap-açık gösterildiği (zaman)".

"Artık kim haddi aşarak küfr etmiş".

"Dünyâ hayâtını tercîh etmişse".

"İşte muhakak ki o alevli ateş (cehennem) onun varacağı yerin ta kendisidir".

"Amma kim Rabb'inin makâmından korktu, nefsinin hevâ (ve hevesin) den alıyordu ise".

"İşte muhakak ki o Cennet onun varacağı yerin ta kendisidir".

"Sana, o sâati (kıyâmeti), onun ne zaman demir atacağını sorarlar".

"Sende, ona âit hiç bir şey' (hiç bir bilgi) yoktur ki anlatasın".

"Onun nihâyet (ilm) i ancak Allâh'a (dayanır)".

"Sen ondan korkacak kimselere ancak o tehlikeyi haber verensin".

"Onlar bunu görecekleri gün sanki (dünyâda veyâ kabirlerinde günün) bir akşamından, yâhud bir kuşluğundan başka durmamışlardır".¹²³

âyet-i kerîme'lerine göre bir ismi de "**Tâmmetü'l-kübrâ**" olan **Kıyâmet** kopduğu zaman ehl-i Cennet Cennet'e, ehl-i Cehennem de Cehennem'e büyük bir hengâme ile gitdiği vakit, insan, dünyâ hayâtında iken neye çalışmış olduğunu, hangi emeller peşinde uğraşmış bulunduğunu, hayra mı şerre mi koştuğunu, kâr mı zarar mı etmiş bulunduğunu artık görüp bilmiş olacaktır.

وَبُرَزَّتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى.

"O alevli ateş (Cehennem), görecek her kimseye ap-açık gösterildiği (zaman)".¹²⁴

Âyet-i kerîme'sine göre Kıyâmet, o "**Tâmmetü'l-kübrâ**", gelip Cehennem kapıları açıldığı, o salgın ateş açılıp ap-açık ortaya çıkarıldığı zaman, her görme kudretine sâhip kimse Cehennem'in bu dehşetli hâlini görecek. Çünkü sırat, Cehennem üzerine kurulacak ve herkes onun üzerinden geçecektir.

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا.

"Sizden hiç biriniz müstesnâ olmamak üzere ille oraya (Cehennem'e) uğrayacaktır. Bu, Rabb'inin uhdesine vâcib kıldığı, kazâ ettiği bir şey'dir".¹²⁵

Âyet-i kerîmesi, bu husûsun açık bir ifâdesidir.¹²⁶

Bu ikinci nefhadan önceki ilk nefhada insanları ve hayvanları sürüp sevk edecek olan ateş çıktığı zaman vahşî hayvanlar da korktukları şey'leri unutarak yuvalarından çılgınca çıkıp ne birbirlerine, ne de insanlara her hangi bir zarar vermeden **kısas** için ba's olunup mahşerde toplanacaklar; birbirlerinden haklarını alıp ödeşecekler, herkesin hakkı

¹²³ -Nâziât, 34-46.

¹²⁴ -Nâziât, 36.

¹²⁵ -Meryem, 71.

¹²⁶ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir.C.8.ss.5567. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

kendine verilip adalet-i ilâhî tecellî etdikden, hattâ boynussuz koyun boynuzlu koyundan hakkını aldıktan sonra, taraf-ı ilâhî'den kendilerine **"Toprak olun"** denilecek, bu sûretle de bütün hayvânât toprak olacaklardır.¹²⁷

Bu dehşet verici manzaralar karşısında amel defterlerini sol tarafından eline alan ve bu hâli gören Cehennem'lik kâfir, münâfik ve müşrikler de, onlar gibi olmayı arzûlayıp şöyle bir temennîde bulunacaklardır, ama artık iş işten geçmişdir:

وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا.

"Kâfir, -Ne olurdu ben de (onlar gibi) toprak olsaydım- diyecek".¹²⁸

يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي.

"Âh, keşki hayâtım için önden (sâlih ameller) yapsaydım, diyecek".¹²⁹

c-Nefha-i kıyâm: Öldükden sonra tekrar dirilme nefhası.

Kıyâmet vukû' bulup herkes öldükden sonra, *-bu ikinci veyâ üçüncü üfürme ile-* tekrar herkes dirilerek kabrinden kalkacak ve koşarak **mahşer** denilen yerde toplanacaktır.

وَنُفِّحَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ.

"Sûr'a üfürülmüştür. Artık bakarsın ki onlar kabirlerinden (kalkıp) Rabb'lerine doğru koşup gidiyorlar".¹³⁰

وَنُفِّحَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِّحَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامًا يَنْظُرُونَ.

"(Birinci) Sûr'a üfürülmüş (üfürülecek), artık -Allâh'ın diledikleri müstesnâ olmak üzere-, göklerde kim var, yerde kim varsa hepsi düşüb ölmüştür (ölecekdir).

¹²⁷ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir,C.8.ss.5599 ve 5549. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

¹²⁸ -Nebe', 40.

¹²⁹ -Fecr, 24.

¹³⁰ -Yâsin, 51.

"Sonra ona (sûra) bir daha üfürülmüştür (üfürülecektir). O anda görürsün ki (ölüler dirilip) ayakda bakıp duruyorlar".¹³¹

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا.^{لا}

"(O gün) sûra üfürülmüştür. Bu sûretle hepsini (mahşerde) derleyip toparlamışızdır".¹³²

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ط ذَلِكَ يَوْمَ الْوَعِيدِ.

"Sûr'a üfürülmüştür. İşte bu, tehdîdin (tehakkuk etmiş) günüdür".¹³³

Âyet-i kerîme'leri bunu ifâde eder ki şu âyet-i kerîme'ler de bu husûsu te'yîd eder.

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ.^{لا}

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً.

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ.^{لا}

وَأَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ.^{لا}

وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا ط وَحُمِلَ عَرْشُ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةً.^ط

"Artık Sûr'a birinci üfürülüş ile üfürüldüğü zaman",

"Yer ile dağlar yerlerinden kaldırılıp da yekdiğerine bir çarpışla hepsi toz hâline geldiği (zaman)",

"İşte o zaman olan olmuş, (kıyâmet kopmuş) dur".

"Gök de yarılmış ve artık o, o gün za'fa düşmüştür".

"Melek (ler) ise onun (göğün) bucaklarındadır. O gün Rabb'inin arşını (bucaklardakilerin) üstlerinde bulunan sekiz (melek) yüklenir".¹³⁴

¹³¹ -Zümer, 68.

¹³² -Kehf, 99.

¹³³ -Kâf, 20.

¹³⁴ -Hâkka, 13-17.

وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ ط قَوْلُهُ الْحَقُّ ط وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ ط

"Onun -Ol- diyeceği gün (her şey') Oluverir. O'nun sözü hakk'dır. Sûr üfürüleceği gün de mülk O'nundur".¹³⁵

Bütün bu hâdiselerden sonra ölmeyen hiçbir kimse kalmayınca, Allâhü Teâlâ, kâinâta üç kere **"Bu gün mülk kimindir?"** diye seslenecek. Cevab veren hiç bir kimse olmayınca da **"Bir olan, kahr olan Allâh'ındır"** diyerek yine kendisi cevab verecek ve bu sûretle de **Azamet-i ilâhî** tecellî edecektir.

لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ط لِّلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ .

"(Allâh buyurur): Bu gün mülk kimindir? (Yine kendisi cevâb verir): Bir olan, (her şey'e hâkim ve) kahr olan Allâh'ındır".¹³⁶

وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ط

"Kıyâmet günü bütün yer Allâh'ın avucunda bir tutamdır (mülkü tasarrufundadır). Gökler de O'nun sağ eliyle (kudreti ile toplanıp) dürülmüşdür".¹³⁷

Bu husûsa işâretle bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuşdur:

يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ وَيَطْوِي السَّمَوَاتِ بِيَمِينِهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَتَيْنَ مَلُوكَ الْأَرْضِ .

"Allâh (kıyâmet günü) bütün yer tabakalarını kabza-i kudretine alır. Gökleri de sağ eli içine dürer, buker de sonra (mahşer halkına): -İşte ben kânâtın şehinşâhıyım. Hani yer yüzünün (düzme) pâdişahları nerede?- diye hitâb eder".¹³⁸

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِّلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ .

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ .

سَرَابِلُهُمْ مِّنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَىٰ وُجُوهُهُمُ النَّارُ .

¹³⁵ -En'âm, 73.

¹³⁶ -Mü'min, 16.

¹³⁷ -Zümer, 67.

¹³⁸ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.175. (1731 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

"O gün yer başka bir yere, gökler de (başka göklere) tebdîl olunacaktır. (İnsanlar kabirlerinden kalkıp) bir olan, kahrâr olan Allâh'ın huzurunda toplanacaklardır".

"O gün günahkârların (şeytanları ile birlikte) bukağılara (bağ ve kelepçe gibi şey'lere) vurulmuş olduğunu görürsün".

"Gömlükleri katrandandır. Yüzlerini de ateş bürüyecek-dir".¹³⁹

Âyet-i kerîmeleri ve,

"Kıyâmet günü'nde insanlar -Kursatü'n-nakî: Tertemiz ve düz bir daire- gibi beyaz ve parlak bir yer üzerinde haşr olunacak".

سبعة يظلهم يوم القيمة الح

"Mü'min'lerden yedi sınıf, Arş'in gölgesinde bulunacak".

"Diğer insanlar da Cehennem üzerinde -veyâ Sırat üzerinde- olacak".¹⁴⁰

Hadîs-i şerîf'leri, bunun açık bir delîlidir.

✱

✱ ✱

Bundan sonra İsrâfil *aleyhi's-selâm* yeniden yaratılacak ve kendisine ikinci sû'u (*veyâ üçüncü sû'u*) üflemesi emr edilecektir.

¹³⁹ -İbrâhîm, 48-49-50.

¹⁴⁰ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir,C.5.ss.3031. Elmalılı M.HamdiYazır.

Riyâzü's-sâlihîn.C.1.ss.372.(472 nolu h.ş.). Bu Hadîs-i şerîf'in tamâmı şöyledir:

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ : إِمَامٌ عَادِلٌ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ تَعَالَى، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسْجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَبَّأَ فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالَ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهَا مَا تُنْفِقُ بَيْتَهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ حَالِيًّا فَتَصَادَتْ عَيْنَاهُ.

"Yedi sınıf insan vardır ki başka gölge bulunmayan bir günde Arş'in gölgesinde gölgelendirilir:

1-Adâletli devlet başkanı.

2-Allâh'a ibâdet yolunda yetişen genç.

3-Gönlü mescidlere bağlı olan kimse.

4-Allâh için sevişen ve bu sevgi ile birleşen ve ayrılan iki kişi.

5-Mevkî sâhibi güzel bir kadın kendisini da'vet ettiği halde *-Ben Allâh'dan korkarım-* diye ona yaklaşmayan kimse.

6-Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek derecede gizli sadaka veren kimse.

7-Tenhâda Allâh'ı anıb da göz yaşı döken kimse.

Bunun neticesinde de yeniden dirilip hayat bulan insanların ve diğer mahlûkâtın tamâmının, mahşer denilen o büyük ve düz sâhada toplanarak hesâba çekilme zamanı, "Yevmü'd-dîn" veyâ "Yevmü'l-haşr" veyâ "Yevmü'l-fasl" veyâ "Yevmü'l-hisâb" veyâ "Yevmü'l-cem" " veyâ "Yevmü'l-ba's" veyâ "Yevmü'n-neşr" günü, gelmiş olacaktır.

Bu üçüncü üflemede (veyâ *Nefha-i sâni'de:ikinci üflemede*) bütün ölülerin rûhları yeniden bedenleri ile birleşip yatdıkları yerlerden kalkacak, bu sûretle bütün insanlar yeniden hayat bulacak ve "Mahşer" denilen büyük ve düz bir meydana toplanacaktır ki bu da "Ba's nefhası :Öldükden sonra tekrar dirilme nefhası" dır. Şu âyet-i kerîme'ler de, bunun açık bir delîlidir.

تَمَّ نَفْحٌ فِيهِ أُخْرَى فَاذَاهُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ.

"Sonra ona (Sûr'a) bir daha üfürülmüşdür (üfürülecektir). O anda görürsün ki (ölüler dirilip) ayakda bakıp duruyorlar".¹⁴¹

يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ نُّكْرٍ

خَشَعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُتْتَشِرٌ.

مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ ط يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِيرٌ.

"O günü da'vetci (İsrâfil), görülmedik müdhiş bir hisâba çağırır".

"(İnsanlar), gözleri düşük (zelîl ve hakîr) bir halde kabirlerinden çıkar. Sanki onlar bir çekirge dalgası hâlinde".

"(Boyunlarını uzatıp) çağırana doğru koşarlar. (İçlerinde bulunan) Kâfirler (ise), -(Aman) bu ne müşkil bir gün- der".¹⁴²

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا.

"O gün Sûr'a üfürülecek de hepiniz bölük bölük geleceksiniz".¹⁴³

¹⁴¹ -Zümer, 68.

¹⁴² -Kamer, 6-7-8.

¹⁴³ -Nebe', 18.

فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ .

"Onlardan, kıyâmet günü toplananlardan) **bir takımı Cennet'de, bir takımı da Cehennem'dedir**".¹⁴⁴

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ط وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ ط قَوْلُهُ الْحَقُّ ط
وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ ط

"Gökleri ve yeri hakk (ve hikmet) le yaratan O'dur. O'nun -Ol-
diyeceği gün (her şey') oluverir. Sözü hakdır. -Sûr- üfürüleceği
gün de mülk O'nundur."¹⁴⁵

¹⁴⁴ -Şûrâ, 7.

¹⁴⁵ -En'âm, 73.

4-Haşır

İkinci sûr üfürüldükden sonra tüm yaratılmışların rûhlarının, yeniden teşekkül edecek olan cesedleri ile tekrar birleşmesi ve "**Arasat meydanı**:*Haşır ve neşir meydanı, mahşer yeri*" denilen çok geniş ve düz bir yerde toplanmalarıdır.

Bu ikinci üfleme üzerine bütün insanlar yeniden dirilip hayât bulacak ve buldukları yerlerden kalkarak "**Mahşer**" denilen bu büyük ve düz meydana toplanacaktır ki buna *-yukarıda da geçtiği gibi-* "**Haşr-i ecsâd**:*Cesedlerin ruhları ile birleşip yeniden hayat bulması* " denir.

Bu hâdiseye, "**Ba's**:*Yeniden dirilme*" veyâ "**Neş'e-i uhrâ**:*Mahşerde rûhun bedene tekrar girişi ile yeniden dirilme*" veyâ "**Âhret hayâtı**" da denir.

İlk diriliş ise, "**Neş'e-i ûlâ**:*Rûhun bedene ilk girişi* " iledir ki bu hal, ana rahminde iken başlar. Bu bakımdan insan, ilk önce her türlü hayat şartlarından mahrûm birer zerreden, birer nutfeden ibâret iken kendisine rûh ve hayât verilerek akıl, idrâk ve şuur sâhibi bir insan olarak yaratılır.

Bundan sonra *-ezeldeki ahdinde sâdık olup olmadığı hususunda, diğer bir deyimle kendi ameline kendisinin şâhid olması konusunda imtihân olmak için-* kendisine verilen belli bir hayâtı yaşadıkdan sonra kendisine ölüm takdîr edilmiş ya'nî muvakkat bir zaman için hayattan mahrûm bırakılarak **Berzâh** âlemi denilen bir hayât tarzına ya'nî şimdiki hayatımız ile âhret hayâtı arasındaki bir hayat şekline döndürülmüş olur ki buna **Berzâh âlemi** denir. Bu halde insan tamâmen helâk olup yok olmaz. Fakat başka bir hayat şekli içinde yaşar

Kıyâmet gününde ise tekrar diriltilerek kendisine yeni bir hayât verilecek, dünyâda müsbet veyâ menfî olarak yaptıklarından hesâba çekilerek *-amelinin durumuna göre-* mükâfât veyâ mücâzât göreceklerdir. Bu sûretle mükâfâta nâil olanlar Cennet'e, cezâyâ nâil olanlar da

Cehennem'e gidecekler ve orada ebedî bir hayât içinde yaşayacaklardır ki şu âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf'ler, bu husûsun açık bir ifâdesidir.

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ۚ ثُمَّ مِيتَكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ.

"Allâh'a nasıl olub da küfr ediyorsunuz? Halbuki siz ölüler iken (sizi) O diriltdi. Sonra sizi yine O öldürecek. Tekrar sizi (kabirde ve neşirde) O diriltecek ve nihâyet (haşirden sonra) yine yalnız O'na döndürüleceksiniz".¹⁴⁶

قَالَ اللَّهُ يَخُكُّم بِبَيْنِكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۖ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا. ۙ

"Allâh, kıyâmet günü aranızda hukmünü verecektir. Allâh, kafirlere mü'min'lerin aleyhinde (galebeye) aslâ bir yol (ve imkân) bahş etmez".¹⁴⁷

لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَرْبَبَ فِيهِ ۖ

"(Allâh), hepinizi mutlakâ kıyâmet gününe (göttürüp) toplayacaktır ki bunda aslâ şübhe yoktur".¹⁴⁸

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ. ۖ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ.

"Sonra siz bunun arkasından hiç şübhesiz ki ölüler (olacaksınız)".

"Sonra siz kıyâmet gününde muhakkak diriltilib kaldırılacaksınız".¹⁴⁹

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً ۗ وَحَشَرْنَا لَهُمْ فَلَمَّ نُعَادِرُ مِنْهُمْ أَحَدًا. ۙ

وَعَرِضْنَا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا ۖ لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنَّ لَجْعَلَ

لَكُمْ مَوْعِدًا.

¹⁴⁶ -Bakara sûresi âyet 28.

Bu âyet-i kerîme'deki **"Tekrar sizi O diriltecek"** meâlindeki âyeti kerîme, ba'zı âlimlere göre, kabirde süâl için diriltilecek anlamındadır. Buna göre insan ölüp kabir hayatı başlayınca süâl için diriltilecek, sonra öldürülecek, kıyâmetde de tekrar diriltilip yeniden hesâba çekilerek haklarındaki ilâhî hüküm gereği Cennet'e veya Cehennem'e sevk edilecektir.

¹⁴⁷ -Nisâ', 141.

¹⁴⁸ -En'am, 12.

¹⁴⁹ -Mü'minün, 15-16.

"O gün biz dağları yürüteceğiz ve sen yeri (çırçıplak) bir çöl göreceksin. Onları da mahşerde toplamışsınız da içlerinden hiç birini bırakmamışsınız".

"Hepsi saf hâlinde Rabb'ine arz edilmişlerdir. And olun ki sizi ilk def'a yarattığımız gibi (çırçıplak) bize geldiniz. Hayır, size (mahşerde toplamak hakkındaki) va'dimizi yerine getirecek bir zaman ta'yîn etmediğimizi sandınız, değil mi?".¹⁵⁰

وَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۖ

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۖ

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا.

"Sana dağları (n kıyâmet günündeki hâlini) sorarlar. Hemen de ki: Rabb'in onları ufalayıp savuracak".

"(Savuracak) da yerlerini dümdüz bir toprak hâlinde bırakacak".

"(O zaman) Onlarda ne bir iniş, ne de bir yokuş göremeyeceksin".¹⁵¹

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا

"O gün (Haşir günü) onların hepsini bir araya toplayacağız".¹⁵²

"De ki: Bizim işlediğimiz günahdan siz mes'ul olmazsınız. Sizin yapmakta olduklarınızdan da biz mes'ul olmayız".

"De ki: Rabb'imiz (kıyâmet günü) hepimizi bir arada toplayacak, sonra aramızda hakk ile hukm edecektir. O, (her şey'i) kemâliyle bilen en büyük hâkimdir".¹⁵³

¹⁵⁰ -Kehf, 47-48.

¹⁵¹ -Tâ-Hâ, 105-107.

¹⁵² -Yûnûs, 28.

Haşr: Her yönden, her taraftan belli bir yere getirip toplamak ma'nâsına geldiği gibi bir toplumu bir yerden başka bir yere çıkarmak anlamına da gelir. Yahûdî'lerin Medîne'den ve Hayber'den sürgün edilip çıkarıldıkları gibi.

¹⁵³ -Sebe', 25-26.

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ ط كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ط وَعَدْنَا عَلَيْهَا ط
إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ.

"O gün biz göğü, kitâbların sahîfesini dürüp bükerek gibi, düreceğiz. İlk def'a yoktan var ettiğimiz gibi yeniden yaratacağız, bunu va'd ettik, bunu yapmaya muktediriz".¹⁵⁴

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِيَبْهُوتَهُمْ أَ يُهْمُ أَحْسَنُ عَمَلًا.

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا. ط

"Biz yer yüzünde ne varsa ona bir zînet verdik ki insanları, -*hangisi daha güzel amel edecek diye- imtihan edelim*".

"Bununla berâber biz onun üstünde olan her şey'i elbet kupkuru bir toprak yaparız".¹⁵⁵

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ. ج

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ. ص

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ت

ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ط فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. ط

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ. ط

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ.

"And olsun biz insanı (Âdem aleyhi's-selâm'ı) çamurdan (süzülmüş) bir hulâsadan yaratmışızdır".

"Sonra onu (O'nun nesli olan insanı) sarp ve metin bir karargâhda (rahimde) bir nutfe yaptık".

"Sonra o nutfeyi bir kan pıhtısı hâline çevirdik, derken o kan pıhtısını bir çiğnem et yaptık. O bir çiğnem eti de kemik (ler) e kalb ettik de o kemiklere de et giydirdik. Sonra da onu başka bir

¹⁵⁴ -Enbiyâ', 104.

¹⁵⁵ -Kehf, 7-8.

yaratılış ile inşâ ettik, (ona can verdik, konuşma kudreti verdik). Sûret yapanların en güzeli olan Allâh'ın şânı ne yücedir!"

"Sonra siz bunun arkasından hiç şübhesiz ki ölümler (olacaksınız)".

"Sonra siz kıyâmet gününde muhakkak diriltilib kaldırılacaksınız".¹⁵⁶

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ.

"O gün, yer başka bir yere, gökler de (başka göklere) tebdîl olunacaktır. (İnsanlar kabirlerinden kalkıp) bir olan, kahrhâr olan Allâh'ın huzûrunda toplanacaklardır".¹⁵⁷

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ط لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ ط وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا.

"Allâh öyle Allâh'dır ki kendisinden başka hiç bir Tanrı yoktur. (Vukûnda) hiç bir şübhe olmayan kıyâmet günü elbette hepinizi toplayacaktır. Allâh'dan daha doğru sözlü kimdir?"¹⁵⁸

Bir hadîs-i şerîf'de de,

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ مَخْشُورُونَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى خُفَاءَ عَرَاءَ غُرْلًا كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ط وَعَدَّا عَلَيْنَا ط إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ.

"Ey insanlar, siz yalın ayak, çıplak ve sünnetsiz olarak Allâh'ın huzûruna toplanacaksınız. Nasıl ki Cenâb-ı Hak,

-(Sizi) İlk def'a yokdan var ettiğimiz gibi yeniden yaratacağız, bunu va'd ettik, bunu yapmaya muktediriz-,¹⁵⁹

buyurduğu gibi".¹⁶⁰

Hazreti Âişe radiye'llâhü anhâ' da, rivâyet ettiği bir Hadîs-i şerîf'de, Rasûlüllâh *salla'llahi aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işittim:

يُخْشِرُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ خُفَاءَ عَرَاءَ غُرْلًا

¹⁵⁶ -Mü'minûn, 12-16.

¹⁵⁷ -İbrâhîm, 48.

¹⁵⁸ -Nisâ', 87.

¹⁵⁹ -Enbiyâ', 104.

¹⁶⁰ -Riyâzû's-Sâlihîn, C.1.ss.158. (167 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ الرَّجَالُ وَالنِّسَاءُ جَمِيعًا يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ

قَالَ يَا عَائِشَةَ الْأَمْرُ أَشَدُّ مِنْ أَنْ يُهَمَّهُمْ ذَلِكَ.

وَفِي رِوَايَةٍ أُلَامَرُ أَهْمٌ مِنْ أَنْ يَنْظُرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ.

"İnsanlar, Kıyâmet gününde yalın ayak, çıplak ve sünnetsiz olarak haşr olunacaktır.

dedi. Ben de,

Yâ Rasule'llâh, kadınlarla erkekler bir arada mı haşr olunacaklar?
Bunlar birbirlerine bakarlar,

dedim. O da,

"Yâ Âişe, mes'ele bunu hatıra getiremeyecek kadar şiddetlidir".

buyurdu.

Başka bir rivâyette de,

"İş, birbirine bakamıyacak kadar şiddetlidir)".

buyurdu.¹⁶¹

¹⁶¹ -Riyâzü's-Sâlihîn, C.3.ss.342. (419 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

5-Kitâb verilmesi

Dünyâda iken herkesin hayır ve şerr, güzel ve çirkin, sevâb ve günah olarak yapmış olduğu ve yazıcı melekler (*kirâmen kâtibîn*) melekleri tarafından noksansız olarak tutulan amel defterlerinin, -*Mahşer'* de-sâhibine verilmesidir ki bu defterler Mü'min'lere sağ tarafından, kâfirlere de sol ve arka tarafından verilecek ve

إِقْرَأْ كِتَابَكَ ط كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ط

"Oku kitâbımı, bu gün sana karşı, bir hesâb görücü olmak bakımından, nefsin yeter".¹⁶²

denilecektir ki şu âyet-i kerîme'ler, bunun açık bir delilidir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ج وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ
بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ.

"Ey îmân edenler, sizi, size hayât verecek şey'lere (dînî akîde ve esâslara) da'vet ettiği zaman Allâh'a ve Rasûl'üne icâbet edin. Bilin ki şübhesiz Allâh, kişi ile kalbi arasına girer (ve ne yaptığını, ne düşündüğünü ve neye inandığını çok iyi bilir). **Ve siz, hakîkaten O'na dönüp (O'nun huzûrunda) toplanacaksınızdır".**¹⁶³

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ ج وَحَنُوقْرُبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ.
إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ.
مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ.

"And olsun, insanı biz yaratdık. Nefsinin ona ne vesveseler vermekte olduğunu da biliriz. (Çünkü) biz ona şah damarından daha yakınız".

"Hatırla ki (insanın) sağında, solunda oturan, onun amellerini tesbît etmekte olan iki de (melek) vardır".

¹⁶² -İsrâ', 14.

¹⁶³ -Enfâl, 24.

"O, bir söz atmaya dursun, mutlak yanında hâzır bir gözcü vardır".¹⁶⁴

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ .
فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا .
وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا .
وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وِرَاءَ ظَهْرِهِ .
فَسَوْفَ يَدْعُوا بُرُورًا .
وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا .
إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا .
إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ .

"O vakit (amel) kitâbı (defteri) sağ eline verilen (mü'min) kimse".

"Kolayca bir hesâb ile hesâba çekilecek".

"(Cennet'deki) ehline sevinçli dönecek".

"Ammâ kitâbı (amel defteri), arkasından (arka tarafının solundan) verilen kimse".

"(Cehennem'lik olduğunu anlayınca) derhal helâkini temennâ edecek".

"O şiddetli ateşe (Cehennem'e) girecek".

"Çünkü o, ehli içinde bir şımarık idi".

"Çünkü o, hakîkaten ve kat'iyen (Rabb'ine) dönmeyeceğini sanmıştı".¹⁶⁵

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ .
كِرَامًا كَاتِبِينَ .
يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ .

¹⁶⁴ -Kâf, 16-18.

¹⁶⁵ -İnşikâk, 7-14.

"Sizin üstünüzde hakîkî bekciler (amellerinizi murâkabe eden melekler) vardır".

"(Allâh indinde) çok şerefli yazıcılar (kirâmen kâtibîn melekleri) vardır".

"Ki onlar ne yapıyorsanız hepsini bilirler".¹⁶⁶

لَهُ مَعْعَبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ ط

"Onun (her insanın) önünde, arkasında kendisini Allâh'ın emri ile gözetliyecek ta'kîbci (melek) ler vardır".¹⁶⁷

وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفَعِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لِي هَذَا الْكِتَابِ
لَا يُعَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا ج وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا ط وَلَا يَظْلِمُ
رَبُّكَ أَحَدًا. ع

"Kitâb (amel defterleri meydana) konmuştur. Görürsün ki günahkârlar onun içinde (yazılı) olanlardan korkudadırlar. -Eyvâh bize, derler; bu kitâba ne olmuş, küçük büyük hiç bir şey' bırakmayıp saymış-. Onlar bütün işlediklerini hâzır bulmuşlardır. Rabb'in hiç bir kimseye haksızlık etmez".¹⁶⁸

Kezâ, şu âyet-i kerîme'ler de aynı hakîkatleri ifade eder.

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ.

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَذَا مَا أَدْرَأْتُ كِتَابِيَّةً. ج

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَّةً. ج

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ. ل

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ. ل

فُطُوهُهَا دَائِيَّةً.

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ.

¹⁶⁶ -İnfitâr, 10-12.

¹⁶⁷ -Ra'd, 11.

¹⁶⁸ -Kehf, 49.

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتِ كِتَابِيَهٗ ۚ
وَلَمْ آدُرْ مَا حِسَابِيَهٗ ۚ
يَا لَيْتَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَهٗ ۚ
مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَهٗ ۚ
هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهٗ ۚ
خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ۚ
ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلُّوهُ ۚ
ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۚ
إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۚ
وَلَا يَخْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۚ
فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ۚ
وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ۚ
لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِرُونَ ۚ

"O gün (Hisâb ve sülâl için huzûra) arz olunacaksınız. Öyle ki size âid hiç bir sır gizli kalmayacak".

"Artık kitâbı sağ eline verilmiş olan hemen der ki: -*Alın, okuyun kitâbımı*-".

"Çünkü ben hakîkaten hisâbıma kavuşacağımı (kuvvetle) zann etmişdim".

"İşte o, hoşnûd bir hayât içindedir".

"Yüksek bir Cennet'de".

"(O Cennet'in) çabucak devşirilecek (meyve) leri (her durumda erilebilir derecede) yakındır".

"(Dünyâda) geçmiş günlerde takdîm ettiğiniz (iyi ameller) in karşılığı olarak âfiyetle yeyin, için".

"Kitâbı sol eline verilmiş olan da der ki: -**Âh**, keşki benim kitâbım verilmeseydi".

"Hisâbımın da ne olduğunu bilmeseydim".

"**Âh**, keşki o (ölüm, hayâtıma) kat'î bir son verici olsaydı".

"Malım bana fâide vermedi".

"(Bütün) saltanatım benden ayrılıb mahv oldu-".

"(Allâh buyurur): -**Tutun onu da** (ellerini boynuna) **bağlayın**".

"**Sonra onu o alevli ateşe atın**".

"(Bundan) sonra da onu, yetmiş arşın uzunluğunda bir zincir içinde, oraya sokun-".

"Çünkü o, O büyük Allâh'a inanmazdı".

"(Kendisi) yoksula yemek (yedirmek şöyle dursun, başkalarını da) vermeye teşvik etmezdi".

"Onun için bu gün burada kendisine (acıyacak) hiç bir yakın yoktur".

"Gıslîn'den (kanla karışık irinden veyâ gıslîn denilen ağaçdan) başka yiyecek de yoktur".

"ki onu (bilerek) hatâ eden (kâfir) lerden başkası yemez".¹⁶⁹

إِنَّ شَجَرَتَ الرَّتُّومِ لَا

طَعَامَ الْآتَمِيمِ ج

كَالْمُهْلِ ج يَعْلَى فِي الْبُطُونِ لَا

كَعَلَى الْجَحِيمِ.

خُذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَىٰ سَوَاءِ الْجَحِيمِ ج

ثُمَّ صَبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْجَحِيمِ ج

¹⁶⁹ -Hâkka, 18-37.

دُؤ ج لا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ.

"Şübhesiz o zakkum ağacı".

"Günâha düşkün olanın (kâfirlerin) yemeğidir".

"(O), sıcak suyun kaynadığı gibi karınlar içinde kaynarak erimiş ma'den (ler) e benzer".

"(Zebânîlere): Tutun onu da, sürükleyerek Cehennem'in tâ ortasına götürün, (denilir)".

"Sonra tepesinin üstüne o kaynar su azâbından dökün".

"Tat (o azâbı). Çünkü sen,(iddiâna göre) sen çok ulu, çok şerefli idin".¹⁷⁰

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ط
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ط ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْكَبِيرُ. ط

"Hakîkat, erkek mü'minlerle kadın mü'minleri belâya uğratan, sonra da tevbe etmeyen (zâlim) ler (yok mu?), onlar için Cehennem azâbı vardır. Bir de harîk azâbı (yangın azâbı) vardır".

"Îmân edib de güzel güzel amel (ve hareket) lerde bulunanlar (a gelince) altlarından ırmaklar akan Cennet'ler de hiç şübhesiz onlarıdır. Büyük kurtuluş (ve saâdet de) budur".¹⁷¹

¹⁷⁰ -Duhan, 43-49.

¹⁷¹ -Burûc, 10-11.

6-Mîzan

Kıyâmet gününde, iyi ve kötü amellerin, sâhiplerine gösterilmek üzere uygulanacak olan ilâhî bir adâlet ölçüsüdür. Böyle bir ölçü, adâletin sağlanmasına ve mazlûmun zâlimden hakkını almasına bir işârettir ki bu şekilde ilâhî bir adâletin tecellî edeceğine inanmak **hakk'dır**.

Diğer bir deyimle, Mahşer gününde herkesin amellerinin miktârını bildiren bir şey'dir ki böyle bir terâzî vâsıtası ile herkes, *-kendi ameline yine kendisi şâhid olarak-* kendi amelinin sevâb ve günah miktârını öğrenmiş olacaktır. Böyle bir terâzînin mâhiyeti bizce mechûl olup Allâhü Teâlâ indinde ma'lûmdur ki şu âyet-i kerîme'ler bu husûsun açık bir delîlidir:

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ ج فَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.
وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ.

"(Herkesin dünyâda yapıp etdiğini) **tartmak da o gün hakdır. Artık kim (ler) in terâzîleri ağır basarsa onlar murâda erenlerin ta kendileridir**".

"**Kimin de tartıları hafif gelirse bunlar da âyetlerimize zulm eder oldukları için kendilerine yazık etmiş kimselerdir**".¹⁷²

فَأَمَّا مَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ. لا

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ. ط

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ. لا

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ. ط

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ. ط

نَارٌ حَامِيَةٌ.

"**İşte (o gün) kimin tartıları (iyilikleri) ağır geldi ise**".

¹⁷² -A'râf, 8-9.

"Artık o, hoşnud olacağı bir yaşayıştadır".

"Amma kimin de tartıları (iyilikleri) hafif geldi ise".

"Artık onun anası (yurdu) Hâviye (Cehennem) dir".

"Onun (o Hâviye'nin) mâhiyetini sana bildiren nedir?".

"(O), harâreti çetin bir ateştir".¹⁷³

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئاً ط وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ
أَتَيْنَا بِهَا ط وَكَفَىٰ بِنَا حَاسِبِينَ.

"Biz kıyâmet gününe mahsûs adâlet terâzîleri koyacağız. Artık hiç bir kimse hiç bir şey'le haksızlığa uğramayacaklardır. (O şey') bir hardal dânesi kadar bile olsa onu getiririz, (mîzâna koyarız). Hesabcular olarak da biz yeteriz".¹⁷⁴

يَأْتِيهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ
يَأْتِ بِهَا اللَّهُ ط إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ.

"Oğulcağızım, hakikat (iyilik veyâ kötülük) bir hardal dânesi kadar olub da bir kaya içinde, ya göklerde, yâhud yerin dibinde (gizlenmiş) bulunsa bile Allâh onu getirir (ve hesabını görür). Çünkü Allâh lâtıfdir (ilmi en gizli şey'lere kadar nâfiz ve şâmildir), hakkıyla haberdardır".¹⁷⁵

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ. ع

"Öyle bir günden sakınınız ki hepiniz o gün Allâh'a döndürüleceksiniz. Sonra herkese kazandığı tastamam verilecek, onlara haksızlık edilmeyecektir".¹⁷⁶

فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ.

فَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.

¹⁷³ -Kâria, 6-11.

¹⁷⁴ -Enbiyâ', 47.

¹⁷⁵ -Lukmân, 16.

¹⁷⁶ -Bakara, 281.

وَمَنْ حَقَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدِينَ. ج

"Sûr'a üfürüldüğü zaman artık aralarında o gün (böbürlenecekleri) soyları soplaları olmadığı gibi (birbirinin hâlini) de soruşamazlar".

"Artık kimin (sevâb) tartıları ağır gelirse işte korktuklarından emîn, umduklarına nâil olanlar onlardır".

"Kimin de (sevâb) tartıları hafif gelirse işte kendilerine yazık edenler bunlardır. (Bunlar) Cehennem'de ebedî kalıcıdır".¹⁷⁷

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّ النَّاسُ أُمَّتَاتًا لَّا لِيُرَوْا أَعْمَاهُمْ. ط

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ. ط

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ.

"O gün insanlar, amelleri (nin karşılığı) kendilerine gösterilmek için, (hisâb yerinden veyâ kabirlerinden haşır ve hisâb yerine) dağınık dağınık dönecek (ler) dir".

"Kim zerre ağırlığınca bir hayır yapıyorsa onu (n sevâbını) görecektir".

"Kim de zerre ağırlığınca şerr yapıyorsa onu (n cezâsını) görecektir".¹⁷⁸

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ج وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَّا يُظْلَمُونَ.

"Kim (Allâh'a) bir iyilikle gelirse işte ona on katı var. Kim de bir kötülükle gelirse bu, o miktardan başkasıyla cezâlanmaz. (İyilik edenler de, fenâlık yapanlar da) haksızlığa uğratılmazlar".¹⁷⁹

Kezâ,

كَلِمَتَانِ خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ, ثَقِيلَتَانِ فِي الْمِيزَانِ, حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَانِ:

¹⁷⁷ -Mü'minûn, 101-103.

¹⁷⁸ -Zilzâl, 6-8.

¹⁷⁹ -En'âm, 160.

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

"İki cümle vardır ki, Rahmân olan Allâhü Teâlâ Hazretlerine sevgili, **dilde hafif ve mîzanda ağırdır. Bu cümleler:**

Sübhâne'llâhi ve bi-hamdihî Sübhâne'llâhi'l-azîm'dir. ¹⁸⁰

hadîs-i şerîf 'i de, bunun açık bir delîlidir.

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا. ^ط الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا. أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا تُقِيمُ هُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزُنًا.

"De ki: (yaptıkları) işler bakımından en çok ziyana uğrayanları, kendileri muhakkak iyi yapıyorlar sanarak dünyâ hayâtındaki çalışmaları boşa gitmiş olanları size haber vereyim mi?".

"Onlar, Rabb'lerinin âyetlerini ve Ona kavuşmayı (yeniden dirilmeyi, hesâbı, sevâbı, azâbı) inkâr edib de (hayır nâmına bütün) yaptıkları boşa gitmiş olanlardır ki biz Kıyâmet gününde onlar için hiç bir terâzi tutmayacağız (onlar için hiç bir değer tanımayacağız)". ¹⁸¹

Âyet-i kerîmelerine göre de, ömürlerini küfür, şirk, nifak ve sapıklık içerisinde geçiren kimseler, amelleri tartılmadan Cehennem'e sevk edileceklerdir.

¹⁸⁰ -**Meâli:** Allâhü Teâlâ'yı noksan sıfatlardan tenzih eder, kemâl sıfatları ile O'na hamd ederim. Yine şâni yüce olan Allâh'ı, tekrar tesbîh ederim".

Riyâzû-s-sâlihîn,C.3.ss.21. (1437 nolu h.ş.).(C.6.ss.223.No:1412). Buhârî ve Müslim.

¹⁸¹ -Kehf, 103-105.

7-Suâl

Âhiret günü'nde, *-zamandan ve mekândan münezzeh olan-* Allâhü Teâlâ'nın dilediği husûsları, kendi kullarından ve mükellef mahlûkâtdan sormasıdır ki "**Mahkeme-i kübrâ**" denilen o büyük mahkemede, herkes amellerinden sorguya çekilecek ve Cenâb-ı Hakk'ın "**Mutlak adâleti**" kemâliyle tecellî edecektir ki şu âyet-i kerîmeler bunun açık bir delilidir:

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالًا هَآءِ لَا

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا. لَا

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا هَآءِ ج

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا. لَا

بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا. ط

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لَا يُسْرُوا أَعْمَاهُمْ. ط

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ. ط

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ.

"Yer, kendisine âid şiddetli bir sarsıntı ile zelzeleye uğratıldığı zaman".

"Yer, bütün ağırlıklarını (dışarıya fırlatıp) çıkardığı".

"Ve insan, -Buna ne oluyor?- dediği (zaman)".

"O gün (yer), bütün haberlerini anlatacaktır".

"Çünkü Rabb'i kendisine (o vech ile) vahy etmiştir".

"O gün insanlar, amelleri (nin karşılığı) kendisine gösterilmek için, dağınık dağınık dönecek (ler) dir".

"İşte kim zerre ağırlığınca bir hayır yapıyor (idiy) se onu (n sevâbını) görecek".

"Kim de zerre ağırlığınca şerr yapıyor (idiy) se onu (n cezâsını) görecek".¹⁸²

تُمْ لَتَسْئَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ.

"Sonra, and olsun, o gün elbet ve elbet ni'met (ler) den sorulacaksınız".¹⁸³

سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَانِ. ح

"Ey ins ve cin, ileride (kıyâmet günü'nde) size (sizin hesabınızı görmeye) yöneleceğiz".¹⁸⁴

وَقَفُوهُمْ إِنِّي لَأَمْلَأُ جَنَّتَهُمْ مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ.

"Onları habs edin. Çünkü onlar mes'uldürler (sorumludurlar)".¹⁸⁵

وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ حَ أَخْرَجُوا أَنفُسَهُمْ ط
الْيَوْمَ يُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ

"(Habîbim) ölümün sekerâtında (sıkıntılı anlarında), melekler ellerini açarak ruhlarınızı (cesedlerinizden) çıkarınız diye zâlimleri (tokatladıklarını ve arkalarından itip kaktıklarını) bir görsen (hayret edersin). Bunlar bu ölüm gününde ihânet ve şiddeti içeren bir azâb ile cezâlandırılırlar".¹⁸⁶

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ ط وَمِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ ط

¹⁸² -Zilzâl, 1-8.

¹⁸³ -Tekâsür, 8.

Tirmizî'nin Ebû Hurayra *radiye'llâhü anh'* dan rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîf'de şöyle buyurulmuştur:

"Kıyâmet günü kula yöneltilecek ilk sûâl (dünyâda nâil olduğu) ni'met olacaktır. Ona şöyle denilecek: *Vücûdüne sağlık vermedik mi? Seni soğuk su ile kandırmadık mı?*".

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.3.ss.1192. Hasan Basri Çantay.

Merhûm şâir de bu husûsu, "İğneden ipliğe sorulur bir gün" ifâdesini içeren şu mıs râları ile ne güzel dile getirmiştir:

"Karşıkı dağlar da karlı dağ olsa,
Etrâfı mor sümbüllü bağ olsa,
Ağa olsa, paşa olsa, bey olsa,
Yakasız gömleğe sarılır bir gün,
İğneden ipliğe sorulur bir gün".

Nice bin senedir çürüten canlar
Hakk'ın emriyle dirilir bir gün
İğneden ipliğe sorulur bir gün.

¹⁸⁴ -Rahmân, 31.

¹⁸⁵ -Sâffât, 24.

¹⁸⁶ -En'âm, 93.

نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ ط سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ج

"Çevrenizde bulunan bedevîlerden bir takım münâfıklar ve Medîne halkından nifâka harâret verenler vardır ki (habîbim), Sen bu münâfıkları tanımazsın, biz çok iyi biliriz. Biz onlara iki kere azâb edeceğiz. (Biri ölürken meleklerle tokatlatmak, öbürü kabirde). Sonra da daha büyük bir azâba (âhret azâbına) döndürüleceklerdir "

187

فَوَقَّيْهِ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ج النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا ح وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ قف ادْخُلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ .

"Nihâyet, Allâh onların (Fir'avn kavminin) kurdukları tuzakların fenâlıklarından (kendilerine doğru yolu tavsiye eden o zâtı) korudu.¹⁸⁸ Fir'avn'in kavmini de (suda boğulma gibi) en kötü bir azâb kuşatıverdi".

"(Azâbdan biri de) ateşdir ki sabah ve akşam (kabirde, bu ateşe) konulurlar. Kıyâmet gününde de -*Fir'avn hânedânını azâbın en şiddetlisine sokun- denilir*".¹⁸⁹

Hazreti Âişe radiye'llâhü anhâ, kabirdeki bu sül konusu ile ilgili olarak Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm'a,

أُيَعَذَّبُ النَّاسُ فِي قُبُورِهِمْ .

¹⁸⁷ -Tevbe, 101.

¹⁸⁸ -Bu zât, ba'zılarına göre, Fir'avn'in amca zâdesi olan Sem'an isminde birisidir ki Mûsâ aleyhi's-selâm'ın da'vetine icâbet eden ve îmânını gizleyen mü'min bir kimsedir. Fir'avn ve adamlarına, Musâ aleyhi's-selâm'ın haklı olduğunu ve doğru söylediğini ifade edip müdâfaa etmiştir.

"Fir'avn ailesinden olup îmânını gizlemekte olan bir mü'min (şöyle) dedi "

meâlindeki âyet-i kerîme, bunun açık bir ifâdesidir. (Mü'min, 28 ve Kasas, 20).

¹⁸⁹ -Mü'min (Gâfir), 45-46.

Kabir azâbının sübûtu, bu âyet-i kerîme ile istidlâl edilmiştir.

Ayrıca, ba'zı hadîs-i şerîflerde:

"Kabir azâbından Allâh'a sığınınız".

"Bu zavallılar azâb olunuyorlar".

"Ehl-i ma'siyetin kabirde azâb olunmaları da hakdır".

"Korkaklıktan, cimrilikten, kabir azâbından, gönül dalâletinden Allâh'a sığınırım".

"Ey Rabb'im, Aciz ve za'ftan, ağırlıktan, korkaklıktan, buhulden (cimrilikten), kabir azâbından Sana sığınırım".

buyurulması da, kabir azâbına delâlet eden sahîh ve mütevâtir haberlerdir.

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.4.ss.502. Kâmil Miras.

"İnsanlar kabirlerinde azâba giriftâr edilirler mi?"

diye sorunca,

عَائِدًا بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

"Ondan Allâh'a sığınırım. Yâ Rabb, kabir azâbından Sana sığınırım".

diyerek

نَعْمَ عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ.

"Evet, kabir azâbı **hakk**'dır".

buyurmuştur.

Başka bir seferinde de,

إِنَّهُمْ لَيَعْدَبُونَ فِي قُبُورِهِمْ عَذَابًا تَسْمَعُهُ الْبِهَائِمُ.

"Evet, onlar kabirlerinde öyle bir azâb görürler ki o azâbı behâim (hayvanlar) işidir".

buyurmuştur.¹⁹⁰

Hazret-i Âişe *radıye'llâhü anhâ*'dan rivâyet edilen başka bir hadîs-i şerîf'de de, Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm*'ın, namazın sonunda şöyle duâ ettiğini rivâyet etmiştir:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ. وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْتَمِّ وَالْمَعْرَمِ.

"Yâ Rabb, kabir azâbından, Mesîh Deccâl'in fitnesinden, hayat ve memât (ölüm veyâ ölüm anı) fitnesinden Sana sığınırım. Yâ Rabb, me'sem (günah) fitnesinden ve mağrem (borç) fitnesinden Sana sığınırım".¹⁹¹

¹⁹⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.3.ss.336-337.(550 nolu h.ş.). ve C.2.ss.879.(460 nolu h.ş.) Ahmed Naim.

¹⁹¹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi.C.2.ss.879.(460 nolu h.ş.) Ahmed Naim.

Yine Âişe *radıye'llâhü anhâ*'dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Allâh'ım, tenbellikden, bunaklıktan, kabir azâbından, Cehennem ateşinden ve Cehennem azâbından, zenginlik gururunun şerrinden, yoksulluk sefâletinden Sana sığınırım. **Allâh'ım, bir gözü silik Deccâl'in şerrinden de Sana sığınırım.** Günahlarımın kirini (el değmedik) kar, buz suyu

Yüne başka bir Hadîs-i şerîf'de de, şöyle buyurulmuştur:

مَرَّ بِقَبْرَيْنِ فَقَالَ: إِنَّهُمَا يُعَدَّبَانِ وَمَا يُعَدَّبَانِ فِي كَبِيرٍ:

أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَأَن يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَأَن لَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ.

"*Rasûlü'llâh salla'llâhü aleyhi ve sellem, iki kabrin yanından geçerken şöyle buyurdu:*

Bunlar azâb görüyorlar. Hem de (kendilerince) azâb görmeleri büyük bir şey' için değildir.

Evet, (günahları büyüktür). Biri idrardan sakınmaz, iyice temizlenmezdi. Diğeri de koğuculuk ederdî".

Bundan sonra da yaprakları koparılmış tâze iki hurma dalı istedi. Dalı iki parça edip her birinin kabri üzerine birer parça dikti. Niçin böyle yaptığımı soranlara da:

لَعَلَّهُ أَنْ يُخَفَّفَ عَنْهُمَا مَا لَمْ تَبْسُئَا.

"*Bunlar tâze kaldıkça belki (azâbları) hafifler".*

cevâbını verdi.¹⁹²

İşte bu gibi âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler, kâfirlerin, müşriklerin, fâsıkların ve günahkârların, kıyâmet gününde uğrayacakları sürekli azâbdan evvel kabirde, akşam sabah iki kere arz olunacakları azâb, kabir azâbının açık bir delîlidir. Çünkü âyet-i kerîmenin sonunda, kıyâmete âid olan azâb-ı şedîd, ayrıca zikir edilmiştir.¹⁹³

Ayrıca,

زُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُدَكِّرُكُمْ الْآخِرَةَ.

"*Kabirleri ziyâret ediniz. Çünkü kabirleri ziyâret, size âhireti hatırlatır".¹⁹⁴*

ile yıka; kalbimi de günahlardan (beyaz elbîseyi kirden temizler gibi) pakle; benimle günahlarımın arasını doğu ile batı arası uzaklığı kadar uzak kıl".

S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.348. (2154 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

¹⁹² -Riyâzü's-Sâlihîn, C.3.ss.119. (1566 nolu h.ş.). Buhârî rivâyeti.

S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.2.ss.175. (163 nolu h.ş.). Ahmed Naim.

¹⁹³ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.4.ss.576. Kâmil Miras.

¹⁹⁴ -İbn-i Mâce, Cenâiz, 47.

hadîs-i şerîf 'i de, böyle bir hesâb gününe hazırlıklı olmamızı ifâde etmektedir.

İşte böyle bir sūâl, ilk önce, insan ölüp kabrine konulunca -veyâ başka bir yerde başka bir şekilde ölüp kabri belli bir yerde olmasa da-, **Münker** ve **Nekir** ismi verilen iki melek tarafından sorguya çekilerek,

Rabb'in kimdir?

Peygamberin kimdir?

Dînin nedir?

Kitâbın nedir?

Kıblen neresidir?

diye sorulacaktır ki buna da, "**Kabir sūâli**" denir.¹⁹⁵

Bu iki meleğe, "**Fettânü'l-kabr:Kabir sorucusu ve imtihançısı** " da denilir.

Mü'min bir kimse kabre konulduğunda orada korkusuz, endîşesiz, sessiz, sadâsız oturur. Kendisine bu şekildeki suâller sorulduktan sonra doğru ve güzel cevâb verdiği için **Cennet**'deki makâmı gösterilir ve "*İşte bu mübârek yer senin makâmındır. Ba's vaktine kadar artık uyu, rahat et*" denilir. Kabri de, Cennet bahçelerinden bir bahçe olur.

¹⁹⁵-Ölüye bu sualler sorulurken, "*Rabb'in kimdir?*" diye sorulunca şeytan karşısına geçip "*Şühbesiz rabb'in benim*" diye işâret edeceği, bu işârete aldanıp şaşırılmamak için de dünyâda iken duâ etmenin faydalı olacağı husûsu, ba'zı kaynaklarda rivâyet edilmiştir.

Bunun için aşağıdaki şu soruların cevâbları, dünyâda iken öğrenilip yaşanırsa, kabirdeki bu suâllere cevâb vermek de kolay olur:

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C, 2.ss.884. Ahmed Naim.

1-Rabb'in kimdir? *Rabb'im Allâhü Teâlâ.*

2-Peygamberin kimdir? *Peygamberim Muhammed aleyhi's-selâm.*

3-Dînin nedir? *Dînim İslâm dîni.*

4-Kitâbın nedir? *Kitâbım Kur'ân-ı Kerîm.*

5-Kıblen neresidir? *Kıblem Ka'be-i şerîf.*

6-Mezhebin hangi mezhebdir? *Mezhebim Ehl-i sünnet ve'l-cemâat mezhebi.*

7-Amelde mezheb imâmın kimdir? *Amelde mezheb imâmım İmâm A'zam.Ebü Hanîfe.*

8-İtikadda mezheb imâmın kimdir? *İtikadda mezheb imâmım İmâm Ebü Mansûr Mâtürîdî.*

9-Kimin zürriyyetindensin? *Hazreti Âdem aleyhis's-selâm zürriyyetinden*

10-Kimin milletindensin? *İslâm milletinden*

11-Kimin ümmetindensin? *Muhammed ümmetindenim.*

12-Mü'min'misin? *Mü'min'im el-hamdü li'llâh.*

13-Müslümân'mısın? *Müslümân'ım el-hamdü li'llâh.*

Kötü kişi de kabre konulduğunda müthiş bir korku içinde feryâd ederek oturur. Sorulan suâllere cevâb veremediği için **Cehennem**'deki yeri gösterilir ve arza "*Sık şu adamı*" diye emr olunur. Yer de onu sıkıldıkça sıkır. Onun bu hâli de ba's vaktine kadar devam eder. Kabri de Cehennem çukurlarından bir çukur olur.¹⁹⁶

إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ فَإِنَّهُ يُعْرَضُ عَلَيْهِ مَقْعَدُهُ بِالْعَدَاةِ وَالْعَشِيِّ فَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ.

*"Sizden biriniz öldüğünde sabah, akşam âhiretteki yeri kendisine gösterilir: Eğer o ölü Cennet ehlinden ise kendisine Cennet ehlinin makamlarından gösterilir. Eğer Cehennem ehlinden ise Cehennem ehlinin yerinden gösterilir".*¹⁹⁷

الْقَبْرِ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حَضْرَةً مِنْ حُفْرِ النَّيِّرَانِ.

*"Kabir, ya Cennet bahçelerinden bir bahçe, ya da Cehennem çukurlarından bir çukurdur".*¹⁹⁸

Hadîs-i şerîfleri ve,

سَنَعَدُّ بُهُمَ مَرَّ تَيْنٍ ثُمَّ يُرْتَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ.

¹⁹⁶ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.4. ss.495. (658 nolu h.ş. ve izâhı). Kâmil Miras.

Bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"(Mü'min) kul, kabrine konulup onun ashab ve yarânı geri dönüp gittiklerinde -ki meyyit, bunlar yürürken ayakkabılarının sesini bile muhakkak işitir- ona (Münker ve Nekir) iki melek gelir. Bunlar meyyiti oturturlar ve ona:

-Hâ, şu Muhammed *salla'llâhü aleyhi ve sellem* denilen kimse hakkında (ki kanaatin nedir?) Ne dersin? diye sorarlar. O mü'min de:

-Samimî bildiğim ve size de bildirmek istediğim şudur ki, Muhammed *salla'llâhü aleyhi ve sellem* Allâh'ın kulu ve Allâh'ın Rasûlü'dür, diye cevâb verir. Bunun üzerine melekler tarafından:

-Ey mü'min. Cehennem'deki yerine bak, Allâhü Teâlâ bu azâb yerini senin için Cennet'den (yüce) bir makâma tebdil eyledi, denilir. Nebî *salla'llâhü aleyhi ve sellem*: O mü'min, Cehennem ve Cennet'deki iki makâmını birden görür, buyurmuştur.

Fakat kâfir veya münâfık olan meyyit (meleklerin bu suâline karşı):

-Muhammed hakkında bir şey' bilmiyorum. Halkın (Peygamber) dedikleri bir sözü (işitir), ben de halka uyup söyledim, diye cevâb verir. Bu iki melek tarafından bu kâfir veya münâfık:

-Hay, sen anlamaz ve uymaz olaydın, denilir. Sonra bu kâfir veya münâfık iki kulağı arasına demirden bir topuzla vurulur. O topuzu yiyince kâfir veya münâfık şiddetli sayha ile bir bağırır ki bu feryâdı ins ve cinden başka bu ölüye yakın olan her şey' işitir".

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.4. ss.496. (658 nolu h.ş.) Kâmil Miras.

¹⁹⁷ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.9. ss.37. (1339 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

¹⁹⁸ -Tirmizî, Kıyâmet 26.

"Biz onları iki kerre azâba uğratacağız. Sonra da onlar, daha büyük bir azâba döndürüleceklerdir".¹⁹⁹

âyet-i kerîme'si, bu husûsun açık bir ifâdesidir.

Buradaki iki kerre azâbdan maksad, birinin dünyâda iken *-hastalık, rüsvaylık, kıtlık, katl, esâret, düşman istilâsı ve benzeri şey'ler* gibi- türlü türlü sıkıntılar olduğu; diğerinin de kabir azâbı olduğu; âhîret azâbının ise bunlardan daha şiddetli ve sürekli bir şekilde olacağı ifâde edilmiştir.²⁰⁰

قَدْ أُوحِيَ إِلَىٰ أَتَّكُمْ تَفْتِنُونَ فِي الْقُبُورِ قَرِيبًا مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ.

"Bana vahy olundu ki siz, kabirlerinizde deccâlin fitnesine yakın bir fitne ile imtihân olunursunuz".²⁰¹

Kezâ

وَلَنذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَلْوَدِيِّ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ.

"Biz, o en büyük azâbdan (âhîret azâbından) önce de onlara mutlakâ yakın azâbdan (katl, esâret, kıtlık, salgın hastalıklar gibi dünyevî azâblardan) tatdıracağız. Tâki ric'at etsinler (Küfür, şirk ve nifakdan îmâna dönüp tevbe etsinler diye)".²⁰²

فَلَنَنْبِتَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا ۖ وَلَنذِيقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ.

"Biz, o küfr edenlere yaptıklarını mutlakâ haber vereceğiz ve mutlakâ onlara en ağır azâbdan tatdıracağız".²⁰³

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شَيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ.

¹⁹⁹ -Tevbe, 101.

²⁰⁰ -Enes ibn-i Mâlik *radıye'llâhü anh* 'ın rivâyetine göre, Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*, Tebuk Seferi'nden sonra bir cum'a günü hutbe îrad etmek üzere ayağa kalktığı zaman, kendisine vahy ile bildirilen münâfıklardan ba'zılarına,

"Çık ey fülân, sen münâfıksın; çık ey fülân, sen münâfıksın".

dedi ve bir takım kimseleri çıkartdı, rüsvay etdi. İşte bu rüsvaylık, onlar için ilk azâbdır.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1. ss.296. Hasan Basri Çantay.

Kur'ân-ı Kerîm'in Türkçe Meâl-i Âlîsi ve Tefsîri, C.3. ss.1328. Ömer Nasûhi Bilmen.

Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir, C.3. ss. 2611. Elmalılı M. Hamdi Yazır.

²⁰¹ -S.B.M.Tecridi Sarîh Tercemes, C.4. ss.582. (Revâhü'n-Nesei). Kâmil Miras.

²⁰² -Secde, 21.

²⁰³ -Fussilet, 50.

"De ki: O, size üstünüzden (fırtına, şimşek, sayha, tûfan gibi), yâhud ayaklarınızın altından (kuraklık, zelzele, kıtâl gibi) bir azâb (bir âfet) göndermeye veyâ sizi bir birinize katıp kimizden kiminin hıncını tatdırmaya kâdirdir".²⁰⁴

âyet-i kerîme'leri ve,

إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى يَقُومُ عَذَابًا أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ثُمَّ بُعِثُوا عَلَىٰ أَعْمَالِهِمْ.

"Allâhü Teâlâ bir topluma azâb gönderince, o toplumun içinde bulunan (iyi kötü) her ferde isâbet eder. Sonra (âhiretde) herkes amellerine göre haşr olunur".²⁰⁵

hadîs-i şerîf'i de aynı hakîkati ifâde eder.

Başka bir Hadîs-i şerîf'de de, şöyle buyurulmuştur:

وَيَبْلَىٰ كُلُّ شَيْءٍ مِّنَ الْإِنْسَانِ إِلَّا عَجَبَ دَنَبِهِ فِيهِ يُرَكَّبُ الْحُلُقَىٰ.

²⁰⁴ -En'am, 65.

Bu âyet-i kerîme'den, **"De ki: Allâh size üstünüzden bir azâb göndermeye kâdirdir"** kısmı nâzil olunca Rasûlü'llâh *salla'llâhü aleyhi ve sellem* " *أَعُوذُ بِوَجْهِكَ* " Rabb'im, Sen'in zâtına sığınırım" dedi. **"Yâhud ayaklarınızın altından bir azâb göndermeye kâdirdir"** kısmı nâzil olunca " *أَعُوذُ* " Rabb'im, Senin zâtına sığınırım" dedi. **"Yâhud sizi birbirinize katıp kiminden kiminin hıncını tatdırmaya kâdirdir"** kısmı nâzil olunca da *هَذَا أَهْوَىٰ أَوْ هَذَا أَيْسَرُ* " Bu hafiftir, yâhud bu kolaydır" buyurdu.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.101.(1701 nolu h.ş.). Kâmil Miras

Âyet-i kerîme'de üsten.gönderileceği bildirilen azâb, Lût kavminin, Fil ashâbının başına taş yağdırılarak; Nûh kavminin su tûfânına tutularak helâk olması gibi azâblardır. Altdan günderilmesi bildirilen azâb da Kârûn'un sarayı ile birlikte yere batırılması, Fir'avn ve adamlarının suda boğularak helâk edilmesi gibi azâblardır.

Ba'zı âlimler de yukarıdan gelecek azâbı sultanlarla, pâdişahlarla ve iş başındaki büyük devlet adamlarının zulümleriyle; aşağıdan gönderilecek azâbı da ayak takımının çapulculukları ile tefsîr etmişlerdir.

Bu azâblar, Allâhü Teâlâ tarafından gönderildiği için Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm, *-hadîs-i şerîf'de bildirildiği üzere-* bu azâbdan Allâh'a sığınmıştır.

Âyet-i kerîme'nin ikinci kısmında ise, bir milletin birbirine zıt fikir ve inamçlara sâhip olan fırkalarının büyük bir ihtiras ve ihtilâf ile birbirlerine girmeleri ve birbirlerinden intikam almaları durumu da toplumsal kargaşalığı ve anarşiyi meydana getiren en büyük bir âfet ve büyük bir azâb-ı ilâhî olarak tefsir edilmiştir. Bu azâb, kulların birbirlerine saldırmaları ile meydana geldiği için Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm bu husûsda, "Bu Azâb, Allâhü Teâlânın semâdan ve arzdan gelen âfetlerinden ehvendir" buyurmuştur.

²⁰⁵ -Riyâzû's-sâlihîn, C.1.ss.337. (1862 nolu hadîs-i şerîf).

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

"İnsan (in vücûdun) dan her cüz'ü çürür, yalnız kuyruk sokumundaki (acbü'z-zenb dinilen) cüz'ü çürümez. (İkinci) hilkat, o cüz'ü ile yuğrulur".²⁰⁶

وَيَبْلَىٰ كُلُّ شَيْءٍ مِّنَ الْإِنْسَانِ إِلَّا عَظْبَ دَٰبِّهِ فِيهِ يُرَكَّبُ الْخَلْقُ ثُمَّ يُنَزَّلُ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَيَنْبُتُونَ كَمَا يَنْبُتُ الْبَقْلُ.

"İnsanın her cüz'ü çürür. Yalnız -Acbü'z-zenb- denilen kuyruk sokumundaki hurda kemik kalır. İkinci hilkat, ondan teşekkül eder. Sonra Allâhü Teâlâ gökden hayat yağmuru indirir, bunun üzerine insanlar yer yüzünden, mevsiminde tohumundan biten nebat gibi, zuhûr ederler".²⁰⁷

²⁰⁶ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.11 ss.174. (1732 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Acb-i zenb: Kuyruk sokumundaki kemiğin başı ve -*insan timsâli gibi*- en küçük bir cüz'üdür.

Kâmus mütercimi Âsım Mollâ'nın ta'bîri ile de: Fâtiha-i Hilkat ve hâtime-i fenâ' ve ma'dümiyyet olan hurda kemiktir. (ya'nî hilkatin başlangıcı ve sonu olan insan timsâli en küçük bir kemik cüz'üdür).

²⁰⁷ -Riyâzü's-Sâlihîn, C.3.ss.341. (1868 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

8-Havz-ı kevser

Mahşer günü'nde, Allâhü Teâlâ tarafından Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem'e* ihsan buyurulacak olan çok geniş bir havuzdur ki Mü'min'ler bu havuzun tatlı ve berrak suyundan içerek - *mahşerin dehşetinden ileri gelen-* susuzluklarını gidereceklerdir.²⁰⁸

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ط.

"(Habîbim) **Muhakkak biz sana Kevser'i verdik**".²⁰⁹

âyet-i kerîmesi *-bir çok müfessirlerce-* bunu ifâde eder ki Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm'a* ve ümmetlerine verilen dünyevî ve uhrevî sayısız hayırlardan birisi de bu havuzdur.

Çünkü **Kevser**, aslında dünyevî ve uhrevî bir çok hayırları ifâde eden bir lâfızdır. Bu bakımdan suyu çok, miktârı bol, kıymeti çok yüksek olan her türlü dünyevî ve uhrevî hayır ma'nâsınadır.

Ulemâ'nın ekseriyetine göre *Kevser Havuzu* hakkındaki hadîslerin hepsi de sahîhdir. Bunun için O'na îmân etmek farz ma'nâsında **vâcib**'dir ve O'na **îmân**, *-ya'nî O'nu tasdik edip var olduğunu kabul etmek-* imândandır. Bu husûsda elliden fazla Hadîs-i şerîf rivâyet edilmişdir ki bunların otuzdan fazlası Buhârî ile Müslim'de, yirmiden fazlası da diğer sahîh hadîs kitâblarında yer almıştır.

Kevser, Cennet'de Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem'e* verilen bir ırmak veyâ havuz olduğu gibi, ayrıca Mahşer'de de kendisine böyle bir havuz verileceği bildirilmiştir. Bu havuzun, Cennet'deki Kevser Irmağı'ndan beslendiği rivâyet edilir ki bunun nasıl olacağını, *-gücü ve kudreti her şey'e ziyâdesi ile yeten-* Allâhü Teâlâ bilir ki,

وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِقَتْ لَاسٍ

"**Cennet (Mü'min'lere) yaklaşıldığı zaman**".²¹⁰

²⁰⁸ -Büyük İslâm İlmihali, ss.29. Ömer Nasûhi Bilmen.

²⁰⁹ -Kevser, 1.

²¹⁰ -Tekvir, 13.

âyet-i kerîmesi, bu hususa güzel bir ışık tutmaktadır.

Bu havuzun iki kenarı zebercedden, bardakları gümüşdendir. Sayıları semâdaki yıldızlar kadar çoktur. Onda, bir çok hayır vardır. Ondan bir kerre içen bir daha susuzluk duymaz ve Cehennem azâbı görmez.

Bu konu ile ilgili olan bir Hadîs-i şerîf'de şöyle buyurulmuştur:

حَوْضِي مَسِيرَةٌ شَهْرٍ مَأْوُهُ أَبْيَضُ مِنَ اللَّبَنِ وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ وَكَيْزَانُهُ كُنُجُومِ السَّمَاءِ
مَنْ شَرِبَ مِنْهَا فَلَا يَظْمَأُ أَبَدًا.

"Benim (Cennet'deki) havuzumun (zâviyeleri bir birine eşit) bir aylık mesîre genişliğindedir. Onun suyu süttten beyazdır, kokusu miskden daha hoşdur. Bardakları da gök yüzünün yıldızları gibi çoktur. Ondan içen kimse hiç susamaz".²¹¹

Başka bir Hadîs-i şerîf'de de, şöyle buyurulmuştur:

"Mi'râc'da, bir ırmağa götürüldüm ki, onun iki taraf sahil (saraylar) ı, içleri boş hâlis inci kubbelerdi. Cibrîl'e bu nedir? diye sordum. O da: İşte bu Kevser'dir, dedi".²¹²

Ayrıca Cennet'in kapısı önünde de bir havuz olduğu haber verilmiştir ki Cennet ehli olan kimseler burada yıkanıp temizlendikten ve ikinci sırât denilen yerde habs olunup birbirleri ile haklarını takas ederek helâllaştıktan sonra gâyet genç, dinç, güzel ve temiz olarak Cennet'e girerler.

Ba'zı rivâyetlerde de Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*'in Cennet'deki kevser havzından başka, biri sıratdan evvel, biri de sıratdan sonra olmak üzere iki havzı olduğu ve her ikisine de kevser denildiği ifâde edilir ki şu hadîs-i şerîf de bu husûsu te'îd eder.

إن لكل نبي حوضاً وإئمه يتباهون أبيهم أكثر واردة وإن أرحو أن أكثرهم واردة.

"Her peygamberin, -ümmetlerinin mü'minleri gidip O'nun suyundan içeceği- bir havzı vardır. Onlar, hangisinin *vâridesi* (geleni) daha

²¹¹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.215. Kâmil Miras.

²¹² -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.222. (1761 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

çokdur diye tebâhî ederler (övünürler). Ben, muhakkak onların en çok vâridesi (geleni) olacağımı umarım".²¹³

Bu bakımdan hakîkî îmân sâhibi bütün Mü'min'ler, âhiret'de, o Makâm-ı Mahmûd'da, Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*'in "**Livâü'l-hamd:Hamd sancağı**" isimli sancağı altında, bu Kevser'in, bütün lezzetlerden daha tatlı, daha hoş olan bitmez tükenmez cereyânından (*akışından*), ni'metlenmiş ve zevk almış olacaklardır.

Bunun için Mahşer'in en dehşetli sığağında boğazına kadar terleyip bunalan ve susuzluktan yanıp kavrulan Mü'min'ler, bu havuzun suyundan içmek sûretiyle susuzluklarını giderecekler ve bir daha susuzluk duymayacaklardır.

Fakat dünyâ hayâtında iken Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm*'ın sünnetlerini terk edenler, doğrulukdan ayrılıp geçici dünyâ menfaatleri için dîninden ta'vîz verenler, dînin esâslarından bir kısmını terk edip işlerine gelen diğer bir kısmı ile müslümanlık iddiasında bulunanlar, dînî esâsların bir kısmını veyâ tamâmını *-çağın ihtiyaçlarına cevâb vermiyor diyerek-* kabûl etmeyip dîninden dönen mürtedler, müşrikler, bu havuzun başına geldikleri zaman görevli melekler tarafından men' edilerek geri çevrilecekler ve bu havuzun suyundan istifâde ettirilmeyeceklerdir.

Böyle bir durumu gören Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*,

"Ne yapıyorsunuz, onlar benim ümmetimdendir".

dediği zaman görevli melekler,

"Evet, onlar senin ümmetindedir. Fakat senden sonra senin sünnetlerini terk ederek dînin bir kısım hükümlerini yapmadılar, hattâ dînden bile çıktılar. Onun için bu havuzdan istifâde etmeye hakları yoktur".

denilerek geri çevrilip cehenneme sürüleceklerdir.

Bu husûsu haber veren Hadîs-i şerîf 'lerden ba'zıları şöyledir:

²¹³ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir, C.9.ss. 6182. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

"Bir ara (ben havuzumun başında) duruyordum. Orada bir cemâat gördüm. Hattâ onları tanıdım. (Bu sırada) benim ile onlar arasında bir melek belirdi. Bu cemâate **-Geliniz-** dedi. Ben de bu meleğe, **-(Bunlar ile) nereye gidiyorsun?-** diye sordum. Melek de, **-Va'llâhi Cehennem'e-** diye cevâb verdi. **-Bunların günâhı nedir ki?-** dedim. Melek de **-Yâ Rasûlâ'llâh, senden sonra bunlar kılıçları ile dönüp (dinlerine) arkalarını çevirerek irtidâd etdiler-** dedi.

Bundan sonra (havuz başında) bir cemâat daha gördüm. Hattâ onları da tanıdım. Benim ile bunlar arasına bir melek çıktı da bunlara, **-Haydi geliniz-** dedi. Ben bu meleğe, **-(Bunlar ile) nereye gidiyorsun?-** diye sordum. Melek de, **-Cehennem'e-** diye cevâb verdi. **-Bunların günâhı nedir ki?-** dedim. Melek de **-Sen (in vefât'ın) dan sonra bunlar kılıçları ile dönüp arkalarını çevirerek irtidâd etdiler-** dedi.

Bunun üzerine Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm şöyle buyurdu:

Sanmam ki bu (havuza yaklaşıp da geri çevrilenler) den Cehennem'den kurtulanlar olsun. Ancak -çobansız, yolunu şaşırان deve sürüsünden yolunu bulanlar misâli-, bunlardan da (tek tük) Cehennem'den kurtulanlar olsun".²¹⁴

Başka bir hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأَدُودَنَّ رَجَالًا عَن حَوْضِي كَمَا تُدَادُ الْعَرَبِيَّةُ مِنَ الْإِبِلِ عَنِ الْحَوْضِ.

"Hayâtım yed-i kudretinde olan Allâh'a yemin ederim ki, (Kıyâmet gününde) ben, bir kısım adamları (münâfık oldukları veyâ ehl-i bid'at oldukları veyâ İslâm dîninden dönüp mürted oldukları için) havz (-ı Kevser) imden muhakkak tard edeceğim. Yabancı devenin havuzdan uzaklaştırıldığı gibi"²¹⁵

Kevser, -ulemânın ekseriyyetine göre- Cennet'de hâlen mevcûd olan bir havuz veyâ bir ırmaktır ki Cennet'in bütün ırmaklarının -hattâ Mahşer'deki kevser havuzunun- menbâ'ı (kaynağı) dır. Bu havuz veyâ

²¹⁴ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.217. (2060 nolu h. şerîf). Kâmil Miras.

²¹⁵ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.7.ss.229. (1067 nolu h.ş.). Kâmil Miras:

ırmak, Mi'râc'da, Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem'e* - diğer ırmaklar ile birlikde- gösterilip temâşâ etdirilmiştir.

Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*, Mi'rac'da, **Sidretü'l-müntehâ**'ya kadar yükseltince orada kendisine Cennet ve Cehennem temâşâ etdirildi ve Cennet'in dört ırmağı gösterildi ki şu âyet-i kerîme bu husûsu açık bir şekilde ifâde etmektedir:

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ ط فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ ح وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ ح وَأَنْهَارٌ مِنْ حَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ح وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مَصْفًى ط وَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَعْفَرَةٌ مِنْ رَهْمٍ ط كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ.

"(Şirkden) sakınanlara va'd olunan Cennet'in sıfatı (şudur): İçinde rengi, kokusu, hiç bir vasfı bozulmayan sudan ırmaklar, tadına aslâ hâlel gelmeyen sütden ırmaklar, içenlere lezzet veren şarabdan ırmaklar, süzme baldan ırmaklar vardır. Orada meyvelerin her çeşidi onlarındır. (Üstelik) Rabb'lerinden de bir mağfiret vardır. Hiç bu (nlar), o ateşde ebedî kalan ve bağırsaklarını parça parça eden kaynar bir sudan içirilen kimseler gibi midir?"²¹⁶

Bunlardan başka Kevser Havuzu hakkında, Buhârî ve Müslim'de bir çok hadîs-i şerîf rivâyet edilmiştir ki onlardan ba'zıları şöyledir:

"O, Cennet'de bir nehirdir. Rabb'im bana onu va'd etdi (ihsân buyurdu). Onda pek çok hayır vardır. (Suyu) baldan tatlı, sütden beyaz, kardan soğuk, kaymaktan yumuşaktır. İki kenarı zeberceddir. bardakları gümüştendir (ve semâdaki yıldızlar kadar çokdur). Ondan içen bir daha susuzluk duymaz. (Ancak bir zevk ve inşirah (ferahlık) için içmeye devam eder)".²¹⁷

الْكَوْثَرُ نَهْرٌ فِي الْجَنَّةِ حَافَتَاهُ مِنْ ذَهَبٍ وَجَرَاهُ عَلَى الدَّرِّ وَالْيَاقُوتِ تُرْبَتُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ وَمَاؤُهُ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَأَبْيَضُ مِنَ التَّلْجِ.

²¹⁶ -Muhammed, 15.

²¹⁷ -Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.3.ss.2202. (Beyzâvî, Medârik).H.Basari Çantay.

Zeberced: Zümürüt taşından daha açık renkte olan bir taş cinsi.

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

"Kevser, Cennet'de bir nehirdir. Onun iki taraflı altındandır. Onun mecrâsı hâlis inci ve yâkût üzerine binâ' kılınmıştır. Onun kokusu, miskden daha hoşdur. Onun suyu baldan tatlıdır ve kardan beyazdır".²¹⁸

²¹⁸ -Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fî Ehâdisir-Rasûl s.a.v.C.4.ss.299. veC. 5.ss.383.
(Revâhû't-Tirmizi). Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

9-Şefâat

Âhîret günü'nde, Mü'min olub da günahkâr olan kimselerin afv ve mağfireti için, ibâdet ve tâat ehlinin de daha büyük mertebelere nâil olabilmesi için, *-Allâhü Teâlâ'nın izni ile*-Kur'ân'ın, Peygamberlerin, meleklerin, evliyâların ve ümmetin büyüklerinin Allâhü Teâlâ'dan niyâz ve istirhamda bulunmalarıdır ki şu Hadîs-i şerîfler, bunun bir ifâdesidir:

شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي.

"Şefâatim, ümmetimden büyük günah işleyenleredir".²¹⁹

"Her peygamberin ümmetine yaptığı bir duâsı vardır. Ben ise asıl duâmı kıyâmet gününde ümmetime şefâat etmek için sakladım".²²⁰

إِنِّي بَيْنَ أَيْدِيكُمْ فَرَطٌ وَأَنَا شَهِيدٌ عَلَيْكُمْ وَ إِنِّ مَوْعِدُكُمْ الْحَوْضُ وَإِنِّي لَأَنْظُرُ إِلَيْهِ مِنْ مَقَامِي هَذَا وَإِنِّي لَسْتُ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرِكُوا وَلَكِنْ أَخْشَى عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا أَنْ تَنَافَسُوهَا.

²¹⁹ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir, C.8.ss.5895. Elmalılı M.Hamdi Yazır.
Ebû Dâvud, Sünen 21. Tirmizî, Kıyâmet 11. İbn-i Mâce, Zühd 37.
Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*,

فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي ۚ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ.

"Kim bana uyarısa işte o, bendendir (benim dînimdendir). Kim de bana karşı gelirse, muhakkak sen Gâfûr ve Rahîm'sin". (İbrâhîm, 36).

إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۚ وَإِنْ تُغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الْحَكِيمُ.

"Eğer kendilerine azâb edersen şüphe yok ki onlar senin kullarıdır. Onları mağfiret edersen mutlak gâlib, yegâne hüküm ve hikmet sâhibi olan da sensin sen". (Mâide 118).

âyet-i kerîmelerini okuyunca,

اللَّهُمَّ أَتَيْتَنِي

"Yâ Rabb, ümmetim ümmetim".

diyerek iki elini kaldırdı ve ağlamaya başladı.

Allâhü Teâlâ da Cebrâil *aleyhi's-selâm* ile şöyle buyurdu:

"Biz seni ümmetin hakkında râzî edeceğiz ve seni utandırmayacağız".

Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir, C.8.ss.5894. Elmalılı M. Hamdi Yazır.

Bununla berâber bir hadîs-i şerîfde, ganîmet, devlet ve millet malına hıyânet etmenin fenâlığını ve hükümünü anlattıktan sonra, böyle kimselere ve zekâtını vermeyenlere, hiç bir şekilde bir şefâat de bulunamayacağına da önemle belirtmiş ve özetle şöyle buyurmuştur:

"Sakin sizden hiç biriniz Kıyâmet gününde omuzuna zekâtını vermediği koyununu (malını) yüklenip avaz avaz bağırarak bana gelmesin. Ben ona: Hukm-i ilâhî'den senin için bir zerresini bile hafifletmeye muktedir değilim. Sana (dünyâda iken) hukm-i ilâhî'yi teflîğ ettim, diye cevâb veririm".

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.8.ss.426. (1282 nolu h.ş.) ve C.5.ss.25. (690 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

²²⁰ -Buhârî, Müslim.

"(Ashâbım). Ben sizden önce Âhiret'e gidip sizin için hazırlıkda bulunacağım. Sizin Allâh yolundaki hizmetlerinize şehâdet edeceğim. Siz bana Kevser Havuzu yanında mülâkî olacaksınız. Ben şu makâmımda Cennet'deki Kevser havuzunu görüyorum. (Benden sonra) sizin, şirk hâline avdet edeceğinizden korkmuyorum. Lâkin dünyâ hırsı ile nefsâniyyet güderek imtiyaz ve nefsâniyyet peşinde didişmenizden korkarım".²²¹

أُولَى النَّاسِ بِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَى صَلَاةٍ.

"Kıyâmet gününde halkın bana en yakın olanları ve şefâatime hakk kazananları, Benim üzerime en çok salâvat getirenleridir".²²²

Mahşer yeri, dayanılamayacak kadar korkunç, sıkıntılı ve dehşetlidir. Böyle bir yer, kendisinden Allâhü Teâlâ'ya -**Arş'ın gölgesine**- sığınmaktan başka bir çâre olmayan çok çetin bir yerdir. Böyle bir yerde, ancak Arş'ın gölgesine sığınma hakkına sâhib olanlar selâmetde olabilirler.

Kıyâmet gününde insanlar ayakkabısız, vücûdü çıplak ve (ilk yaratılışları gibi) sünnetsiz haşr olunacaklardır. Böyle bir durumu Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'dan öğrenen Hazreti Âişe *radiye'llâhü anhâ*,

"Yâ Rasûla'llâh, erkek, kadın berâber mi? Bunlar birbirlerine (edeb yerlerine) bakarlar".

deyince O da,

"Yâ Âişe, Haşir işi çok güçtür, insanların birbirlerine bakmalarına müsâid değildir".

cevâbını vermiştir.²²³

²²¹ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.359. (1892 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

Bu hadîs-i şerîfin devâmında ki Buhârî'nin bir rivâyetinde de şöyle buyurulmuştur:

"Kevser havuzuna ilk ulaşanınız ben olacağım ve Allâh yolundaki amellerinize şehâdet edeceğim. Şu anda, bana dünyâ hazinelerinin (arzın) anahtarları verildi. (İslâm dîninin cihanşumûl olacağı tebşir edildi). Va'llâhi benden sonra, sizin şirk hâline döneceğinizden endişe etmiyorum. Lâkin sizin (dünyevî ihtirasla) nefsâniyyet güderek birbirinizle boğuşmanızdan korkarım".

²²² -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.14. (1427 nolu h.ş.).

Bir Hadîs-i şerîfde de,

"Mahşerde herkesin hesâbı görülüp Ehl-i Cennet Cennet'e, Ehl-i Cehennem de Cehennem'e (ayrılıp) gidince, ölüm denilen şey', (*aklı karalı alaca gürbüz bir koç sûretine vücûd verilerek*) getirilir. Cennet ve Cehennem ehline seslenilip onlara gösterilerek Cennet'le Cehennem arasında yatırılarak kesilir. Sonra bir münâdî: *-Ey Ehl-i Cennet artık ölüm yokdur, Cennet'de ebedî yaşayacaksınız. Ey Ehl-i Cehennem artık size de ölüm yokdur, kendi yerinizde ebedî olarak kalacaksınız-*, diye i'lân eder. Ehl-i Cennet'in ferâhına bir ferah daha ziyâde olunur. Ehl-i Cehennem'in de hüzün ve kederine bir hüzün daha yüklenir".²²⁴

buyurulmuştur.

Bu bakımdan Mahşer günü'nde, büyük bir sıkıntı, ızdırap ve heyecan içinde bulunan mahşer halkının ve diğer mahlûkların biran evvel hesaplarının görülmesi için, **Hatemü'l-enbiyâ** Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* şefâat edecektir ki buna *-En büyük şefâat-* ma'nâsına- **"Şefâat-i uzmâ"** veyâ **"Şefâat-i kübrâ"** denir. O'nun nâil olduğu bu yüce imtiyâza, bu yüce makâma da **"Makâm-ı Mahmûd"** denilir.

Gâyet geniş ve düz bir sâha olan mahşer yeri, oradaki insanlara bakan bir kimsenin herkesi görebileceği ve sesini herkese duyurabileceği bir şekilde olacaktır.²²⁵

²²³ -S.B.M,Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.209. Kâmil Miras.

Başka bir Hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

"Kıyâmet gününde arz, tandırda pişirilen bazlama ve pide gibi olur. Allâhü Teâlâ onu kudret eli ile çevirir çevirir, alt üst eder. Sizin biriniz yolculukda bazlamasını (tandıra koyup pişirinceye kadar) evirip çevirdiği gibi. (Bu muazzam pide uzun müddet mevkiflerde bekleyen) ehl-i cennet için sefer azığı olarak hazırlanır".

"Kıyâmet günü insanlar, duru beyaz ve kepekden arınmış undan yapılmış çörek gibi bir sâha üzerinde haşr olunurlar".

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.206-207.

²²⁴-S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.211. ve C.11.ss.133. (1715 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

²²⁵ -Mahşer yerinin bu dehşetli hâlini, şu meâldeki Hadîs-i şerîfler daha iyi açıklayıp gözler önüne sermektedir:

"Kıyâmet gününde insanlar haşr olunacak (ya'nî bir araya toplanacak). Rabb'imiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri de *-Her kim her neye tapıyor idiyse onun ardına düşsün-*, buyuracak".

"Kıyâmet gününde insanların seyyidi benim. Bu da, bilir misiniz neden? Çünkü o gün Allâhü Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri, evvelin ve âhîrinin hepsini dümdüz bir toprak üstünde öyle bir sûrette toplayacak ki, kendilerini çağırın dâî, ayrı ayrı her birine sesini duyurabilir. Onlara bakan gözler de ayrı ayrı her birini görebilir".

Bu geniş ve dümdüz sâhada çırılçıplak ve yalın ayak bir vaziyette güneşin harâretinden ve diğer sıkıntılı hallerden bunalan mahşer halkının korkunç bekleyişi, onları bir kurtarıcı, bir şefâatci aramaya sevk edecektir. Şefâat etmesi için baş vurulan her peygamber, kendisine mahsûs bir özür beyan edip,

"Asıl benim nefsim şefâat edilmeye muhtaçdır, nefsi nefsi (nefsim, nefsim)".

diyerek bir başka peygambere gönderecektir.²²⁶

"İnsanlar haşr olunduklarında kırk yıl gözleri semâya dikilmiş olarak dururlar. Kendilerine hiç bir kimse bir kelime söyleyemez. Bu esnâda güneş başlarının ucunda kendilerini yakar ve berr-u fâcir (hayır ve şerr işleyen) herkes, ter deryâsı tâ boğazına çıkıncaya kadar hep bu halde kalır".

"Kıyâmet gününde adam var ki, ter kendisini boğacak dereceye çıkacak da: *-Yâ Rabb, Cehennem'e atılmakla da olsa, beni rahatlandır-* diyecek".

"Halk o gün amellerinin miktarına göre tere batmış bulunacaklar. Ter, kiminin aşklarına, kiminin dizlerine, kiminin böğürlerine kadar çıkacak; kimini de gemleyecek ya'nî boğacaktır".

"Böyle bir bekleyişin azâbı, mü'min hakkında o kadar hafifletilecek ki ancak farz namazlardan biri kadar sürecektir".

"O gün, mü'min hakkında gündüzün bir saatinden daha kısa olacaktır".

"Sonra gökden bir münâdî şöyle seslenir: Sizi yaratan, size sûret veren, size rızkınızı veren Rabb'iniz iken, dönüp başkasına muhabbet ve ibâdet etmenizin karşılığında *-ilâhî adâletin gereği-* içinizden her kulu tapıtığının ardına düşürmek değil midir? Evet, öyledir, cevâbını aldıktan sonra *-Her ümmet dünyâda iken tapıtığının yanına gitsin-* diye ilân eder".

"Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri, kullarından birini karşısına alıp *-Ben seni tekrîm etmedim mi idi? (Sana lûtf-u ihsanda bulunmadım mı idi?). Seni evermedim mi idi? Mahlûkâtımı senin hizmetine vermedim mi idi?-* diye soracak. O kul da *-Hepsini yaptın yâ Rabb-* diyecek. Ondan sonra, *-Günün birinde bana kavuşacağımı hesâba katar mı idin?-* diye soracak. O kul da *-Hayır yâ Rabb-* diyecek. Bunun üzerine O da *-Sen beni vaktiyle unuttuğun gibi ben de şimdi sana aldırmyacağım-* buyuracak".

"Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri bir üçüncüsünü de karşısına alacak. Bu kimse: Yâ Rabb, Ben Sana, Kitâbına, Rasûlüne imân etmiş, namaz kılmış, oruç tutmuştum,, diyecek. Hakk Celle ve Alâ Hazretleri de *-Haydi senin bu da'vâna şâhid getirelim-* buyuracak. Derken o kulun ağzı mühürlenip bedeninin organları, aleyhine konuşmaya başlayacak. İşte bu münâfıktır".

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.820-823. Ahmed Naim.

²²⁶ -Her peygamber, "Bu gün Azîz ve Celîl olan Rabb'im celâllıdır. Hem öyle bir derecede ki ne bundan evvel böyle gazablanmıştı, ne de bundan sonra gazablanır" diyerek kendi öztünü beyân edip başka bir peygambere gönderecektir.

Bu peygamberlerden Adem *aleyhi's-selâm*, "Cenâb-ı Hakk beni Cennet meyvesinden birini yemekden nehy etmiş iken ben âsî olup yemiştim. (Artık size şefâat edemem, şimdi ben kendimi düşünüyorum). Vay nefsim, nefsim, nefsim. Siz benden başka bir şefâatçi bulunuz" diyerek Nûh *aleyhi's-selâm'a* gönderecek.

Nûh *aleyhi's-selâm* da "Benim de bir duâ endişim var. Kavmimin helâki için dua etmişim. (Bunun için kendimi düşünüyorum). Vay nefsim, nefsim, nefsim. Siz başka bir şefâatçi arayınız" diyerek İbrâhim *aleyhi's-selâm'a* gönderecek.

İbrâhim *aleyhi's-selâm* da "Ben üç kere yalan söylemişim. Şimdi kendimi düşünüyorum. Vay nefsim, nefsim, nefsim. Artık siz başka bir şefâatci arayınız" diyerek Mûsâ *aleyhi's-selâm'a* gönderecek.

En sonunda Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*'den şefâat etmesini isteyecekler. O da Arş'ın altına gidip secdeye kapanarak - *Allâhü Teâlâ'nın ilham ettiği şekilde*- Allâhü Teâlâ'ya hamd-ü senâ' edip duâ da bulunacak, Allâhü Teâlâ da O'nun şefâatini kabûl ederek,

يَا مُحَمَّدُ اِرْفَعْ رَأْسَكَ سَلِّ تَعْطَهُ وَاشْفَعْ تُشَفِّعَ

"Yâ Muhammed, secdeden başını kaldır. İşte, İstedüğün sana verilecek. Şefâat et, şefâatin kabûl olunacak".²²⁷

buyuracaktır.

Bu sûretle secdeden başını kaldıran Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*,

أُمَّتِي يَا رَبِّ يَا رَبِّ أُمَّتِي يَا رَبِّ يَا رَبِّ.

"Yâ Rabb'i, ümmetimi bağışla. Yâ Rabb'i ümmetimi bağışla. Yâ Rabb'i ümmetimi bağışla".

diyecek, Allâhü Teâlâ da dileğini kabûl edecektir.²²⁸

İşte bu büyük şefâate "**Şefâat-i Kübrâ**"; bu hâle, bu makâma da, "**Makâm-ı Mahmûd**" denilir ki şu âyet-i kerîme bunu ifâde etmektedir:

عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا.

Mûsâ *aleyhi's-selâm* da "Ben helâkine me'mûr olmadığım halde bir adamı (Fir'av'nin adamlarından bir Kıbtî'yi) öldürmüştüm. (Şimdi ben kendimi düşünüyorum). Ah nefsim, nefsim, nefsim. Siz başka bir şefâatçi arayınız" diyerek isâ *aleyhi's-selâm*'a gönderecek.

İsâ *aleyhi's-selâm* da "Hiç bir günah zikr etmeden ah nefsim, nefsim, nefsim" diye endişesini belirterek Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'a gönderecek.

Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* da Arş'ın altına gidip secdeye kapanarak -*Allâhü Teâlâ'nın ilham ettiği şekilde*- Allâhü Teâlâ'ya hamd-ü senâ' edip duâ da bulunacak, Allâhü Teâlâ da O'nun şefâatini kabûl ederek,

"Yâ Muhammed, secdeden başını kaldır. İşte, İstedüğün sana verilecek. Şefâat et, şefâatin kabûl olunacak".

buyuracaktır.

Bu sûretle secdeden başını kaldıran Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*,

"Yâ Rabb'i, ümmetimi bağışla. Yâ Rabb'i ümmetimi bağışla. Yâ Rabb'i ümmetimi bağışla".

diyecek, Allâhü Teâlâ da dileğini kabûl edecektir.

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.11.ss.120. (1711.nolu H.Ş.). Kâmil Miras.

²²⁷ -Et-Tâcû'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdîsi'r-Rasûl s.a.v. C.5.ss.386. Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf

²²⁸ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.427. (2187 nolu H.Ş.) Kâmil Miras. Riyâzû's-Sâlihîn, C.3.ss.366. (1898 nolu Hadîs-i şerîf).

"Rabb'in seni bir Makâm-ı Mahmud'a (övgüye değer bir makâma) gönderecektir, ümîd edebilirsin".²²⁹

Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'ın bu şefâat ve delâletinden (önderliğinden) dolayı mahşer halkının hepsi, Hâtemü'l-Enbiyâ'ya teşekkür edip minnettarlığını arz edeceklerdir. Bunun için bir kısım âlimler, "**Makâm-ı Mahmûd**" u, "**Makâm-ı Şefâat**" diye tefsir etmişlerdir.

"İşte bu şefâat, Hâtemü'l-Enbiyâ'nın mahşerdeki büyük şefâatidir. Mahşerden halâs olduktan sonra da her peygamber Cenâb-ı Hakk tarafından kendi ümmeti hakkında şefâate me'zûn olacaktır. Hattâ peygamberlerden başka şihedâ' ve evliyâ'nın dahî şefâate me'zûn olacakları nusûs ile (*kat'i deliller ile*) sâbitdir".

Bundan sonra Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'ın kendi ümmetleri ve bütün peygamberler ve onların ümmetleri, Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* 'in "**Livâü'l-Hamd:Hamd Sancağı** " altında toplanacak ve herkesin hesâbı görülmeye başlanacaktır.

Bunun için bu husûsa işâretle bir hadîs-i şerîf'de şöyle buyurulmuştur:

عُرِّيَ مَا تَقَدَّمَ مِنْ دُنِّي وَمَا تَأَخَّرَ وَأُعْطِيتُ الْكَوْثَرَ وَإِنَّ صَاحِبَكُمْ لَصَاحِبُ لِيَاءِ الْحَمْدِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ. تَحْتَهُ آدَمُ وَمَنْ دُونَهُ.

"Geçmiş ve gelecek günahlarım mağfiret olunmuştur. Bana Kevser verilmiştir. Bu sâhibiniz (Peygamberiniz) de hiç şübhe etmeyiniz ki Kıyâmet gününde Livâü'l-Hamd'in sâhibidir ki Âdem olsun, Âdem'den berîye olsun bütün enbiyâ' o Livâ'nın altındadır".²³⁰

İlk önce hesâbı görülüp Cennet'e veyâ Cehennem'e girecek olanlar, Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'ın ümmetleri olacaktır. Çünkü Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*, bu husûsa işâretle şöyle buyurmuştur:

²²⁹ -İsrâ', 79.

²³⁰ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.247. (Müsned-i Bezzâr). Ahmed Naim.

نَحْنُ الْآخِرُونَ وَنَحْنُ السَّابِقُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

"Biz, hem en son gelenleriz, hem de Kıyâmet günü'nde (fazîlet ve ulüv ü menziletce) en ileride olanlarız".²³¹

نَحْنُ الْآخِرُونَ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْأَوَّلُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمَمْضِي هُمْ {أَوْبَيْنَهُمْ} قَبْلَ الْخَلَائِقِ.

"Biz, hem dünyâ ehlinin en sona kalanlarıyız, hem de Kıyâmet günü'nde en başa geçip herkesden önce (mahlûkâtın hepsinden önce hesâbları görülüp) lehlerinde hüküm verilecek olanlarız".²³²

Bu güzel ve mutlu netîceye, şu Hadîs-i şerîf ile de işâret edilmiştir:

"Her kim (usûlüne uygun bir şekilde) ezân okunurken tamâmını işitip dinlediği (ve müezzinin söylediği kelimeleri söyleyip bittiği) zaman;

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةَ التَّامَّةَ وَالصَّلَاةَ الْقَائِمَةَ آتِ مُحَمَّدَانَ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا
مُحْمُودًا نِ الْذِي وَعَدَّتْهُ.

"Allâhümme Rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmme, ve's-selâti'l-kâime, ât-i Muhammedeni'l-vesîlete ve'l-fadîlete, veb'ashü mekâmen Mahmûdeni'l-lezî veadtehû".²³³

diye duâ ederse, o kişiye kıyâmet gününde şefâat etmek bana düşer" .

buyurmuşdur.

Görülüyor ki Mahşer'de, Allâhü Teâlâ'nın izni olmadan hiç bir kimse hiç bir şekilde şefâat etme hakkına sâhip olamayacaktır ki şu âyet-i kerîmeler de, bunu ifâde etmektedir:

مَنْ دَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ط

"O'nun izni olmadan O'nun huzûrunda kim şefâat edebilir?".²³⁴

²³¹ -Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.3.ss.6. Ahmed Naim.

²³² -Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tervemesi, C.3.ss.7. Ahmed Naim.

²³³ -Meâlî: "Ey noksansız da'vetin (ezanın) ve kılınmak üzere olan nanazın Rabb'i olan Allâh'ım, Muhammed aleyhi's-selâm'a vesîle ve fazîleti (Cennette yüksek derece ve mertebeyi) ihsân eyle ve kendisine va'd ettiğin Mekâm-ı Mahmûd'a (en büyük şefâat makâmına) O'nu ulaştır".

S:B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.11:ss.129. Kâmil Miras.

²³⁴ -Bakara, 255.

مَامِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ط

"O'nun izni olmadan hiç bir kimse şefâatci olamaz. Meğer ki kendisinin izni çıkdıktan sonra olsun".²³⁵

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا. ١

"Rahmân (olan Allâh) ın nezdinde söz ve izin alandan başkaları şefâat (hakkına) mâlik olamayacaklardır".²³⁶

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ ط

"O'nun (Allâh'ın) huzûrunda kendisine izin verdiği kimselerden başkasının şefâati fâide etmez".²³⁷

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا.

"O gün Rahmân (olan Allâh) ın kendisine izin verdiği ve sözünden hoşnud olduğu kimselerden başkasının şefâati fâide vermez".²³⁸

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلِّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ ج فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ.

"O gün gelince Allâh'ın izni olmaksızın hiç bir kimse konuşamaz. Artık onların kimi şakıy (bedbaht), kimi de saîd (bahtiyâr) dır".²³⁹

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ط وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ.

"O, öyle bir gündür ki hiç bir kimse kimseye, hiç bir şeyle fâide vermeye muktedir olamayacaktır. O gün emir, yalnız Allâh'ındır".²⁴⁰

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنْ خَشِيَّتِهِ مُشْفِقُونَ.

"Onlar (melekler), O'nun (Allâh'ın) rızâsına ermiş olandan başkasına şefâat edemezler. Onlar, O'nun (Allâh'ın) korkusundan titreyenlerdir".²⁴¹

²³⁵ -Yûnûs, 3.

²³⁶ -Meryem, 87.

²³⁷ -Sebe', 23.

²³⁸ -Tâ-Hâ, 109.

²³⁹ -Hud, 105.

²⁴⁰ -İnfîtâr, 19.

²⁴¹ -Enbiyâ', 28.

Dünyâda iken küfr ve şirk içinde yaşayıp Cehennem ehli olanlar da, şöyle diyeceklerdir:

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ . وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ .

"Artık bizim için ne şefâatçılar (dan bir kimse).

"Ne de candan bir dost yok".²⁴²

İşte bu umûmî ve büyük şefâatden "**Şefâat-i Kübrâ'dan**" sonra, Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*, *-Sünnet' lerini hakkiyle yerine getirip O'nun gösterdiği yoldan ayrılmayan ümmetlerinden-*şefâate lâıyk olanlara, *-Kur'ân-ı Kerîm'den sonra-* şefâat edecek ve onların afv ve mağfiretini isteyecektir.²⁴³

Çünkü dünyâda iken Kur'ân-ı Kerîm'e inanıp O'nun emir ve nehiyelerini yerine getiren, O'nun ahlâkı ile ahlâklanmaya çalışan ve O'nu çok okuyup onunla berâber olanların imdâdına, herkesden önce **Kur'ân-ı Kerîm** yetişip "*Yâ Rabb, bu kimse, dünyâda iken her zaman benim ile berâberdi*" diyerek şefâat edecektir.

²⁴² -Şuarâ', 100-101.

²⁴³ -Bu umumî ve büyük şefâatden sonra "Yâ Rabb, Ümmetimi ümmetimi" diye niyaz eden Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm'a*, Cenâb-ı Hakk tarafından:

"Haydi git, gönlünde arpa dânesi kadar îmânî olan Müslümân'ları Cehennem'den çıkar" denilecek. O da bu vazifesini yaptıktan sonra tekrar Cenâb-ı Hakk'a *-kendisine ilham ettiği o hamd-ü senâ'lar ile-* hamd edip secdeye varacak. Cenâb-ı Hakk da,

"Yâ Muhammed. Başını secdeden kaldır ve söyle, sözün dinlenecek. İşte, istediğin verilecek. Şefâat et, şefâatin kabul olunacak. O da"Ümmetimi ümmetimi" deyince;

"Haydi git, gönlünde zerre veyâ hardal dânesi kadar îmân olan müslümânları Cehennem'den çıkar" diyecek. O da bu görevini yaptıktan sonra, yine evvelki hamd-ü senâ'da bulunduğu gibi hamd ettikten sonra secdeye varacak. Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk tarafından,

"Yâ Muhammed. Başını kaldır, ne dilersen söyle, sözün dinlenecek. İşte, istediğin verilecek. Şefâat et, şefâatin kabul olunacak" buyurulacak. O da "Ümmetimi,, ümmetimi" deyince,

"Haydi git, hardal dânesine yakın miktarda, azın azı îmânî olan kimseleri Cehennem'den çıkar" denilecek. O da gelip onları çıkaracak.

Bundan sonra yine evvelki hamd-ü senâ gibi hamd ettikten sonra secdeye varacak. Bunun üzerine "Yâ Muhammed, başını kaldır ve söyle. Sözün dinlenecek. İşte, itediğin verilecek. Şefâat et, şefâatin kabul olunacak" denilecek. O da,

"Yâ Rabb. Bana müsâade buyur da *-Lâ ilâhe illâ'llâh-* diyen bütün tevhid ehli hakkında şefâat edeyim" niyâzında bulunacak. Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk da,

"İzzetim ve Celâlim, Kibriyâ ve Azametim hakkı için *-Lâ ilâhe illâ'llâh-* diyen tevhid ehlinin hepsini Cehennemden çıkaracağım" buyuracaktır.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.425-429. (2187-2188 nolu h.ş.) K. Miras.

Mahşerden halâs olduktan sonra da Allâhü Teâlâ, şefâat yetkisini diğer peygamberlere, meleklere, âlimlere, şehîdlere, velîlere, sâlih mü'min'lere, çocuklara ve Cennet ehlinde uygun gördüğü bazı kimselere verecek, onlar da kendi ümmetlerine ve yakınlarına şefâat edeceklerdir.²⁴⁴

Bu şefâatlerin hepsi,

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ط

"-Allâh'dan başka hiç bir ilâh yoktur- hakîkatini iyi bil. Hem kendinin, hem de erkek mü'minlerle kadın mü'minlerin günâhının bağışlanmasını iste".²⁴⁵

âyet-i kerîme'sine göre, *-zerre miktârı kadar da olsa-* îmân sâhibi Müslümân'lar içindir. Kâfirler, müşrikler ve münâfıklar için değildir.

Çünkü bir kısım münâfıklar Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm'a* gelerek,

"Yâ Rasûla'llâh, bizim hakkımızda istiğfarda bulun (Allâhü Teâlâ'dan afv ve mağfiretde bulun)" .

demişlerdi, O da,

"Sizin için istiğfarda bulunurum".

demişdi.

Bunun üzerine şu âyet-i kerîme'ler nâzil oldu ve onlar hakkında istiğfarda bulunmaktan men' edildi.

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ط إِنَّ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ط ذَلِكَ

بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ط وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ. ع

"(Habîbim) onlar için ister istiğffâr et, ister istiğfâr etme. Onların fâidesine hattâ yetmiş def'a istiğfâr etsen yine Allâh kendilerini kat'iyen mağfiret edecek değildir. Bu, böyledir. Çünkü onlar

²⁴⁴ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.11 ss.127. Kâmil Miras.

²⁴⁵ -Muhammed, 19.

Allâh'ı ve Rasûlü'nü inkâr ile kâfir olmuşlardır. Allâh ise (öyle îmândan ve itâatden çıkmış) fâsıklar gürûhuna hidâyet etmez".²⁴⁶

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ ط إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ.

"Onlardan (münâfıklardan) ölen bir kimseye ebedî duâ etme (duâ ve istiğfarda bulunma). (Defn veyâ ziyâret için) kabrinin başında da durma. Çünkü onlar, Allâh'ı ve Rasûlü'nü inkâr ile kâfir oldular, onlar fâsık kimseler olarak öldüler".²⁴⁷

Bunun için Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm'ın şefâati, kâfirler, fâsıklar, münâfıklar ve müşrikler için değildir.²⁴⁸ Çünkü, samîmî bir îmâna sâhib olan bir Müslümân'ın kalbinde, *-ne kadar günahkâr olursa olsun-* **Kelime-i Tevhîd'i** ifâde eden aşağıdaki Hadîs-i şerîf'de belirtilen cümlelerin eseri vardır.

"İki kelime (iki cümle) vardır ki onlar, Rahmân olan Allâh) a sevgili, dile hafîf, mîzanda da ağırdır.

(Bu mübârek cümleler),

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

"Sübhâne'llâhi ve bi-hamdihî sübhâne'llâhi'l-azîm" dir ki,

*"Allâh'ı tesbîh ve Allâh'a hamd ederim. Yine büyük olan Allâh'ı tekrar tesbîh ederim" demektir.*²⁴⁹

İşte, işin aslı ve esâsı bu olduğu içindir ki büyük Türk âlimi **Buhârî rahmetü'llâhi aleyh, "Sahîhu'l-Buhârî"** adlı değerli eserine,

²⁴⁶ -Tevbe, 80.

²⁴⁷ -Tevbe, 84.

²⁴⁸ -Meselâ, İbrâhim aleyhi's-selâm, Kıyâmet gününde, babası Âzer'e şefâat etmek isteyince Allâhü Zü'l-Celâl,

"Yâ İbrâhîm, ben Cenne'timi kâfirlere haram kıldım" buyurduktan sonra "Yâ İbrâhîm, şu iki ayağımın altındaki nedir?" dedi. O da bakınca ayakları altında kana bulanmış bir sırtlan gördü ki bu İbrâhîm aleyhi's-selâm'ın sırtlan sûretine mesh edilmiş babası Âzer idi. O, bu hâli ile ayaklarından yakalanıp Cehennem'e atılacaktı.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.109. (1375 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

²⁴⁹ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.629. (2189 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَّا نَوَىٰ.

فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَىٰ دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَىٰ مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ.

"Ameller (in hükümleri), ancak niyetlere göredir. Herkesin niyet ettiği ne ise eline geçecek olan da odur.

Artık nâil olacağı bir dünyâ veyâ nikâh edeceği bir kadından dolayı hicret etmiş kimse varsa onun hicreti (Allâh'ın ve Rasûlünün rızasına değil), hicret sebebi olan şey'e müntehîdir".²⁵⁰

Hadîs-i şerîfi ile başlamış ve,

"Sübhâne'llâhi ve bi-hamdihi sübhâne'llâhi'l-azîm".²⁵¹

Hadîs-i şerîfi ile bitirmiştir.

Bunun için, ömrümüz boyunca her an ifâde edip dilimizden düşürmeyeceğimiz yegâne duâ,

"Her hamd-ü senâ, ancak Allâhü Teâlâ'yadır".

duâsı olmalıdır.

²⁵⁰ -Sahîhu'l-Buhârî, Cüz',1,ss.2.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.2.ss.1. (1 nolu H.Ş.). Ahmed Naim.

Bu husûs, Sahîhu'l-Müslim, İmâret,155 de rivâyet edilen bir hadîs-i şerîf'de de,

"Yapılan işler niyetlere göre değerkendir. Herkes yaptığı işin karşılığını niyetine göre alır. Kimin niyeti Allâh'a ve Rasûlü'ne varmak, onlara hicret etmekse, eline geçecek sevab da Allâh'a ve Rasûlü'ne hicret sevâbidır...".

şeklinde rivâyet edilmiştir.

²⁵¹ -"Yâ Rabb, Seni tesbîh ve tenzîh eder, Sana hamd ederim. Yine Azîm olan Allâh'ı (zâtı ile, ismi ile, sıfatı ile, e'âli ile, kudreti ile en büyük olan Allâh'ı) tesbîh ve tenzîh ederim (noksansız sıfatların uzak kılıp kemâl sıfatları ile muttasıf kılarım)".

10-Sırât

Cehennem üzerine kurulmuş son derece ince ve keskin bir köprüdür ki herkes bunun üzerinden geçecektir. Cennete gidebilmek için ondan başka bir yol yoktur. Bunun üzerinden Peygamberler ve ümmetin ileri gelenleri sür'atle ve kolaylıkla geçip gidecekler. Diğer Mü'min'ler de - *sâlih amellerine uygun bir sür'atle*- geçip gidecekler. Ancak kâfir, münâfık ve şirk erbâbı ile afv ve mağfirete nâil olamayan Mü'min'lerin âsileri, bu köprüden geçemeyip cehenneme düşecekler.

O gün Cehennem'in ortasına ve üzerine **Sırât** denilen (köprü) kurulur ve şefâate izin verilir. İnsanlar - (اللَّهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ) :*İlâhî, bizi selâmette bırak, selâmette bırak*)- diye duâ eder, durur. Tüm ümmetler içerisinde en evvel geçecek olan da âhir zaman Peygamberi Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* ve ümmetleri olacaktır. Çünkü Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm*, bir Hadîs-i şeriflerinde "*Sırât üzerinden Ümmetini en evvel geçirecek olan ben olacağım*" buyurmuştur.²⁵²

²⁵² -Aşağıdaki Hadîs-i şerif meâlleri de, bu husûsu daha açık bir şekilde ifade edip gözlerimizin önüne bir ibret levhası olarak sermektedir:

"Sonra bir münâdî, Muhammed (*aleyhi's-selâm*) nerede? diye seslenecek. Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm* da ayağa kalkacak ve bütün ümmeti -*iyisi fâciri*- hep birlikte olmak üzere arkasına düşecek ve köprünün yolunu tutacak. Allâhü Teâlâ o zaman düşmanlarının gözlerinin nûrunu alacak ve bunlar sağlı sollu Cehennem'in içine sapır sapır dökülecek ve yalnız Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm* ile sâlihler kurtulacak".

"Biz hem ümmetlerin sonuncusu, hem de hesâbı görüleceklerin birincisiyiz".

"Ümmetler bize yol açacak. Biz de abdest a'zâlarımızdaki abdest eserlerinden dolayı yüzlerimiz nurlu, ellerimiz, ayaklarımız parlak olarak (sekili olarak) geçeceğiz. Diğer ümmetler de bize baktıkça -*bu ümmetin hep Enbiyâ' (peygamber) olmasına az bir şey kalmış*- diyecekler".

"Sırâtın yanına gelince Allâh Azze ve Celle Hazretleri her mü'mine bir nûr verir. Her mü'mineye de bir nûr verir. Münâfıkların her birine de bir nûr verir. Sırâtın yokuş kısmını aşış da tam düzlük yerine geldiklerinde münâfık erkek ve kadınların nûrlarını Allâhü Teâlâ alacak. Münâfıklar, mü'minlere -*Aman bekleyin de nûrunuzdan biraz da biz istifâde edelim*- diyecekler. Mü'minler de - *Ey Rabb'imiz, şu nûrumuzu daha ziyâde tamamlayıp parlat-* niyâzında bulunacaklar. Bu sırada hiç bir kimse hiç bir kimseyi aklına getiremez".

"Mü'minlerin -*kendi amellerine göre*- kimi göz kırpacak kadar zaman içinde, kimi şimşek gibi, kimi rüzgâr gibi, kimi kuş gibi, kimi de ala-yörük cins at ve deve gibi sür'atle geçecekler".

"Sonra onlara, -*Nûrunuzun miktârına göre (kendi amelimize göre) kurtuluşa koşun-*, denilir".

"Cehennem köprüsü üstünde bir takım çengeller ve dikenler vardır ki, Allâh'ın dilediği kimseleri yakalarlar. Derken münâfıkların nûrları söner. Sonra mü'minler kurtulur". "Bu çengeller, Cehennem'in etrafını saran şevvetler, arzûlardır".

"Sırâtın her iki yanında ellerinde ateşden çengeller olan bir takım melekler durup o çengeller ile, (*yakalanması istenilen*) insanları kapıp çekerler".

Başka bir Hadîs-i şerî'lerinde de şöyle buyurmuştur:

نَحْنُ الْآخِرُونَ مِنْ أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْأُولُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْمَقْضِي هُمْ { أَوْبَيْنُهُمْ } قَبْلَ الْخَلَائِقِ.

"Biz, hem dünyâ ehlinin en sona kalanlarıyız, hem de Kıyâmet gününde en başa geçip her mahlûkatdan evvel lehlerinde hüküm verilecek (veyâ aralarındaki da'vâlar fasl olunacak) olanlarız".²⁵³

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرِيكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ

تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ط ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ. ج

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتِسِبْ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ

فَالْتَمَسُوا نُورًا ط فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ ط بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ

الْعَذَابُ. ط

يُنَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ ط قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّبْتُمْ

الْأَمَانِي حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَعَزَّكُمُ بِاللَّهِ الْعِزُّورُ.

فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ط مَاوِيَكُمْ النَّارُ ط هِيَ مَوْلِيكُمْ ط وَيَسِسُ

الْمَصِيرُ.

"O gün erkek mü'min'ler ile kadın mü'min'leri -nûrları önlerinden ve sağlarından koşar bir halde- görürsün. (Melekler onlara) -Bu gün sizin müjdeniz, hepinizin içlerinde ebedî kalacağınız, atlatlarında ırmaklar akan cennetlerdir- (diyeceklerdir). İşte bu, büyük murâda ermenin ta kendisidir".

"O gün erkek münâfıklar ile kadın münâfıklar, îmân etmiş olanlara -Bizi bekleyin. Nûrunuzdan bir parça ışık alalım- diyecek (ler). (Bunun üzerine onlara) -dönün arkanıza (dünyâyâ) da bir nûr arayın- denilecek. (Bundan sonra da) mü'minler ile münâfıklar

"Emânet ile sıla-i rahm de oraya gönderilip Sırât'ın sağlı sollu iki yanına dururlar". Hadîs-i şerîfine göre de, hâin ile emîn, sıla-i rahmi yerine getirenler ile getirmeyenler arasında şahidlik yapıp hakkı yerine getirenleri müdâfaa edecekler, bâtılı kabul edip onunla uğraşanların da aleyhinde bulunacaklardır.

"Kulağıma çaldı ki Sırât, kılıçdan keskin, kıldan incedir".

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.2.ss.829-836. Ahmed Naim.

²⁵³ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.3.ss.7. Ahmed Naim.

arasına **kapısı olan bir duvar** kurulacak ki, kapının içinde rahmet, dışında azâb vardır".

"(Münâfiklar) onlara bağırsırlar: *-Biz sizinle berâber değil mi idik. -Evet, (berâber idik). Fakat kendinizi siz kendiniz yakdınız. (Hep mü'minlerin felâketini) gözettiniz. (İslâm dîni hakkında) şübhe ettiniz. Sizi kuruntular aldatdı. Sizi o çok aldatan (şeytan), Allâh'a karşı bile aldatdı. Nihâyet (işte) Allâh'ın emri gelip çatdı".*

"İşte bu gün ne sizden, ne de küfür edenlerden hiç bir fidye kabul olunmaz. Sığınacağınız yer ateştir, size yaraşan odur. O, ne kötü gidiş yeridir".²⁵⁴

يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ ۖ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

"O gün Allâh, peygamberini ve îmân edib onunla berâber olanları rüsvây etmeyecek, (sırât üzerinde) nûrları önlerinde ve sağlarında koşacak, (birbirinden farklı olan nûrlarının tamamlanmasını isteyerek) - *Ey Rabb'imiz, bizim nûrumuzu tamamla, bizi mağfiret et, (bizi cennete ulaştır),;* (veyâ Münâfiklar, nûrları söndürüldüğü zaman - *Ey Rabb'imiz, bizim nûrumuzu tamamla, bizi mağfiret, bizi cennete ulaştır,- diyecekler-. Şübhesiz ki sen, herşey'e hakkıyla kâdirsin".²⁵⁵*

Âyet-i kerîme'lerinin ifâdesine göre de, kıyâmet günü, herkese amellerinin derecesi nisbetine bir nûr verilecek. Öyle ki *-hadîs-i şerîf'de bildirdiğine göre-* bir kısmının nûru dağ gibi, bir kısmının nûru ağaç gibi olacak, bir kısmının nûru da *-bir yanar bir söner halde-* baş parmağında olacaktır. Bu sûretle de böyle bir nûra sâhib olan erkek ve kadın Mü'min'ler, **Sırât** köprüsünü kolaylıkla geçip Cennet'e gideceklerdir.²⁵⁶

Cehennem üzerinden cennete gidilecek yolun üzerine kurulacak böyle bir köprü'nün mâhiyeti bizce bilinmese de varlığına inanmak **hakk** ve

²⁵⁴ -Hadîd, 12-15.

²⁵⁵ -Tahrim, 8.

²⁵⁶ -HakDîni Kur'an Dili Türkçe Tefsir,C.7.ss.4739. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

vâcib'dir ki herkes ameline göre bu köprüden geçerek cennete gidecek; ameli iyi olmayanlar da geçemeyip cehenneme düşecektir.

هَذَا يَوْمَ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ. ٤

أَحْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ. ٥

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ. ٦

وَقَفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ. ٧

"Bu, sizin yalan saymakta olduğunuz ayırd etme (Yevmü'l-fasl) günüdür".

"(Meleklerle), O zulm edenleri, onlara eş olanları, Allâh'ı bırakıp da tapmakta ısrâr ettikleri şey'leri, hep bir araya toplayın da cehennem yoluna götürün (denilir)".

"Onları (Sırât'ın yanında) habs edin. Çünkü onlar mes'uldürler (sorumludurlar)".²⁵⁷

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا ٨ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ٩ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ ١٠

نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ بَأْيَمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَنْتُمْ لَنَا نُورٌ نَورًا وَاعْفِرْ لَنَا ١١ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ.

"Ey îmân edenler, tam bir sıdk-u hulûsa sâhib bir tevbe ile Allâh'a dönün. Olur ki Rabb'iniz kötülüklerinizi örter ve sizi altlarından ırmaklar akan Cennet'lere sokar. O gün Allâh, peygamberini ve îmân edip O'nunla berâber olanları rüsvây etmeyecek. Çünkü onlar (Sırât üzerinden geçerken) nûrları önlerinde ve sağlarında koşacak da (şöyle) diyecekler:-Ey Rabb'imiz, bizim nûrumuzu tamamla ve bizi mağfiret et (de bizi Cennet'e ulaştır). Şubhesiz ki Sen her şey'e hakkiyle kâdirsin-".²⁵⁸

²⁵⁷ -Sâffât, 21-22-23-24.

²⁵⁸ -Tahrîm sûresi, âyet 8.

âyet-i kerîme'leri ve,

"O vakit insanlar, Cehennem köprüsü üzerinde (Sırât köprüsü üzerinde) olacaklardır".²⁵⁹

hadîs-i şerîf'i,

bir taraftan Cehennem üzerine kurulmuş olan Sırât'ın var olduğunu, diğer taraftan da îmân ehli olan Mü'min'lerin Sırât üzerinden geçerlerken önlerinde ve sağlarında bir nûr olacağını ve bu nûrun yol göstericiliğinde Sırât'ı geçeceklerini ifâde etmektedir.

✱

Ayrıca şu Hadîs-işerîf de, iki sırat olduğunu ifâde etmektedir.

إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ حُسِبُوا بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَيَتَقَاصُونَ مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا تَقَوُّوا وَهَدَّبُوا أُذُنَ هُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةِ.
فَوَ الَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ لِأَحَدِهِمْ بِمَسْكِنِهِ فِي الْجَنَّةِ أَذَلُّ بِمَسْكِنِهِ
كَانَ فِي الدُّنْيَا.

"Kıyâmet'de Mü'min'ler, Cehennem (üzerine kurulmuş Sırât) dan kurtulduktan sonra Cennet'le Cehennem arasındaki (ikinci bir) köprüde tevkîf olunurlar. Burada dünyâda aralarında bulunan (ufak tefek) mezâlimden birbirine hakkını vererek hesâblaşırlar. (Küçük günahlarından da) temizlenip arındıkları zaman, bunların Cennet'e girmelerine izin verilir".

"Muhammed salla'llâhü aleyhi ve sellem'in hayâtı yed-i kudretinde olan Allâh'a yemin ederim ki. o mü'minlerden biri Cennet'deki yerini dünyâda yaşadığı yerinden (meskeninden) daha iyi bilir ve (kılavuzsuz) bulur".²⁶⁰

²⁵⁹ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir,C.5.ss.3031.Elmalılı M.Hamdi Yazır.

²⁶⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.7.ss.354. (1085 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Mü'minlerin Cennet'deki makamlarını dünyâdaki meskenlerinden daha iyi bilmeleri ve kendi makamlarını hiç bir kılavuza muhtaç olmaksızın gidip bulmaları, kabirde her sabah ve akşam, Cennet'deki makamları gösterilmiş olmasındandır.

Başka bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Birinci Sırât, -hısâbları görölmeden Cennet'e girmeye hakk kazanan Peygamberler ve Mü'min'ler hâriç olmak üzere- bütün mahşer halkı için **Büyük sırat**'dır ki Cehennem üzerine kurulmuştur. Buradan geçip kurtuluşa ermek, yalnız Mü'min'ler için mukadder ve müyesserdir".

"Bu büyük sırat geçildikten sonra Cennet ile Cehennem arasında kurulu olan ikinci Sırât gelir ve burada Mü'minler yeniden tevkîf olunurlar. Dünyâda kendi aralarında geçen mezâlîmiden sorulup hesap olunurlar. Birbiriyle hesaplaşırlar. Ufak tefek hakları, -sevab vermek, günah almak sûretiyle- kendi aralarında bi'z-zât takas ve mahsûb ederek küçük günahlardan arınırlar ki bu durum yalnız küçük günahlar içindir. Burada tevkîf olunan Mü'min'lerden hiç birisi geri çevrilmeyerek burada temizlenip arındıktan sonra fevc fevc Cennet'e sevk olunurlar".

Cennet'e vardıklarında Cennet kapıları açılarak Cennet bekçileri onlara,

"Selâm olsun sizlere, tertemiz geldiniz, burada ebedî yaşamak üzere giriniz", derler. Onlar da,

"O Allâh'a hamd olsun ki bize (Cennet'le) va'dini doğru etti ve bizi Cennet toprağına vâris kıldı. Artık Cennet'de istediğimiz yerde mekân tutuyoruz", derler.

Cenâb-ı Hakk da,

"Bak, artık Cennet, âmillere (iyi amel ve hareketde bulunanlara) yaraşan ne güzel bir ecirdir".

"(Kıyâmet günü) muhakkak Allâh mü'mini yaklaştırır ve onun üstüne şefkat kanadını ve hıfz perdesini örter de onu (ehl-i mevki'fin gözünden) esirger ve:

- (Ey kulum. İşlediğin) filân günâhı bilirsin değil mi? Filân günâhı da bilirsin değil mi? diye sorar. Mü'min de:

-Evet, Rabb'im, diye tâ bütün günahlarını sayıp itiraf eder ve içinde helâkine bir kanâat oluşur. Bu sırada Cenâb-ı Hakk:

- (Ey kulum), aleyhindeki bu günahları dünyâda (halkdan) gizledim. Bu gün de senin lehine bunları mağfîret ediyorum, buyurur. Ve mü'minlerin defteri, hâssaten (sağından) verilir.

Kâfîrlere, münâfıklara gelince: (Onlar için de Peygamberlerden, Meleklerden bir çok) şahidler:

-Ha şunlar, Rabb'lerine (şirk koşarak) yalan söyleyenlerdir; Allâh'ın lâ'neti (o) zâlimler üzerine olsun, derler".

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.7.ss.357. (1086 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

buyurur ki şu âyet-i kerîmeler bunun en açık bir ifâdesidir:

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۗ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ ۗ فَنِعْمَ
أَجْرَ الْعَامِلِينَ.

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ ۗ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

"Rabb'lerinden korkanlar fevc fevc Cennet'e sevk edildi. Nihâyet oraya varıp kapıları açılınca (Cennet'in) bekçileri (şöyle) dedi (ler): Selâm (ve selâmet) size. (Günahlardan arınmış olarak) tertemiz geldiniz. Artık hepiniz ebedî kalmak üzere girin buraya".

"(Onlar da): Bize (Cennet) va'dinde sâdik olan, bizi Cennet'den neresini istersek konmak üzere bu yere mîrascı yapan Allâh'a hamd olsun. İşte (iyi) amel (ve hareket) de bulunanların mükâfâtı. Ne güzel".

"Melekleri görürsün ki Rabb'lerine hamd ile tesbîh ederek Arş'ın etrâfını kuşatmışlardır. Aralarında (Ehl-i Cennet ile Ehl-i Cehennem arasında) hakk (ve adâlet) ile hukm olundu ve (Ehl-i Cennet tarafından) -Âlemlerin Rabb'i olan Allâh'a hamd olsun- denildi".²⁶¹

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِينَ.

وَنَرَعْنَا مَا فِي صُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ.

"Selâmetle, korkusuzca girin oraya".

"Biz onların göğüslerindeki kini söküp atdık (atacağız). Hepsi kardeşler hâlinde, karşı karşıya tahtları üzerine dayanarak oturuculardır".²⁶²

²⁶¹ -Zümer, 73-75.

²⁶² -Hicr, 46-47.

Bu şekildeki küçük günahlardan arınma hâlini, Câbir *radiye'llâhü anh'*dan rivâyet edilen şu meâldeki Hadîs-i şerîf de te'yîd eder:

"Cennet ehlinin hiç birisinin üzerinde kul hakkı olduğu halde Cennet'e girmesi helâl olmaz".: 263

Böyle bir temizlenip arınma, büyük günahlar hakkında değildir. Çünkü büyük günahlardan temizlenme yeri ancak Cehennem'dir. Bunun için Mü'mi'lerin büyük günahkârları -*günahları nisbetinde*- Cehennem'de temizlendikten sonra Cennet'e girebilirler. En sonunda da -*Cenâb-ı Hakk'ın şefâati ile*- zerre kadar îmânı olanlar Cehennem'den çıkarılıp Cennet'e sevk edilirler. Geriye Cehennem'de ebedî olarak kalacak olanlar kalır.

Çünkü kâfirler, münâfıklar ve müşrikler için Cehennem'de böyle bir temizlenip çıkma mümkün değildir. Onlar ebedî olarak cehennemde kalırlar. Cennet ehli tarafından onlara, niçin böyle oldukları sorulunca *"Biz namaz kılmazdık, yoksula yedirmezdik, bâtil şey'ler peşinde koşanlarla berâber olurduk, hakk ve hakikati yalan sayardık, cezâ' ve hesap gününe de inanmazdık"* diyerek kendi fiillerine yine kendileri şâhidlik ederek böyle bir durumu hak ettiklerini ifâde ederler ki şu âyet-i kerîme'ler bunun açık bir delilidir:

فِي حَنَاتٍ ط يَتَسَاءَلُونَ. لَا عَنِ الْمُحْرِمِينَ. لَا

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ.

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ. لَا

وَلَمْ نَكُ نَطْعِمُ الْمِسْكِينَ. لَا

وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ. لَا

وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ. لَا

حَتَّى آتَيْنَا الْيَقِينَ. ط

²⁶³ -Sahih-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.7.ss.356.Kâmil Miras

"(Onlar) Cennet'lerdedirler. Soruşurlar".

"Günahkârları (n hallerini)".

"Sizi Cehennem'e sokan (ve ebedî olarak orada kalmanıza sebep olan) nedir?"

"Dediler: Biz namaz kılanlardan değil idik".

"Yoksula yedirmezdik".

"Biz de, (bâtıla) dalanlar ile berâber dalardık (onlarla berâber olurduk)".

"Cezâ' (ve hesâb) gününü de yalan sayardık (inanmazdık)".

"Nihâyet bize ölüm gelip çatdı".

"Artık şefâat edicilerin hiç bir şefâati onlara fâide vermeyecek".²⁶⁴

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهِيَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ. ط

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ط حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُهَا فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا ط قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَىٰ الْكَافِرِينَ.

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ط فَيُنْسَ مَثْوَىٰ الْمُتَكَبِّرِينَ.

"Her nefis ne yaptı ise (karşılığı) tamâmen ödendi. Ne yapıyorlardı ise (zâten) O, çok iyi bilendi".

"O küfr edenler ayrı ayrı bölükler hâlinde (sapıklık ve kötülük derecelerine göre) Cehennem'e sürüldü. Nihâyet oraya geldikleri zaman onun kapıları açıldı. (Cehennem'in) bekçileri onlara (şöyle) dedi: -Size, içinizden Rabb'inizin âyetlerini karşınızda okuyacak, sizi bu gününüze kavuşmakla tehdîd edecek peygamberler gelmedi mi?-

²⁶⁴ -Müddessir, 40-48.

Onlar, -Evet (geldi)- dedi (ler). Fakat azâb kelimesi kâfirlerin üzerine hak oldu-".

"(Bunun üzerine onlara şöyle) **denildi: -İçinde ebedî olduğunuz halde girin cehennemın kapularından. İşte kibir taslayanların karargâhı! Ne kötü-".**²⁶⁵

✱

İlk olarak Sırât'dan geçip Cennet'e girecekler, âhir zaman peygamberi Hâtemü'l-Enbiyâ' Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* ve O'nun ümmetleri olacağından onlara Sırât'dan geçmeleri için nidâ' edilir. Mahşer halkının büyük bir kısmı buna icâbet ederek hareket etmeye başlar. Fakat bunlardan bir kısmı Sırât'ı sür'atle, bir kısmı ağır, bir kısmı da daha ağır geçip Cennet'e gider. Geriye kalan büyük bir çoğunluğun bir kısmı bir kaç adım, bir kısmı daha ileri, bir kısmı da onlardan daha ileri, bir kısmı da Sırât'a kadar gider. Fakat bunlar *-günahları nisbetinde-* Sırât'ı geçemediklerinden Cehennem'e düşerler.

Bu sûretle Cehennem üzerine kurulmuş olan bu büyük Sırât'ı geçemeyenler, sapıklık ve kötülük derecelerine göre bölük bölük Cehennem'e sevk edilirler.

✱

Kıyâmet gününde insanlar haşr olunup bir araya toplanınca, "*Her kim neye tapıyor idiyse onun ardına düşsün*" denilecek. Bunun üzerine herkes dünyâda neyin ardına düşmüşse onun etrâfında toplanacak;

Mü'minler ise *-aralarında münâfıklar da olduğu halde-* yerlerinde durup kalacaklar. Allâhü Teâlâ da onları da'vet edip secde etmelerine müsâade edecek. Dünyâda iken kendiliğinden samîmî olarak Allâhü Teâlâ'ya secde etmiş olanlar rahatlıkla secdelerini yapacaklar. Dünyâda iken riyâ' olarak secde etmiş münâfıklar ise, sırtları kaskatı bir hâle getirilip secde yapamıyacaklar. Her secdeye davrandıkça da sırt üstü düşüp secde yapamıyacaklar. Böylece hakîkî mü'minler ile münâfıklar birbirinden ayrılmış olacaktır.²⁶⁶

²⁶⁵ -Zümer, 70-71-72.

²⁶⁶ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.214. (450 nolu h.ş.) Ahmed Naim.

يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ.^{٢٦٧}
خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ ذِلَّةٌ^ط وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ.
فَذَرْنِي وَمَنْ يُكذِّبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ^ط سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ.
وَأْمَلِي لَهُمْ^ط إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ.

"(Hatırla ki o gün) **baldır (lar) ın açılacağı** (her hakîkatin çırıl çıplak meydana çıkacağı), **kendilerinin secdeye da'vet edilecekleri bir gündür. Fakat (buna) güç yetiremeyeceklerdir**".

"(Evet, onlar o gün), **gözleri düşük, kendilerini bir zillet sarmış olarak** (secdeye da'vet edilecekler). **Halbuki onlar bu secdeye (dünyâda) her şey'den sâlim ve sapaşğlam iken da'vet ediliyorlardı**".

"**Artık bu sözü** (Allâh'ın kelâmı olan Kur'ân'ı) **yalan sayanları bana bırak. Biz onları, kendilerinin bilemeyecekleri bir cihetden, derece derece azâba yaklaşıdırıyoruz**".²⁶⁷

"**Ben onlara mühlet veriyorum. Şübhe yok ki benim fendim sağlamdır** (güç yetirilemez, def edilemez bir şekilde çetindir)".²⁶⁸

Âyet-i kerîme'leri, dünyâda iken Allâhü Teâlâ'ya lâyıkı vechile kulluk yapıp secde etmeyenlerin hâlini ve uğrayacakları azâbı açık bir şekilde ifâde etmektedir.

²⁶⁷-Bu âyet-i kerîme'de ifâde buyurulan hâle "**İstidrâc**" denir ki bir kul günâhını tâzeledikce Cenâb-ı Hakk'ın onun sıhhatini, ikbâlini, devlet ve nimetini artırması, onun şükürünü, tevbesini, istiğfârını unutturması, bu sûretle de onu gazâb ve azâbına derece derece yaklaşıdırması ve en sonunda da ansızın onu yakalaması, demekdir.

Ukbe bin Âmir *radiye'llâhü anh'*dan rivâyet edilen bir Hadis-i şerîf'de de şöyle buyurulmuşdur:
"Kulun, ma'siyetlerinde devam ve isrâr etmesine rağmen, Allâh'ın ona dünyâdan ne arzû ederse verdiğini görürsen bu, ancak ondan (Cenâb-ı Hakk'dan) bir istidrâcdır".

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.3. ss.1054. Hasan Basri Çantay.

²⁶⁸-Kalem, 42-45.

11-Cennet

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ ط آ لَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ. ط

"Bunlar, îmân edenlerdir. Allâh'ın zikri ile gönülleri (vicdanları) huzûr ve sükûna kavuşanlardır. Haberiniz olsun ki kalbler, ancak zikru'llâh ile (Allâh'ın zikri ile) oturaklaşp sükûnet bulur (ve umduğuna nâil olur)".²⁶⁹

فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْهَا. ص لا

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّيْهَا. ط

"Ona (insana) hem kötülüğü, hem de (o kötülükden) sakınmayı ilhâm edene and olsun ki".

"Onu (nefsini, şirk, küfür ve günahlardan) tertemiz yapan, muhakkak (dünyâ ve âhiret selâmetine) ermiştir".

"Onu (nefsini, şirk, küfür ve günahlar ile) alabildiğine örten (hakîkâtleri göremez, işitemez, anlayamaz hâle getiren) ise, elbetde (dünyâda ve âhiretde) ziyana uğramıştır".²⁷⁰

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى. لا

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى. ط

"Hakikat (şudur ki) iyi temizlenen kimse (nefsini şirk, küfür ve günahlardan tertemiz yapan kimse) umduğuna ermiştir".

"Bir de Rabb'inin adını zikr edib de namaz kılan kimse".²⁷¹

Âyet-i kerîme'leri, dünyâda ve âhiretde yegâne mutluluğun, Allâhü Teâlâ'ya yönelip kayıtsız şartsız O'na teslim olarak O'na kulluk yapmak sûretiyle elde edilebileceğini ve sonsuz mutluluk diyârı olan Cennet'in bu şekilde kazanılabileceğini açık bir şekilde ifâde etmektedir.

²⁶⁹ -Ra'd, 28.

²⁷⁰ -Şems, 8-9-10.

²⁷¹ -A'lâ, 14-15.

Hakikat ve netice bu olunca yaratılışın gâyesi, ebedî mutluluk diyârı olan **Cennet**'i ve **Cemâlü'llâh**'i kazanmak, tahammülü güç azâb ve gazâb diyârı olan **Cehennem**'den kurtulmaktır.

Mü'min'ler için ebedî bir yaşam yeri olan **Cennet**; kâfirler, münâfıklar ve müşrikler için ebedî bir azâb yeri olan **Cehennem**, hâlen yaratılmış olup mevcuddur ki bu husûsu bildiren bir çok âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf vardır. Aşağıdaki âyet-i kerîme'ler, bunların varlığına açık birer delildir:

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَحَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ لَا أَعِدُّ لِمُنْتَقِبٍ. ٧٧

"Rabb'inizin mağfiretine ve takvâ sâhibleri için hazırlanmış olan cennete -ki eni göklerle yer (kadardır)- koşuşun".²⁷²

فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۗ أَعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ.

"Sakının o ateşden ki onun tuturağı (odunu, çırası, ocaktaşı) insanla o taşdır. O (ateş), kâfirler için hazırlanmıştır".²⁷³

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ. ٧٨

"Kâfirler için hazırlanmış olan o ateşden sakının".²⁷⁴

يَوْمَ يَقُولُ لِحَبَّاسِهِمْ هَلْ يَمْشُونَ عَلَىٰ الْأَرْضِ وَلَا حِسَابَ لَهُمْ فِيهَا ۗ وَنَقُولُ هَلْ مِنْكُمْ شَيْءٌ يَتَذَكَّرُونَ. ٧٩

"O gün Cehennem'e -Doldun mu?- diyeceğiz. O da -Daha var mı?- diyecek".²⁷⁵

Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

يُلْقَىٰ فِي النَّارِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ حَتَّىٰ يَضَعَ قَدَمَهُ فَيَقُولُ قَطُّ قَطُّ.

*"Âhîret'de Cehennem'likler Cehennem'e atılacaklar. Ve (her mücrim atıldıkça Cehennem): Daha ziyâde var mı? (Yerim var, haydi getiriniz) diyecek. Tâ (izzet ve şevket sâhibi olan Rabb'imiz) ayağını basacak (onu horlayacak, tezlil ve tahkîr edecek). Bu def'a da Cehennem: Yetişir, yetişir, diyecek".*²⁷⁶

²⁷² -Âl-i İmrân, 133.

²⁷³ -Bakara, 24.

²⁷⁴ -Âl-i İmrân, 131.

²⁷⁵ -Kâf, 30.

²⁷⁶ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi.C.11.ss.186. (1738 nolu h.ş.) Kâmil Miras.

تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ.

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ ۚ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْلَمُونَ.

"(Onlar gece namazı kılmak için) **yanları yataklarından uzaklaşan** (kimselerdir ki), **korku ve ümîd ile Rabb'lerine duâ ederler. Kendilerine rızık olarak verdiklerimizden de (hayra) sarf ederler**".

"**Artık onlar (mü'minler) için, -işlemekte oldukları (ibâdetlere) mükâfât olarak-, gözlerin aydın olacağı (ni'metlerden kendileri için) neler gizlenmiş bulunduğunu kimse bilmez**".²⁷⁷

Bu âyet-i kerîmede haber verilen ni'metler hakkında da bir Hadîs-i kudsi'de şöyle buyurulmaktadır:

قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَعَدَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَالًا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ

عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ دُخْرًا بَلَّهَ مَا أُطْلِعْتُمْ عَلَيْهِ

(1739) nolu Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmaktadır:

"Cennet ile Cehennem birbirleri ile cenkleştiler. Şöyle ki: Cehennem, ben kibirli ve zorlu kimselere tahsîs olundum, dedi. Cennet de: Bana ne oldu ki, bana insanların yalnız zayıf ve sakat kısmı dâhil olur, dedi. Azîz ve Celîl olan Allâhü Teâlâ Cennet'e buyurdu ki: Sen benim rahmetim (in tecelli ettiği yer) sin. Ben kullarımdan rahmet etmek dilediğim kimselere seninle rahmetimi izhâr ederim. Cehennem'e de dedi ki: Şübhesiz ki sen de azâbım (ın makarını) sın; kullarımdan azâb etmek istediğim kimselere seninle azâb ederim.

Cennet'le Cehennem'den her ikisi için dolmak hakkı vardır. Fakat Cehennem dolmak bilmez. En sonu Allâh ona ayağını basar, (kahr ve tezlil eder). O da: Yetişir, yetişir, yetişir, der.

İşte o zaman Cehennem dolar ve cehennemlikler birbirlerine karışıp toplanır, (Cehennem'e tuka basa doldurulmakla), Azîz ve Celîl olan Allâhü Teâlâ, halktan hiç bir kimseye zulm etmez. Cennet'e gelince (onda boş yer kalmaz); Allâhü Teâlâ (Cennet'in boşluklarını doldurmak için) yeniden bir takım halk yaratır, (bunları iskân eder)".

Başka bir Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Ashâbım, haberiniz olsun, size Cennet ehlini bildireyim: Her zayıf olan ve halk tarafından zayıf görülen (mütevâzî) her mü'min Cennet'lidir. (Halbuki) o mü'min Allâh (ın kerem ve inâyetine) yemin etse, muhakkak ki Allâh onu (ihşân ve inâyeti ile) yemininde gerçek çıkarırdı. Ey Ashâbım, iyi dinleyiniz, size Cehennem halkını da bildireyim. Onlar da katı yürekli, kibirli ve hilekâr, ululuk taslayan kimselerdir".

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.212. (1752 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

²⁷⁷ -Secde, 16-17.

Müslim'in, Ebû Hurayra *radiye'llâhü anh*'dan rivâyet ettiği Hadîs-i şerîflerde de şöyle buyurulmuştur:

"Oruçların en faziletlisi, Ramazan ayı orucundan sonra, şehru'llâh olan Muharrem orucudur. Namazın en faziletlisi de, farz olanlardan sonra, gece namazıdır". Müslim.

"Ben, sâlih kullarım için hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği ve hiç bir insan kalbinin hatırlıyamıyacağı şey'ler hazırladım". Buhârî ve Müslim.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.2.ss.705. Hasan Basri Çantay.

"Cenâb-ı Hakk şöyle buyuruyor: Ben sâlih kullarım için hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği ve hiç bir insan kalbine gelmedik şey'ler hazırladım.

Ey mü'min kulum, sen bildiğin ni'metleri şöyle bırak. (Onlar Allâh'ın hazînesinde gizli ni'metleri yanında çok hafifdir)" ²⁷⁸

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ . لَا فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ . ط

"Kim Rabb'inin makâmından korkdu, nefisini hevâ (ve hevesin) den alkoyduysa".

"İşte muhakkak ki o Cennet, onun varacağı yerin ta kendisidir" ²⁷⁹

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ ج

"Rabb'inin huzûrunda durmaktan korkan kimseler için iki Cennet vardır".

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّاتٌ .

"Bu ikisinden başka iki Cennet daha vardır" ²⁸⁰

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْحَيَّامِ .

"(Bu Cennet'lerde tül) çadırlar içinde kendilerine el değmemiş, bütün hayâtını evine bağlamış hûrîler vardır" ²⁸¹

²⁷⁸ -Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerim, C.2. ss.705. Hasan Basri Çantay.

S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.11: ss.149. (1720 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Riyâzû's-Sâlihîn, C.3. ss.397. (1913 nolu h.ş.).

Kudsî hadis: Mânâsı Allâhü Teâlâ tarafından ilhâm edilen ve lâfzî Rasûlü'llah *aleyhi's-selâm* tarafından tertîb ve tebliğ buyurulan haberlerdir. Hem lâfzî hem de ma'nâsı Rasûlü'llah *aleyhi's-selâm* tarafından olursa ona **Vahy-i ğayr-i metlûv** denir. Kur'ân-ı Kerîm'in hem ma'nâsı, hem de lâfzî Allâhü teâla tarafından ki buna da **Vahy-i metlûv** denir.

²⁷⁹ -Nâziât 40-41.

²⁸⁰ -Rahmân 46. ve 62.

Bir Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"İki Cennet vardır ki, bunların kapları ve eşyaları gümüşdendir. Diğer iki Cennet daha vardır ki, bunların kapları ve eşyaları da altındandır. Cennet-i Adin'deki ehl-i Cennet'le bunların Rabb'lerine nazarları arasında Allâh'ın yüzünde ridây-i azamet ve kibriyâsından başka bir şey bulunmayacaktır".

S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.11. ss.194. (1743 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

²⁸¹ -Rahmân, 46.

Hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ حَتِيمَةً مِنْ لَوْلُؤٍ وَاحِدَةٍ مَجُوفَةٍ طُولُهَا فِي السَّمَاءِ سِتُونَ مِيلاً، لِلْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلُونَ

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ. ط
جَزَاءُ لَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ط رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ
وَرَضُوا عَنْهُ ط ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ .

"İmân edip de güzel güzel amel (ve hareket) de bulunanlar, hiç şübhe yok ki yaratılanların en hayırlısıdır".

"Onların Rabb'leri nezdindeki mükâfâtı, altlarında ırmaklar akmakta olan Adn Cennet'leridir. Hepsi de içlerinde ebedî, dâimî kalıcıdır. Allâh bunlardan hoşnûd olmuştur. Bunlar da O'ndan hoşnûd olmuşlardır. İşte bu (seâdet), Rabb'inden korkanlara mahsusdur".²⁸²

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ط كَلَّمَا
رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا لَا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا ط وَهُمْ فِيهَا
أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ.

"(Habîbim) imân edip hayırlı iş işleyenlere müjdele ki, onlar için altından ırmaklar akan Cennet'ler vardır. Kendilerine ne zaman ondaki her hangi bir meyveden rızık olarak verilirse her def'asında onlar: *-Ah, bu bize bundan önce (dünyâda) da verilmişti-*, derler. (Çünkü) bu rızık, evvelce yedikleri meyvalara benzer (ba'zısı ba'zısına rengiyle, şekliyle benzer, fakat tadıyla muhtelif) olarak sunulacak. Orada çok temiz zevceler de onların. Hem orada onlar dâim de kalıcıdır".²⁸³

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ أَمْرُوا كِتَابِيَّةً. ج

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ الْمُؤْمِنُونَ وَلَا يَرَى بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

"Bu bir hakîkattir ki, Cennet'de Mü'min'ler için içi boş inciden bir çadır vardır. Bunun eni altmış mil mesâfe devam eder. Bunun her köşesinde bir aile bulunur ki başkası onları göremez. Onlar birbirlerini ziyâret ederler".

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.11 ss.195. (1744 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Riyâzü's-Sâlihîn, C.3 ss.402. (1917 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

²⁸² -Beyyine, 7- 8.

²⁸³ -Bakara, 25.

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَّةٍ. ٢

فَهُوَ فِي عَيْشَةٍ رَاضِيَةٍ. ٣

فِي حَنَّةٍ عَالِيَةٍ. ٤

فُطُوْفُهَا دَانِيَةٌ.

"Kitâbı sağ tarafından verilmiş olan (Mü'min) kişi der ki: Alın, okuyun kitâbımı".

"Çünkü ben hesâbıma kavuşacağımı vaktiyle tahmin etmiş (hazırlanmış) tım".

"Artık o, hoşnud bir hayat içindedir".

"(Âlî (yüksek) bir Cennet'dedir".

"(ki o Cennet'in meyveleri) kolayca devşirilecek (bir durumda) yakındır".²⁸⁴

فَوَقَّيْتُمُ اللَّهَ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَعَّيْتُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا. ٢

وَجَزَيْتُمُ بِمَا صَبَرْتُمْ جَنَّةً وَحَرِيرًا. ٣

مُتَّكِعِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ ٤ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا. ٥

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ فُطُوْفُهَا تَدْلِيلًا.

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا. ٦

قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا.

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا. ٧

عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا.

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ٨ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا.

وَإِذَا رَأَيْتَ نَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلَكًا كَبِيرًا.

عَالِيَهُمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ ٩ وَحُلُّوْا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ ١٠ وَسَقَّيْتُمُ رُثُمًا شَرَابًا طَهُورًا.

²⁸⁴ -Hâkka, 19-23.

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا. ٢٨٥

"Allâh bu günün (kıyâmetin) şerrinden (şiddetinden) onları (ebrârî: doğrulukla hareket edip hayır sâhibi olan mü'minleri) korumuş, (yüzlerine) bir güzellik, (yüreklarine) bir sevinç vermiştir".

"Sabr ettiklerine karşılık da onları Cennet'le, ipekle mükâfâtlandırmıştır".

"Onlar (gelin-güvey odalarındaki süslü sedirler gibi) tahtlar üzerine yaslanacaklardır. Artık onlar orada ne güneş (harâretini), ne de şiddetli soğuk görürler".

"Ve (ağaçlarının) gölgeleri onlara yakın, meyveleri de emirlerine (her an ve her sûretle) boyun eğdirilmiş olarak".

"Onlara (dışından içi görünen şeffaf) gümüşden yapılmış billûr kablalar, kupalar dolaştırılır".

"(Evet) gümüşten (yaratılmış) billûrlar ki miktârını (sâkiler: su dağıtanlar) ta'yîn etmişlerdir".

"Orada onlara katkısı zencefil olan kadeh (den su) da içirilir".

"(Zencefil) orada bir pınardır. -*Selsebîl*- adı verilir".

"Etraflarında herdem tâze çocuklar dolaşır ki sen onları gördüğün zaman saçılmış birer inci sanırsın".

"Orada her hangi bir yere baktığın zaman (büyük) bir ni'met, bol bir (ihtişam ve) saltanat görürsün".²⁸⁵

²⁸⁵ - Bu âyet-i kerîme'lerde belirtilen husûslar ile ilgili olarak bir hadîs-i şerîf 'de de şöyle buyurulmuştur:

"Ehl-i Cennet'den en aşağı mertebede bulunanın bile seksen bin hizmetçisi, kendi zevcesinden başka (hûrilerden) yetmiş iki karısı vardır. Onun için, zebercedden, yâkuttan ma'mûl öyle bir kubbe dikilir ki büyüklüğü Câbiye ile San'a kadardır".

Bir hadîs-i kutsî'de de şöyle buyurulmuştur:

"Ben sâlih kullarıma öyle mertebeler, dereceler hazırladım ki onları hiç bir göz görmemiş, hiç bir kulak işitmemiş ve onlar hiç bir kimsenin kalbine de doğmamıştır".

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.3.ss.1102. Hasan Basri Çantay.

"Üzerlerinde ince ve kalın ipekden yeşil elbîseler vardır. Gümüşten bileziklerle süslenmişlerdir. Rabb'leri de onlara (sarhoşluk vermeyen) gâyet temiz bir şarab içirmişdir".

"Bütün bu (ni'metler) şübhe yok ki sizin için bir mükâfâtdır. Sa'y (ü gayret) iniz meşkûr olmuştur (kabûle, ve mükâfâta mazhar olmuştur)".²⁸⁶

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ.

أُولَئِكَ هُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ. لا

فَوَاكِهُ ج وَهُمْ مُكْرَمُونَ. لا

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ. لا

عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ.

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ. لا

بَيضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ. ج

لَا فِيهَا عَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ.

وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ.

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ.

"Allâh'ın ihlâsa erdirilmiş kulları müstesnâ".

"Onlar böyle. Onlar için (hâssaları) ma'lûm bir rızık vardır".

"Türlü meyveler. Onlar (izzet ve) ikrâm edilmiş kimselerdir".

"Naîm cennetlerinde".

"Birbiri ile karşılıklı tahtlar üzerinde".

"Onların her biri (şarâb-ı) maînden türlü kadehler ile tavâf (ve ziyâret) edilir".

²⁸⁶ -İnsan (Dehr), 11-22.

"Bembeyaz. İçenlere bir lezzet".

"Orada bir şarab (ki baş ağrısı) da yok, onların bundan bîhuş (sarhoş) olacakları da yok".

"Yanlarında da nazarlarını yalnız zevcelerine atfetmiş iri (şâhin) gözlü kadınlar vardır".

"ki bunlar (kuş tüyleri ile) örtülüp saklanmış yumurtalar gibidir".²⁸⁷

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا. ٧

حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا. ٧

وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا. ٧

وَكَأْسًا دِهَاقًا. ٧

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدَابًا. ٧

حِزَابًا مِنْ رَبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا. ٧

"Şübhesiz takvâ sâhibleri için (her korkudan) selâmet (ve her arzûya) vuslat vardır".

"Bağçeler, üzüm bağları".

"Memeleri tomurcuklanmış bir yaşıt kızlar".

"Dolu kadeh (ler)".

"Orada ne boş bir lakırdı, ne de birbirine yalan söyleme işitmezler".

"(Bütün bunlar) Rabb'inden bir mükâfât ve yeter bir bağış olarak (verilir)".²⁸⁸

كَأَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَنْبِيَاءِ لَفِي عِلِّيِّينَ. ٧

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ. ٧

²⁸⁷ -Sâffât, 40-49.

²⁸⁸ -Nebe', 31-36.

كِتَابٌ مَّرْقُومٌ.^{لا}

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ.^ط

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ.^ج

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ.^{لا}

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ.^ج

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ.^{لا}

خِتَامُهُ مِسْكَ^ط وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ.^ط

وَمِرْأَجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ.^{لا}

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ.^ط

"Hayır, iyilerin (îmanlarında sâdık ve samîmî olanların) (amel) kitab (lar) ı hiç şübhesiz -*Illiyîn*- dedir".

"-*Illiyîn*-in ne olduğunu sana hangi şey' bildirdi?".

"(O, amellerin sayılıp) yazıldığı bir kitabdır".

"ki huzûrunda mukarrebler (Allâh'a yakın olanlar) bulunur".

"Şübhesiz o iyiler (cennet) ni'met (leri) içinde".

"Süslü tahtlar üzerinde (kendilerine verilen ni'metleri) temâşâ edeceklerdir".

"Öyle ki sen o ni'metin güzelliğini yüzlerinde (görünce) tanırsın".

"Onlara mühürlü , hâlis bir şarâbdan içirilecek".

"ki onun (içiminin) sonu miskdir (enfes bir kokudur). O halde nefâset isteyenler (Allâh'a ibâdet ve tâat etmek sûretiyle) bunu arzû etmelidir (ler)".

"(O şarâbın) katkısı -*Tesnîm*- dendir".

"(O) bir pınardır ki mukarrebler ondan içerler".²⁸⁹

²⁸⁹ -Mutaffîfîn (Tatfif), 18-28.

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ. ^{لا}
 أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ. ^ج
 فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ.
 ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ. ^{لا}
 وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ. ^ط
 عَلَى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ. ^{لا}
 مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ.
 يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ. ^{لا}
 بَآكُوفٍ وَأَبَارِقٍ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ. ^{لا}
 لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْفَوْنَ. ^{لا}
 وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ. ^ط
 وَحَمِيمٍ طَبِيبٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ. ^ط
 وَحُورٍ عِينٍ. ^{لا}
 كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ. ^ج
 جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ.
 لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْتِيماً. ^{لا}
 إِلَّا قِيلاً سَلَاماً سَلَاماً.
 وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ. ^ط
 فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ. ^{لا}
 وَطَلْحٍ مَنضُودٍ. ^{لا}
 وَظِلٍّ مَمْدُودٍ. ^{لا}
 وَمَاءٍ مَسْكُوبٍ. ^{لا}
 وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ. ^{لا}

لَا مَقْطُوعَةَ وَلَا مَمْنُوعَةَ^{لا}
وَقُرْشٍ مَرْفُوعَةٍ^ط
إِنَّا أَنْشَأْنَا هُنَّ إِنِشَاءً^{لا}
فَجَعَلْنَا هُنَّ إِنْكَارًا^{لا}
عُرْبًا أْتْرَابًا^{لا}
لِأَصْحَابِ الْبَيْمِينِ^{ط ع}

"Hayır yarışlarında tâ öne geçip kazananlar (a gelince): onlar (orada da) öncüdürler".

"İşte onlar, (Allâh'a) en çok yaklaştırılmış olanlardır, (Cennet'de dereceleri en yüksek olanlardır)".

"Naîm cennetlerinde (dirler)".

"Bir çok (u) evvelki (ümme) lerden".

"Biraz (1) da sonrakilerdendir".

"(Onlar) cevherlerle örülmüş tahtlar üzerindedirler".

"Üstlerinde karşı karşıya yaslanarak".

"Ebedî (taze) liğe mazhar edilmiş evlâtlar (hizmet için) etraflarında dolanırlar".

"-*Main*- (kaynağın) dan (dolu) büyük kablara, ibriklerle ve kadehlerle".

"Ki bundan baş ağrısına uğratılmayacakları gibi akılları da giderilmez".

"Beğeneceklerinden (türlü) meyve (ler)".

"İsteyeceklerinden kuş et (ler) i ile (etraflarında dolanırlar)".

"(Orada) şâhin gözlü hûriler de (vardır)".

"Saklı inci timsâlleri gibi".

"(Bunlar mukarreblerin) **işlemekte devam ettikleri iyi amel** (ve hareket) **lere bir mükâfât olarak** (yapılır)".

"**Onlar orada ne boş bir lâf, ne de günâha sokacak bir şey' işitmezler**".

"**Yalnız bir söz** (işiterler ki o da) **-Selâm, selâm- dır**".

"(Amel defterleri sağ tarafından verilen) **Sağcılar: Onlar ne** (mutlu sağcılardır)".

"**Meyveleri yüklü kiraz**".

"**Meyveleri tıklım tıklım muz ağac** (lar) ı".

"**Yayılmış** (dâimî) **gölge** (ler)".

"**Dâimâ akan su** (lar)".

"(Hiç bir zaman) **kesil** (ib tüken) **meyen, yasak da edilmeyen bir çok** (cinsde) **meyve** (ler) **arasında**".

"**Ve** (kadri) **yükseltilmiş döşeklerdedirler**".

"**Hakîkat, biz onları yepyeni bir yaratılış ile yaratdık da**".

"**Kız oğlan kızlar**".

"**Zevcelerine sevgi ile düşkün, hep bir yaşıt yaptık**".

"**Sağcılar için**".

"(Bunların) **bir çok** (u) **evvelki** (ümme) **lerden**".

"**Bir çok** (u) **da sonraki** (ümme) **lerdendir**".²⁹⁰

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ. ٢

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ.

ذَوَاتَا أَفْنَانٍ. ٢

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ.

²⁹⁰ -Vâkıa, 10-40.

فِيهِمَا عَيْنَانِ بَجْرِيَانِ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ.

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ.

مُتَكَبِّرِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَّائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ ط وَجَنَ الْجَنَّتَيْنِ دَانِ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ.

فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِئِنَّهُنَّ لِنَاسٍ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ. ج

كَانَتْهُنَّ أَيَّافُوثٌ وَالْمَرْجَانُ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ.

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ.

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ. ج

مُدَّ هَامَتَانِ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ. ج

فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ. ج

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ. ج

فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ. ج

فَبَيِّئِ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ. ج

حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ. ج

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

لَمْ يَطْمِئِنُّنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

مُتَّكِبِينَ عَلَىٰ رُفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ۝

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝

"Rabb'inin huzûrunda durmaktan korkan kimseler için iki Cennet vardır".

"O halde Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?"

"(Bu Cennet'ler) çeşit çeşit ağaçlarla doludur".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?"

"Bu iki (Cennet) de akar iki kaynak vardır, (Tesnîm ve Selsebîl)".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?"

"Bu iki (Cennet) de her meyveden çifte çifte (nevi) ler vardır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?"

"Hepsi de, astarları atlasdan olan döşemelere yaslanarak (ni'metlenirler). Her iki cennetten devşirilen meyve (ler, ehl-i cennete) yakındır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?"

"Oralarda (o iki cennetde) gözünü yalnız zevcelerine hasır etmiş (öyle dilber) ler vardır ki bunlardan evvel ne bir insan, ne de bir cin aslâ kendilerine dokunmamışdır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?"

"Sanki onlar (birer) yâkûtdur, mercandır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?"

"İyiliğin (iyi amel ve hareketin) mükâfâtı, iyilikden başka mıdır?".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"(O) iki (cennet) den başka iki Cennet daha vardır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"(Bu iki Cennet) koyu yeşil (renkde) dirler".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"İçlerinde (suları) durmayıp fışkıran iki pınar vardır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"İçlerinde her nevi' meyveler, hurma ve nar vardır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"İçlerinde güzel huylu, güzel yüzlü kadınlar vardır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"Çadırlar içinde ehl-i perde (gözlerini yalnız zevcelerine hasr etmiş) hûriler vardır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"Bunlara, onlardan evvel ne bir insan, ne de bir cin dokunmamıştır".

"Şimdi Rabb'inizin hangi ni'metlerini yalan sayabilirsiniz?".

"(Zevceleri) yeşil yastıklara ve güzel döşemelere yaslanarak (nimetlenirler)".

"Azamet, saltanat ve ikrâm sâhibi Rabb'inin adı ne yücedir. (Adı ve ni'metleri böyle güzel olursa, ya kendisi nasıldır?)".²⁹¹

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا لَا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُوتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا ط وَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ

²⁹¹ -Rahmân, 46-78.

وَهُمْ فِيهَا حَالِدُونَ.

"(Habîbim), îmân eden, bir de güzel güzel amel (ve hareket) lerde bulunan kimselere muştula ki altından ırmaklar akan Cennet'ler hep onların. Kendilerine ne zaman onlardan bir meyve rızık olarak yedirilse, her def'asında *-Ha, bu, evvelce de (dünyâda) rızıklandığımız (yediğimiz) şey'di-* diyecekler ve o rızık (renkde, şekilde) birbirinin benzeri (fakat tatda, keyfiyyetde başka başka ve çok yüksek ve müstesnâ kıymetde) olmak üzere kendilerine sunulacak. Orada çok temiz zevceler de onların. Hem orada onlar dâim de kalıcıdırılar".²⁹²

Bu ve benzeri âyet-i kerîmelerden de anlaşıldığına göre Cennet hûrileri, kendi makamlarında kendi ev işleri ile meşkul olan, şurada burada gezen sürtük takımından olmayan, kendi sâhiplerinden önce ins ve cin dokunmayan, Mü'min'lere ebedî hayat yoldaşı olacak olan, fitratan temiz ve dünyâ kadınları gibi aybaşı âdetinden ve diğer bedenî ifrâzatdan uzak bulunan, hep bir yaşta bikir kızlardır ki hepsi de çılgın bir sevgi ile kocalarına bağlı olup amel defterleri sağ taraflarından verilen müttekilere âittir.

لَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَطَّلَعَتْ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ لِأَصْأَتٍ مَا بَيْنَهُمَا وَلَمَّا لَأَتْهُ رِيحًا وَلَتَصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

"Cennet hûrilerinden bir kadın yer halkına baksa hiç şüphesiz o, Cennet'le yer arasındaki fezâyı aydınlatır. Ve orayı bir güzel koku doldurur. Yine muhakkaktır ki o kadının baş örtüsü, dünyâdan ve dünyâdaki her şey'den değerlidir".²⁹³

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يُنَادِي مُنَادٍ: إِنَّ لَكُمْ أَنْ تَحْيُوا فَلَا تَمُوتُوا أَبَدًا وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلَا تَسْقَمُوا أَبَدًا وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَشْبُوا فَلَا تَهْرَمُوا أَبَدًا وَإِنَّ لَكُمْ أَنْ تَنْعَمُوا فَلَا تَبْأَسُوا أَبَدًا.

"Cennet ehli, Cennet'e girdiklerinde bir münâdî şöyle nidâ' eder:

-Şübhe yok ki siz (Cennet'de) ebedî yaşayacak ve hiç ölmeyeceksiniz. Hastalanmayacak ve dâimâ sıhhatli bulunacak; ihtiyarlamıyacak, ebedî

²⁹² -Bakara, 25.

²⁹³ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.8.ss.263. (1182 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

genç kalacaksınız; sonsuz ni'metlere mazhar olacak ve hiç bir zaman hüznün ve keder görmeyeceksiniz".²⁹⁴

تَتَحَاقَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ.

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ ۚ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ.

"(Mü'min'lerin) **yanları** (gece namazı kılmak için) **yataklarından uzaklaşır, korku ve ümîd ile Rabb'lerine duâ ederler. Kendilerine rızık olarak verdiklerimizden de (hayra) sarf ederler**".

"Onlar için (ehl-i Cennet için), işlemekte olduklarına bir mükâfât olarak, gözlerin aydın olacağı (ni'metlerden) neler gizlenmiş bulunduğunu kimse bilmez".²⁹⁵

Bu âyet-i kerîme ile ilgili olarak Buhâr'i'nin Ebû Hurayra *radiye'llâhü anh'* dan rivâyet ettiği kudsi bir hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

أَعَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَىٰ قَلْبِ بَشَرٍ.

"Sâlih kullarım için ben Cennet'de hiç bir gözün görmediği, hiç bir kulağın işitmediği ve hiç bir insan gönlünün hatırlamadığı bir takım ni'metler hazırladım".²⁹⁶

Bir hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

أَطَّلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ وَأَطَّلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا النِّسَاءَ.

"Ben, (Mi'râc gecesi) Cennet'de baktım da ehl-i Cennet'in çoğunun fakirler olduğunu gördüm. Cehennem'e de baktım. Cehennem'dekilerin çoğunu da kadınlar (teşkil ettiğini) gördüm".²⁹⁷

أَوَّلُ زُمْرَةٍ تَلِجُ الْجَنَّةَ صُورَتُهُمْ عَلَىٰ صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لَا يَبْصُقُونَ فِيهَا وَلَا يَمْتَسِحُونَ وَلَا يَتَعَوَّطُونَ أَنِيَّتُهُمْ فِيهَا الذَّهَبُ أَمْشَاطُهُمْ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِصَّةُ وَبِحَامِرُهُمْ أَلَّا لَوْهُ وَرَشْحُهُمْ الْمِسْكُ وَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ زَوْجَتَانِ يُرَىٰ مِثْقُ سُوْقِهِمَا مِنْ وَرَاءِ اللَّحْمِ مِنَ الْحَسَنِ لَا اخْتِلَافَ

²⁹⁴ -Rüyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.406. (1924 nolu h.ş.). Müslim.

²⁹⁵ -Secde, 16-17.

²⁹⁶ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.42. Kâmil Miras.

Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.405. (1923 nolu h.ş.). Buhârî.

²⁹⁷ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.40. (1340 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

بَيْنَهُمْ وَلَا تَبَاغَضَ قُلُوبُهُمْ قَلْبُ رَجُلٍ وَاحِدٍ يُسَبِّحُونَ اللَّهَ بُكْرَةً وَعَشِيًّا.

"Cennet'e ilk giren bir cemâat vardır ki onların yüzleri, ayın ondördüncü gecesindeki nurlu sûretine benzer. Onlar, ağızlarından, burunlarından ve bedeninin diğer yerlerinden bir şey' çıkarmazlar. Onların Cennet'deki kapları ve tarakları altın ve gümüştedir. (Buhurdanlıklarının) udları, ud-i Hindî'dir, (gökcek kokuludur). Onların terleri miskdir. Ehl-i Cennet'den her birinin iki kadını vardır ki vücûdünün letâfetinden iki baldırı (kemiği) nin iliği, etinin üstünden görünür. Ehl-i Cennet'in arasında ne ihtilâf vardır, ne de düşmanlık. Gönülleri (sanki) tek bir gönül. Onlar sabah akşam Allâh'ı tesbîh eder (ek zevk-yâb olur) lar"²⁹⁸

لَيَدْخُلَنَّ مِنْ أُمَّتِي سَعُونَ أَلْفًا أَوْ سَبْعُمِائَةِ أَلْفٍ لَا يَدْخُلُ أَوْهُمْ حَتَّى يَدْخُلَ آخِرُهُمْ
وُجُوهُهُمْ عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ.

"Muhakkak ki, ümmetimden yetmiş bin, yâhud yedi yüz bin (kişi veyâ zümre hesap ve azâb görmeksizin ilk def'a olarak Cennet'e) girecektir. Bu ilk zümrenin sondakileri Cennet'e girinceye kadar ödekileri girmeyecektir. (Bir saf hâlinde hepsi def'aten gireceklerdir). Bunların yüzleri, bedir gecesinde (sanki) ayın (nûrlu) çehresidir"²⁹⁹

إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَتَرَأَوْنَ أَهْلَ الْعَرْفِ مِنْ فَوْقِهِمْ كَمَا يَتَرَأَوْنَ الْكَوْكَبَ الدُّرِّيَّ الْعَايِرَ فِي أَفْقِ
السَّمَاءِ مِنَ الْمَشْرِقِ أَوْ الْمَغْرِبِ لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ تِلْكَ مَنَازِلُ الْأَنْبِيَاءِ
لَا يَبْلُغُهَا غَيْرُهُمْ قَالَ بَلَى وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ رَجَالٌ آمَنُوا بِاللَّهِ وَصَدَّقُوا الْمُرْسَلِينَ.

"Ehl-i Cennet, Cennet'de kendilerinden yükseklerdeki (Ehl-i ğuref denilen) bir takım köşklerin sâhiblerini (aralarındaki mesâfe farkından dolayı) güçlüğüle görebilirler. Nasülki (gündüz) doğu veyâ batı ufkunda ziyâdar kalan parlak yıldızı aradaki mesâfe uzunluğundan dolayı dikkatle bakanlar seçebilir.

²⁹⁸ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.9. ss.42. (1342 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Riyâzû's-Sâlihîn, C.3. ss.398. (1914 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

²⁹⁹ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.9. ss.44. (1344 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

-Yâ Rasûla'llâh, O âli köşkler Enbiyâ menzilleri midir? Başkaları oralara erişemez mi?

-Evet, o köşkler Enbiyâ menzilleridir. Fakat (Allâh başkalarına da ihsân edebilir), hayâtım yed-i kudretinde bulunan Allâh'a yemîn ederim ki (Enbiyâ'dan başkaları) o erlerdir ki onlar, Allâh'a îmân ve Peygamberleri tasdik etmişlerdir".³⁰⁰

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَشَجَرَةً يَسِيرُ الرَّكَّابُ فِي ظِلِّهَا مِائَةَ عَامٍ لَا يَفْطُرُهَا.

"(Ashâbım), Cennet'de (Tübâ denilen) bir ağaç vardır ki bir süvârî onun gölgesinde yüz sene gezse onun gölgesini aslâ bitiremez".³⁰¹

İşte Cennet böyledir. Hatır ve hayâle gelmeyen ve dünyâ ni'metleri ile kıyâs edilmesi mümkün olmayan cismânî ve rûhânî ni'metler diyârıdır. Hepsi sekiz cennet olarak haber verilmiştir ki kapıları, dereceleri ve tabakaları çoktur. Hâlen yaratılmış olup bulunduğu yeri Allâhü Teâlâ bilir.

Şirkden, küfürden, nifâkdan ve her türlü itâatsizlikden uzaklaşarak Allâh'a yönelip O'na teslîm olan îmân sâhibi sâlih kimselerin yurdu olan Cennet'in özellikleri ve hayat tarzı, bir çok âyet-i kerîme'lerde ve hadîs-i şerîflerde açık bir şekilde ifâde buyurulmuştur ki onlardan ba'zıları da şöyledir:

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ. ح

"Îmân edib sâlih amel işleyenler Cennet'in arkadaşlarıdır. Onlar orada ebedî kalacaklardır".³⁰²

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ط وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ ط أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ح

هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ.

"İyi iş, güzel amel yapanlara daha güzeli, iyilik, bir de ziyâdesi vardır. Onların yüzlerine ne bir toz bulaşır, ne de bir horluk. Onlar

³⁰⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.47-48. (1348 nolu h.ş.). Kâmil Miras. Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.403. (1919 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

³⁰¹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.47. (1346 nolu h.ş.). Kâmil Miras. Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.402. (1918 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

³⁰² -Bakara, 82.

Cennet'in yâranadırlar ki kendileri onun içinde ebedî kalıcıdırlar".³⁰³

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ. ط
حَزَّائُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ط رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ط ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ.

"Îmân edib de güzel güzel amel (ve hareket) de bulunurlar, hiç şübhe yok ki yaratılanların en hayırlısıdır".

"Onların Rabb'leri katındaki mükâfâtı altlarından ırmaklar akmakta olan Adn Cennetleri'dir. Hepsi de içlerinde ebedî ve dâimî kalıcıdırlar. Allâh bunlardan râzı olmuştur. Bunlar da O'ndan râzı olmuşlardır. İşte bu (saâdet), Rabb'inden korkanlara mahsûstur".³⁰⁴

جَنَّاتٍ عَدْنٍ مُتَّحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ. ج

"Adn cennetleri. Onlar için bütün kapılar tastamam açılmıştır".³⁰⁵

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ.

"Cennet, takvâ sâhiblerine, uzak olmayarak, yaklaştırmıştır".³⁰⁶

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ط ذَلِكَ يَوْمَ الْخُلُودِ.

"Selâmetle girin oraya: İşte bu, ebedîlik günüdür".³⁰⁷

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ. ط

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِنِينَ.

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ.

لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ.

³⁰³ -Yûnûs, 26.

³⁰⁴ -Beyyine, 7-8.

³⁰⁵ -Sâd, 50

³⁰⁶ -Kâf, 31.

³⁰⁷ -Kâf, 34.

"Takvâya erenler muhakkak Cennet'lerde, pınar (baş) larındadır".

"Selâmetle, korkusuzca girin oraya".

"Biz onların sînelerindeki her türlü kin ve hasedi söküüp attık (atacağız). Artık hepsi de, kardeş hâlinde karşı karşıya tahtlar üstünde oturup sohbetle koyulurlar"

"Orada ne yorgunluk duyarlar, ne de oradan çıkarılırlar".³⁰⁸

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ.

"Selâm size, tertemiz geldiniz. Artık ebedî kalmak üzere girin oraya".³⁰⁹

يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ. ٢

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ. ٢

أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ.

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ ٣ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ ٣ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ. ٣

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ.

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ.

"Ey (îmân eden) kullarım. Bu gün sizin için hiç bir korku yoktur. Mahzûn da olmayacaksınız".

"O kullarım ki, âyetlerimize inanıp Müslümân olmuşlardı".

"Sizler, (mü'min) zevcelerinizle berâber saâdete ermek üzere girin Cennet'e".

"Onlara altın tabaklar ve testilerle yiyecek ve içecek sunulacak ve orada gönüllerin isteyeceği, gözlerin hoşlanacağı her şey' bulunacaktır. Siz (mü'minler) orada ebedî olarak kalacaksınız".

³⁰⁸ -Hicr sûresi, âyet 45-48.

³⁰⁹ -Zümer, 73.

"İşte bu Cennet'e, dünyâda yaptığınız iyilikler yüzünden vâris oldunuz".

"Orada sizin için pek çok meyveler vardır. Onlardan yiyeceksiniz".³¹⁰

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ. لا

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ. لا

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ. ج

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُمٍ. لا

حِتَائُهُمْ مِنْكَ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ. ط

وَمِرْآةٍ مِنْ تَتْنِيمٍ. لا

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ. ط

"Şübhe yok ki iyi kişiler, Cennet ni'metleri içindedirler".

"Süslü tahtlar üzerinde oturup (sâhip oldukları ni'metleri) temâşâ ederler".

"Yüzlerinde Cennet ni'metlerinin parlaklığını görür, tanırırsın".

"Onlara mühürlü hâlis bir şarab sunulur, içirilir ki içiminin sonu pek hoşdur".

"İşte, nefâset arzu edenler bunu istesinler, bu yolda yarışsınlar".

"o şaraba Tesnîm ırmağının suyu da karıştırılmışdır".

"Bu öyle bir pınardır ki ondan ancak Allâh'a yaklaşanlar, rızâsına erenler içler".³¹¹

يَأْكُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِيهَا وَيَشْرَبُونَ وَلَا يَتَعَوَّطُونَ وَلَا يَمْتَنِحَطُونَ وَلَا يُبُولُونَ وَلَكِنْ طَعَامُهُمْ ذَلِكَ حِشَاءٌ كَرِشِحٍ الْمِسْكِ يُلْهِمُونَ التَّسْبِيحَ وَالتَّكْبِيرَ كَمَا يُلْهِمُونَ النَّفْسَ.

³¹⁰ -Zuhruf, 68-73.

³¹¹ -Mudaffifin, 22-28.

"Cennet'likler Cennet'de (ihtiyaçdan değil de sırf dâimî bir zevk için yerler ve içerler. Lâkin bunlar abdeste çıkmazlar, aksırıp sümküremezler. (Ağızlarından ve burunlarından kötü ve tiksindirici şey'ler çıkmaz).

Onların taamları, vücûdlarından ter hâlinde çıkar. Terleri de misk gibidir. Onlar, külfetsizce nefes aldıkları gibi sabah akşam Allâh'ı noksan sıfatlardan tenzih ve kemâl sıfatları ile tavsîf etmekten zevk alırlar".³¹²

لَقَابَ قَوْسٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِّمَّا تَطْلُعُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ أَوْ تَعْرُبُ.

"Cennet'de bir yay kadar az bir yer, (dünyâda) üzerine güneş doğan veyâ batan şey'lerin hepsinden elbette hayırlıdır".³¹³

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ سَوْقًا يَأْتُوهَا كُلَّ جُمُعَةٍ فَتَهْبُ رِيحُ الشَّمَالِ فَتَحْتُوا فِي وُجُوهِهِمْ وَثِيَابِهِمْ فَيَزِدَادُونَ حُسْنًا وَجَمَالًا فَيَرْجِعُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ وَقَدْ زَادُوا حُسْنًا وَجَمَالًا فَيَقُولُ لَهُمْ أَهْلَاؤُهُمْ: وَاللَّهِ لَقَدْ زِدَدْتُمْ حُسْنًا وَجَمَالًا. فَيَقُولُونَ: وَأَنْتُمْ وَاللَّهِ لَقَدْ زِدَدْتُمْ بَعْدَنَا حُسْنًا وَجَمَالًا.

"Cennet'de bir pazar yeri vardır ki Cennet sâkinleri oraya gelirler, şimâl rüzgârı esip onların yüzlerine ve elbîselerine Cennet kokuları saçar. Bu sûretle de onların husn-ü cemâli artar. Onlar, husn-ü cemâlleri artmış olduğu halde çarşıdan ehl-ü iyallerine döndüklerinde, aileleri: Yemin olsun ki siz bizden ayrıldıktan sonra husn-ü cemâlinizi artırmış oldunuz, derler".³¹⁴

إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَرَاءُونَ الْعُرْفَ فِي الْجَنَّةِ كَمَا تَرَاءُونَ الْكَوْكَبَ فِي السَّمَاءِ.

"Şübhesiz ki Cennet ehli, sizin (dünyâda) semâdaki yıldızları gördüğünüz gibi, Cennet'de yüksek köşkleri (uzakdan) temâşa ederler".³¹⁵

³¹² -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.397. (1912 nolu h.ş.). Müslim.

(1914) nolu hadîs-i şerîf'in sonunda da şöyle buyurulmuştur:

"Onların Cennet'deki kapları hep altın ve gümüşdür. Onların teri miskdir. Cennet ehlinde her birinin iki kadını vardır ki vücûdlarının güzellik ve letâfetinden dolayı her birinin baldırındaki kemiğin iliği etinin üstünden görünür. Onların aralarında ne ihtilâf vardır, ne husûmet. Onların kalbleri, tek bir adam kalbi üzerine yaratılmıştır. Onlar, sabah akşam, Allâhü Teâlâ'yı tesbîh ve takdîs ederler". Buhârî ve Müslim.

³¹³ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.404. (1920 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

³¹⁴ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.404. (1921 nolu h.ş.). Müslim.

³¹⁵ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.405. (1022 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

فَنظَرَ إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَقَالَ: إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ عَيَانًا كَمَا تَرُونَ هَذَا الْقَمَرَ لَا تُضَامُونَ فِي رُؤْيَيْهِ.

"(Bir gece, Ashâb-ı kirâm'ı ile birlikte bulunan Rasûlü Ekrem salla'llâhü aleyhi ve sellem), bedir hâlindeki Ay'a baktı da şöyle buyurdu:

Siz şu Kamer'i, birbirinize hâil olmadan, gördüğünüz gibi muhakkak Cenâb-ı Hakk'ı da (mekândan münezzehten) apaçık göreceksiniz".³¹⁶

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى:

تُرِيدُونَ شَيْئًا أَزِيدُكُمْ؟

فَيَقُولُونَ أَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوهَنَا؟

أَلَمْ تُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَتُنَجِّنَا مِنَ النَّارِ،

فَيَكْشِفُ الْحِجَابَ فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ إِلَى رَبِّهِمْ.

"Cennet ehli Cennet'e girdiklerinde, Allâh Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri şöyle buyurur:

-Siz bir şey' istermisiniz ki, verdiğim ni'metlerden daha fazlasını vereyim.

-Yâ Rabb, Sen yüzümüzü ak etmedin mi? Bizi Cennet'e koymadın mı? Bizi ateşden korumadın mı? Daha ne isteriz.

Bunun üzerine (Cennet ehlinin gözlerindeki) perde kalkar. Artık Cennet ehline, Rabb'lerini müşâde etmek (zevkinden başka) daha sevimli bir şey' verilmemiştir".³¹⁷

İşte bu şekilde ifâde buyurulan Cennet'lerde, Mü'min'ler, çok büyük ve bitip tükenmeyen ni'metlere nâil olacaklardır. Özellikle de Allâhü Teâlâ'yı -zamandan ve mekândan münezzehten- vakit vakit görmek şerefine nâil olacaklardır ki buna "**Ru'yetü'llâh**" denir. Böyle bir ni'mete nâil olmak, Cennet'in bütün ni'metlerinden, bütün zevklerinden

³¹⁶ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.408. (1927 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

³¹⁷ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.409. (1928 nolu h.ş.). Müslim.

daha ulvî, daha rûhânî, daha büyük bir zevk olacaktır ki bunun üstünde başka bir zevk düşünülməsi mümkün değildir.

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ.

"Gözler O'nu (Allâh'ı) idrâk etmez, fakat (Allâh) gözleri idrâk eder. Çünkü Allâh Lâtîf'dir (görülmez), Habîr'dir (her şey'i görür)".³¹⁸

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاعْتُهُونَ.

هُم وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكَبِرُونَ.

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ.

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ الرَّحِيمِ.

Şübhe yok ki bu gün Cennet yârânı mesrûr ve handân bir zevk ve eğlence içindedirler".

"Kendileri de, zevceleri de (Cennet) gölgeler (in) dedirler. Tahtların üstüne kurulup dayanmışlardır".

"Orada tâze yemiş (ler) onların, temenni edecekleri şey' onlarındır".

"Ki bu da Rahmân olan Rabb'lerinden bir selâmetdir".

✱

Bu sayısız ve güzel nimetlerin bulunduğu Cennet'in sekiz kapısı vardır ki Sehl ibn-i Sa'd Es-Sâidî *radiye'llâhü anh*'ın Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*'den rivâyet ettiği şu Hadîs-i şerîfler, bunun en açık bir delilidir:

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ فِيهَا بَابٌ يُسَمَّى الرَّيَّانَ لَا يَدْخُلُوهُ إِلَّا الصَّائِمُونَ.

"Cennet'de sekiz kapı vardır. Bunlardan içinden birisinin adı - **Reyyân**- dir -ki suya kanmış kişi ma'nâsınadır-. Bu kapıdan Cennet'e yalnız oruçlular girer".³¹⁹

³¹⁸ -En'âm, 103.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.10.ss.76. Kâmil Miras.

³¹⁹ -Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.48.Kâmil Miras.

Reyyân, oruçluların Cennet'e girmelerine mahsûs bir Cennet kapısıdır. (Ayrıca her hangi bir hayır ve ibâdeti, diğer dînî vazifelerden daha fazla, daha güzel ve daha şuurlu bir şekilde yerine getiren bir kimsenin de, Cennetin her kapısından girebileceği gibi Reyyân kapısından da girebileceği haber verilmiştir).

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ يُقَالُ أَيْنَ الصَّائِمُونَ فَيَقُومُونَ لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ.

"Cennet'de -Rayyân- denilen bir kapı vardır ki kıyâmet gününde oradan ancak oruçlular girecek, onlardan başka kimse giremeyecektir. - Onlar (oruçlular) nerede?- diye çağrılır. Onlar da kalkıp giderler. O kapıdan onlardan başkası giremez. Oruçlular girince o kapı kapanır. Bir daha kimse giremez".³²⁰

مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ نُودِيَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا خَيْرٌ فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرِّيَّانِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ.

"Kim ki Allâh rızâsı için (malından iki sığır, iki koyun, iki dirhem gibi) çift sadaka verirse, Cennet kapılarından, -Ey Allâh'ın (sevgili) kulu (buraya gel). Bu kapıda büyük hayır ve bereket vardır- diye çağrılır.

Çok namaz kılan musallî, (Cennet'in) namaz kapısından çağrılır. Mücâhidler, cihâd kapısından çağrılır. Oruçlular, Reyyân kapısından çağrılır. Sadaka sâhibleri de sadaka kapısından da'vet edilirler".³²¹

Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdisi'r-Rasûl,s.a.v.C.5.ss.403. (Buhârî ve Müslim).

Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

³²⁰-Buhârî, Cüz', 3.ss.30.

Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.48.Kâmil Miras.

Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdisi'r-Rasûl,s.a.v.C.2.ss.48.

(Buhârî, Müslim, Neseî). Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

³²¹-S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.6.ss.250. (899 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

إِذَا دَخَلَ رَمَضَانُ فُتِّحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَعُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ وَسُلِّسَتِ الشَّيَاطِينُ.

"Ramazan girdiğinde Cennet kapıları açılır. Cehennem kapıları da kapanır. Bütün şeytanlar da zincire vurulur".³²²

Cennet'in sekiz kapısı şunlardır:

1-Cennetü'l-Me'vâ (جَنَّةُ الْمَأْوَى)

Dört sûrede vardır:

(Secde 19), (Necm 15), (Nâziât 39 ve 41).

2-Cennetü Adn (جَنَّةُ عَدْن)

Onbir sûrede vardır:

(Tevbe 72), (Ra'd 23), (Nahl 31), (Kehf 31), (Mereyem 61), (Tâ-Hâ 76), (Fâtır 33), (Sâd 50), (Ğâfir 8), (Saff 12), (Beyyine 8).

3-Cennetü'n-Naîm (جَنَّةُ النَّعِيم)

Onaltı sûrede vardır:

(Mâide 65), (Tevbe 21), (Yûnûs 9), (Hacc 56), (Şuarâ' 85), (Lukmân 8), (Saffât 43), (Tûr 17), (Vâkıa 12 ve 89), (Kalem 34), (Meâric 38), (İnfıtâr 13), (Müdafîfin 22 ve 24), (Tekâsür 8).

4-Dâru's-Selâm (دَارُ السَّلَام)

İki sûrede vardır:

(En'âm 127), (Yûnûs 25).

5-Cennetü'l-Firdevs (جَنَّةُ الْفِرْدَوْس) En yükseğidir.

İki sûrede vardır:

(Kehf 107), (Mü'minûn 11).

6-Bâbu'r-Reyyân (بَابُ الرَّيَّان)

7-Bâbü's-Salât (بَابُ الصَّلَاة)

8-Bâbü's-Sadeka (بَابُ الصَّدَقَةِ).³²³

Cennet'in her tabakasında daha bir çok tabakalar vardır ki bunların en yükseği "**Firdevs**" Cennet'idir.

³²² -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.6.ss.252. (900 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

³²³ -Et-Tâcû'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdîsi'r-Rasûl,s.a.v.5.ss.403-404. Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا اللَّهُ تَعَالَى لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَى الْجَنَّةِ ،
وَمِنْهَا تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ الْأَرْبَعَةُ وَمِنْ فَوْقِهَا يَكُونُ الْعَرْشُ.

"Cennet'de yüz derece vardır ki Allâh onları Allâh yolunda cihâd eden mücâhidler için hazırlamıştır. İki derece arasındaki mesâfe gökle yer arasındaki mesâfe gibidir. Siz Allâh'dan (Cennet) isterken Firdevs'i isteyin. O Cennet'in en efdali ve en yücesidir".

"Cennet'in dört ırmağı, ondan (Firdevs'den) akar ve onun (Firdevs'in) üstünde Arş-ı Rahmân vardır".³²⁴

Bunlardan başka şu kapılar da Cennet'in kapılarındanır:

- 1-Bâbü's-Salât
- 2-Bâbü'l-Cihâd
- 3-Bâbü's-Sadaka
- 4-Bâbü'r-Reyyân.

Ayrıca şu kapılar da Cennet kapılarındanır:

- 1-Bâbü'r-Rahme (بَابُ الرَّحْمَةِ) veyâ
Bâbü't-Tevbe (بَابُ التَّوْبِ)
- 2-Bâbü'l-Kâzîmîne'l-ğayz (بَابُ الْكَاطِمِينَ الْعَيْظِ)
- 3-Bâbü's-Sâbirîn (بَابُ الصَّابِرِينَ)
- 4-Bâbü'r-Râdîn (بَابُ الرَّاظِينَ)
- 5-Bâbü'd-Duhâ (بَابُ الضُّحَى)

³²⁴-Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.8.ss.259.(1179 nolu Hadis-i şerîf). Kâmil Miras.

Et-Tâcû'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdîsi'r-Rasûl s.a.v.C.5.ss.404.(Buhârî, Tirmizî).

Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

Yukarıda zikri geçen bir Hadis-i şerîf'de "Siz Allâh'dan (Cennet) isterken Firdevs'i isteyin. O Cennet'in en efdali ve en yücesidir". buyurulmuştur. Bunun için şu duâyı yaparsak iyi olur:

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ الْفِرْدَوْسَ بِحَقِّ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَبِحَقِّ عَرْشِكَ الْعَظِيمِ. اٰمِيْن. وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ.

6-Bâbü'z-Zikr

(بَابُ الذِّكْرِ).³²⁵

Âkil ve bâliğ olmayan müşrik ve kâfir çocuklarının durumları hakkında da şöyle buyurulmuştur:

عَنْ أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ اللَّهُ إِذْ خَلَقَهُمْ أَعْلَمَ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ.

"Nebî salla'llâhü aleyhi ve sellem'e (bâliğ olmayan) müşrik çocuklarının durumu sorulduğunda, şöyle buyurmuştur:

"Allâhü Teâlâ, müşrik çocuklarını yaratırken bunların (nasıl yaşayıp), ne işleyeceklerini pek iyi bilir".³²⁶

Bu hadîs-i şerîfin ifâde ettiği konu hakkında üç görüş vardır ki bunlar:

1-Müşrik çocukları, (ezeldeki) İslâm fitratı üzere yaratılmış olduklarından Cennet'lidir.

مَا مِنْ مَوْلُودٍ يُؤَلَّدُ إِلَّا يُؤَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ كَمَا تُنْتَجِجُ الْبَيْهَمَةُ بِهَيْمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ.

"Her doğan çocuk muhakkak İslâm fitratı üzerine doğar. Sonra anası ile babası onu (Yahûdî ise)Yehûdî, (Nasrânî ise) Nasrânî, (Mecûsî ise) Mecûsî yapar. Nasıl ki, her hayvanın a'zâları tam olarak doğar. Hiç o yavrunun burnunda, kulağında eksik, kesik bir şey' görülür mü?"³²⁷

³²⁵ -Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdîsi'r-Rasûl s.a.v. C.2.ss.48.

Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

³²⁶ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.4.ss.592. (680 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

³²⁷ -Sahîhu'l-Buhârî, Cüz'2. Kitâbü'l-cenâiz.ss.120.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi.C.4.ss.529. (664 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Not:

Bu âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf'de zikri geçen **Fitrî îmân**, ezeldeki ahd-i misâkın bir devâmı olduğundan bülûğ çağına kadar devam ettiği hâlde buna i'tibâr olunmaz. Fakat bülûğ çağına gelip mükellef olduktan sonra kendi fiil ve ihtiyârî ile kazanılan **kesbî** îmâna i'tibâr olunur. Bu bakımdan kula düşen görev, aslî îmânı (*fitrî îmânı*), kesbî îmân ile doğrulayıp tasdik ederek takvîye ve te'yîd etmektir. Yoksa tebdil ve tağyîr değildir.

Hadîs-i şerîfi, bu husûsda delîl gösterilir ki Ehl-i sünnet itikâdına uygun olan da budur.

2-Cennet'lik veyâ Cehennem'lik oldukları konusunda tevakkuf etmek (sükût edip bir şey' söylememek) dir.

3-Müşrik çocukları babalarına tâbi'dir ki bu görüş,

وَلَا تَرَىٰ وَآزْرَةً وُزْرًا أُخْرَىٰ ط

"Yüklü bir kimse, başkasının yükünü yüklenemez, hiç bir günahkâr başkasının günâhı ile muâheze olunmaz".³²⁸

âyet-i kerîme'sine göre merdûddur (kabûl görmemiştir).³²⁹

Bir "**Cevâmiü'l-kelîm**" olarak ifâde buyurulan şu hadîs-i şerîf de, Cennet'in, ancak samîmî bir cihâd ile, mücâdele ve mücâhede ile kazanılabileceğini en vecîz bir şekilde ifâde buyurup gözlerimizin önüne sermektedir.³³⁰

الْجَنَّةُ تَحْتَ ظِلِّ الشَّيْطَانِ.

"Cennet, kılıçların gölgesi altındadır".³³¹

Evet

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ. لا

لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ. لا

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ. لا

"Yüzler (vardır) o gün güzeldir".

"(Dünyâda tâat ve ibâdetle) çalıştığınan dolayı hoşnuddur".

"Yüksek bir Cennet'de (dir)".³³²

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِنِينَ.

³²⁸ -Fâtır, 18.

³²⁹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.4.ss.594. Kâmil Miras.

³³⁰ -**Cevâmiü'l-kelîm**: Rivâyet ilminde kullanılan bir istilâhdır ki, az söz ile çok şey' ifâde etmektedir.

³³¹ - S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.8.ss.285. Kâmil Miras.

³³² -Ğâşiye, 8-10.

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلِيٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ.

"Selâmetle, korkusuzca girin oraya".

"Biz onların göğüslerindeki kini söküp atdık (atacağız). Hepsi kardeşler hâlinde, karşı karşıya tahtları üzerine dayanarak oturuculardır".³³³

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ

"Selâm size, tertemiz geldiniz. Artık ebedî kalmak üzere girin oraya".³³⁴

Evet, Cennet güzeldir. Onu kazanmak da ondan güzeldir. Yâ Rabb, bizleri Cennet'ini kazanan ve cemâlini görmeye lâayık olan kullarından eyle. Âmîn.

³³³ -Hicr, 46-47.

³³⁴ -Zümer, 73.

12-Cehennem

Tüm kâfirler, münâfıklar ve müşrikler ile ba'zı âsî ve günahkâr Mü'min'lerin azâb görmesi için halk olunmuş bir azâb diyârıdır ki yedi cehennem olarak haber verilmiştir. Hâlen yaratılmış olup bulunduğu yeri ancak Allâhü Teâlâ bilir. Bu yedi Cehennem'in isimleri şöyledir:

- 1-Cehennem (جَهَنَّمَ)
- 2-Es-Saîr (السَّعِيرِ)
- 3-Lezâ (لَظَى)
- 4-Sakar (سَقَر)
- 5-El-Cahîm (الْجَحِيمِ)
- 6-El-Hâviye (الْهَآوِيَةِ)
- 7-El-Hutame (الْحُطَمَةِ).³³⁵

Cehennem'in bu kapılarından başka *-kâfirlerin, müşriklerin, münâfıkların ve günahkâr Müslümân'ların durumlarına göre-* daha bir çok tabakaları vardır ki bu tabakalar içerisinde en alt tabaka münâfıklar içindir. Bu konuları ifâde eden âyet-i kerîmelerden ba'zıları şöyledir:

وَ إِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ. لا
لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ ط لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ. ع

"Şübhesiz onların topuna birden va'd olunan yer Cehennem'dir".

"Onun yedi kapısı, her kapının da onlara ayrılmış birer nasîbi vardır".³³⁶

فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ح أَعَدَّتْ لِلْكَافِرِينَ.

³³⁵ -Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdîsi'r-Rasûl s.a.v. C.5.ss.425. Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

Ba'zı kayıtlarda, **Hâviye**'nin günahkâr mü'minler için, **Saîr**'in Hristiyan'lar için, **Lezâ**'nin ateşperestler için, **Sakar**'ın Yahûdî'ler için, **Câhîm**'in Sâbiîn (yıldız tapanlar) için, **Hutame**'nin putperestler için, **Cehennem**'in alt tabakalarının da münâfıklar için olduğu söylenirse de doğrunu Allâhü Teâlâ bilir.

³³⁶ -Hicr, 43 - 44.

"Sakının o ateşden ki onun tuturağı (odunu, çırası, ocaktaşı) insanla o taştır. O (ateş), kâfirler için hazırlanmıştır".³³⁷

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ. ج

"Kâfirler için hazırlanmış olan o ateşden sakının".³³⁸

يَوْمَ نَقُولُ لِحَنَمَ هَلْ أَمْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ.

"O gün Cehennem'e -Doldun mu?- diyeceğiz. O da -Daha var mı?- diyecek".³³⁹

فَاذْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ط فَلَيْسَ مَثْوًى الْمُشْكِرِينَ.

"Hepiniz, içinde ebedî kalıcı olarak, girin Cehennem'in kapılarından. Bak, büyüklük taslayanların mevkî ne kötüdür".³⁴⁰

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ط أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ. ط

"Hakikat, kitâblılardan olsun, müşriklerden olsun küfr edenler (in hepsi) Cehennem ateşindedirler. Onlar, onun içinde ebedî kalıcıdır. Yaratılanların en kötüsü de onların ta kendileridir".³⁴¹

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا. لا

لِلطَّاغِينَ مَابًا. لا

لَا يَتِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ج

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا. لا

إِلَّا حَمِيمًا وَعَسَاقًا. لا

حَزَاءً وِفَاقًا.

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا. لا

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا. ط

³³⁷ -Bakara, 24.

³³⁸ -Âl-i İmrân, 131.

³³⁹ -Kâf, 30.

³⁴⁰ -Nahl, 29.

³⁴¹ -Beyyine, 6.

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا.
فَذُوقُوا فَلَنْ نَذِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا. ٤

"Şübhesiz ki Cehennem bir pusudur".

"Azgınların dönüb dolaşıp girecekleri bir yerdirdir".

"Sonsuz devirler boyunca içinde kalacaklar".

"Orada ne bir serinlik, ne de bir içilecek bir şey' tatmayacaklar".

"Sâde bir kaynar su, bir de (ehl-i Cehennem'in vücûdünden akan) irin (içeceklerdir)".

"(Amellerine) uygun bir cezâ olarak".

"Çünkü onlar hiç bir hısâb ummuyorlardı".

"Bizim âyetlerimizi alabildiğine yalan sayıyorlardı".

"Biz ise her şey'i yazıp saymışızdır".

"(Onlara şöyle denilir): İşte tadın (cezânızı). Artık size azâbı artırmaktan başka hiç bir şey' yapmayacağız".³⁴²

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ۚ وَلَنْ يَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا. ٥

"Şübhesiz münâfıklar, Cehennem'in en aşağı tabakasındadırlar. Kâbil değil, onları (kurtarmaya) bir yardım edecek de bulamazsın".³⁴³

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتِ كِتَابِيَةَ. ٦

وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَةَ. ٧

يَا لَيْتَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ. ٨

مَا أَعْنَى عَنِّي مَالِيَةَ. ٩

هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيَةَ. ١٠

³⁴² -Nebe', 21-30.

³⁴³ -Nisâ', 145.

خُدُوهُ فَعَلُوهُ ۝ لَا

تَمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ۝ لَا

تَمَّ فِي سِلْسِلَةٍ دَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْأَلُكُوهُ ۝ ط

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۝ لَا

وَلَا يَخْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۝ ط

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ۝ لَا

وَلَا طَعَامَ إِلَّا مِنْ غَسِيلِينَ ۝ لَا

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ۝ ع

"Kitâbı sol eline verilmiş olan der ki: -Ah keşki benim kitâbım verilmeseydi-".

"-Hesâbımın da ne olduğunu bilmeseydim-".

"-Ah keşki o (ölüm, hayâtıma) kat'î bir son verici olsaydı (da tekrar dirilmeseydi)-".

"-Malım bana bir fâide vermedi-".

"-(Bütün) saltanatım (malım, mülküm, kuvvetim) benden ayrılıp mahv oldu-".

"(Allâh buyurur): Tutun onu da bağlayın".

"Sonra onu o alevli ateşe atın".

"(Bundan) sonra da onu, yetmiş arşın uzunluğunda bir zincir içinde, oraya sokun".

"Çünkü o, O büyük Allâh'a inanmazdı".

"(Kendisi) yoksula yemek (yedirmek şöyle dursun, başkalarını da) vermiye teşvîk etmezdi".

"Onun için bu gün burada kendisine (acıyacak) hiç bir yakın (ve dost) yoktur".

"Gıslîn'den (ehl-i Cehennem'in kanla karışık irinlerinden veyâ Cehennem'deki bir ağaçdan) başka yiyecek de yoktur".

"Onu,(bilerek) hatâ eden (kâfir) lerden başkası yemez".³⁴⁴

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ ط أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ.

"Siz de, Allâh'ı bırakıp tapmakta olduğunuz da hiç şübhesiz ki Cehennem odunusunuz. Siz oraya gireceksiniz".³⁴⁵

وَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ .

"Onlara çılgın ateş (Cehennem) azâbı hazırladık".³⁴⁶

كَأَنَّ ط إِهْمًا لَطْفِي. لا

تَزَاعَةً لِلشَّوَى. ج

تَدْعُوا مِنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى. لا

وَجَمَعَ فَأَوْعَى.

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا لا

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا. لا

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا. لا

"Fakat ne mümkün! Çünkü o (ateş), (kâfirler için hazırlanmış) hâlis alevdir".

"Bedenin bütün uc uzuvlarını söküb koparandır (o)".

"(gel gel diye) çağırır: (Îmândan, hakdan) yüz döneni, (tâatden) arka çevireni".

"(Mal) biriktirib de kab içinde saklayanı".

"Şübhe yok ki İnsan, hırsına düşkün (ve sabrı kit) yaratılmışdır".

³⁴⁴ -Hâkka, 25-37.

³⁴⁵ -Enbiyâ', 98.

³⁴⁶ -Mülk, 5.

"Kendisine (zarar, fakirlik gibi bir) şerr dokundu mu feryâdı basandır".

"Ona (bolluk, zenginlik gibi bir) hayır dokununca da çok cimridir".³⁴⁷

سَأُصْلِيهِ سَقَرَ.
وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ.
لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ.
لَوْ آخِذَةٌ لِلْبَشَرِ.
عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ.

"Ben, onu Sekar'a (Cehennem'e) sokacağım".

"Sen biliyor musun, Cehennem (Sekar) nedir?"

"Hem (bedeninden hiç bir eser) bırakmaz, hem yine (eski hâline getirib aynı azâbı yapmakdan) vaz geçmez o".

"İnsana çok susamışdır".

"Üzerinde ondokuz (melek) vardır".³⁴⁸

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصَلِّيهِمْ نَارًا ط كَلِمًا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بِدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا
لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ط

"Âyetlerimizi inkâr ile kâfir olanları muhakkak ki ateşe atacağız. Onların derileri ateşde yanıp piştikce azâbı tadıp durmaları için, onlara bedel, tâzelenmiş başka deriler veririz".³⁴⁹

Bir hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

يُجَاءُ بِالرَّحْلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُهُ فِي النَّارِ فَيَدُورُ كَمَا يَدُورُ الْحِمَارُ
بِرِحَاهُ فَيَجْتَمِعُ أَهْلُ النَّارِ عَلَيْهِ فَيَقُولُونَ يَا فُلَانُ مَا شَأْنُكَ أَلَيْسَ كُنْتَ تَأْمُرُنَا بِالْمَعْرُوفِ

³⁴⁷ -Meâric, 14-21.

³⁴⁸ -Müddessir, 26-30.

³⁴⁹ -Nisâ', 56.

وَتَنهَانَا عَنِ الْمُنْكَرِ قَالَ كُنْتُ أَمْرَكُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا آتِيهِ وَأُحَاكِمُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَآتِيهِ.

"Kıyâmet gününde bir kişi getirilip Cehennem'e atılır da Cehennem'de onun barsakları derhal karnından dışarı çıkar. Sonra o kişi (barsakları etrafında) değirmen merkebinin değirmende döndüğü gibi döner. Bunun üzerine Cehennem halkı o kişinin başına toplanır da:

-Ey filân, hal ve şânın nedir? Sen bize (dünyâda) iyilikle emredip bizi kötülükten nehyeden (bir öğütçü) değil mi idin? O da:

-(Evet ben öyle idim. Fakat) ben sizi ma'rûf ile emr ederdim. Halbuki kendim yapmazdım. Yine ben sizi münkerden nehy ederdim de kendim işlemezdim.

diye cevap verir".³⁵⁰

Ebû Saîd-i Hudrî radiye'llâhü anh'ın rivâyet ettiği uzunca bir hadîs-i şerîfde de özetle şöyle buyurulmuştur:

"Kıyâmet günü, Mahşerin en dehşetli bir zamânında Allâhü Teâlâ, Âdem aleyhi's-selâm'a hitâben,

-Ey Âdem, Cehennem'e girecekleri seçip gönder.

buyuracak. O da,

-Yâ Rabb, Cehennem'e gönderileceklerin miktârı ne kadardır?

diye soracak. Alâhü Teâlâ da,

"Her bin kişiden dokuz yüz doksan dokuzu.

diye cevap verecektir.³⁵¹

✱

✱ ✱

Günahkâr Mü'min'ler, -günahları derecesinde- bir müddet azâb gördükden sonra -şirkden uzak- hardal tânesi kadar bir îmânı bulunan günahkâr ve isyankâr Mü'min'ler, Hazreti Muhammed aleyhi's-selâm'ın,

³⁵⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.51. (1351 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

³⁵¹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.103. (1373 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

meleklerin ve diğer şefâat sâhibi kimselerin şefâati ile, en sonunda da Allâhü Teâlâ'nın izni ile afv edilerek Cehennem'den çıkarılıp Cennet'e konulacaklardır. Bu konu ile ilgili olarak bir Hadîs-i şerîf'de şöyle buyurulmuştur:

يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ أَهْلَ النَّارِ وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ. ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى أَخْرَجُوا مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ إِيمَانٌ
حَبِيْبٌ مِنْ خَزْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ.

"Ehl-i Cennet Cennet'e, Ehl-i Cehennem de Cehennem'e girdikten sonra Allâhü Teâlâ -Kimin kalbinde bir hardal tânesi ağırlığıınca îmân varsa (onu ateşden) çıkarınız- diye ferman buyuracaktır".³⁵²

"Bu ferdandan sonra Cehennem'deki azâb ile kömür hâline gelmiş bu kimseler, şefâat edilip Cehennem'den çıkarılınca, Cennet'in yolları üzerinde bulunan ve **Hayât Nehri** denilen bir nehirde yıkandırdıktan sonra inci gibi ter-u tâze güzel bir vaziyette olarak ve boyunlarında mühür halkaları gibi altınlar asılı olduğu bir halde Cennet'e girecekler. Cennet ehli de onları o alâmet ile tanıyıp *-İşlenmiş hiç bir amelleri, hiç bir hayır ve hasenâtı olmadığı halde Allâh'ın Cennet'e koyduğu âzadlıları işte bunlardır-* diyecekler. Allâhü Teâlâ da, *-Cennet'e giriniz, gözünüzün görebildiği ne varsa hepsi sizindir-* buyuracak, onlar da *-Ey Rabb'imiz Sen âlemlerden hiç bir kimseye vermediğini bize ihsân ettin-* diyecekler. O da, kendilerine *-Size bundan da efdal bir atıyyem daha var-* buyuracak. (Onlar da)-*Ey Rabb'imiz, bundan da efdal ne var?*- diyecekler. Cenâb-ı Hakk da, *-Benim rızâm. Artık bundan sonra ebediyyen size gazab etmiyeceğim-*, buyuracak".³⁵³

Başka bir Hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

"Bir kısım halk, kendilerine Cehennem ateşi dokunduktan sonra, sîmâları kırmızımsı siyah bir renkte olarak Cehennem'den çıkıp Cennet'e girecekler de bunları Ehl-i Cennet Cehennemlik'ler diye çağıracaklardır".³⁵⁴

³⁵² -Sahîhu'l-Buhârî, Kitâbü'l-îmân,Cüz',1.ss.13.

³⁵³ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.840. Ahmed Naim. Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.408. (1926 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

³⁵⁴ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.213. Kâmil Miras.

Böyle bir kimse, Cehennem'den çıkıp Cennet'deki menziline (köşküne) varınca, Hûr-i İyn'den olan iki zevcesi yanına gelerek

"*Seni bizim için, bizi de senin için yaratan Allâhü Teâlâ'ya hamd-ü senâ' olsun*".

derler.³⁵⁵

Mü'min'lerin günahkârları bu şekilde Cehennem'den çıkarıldıktan sonra geriye *-zerre miktârı da olsa-* îmânı olmayan küfür, şirk ve nifâk ehli kimseler kalacak. Bu sûretle de bunlar ebedî olarak Cehennem'in yârânı olacaklardır.

Görevli melekler tarafından Cehennem'in kapıları kapatılacak, üzerlerine ateşden hezenler, direkler uzatılıp bastırılmak sûretiyle Cehennem'in her tarafı sımsıkı kapatılacak, bu sûretle de artık oraya ne bir rûh girecek ve ne de bir gam çıkacak. Kendileri de hiç bir yardım talebinde bulunamayacaklardır. Bulunsalar bile onların sözleri ve feryadları, ancak bir "**Zefîr-u şehîk:Nefes alıp verme**" den ibâret olacaktır. Cebbâr olan Allâhü Teâlâ da *-gûyâ onları unutmuş gibi-* Cehennem ile baş başa bırakacaktır ki şu âyet-i kerîmeler bunu açık bir şekilde ifâde etmektedir:

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ۚ فِي عَمَدٍ مُّمدَّدَةٍ.

"**Muhakkak o ateş (Cehennem), onların üzerlerine bastırılıp kapıları kapanacaktır (kapatılmışdır). Uzatılmış direkler (dayaklar, dikmeler) içinde olarak, (veyâ -kendileri- uzatılmış -ateşden- sütunlara -bağlı olarak-)**".³⁵⁶

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّوَصَّدَةٌ .

"(Onların) **cezası, üzerlerine kapıları sımsıkı kapatılmış bir ateşdir**".³⁵⁷

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَنَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ.

³⁵⁵ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.2.ss.846. Ahmed Naim.

³⁵⁶ -Hümeze, 8-9.

³⁵⁷ -Beled, 20.

"Şakîy olanlara gelince: Onlar ateşdedirler ki orada (çok fecî) bir nefes alıp vermeleri vardır".³⁵⁸

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ ۗ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا. ٤

"O yüzleri üstü Cehennem'e sürüklenecek kimseler yok mu?), onların yeri (olan Cehennem), çok kötü, yolu da çok sapıktır".³⁵⁹

أَذَلِّكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ.

إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ.

إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ۖ

طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ.

فَأَنذَرْتَهُمْ لَآكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ. ٥

ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ. ٦

ثُمَّ إِنَّ مَرَجِعَهُمْ إِلَىٰ الْجَحِيمِ.

"(Misâfir konuklamak için Cennet) ni'metleri mi hayırlıdır? Yoksa zakkum ağacı mı?"

"Hakîkat, Biz o ağacı zâlimler için bir fitne (imtihân) kıldık".

"O, Cehennem'in dibinden çıkan bir ağaçtır".

"ki onun meyve tomurcukları şeytanların başları gibidir".

"Zâlimler Cehennem'de ondan yiyecekler, karınlarını ondan dolduracaklar".

"Sonra onların, bunun üzerine hamîm'den (bağırsakları parçalayan kaynar su ile karıştırılmış) bir içkileri de vardır".

³⁵⁸ -Hud, 106.

³⁵⁹ -Fürkan, 34.

Bir kimse, bu âyet-i kerîme'de zikri geçen konuyu,

"Yâ Rasûla'llâh, kâfir, kıyâmet gününde yüz üstü (ve baş aşağı veyâ sürüklenerek) nasıl haş olunur?", diye sorunca, O da

"Dünyâda onu iki ayağı üzerinde yürüten Allâhü Teâlâ, kıyâmet gününde de yüz üstü yürütmeye kâdir değil midir?" cevâbını vermiştir.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.143. (1718 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

"Sonra dönüp gidecekleri yer, şübhesiz yine Cehennem'dir".³⁶⁰

كُم اِنكُمْ اِيَّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ. ٧

لَا كِلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقُّومٍ. ٧

فَمَالُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ. ٧

فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ. ٧

فَشَارِبُونَ شُرْبَ الْهِيمِ. ٧

"Sonra hakîkaten siz ey sapkınlar ve münkirler".

"Muhakkak ki, zakkum ağacından yiyeceksiniz".

"Öyleki karınlarınızı hep ondan dolduracaksınız".

"Üzerine de hamîm'den (bağırsakları parçalayan o kaynar sudan) içeceksiniz".

"Hem de susuz develerin içtikleri gibi içeceksiniz".³⁶¹

مِنْ وَرَأَيْهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ. ٧

يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يَسْبِغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ ط وَمِنْ وَرَأَيْهِ عَذَابٌ
عَلِيظٌ.

"Onun (o zâlimlerin) önünde Cehennem vardır. Ona (orada) irinli sudan içirilecektir".

"Öyle ki o, bunu zorâki içmeye çalışacak, bir türlü boğazından geçiremeyecek, her yandan kendisine ölüm gelecek, halbuki

³⁶⁰ -Sâffât, 62-68.

Bu son âyet-i kerîme, "Ehl-i Cehennem'in kaynar su içmek üzere çıkarılıp tekrar Cehennem'e atılacaklarını ifade eder" denilmiştir.

Çünkü, Cehennem ehli, zehir gibi zakkumu yeyince harâretleri artar. Suya ihtiyaç duyunca da Zebânî'ler, onları, sıcak suyun olduğu yere götürür. Onlar da harâretleri nisbetinde o kaynar sudan içerler ve yedikleri zakkum ile karıştırırlar. Böyle bir suyu içtikden sonra da aslî mahalleri olan Cehennem'e dönerler. Çünkü onların başka gidecek yerleri yoktur. Bir koyun çabanının koyunları ağıldan çıkarıp suya götürüp tekrar ağıla getirdiği gibi

Hulâsatu'l-Beyân fi Tefsiri'l-Kur'ân, C.12.ss.4717. Mehmed Vehbi.

³⁶¹ -Vâkıa, 51-55.

ölmeyecek de. Önünden de, daha ağır (ve ebedî) bir azâb gelip çatacak".³⁶²

هَلْ آتَيْكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ. ط

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ. لا

عَامِلَةٌ نَّصِيَّةٌ. لا

تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً. لا

تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ. ط

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ. لا

لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ. ط

"Kıyâmet gününün haberi sana geldi ya".

"Yüzler (vardır) o gün zelîl (ve hakîr) dir".

"(Cehennem'de) Yorucu işler yapandır, (dünyâda kötü yollarda çalışmış fakat boşuna yorulmuştur)".

"Kızgın bir ateşe girecek".

"Son derece sıcak bir kaynaktan içirilecektir".

"Onlar için -Dâri' - dikeninden başka bir yiyecek yoktur".

"Ki o, ne semirtir (doyurur), ne de açlığı giderir".³⁶³

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ. لا

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ. ط

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ. ز

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ. ز

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ. لا

³⁶² -İbrâhim, 16-17.

³⁶³ -Ğâşiyeh, 1-7.

"O halde onlara ne (oluyor) ki (Kıyâmet gününe) inanmıyorlar?".

"Ve karşılarında Kur'ân okunduğu zaman (derin bir saygı ile) eğilmiyorlar? (secde etmiyorlar)".³⁶⁴

"Bi'l-akis o kâfirler (Kur'ân'ı ve yeniden dirilmeyi) yalanlarlar".

"Halbuki Allâh onların, yüreklerinde (küfürden ve düşmanlıktan) neler sakladıklarını, pek iyi bilendir".

"Bunun için onları elem verici bir azâb ile müjdele".³⁶⁵

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ.^{لا}
فَيُعَذِّبُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ.^ط
إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ^{لا}
فُئِمُّمُ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ.

"Lâkin kim (îmândan) yüz çevirdi, (Kur'ân'ı) inkâr etdi ise".

"Allâh da onu en büyük azâb ile azâblandırır".

"Şübhesiz onların (öldükden sonra) dönüşleri ancak bizedir".

"Sonra hisâbları (nı görmek) de muhakkak bize âiddir".³⁶⁶

إِنَّ الْمُحْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ.^ج
لَا يُفْتَرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ.^ج
وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ.
وَنَادُوا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ^ط قَالَ إِنَّكُمْ مَا كُنْتُمْ.

"Şübhe yok ki günahkârlar (kâfirler) Cehennem azâbında ebedî kalıcıdırılar".

"(Bu azâb) onlardan hafifletilmiyecek. Onlar bunun içinde ümitsizlikle susacaklar".

"Biz onlara zulm etmedik. Fakat onlar kendileri zâlimdiler".

³⁶⁴ -Bu âyet-i kerime, sünnet olan bir secde âyetidir.

³⁶⁵ -İnşikâk, 20-24.

³⁶⁶ -Gâşiye, 23-26.

"Şöyle çağırışlar: Ey Mâlik, Rabb'in bizi öldürsün. O da, Siz, (azâbda) kalıcılarınsınız, dedi (der)".³⁶⁷

إِنَّ أَهْوَنَ أَهْلِ النَّارِ عَذَاباً يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ يُوضَعُ عَلَى أَحْمَصِ قَدَمَيْهِ جَمْرَتَانِ يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاعُهُ كَمَا يَغْلِي الْمِرْجَلُ وَالْقَمْثُ.

"Kıyâmet gününde Cehennem ehlinin azâb ciheti ile en hafif ceza göreni o kimsedir ki, onun iki ayağı altının çukurlarına iki ateş parçası konulacak, bunların te'siri ile o kimsenin beyni bakır tencere ve kumkuma (toprak testi) gibi kaynayacaktır".³⁶⁸

لَوْ يَعْلَمُ الْكَافِرُ بِكُلِّ الَّذِي عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ لَمْ يَبْتَاسْ مِنَ الْجَنَّةِ وَلَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ بِكُلِّ الَّذِي عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعَذَابِ لَمْ يَأْمَنْ مِنَ النَّارِ.

"Eğer kâfirler, Allâh'ın rahmet deryâsındaki bunca genişliği bilseydi, Cennet'den ümidlerini kesmezlerdi.

Eğer Mü'min'ler de Allâh'ın çeşitli şekillerdeki mahvedici azâbını bilselerdi, Cehennem azâbından emîn olmazlardı".³⁶⁹

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ ۗ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا.
إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا.
إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا.

³⁶⁷ -Zuhruf, 74-77.

³⁶⁸ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.213. (2055 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

"Rasûl-i Ekrem'in amucası Ebû Tâlib, hayâtı boyunca her nasılsa îmân etmeden vefât etmiş bulunduğundan azâba müstehak bulunuyordu. Ancak Rasûl-i Ekrem hakkında himâye-kârâne (himâyeci) hizmetlerinin mükâfâtı olarak bu hadîs-i şerîf'de bildirilen en hafif bir azâb ile cezâlandırılacaktır".

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.4.ss.533 deki (665 nolu h.ş.ve îzâhı) da bu husûsu açık bir şekilde ifade edip anlatmaktadır.

³⁶⁹ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.192. (2031 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Başka bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuşdur:

"Cehennem ehlinen iki zümre vardır ki bunları (dünyâda henüz) görmedim. Birisi, sığır kuyrukları gibi kırbaçlar tutarak onlarla insanları döğerler. Diğer bir takımı da kadınlardır ki, gerçi giyinmişlerdir, fakat çıplak görünürler. Bunların başları, içine doldurdukları bezler ve saçlarla deve hörgüçlerine benzer. İşte bunlar ne Cennet'e girerler, ne de pek uzak mesâfeden yayılan kokusunu kokularlar".

Riyâzü's-sâlihîn,C.3.ss.199. (1664 nolu h.ş.). Müslim.

"Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm, iğreti saç takan ve taktıran, cildlerini iğne ile döğdürüp mâvi renkle boyayan ve boyalandıran (süseneceğim diye tabîi güzelliklerini bozan) kadınlara lâ'net etti".

Riyâzü's-sâlihîn, C.3. ss.205. (1676 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

"Hakîkat, biz insanı, birbiri ile karışık bir damla sudan yaratdık. Onu imtihan ediyoruz. Bu sebeble onu iştirici, görücü yaptık".

"Gerçek, biz ona (doğru) yolu gösterdik. O, ister şukr edici (bir mü'min), ister nankör (bir kâfir olsun)".

"Hakîkat, biz kâfirler için zincirler, bukağılar, alevlendirilmiş bir ateş hazırladık".³⁷⁰

إِنَّ شَجَرَتَ الرَّثُومِ لَا
طَعَامُ إِلَّا تَيْمٌ ج
كَالْمُهْلِ ج يَعْلَى فِي الْبُطُونِ. لَا
كَعْلَى الْجَحِيمِ.
خُذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ج
ثُمَّ صَبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْجَحِيمِ ج
دُقُّ ج لَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ.

"Şübhesiz o zakkum ağacı".

"Günâha düşkün olanın (kâfirlerin) yemeğidir".

"(O), sıcak suyun kaynadığı gibi karınlar içinde kaynarak erimiş ma'den (ler) e benzer".

"(Zebânîlere): Tutun onu da, sürükleyerek cehennemin tâ ortasına götürün, (denilir)".

"Sonra tepesinin üstüne o kaynar su azâbından dökün".

"Tat (o azâbı). Çünkü sen,(iddiâna göre) sen çok ulu, çok şerefli idin".³⁷¹

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَاقْتَدَرُوا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ط وَبَدَأَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْسَبُونَ.

³⁷⁰ -İnsan (Dehr), 2-3-4.

³⁷¹ -Duhan, 43-49.

"Eğer, yerde ne varsa hepsi ve onunla birlikde bir misli daha o zulm edenlerin (Cehennem ehlinin) elinde olsaydı, kıyâmet gününde (uğrayacakları) azâbın kötülüğünden (kurtulmak için) elbette bunları fedâ' ederlerdi. Halbu ki (o gün) onlar için Allâh'dan hiç de zann etmeyecekleri (nice) şey'ler (azâb ve gazâb) zuhûra gelmişdir (gelecektir)".³⁷²

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ۖ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُحْيَىٰ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا ۗ ط
كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كُفُورٍ ۚ

وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا ۚ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۗ ط أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ ۗ ط فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ۚ

"Cehennem ateşi o küfr edenler içindir. Öldürülmezler ki ölsünler. (Cehennem'in) azâbından bir kısmı onlardan kaldırılıp hafifletilmez de. İşte biz, küfürde ileri giden herkresi böyle cezâlandırırız":

"Onlar orada (şöyle) bağırsırlar: *-Rabb'imiz, bizi çıkar.Yapmakta devam ettiğimizden bambaşka iyi amel (ve hareketler) de bulunacağız-*. Size iyi düşünecek kimsenin düşünebileceği, öğüt kabûl edebileceği kadar bir ömür vermedik mi? Size (azâb ile) korkutan (peygamber ve Kur'ân) da gelmişti. Şimdi tadın (o azâbı). Artık zâlimler için hiç bir yardımcı yok".³⁷³

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَاهُمْ أَصْحَابُ الْمَشْئِمَةِ ۗ ط
عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ.

"(Kur'ân'a inanmayıp) âyetlerimize küfr edenler ise solcuların ta kendileridir".

"(Onların cezâsı), üzerlerine kapıları sımsıkı kapatılmış bir ateşdir".³⁷⁴

³⁷² -Zümer, 47.

Muhammed bin el-Münkedir *rahmetü'llâhi aleyh*, ölürken, feryadla "Ben de, Allâh'dan hatırıma gelmedik bir şey' zühür edeceğinden endişe ediyorum" diyerek bu âyet-i kerîmreyi okumuşdur.

³⁷³ -Fâtır, 36-37.

³⁷⁴ -Beled, 19-20.

وَوُجُوهُ يُؤْمِنُ عَلَيْهَا عَبْرَةٌ ۝ لَا

تَرَاهُمَا قَتْرَةً ۝ ط

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكٰفِرَةُ الْمَجْرُؤَةُ.

"O gün yüzler vardır, üzerlerini toz toprak (bürümüşdür)".

"Onu (da) bir karanlık ve siyahlık kaplayacaktır".

"İşte bunlar kâfirler, fâcirlerdir (Allâh'ın haklarına küfr etmiş ve kul haklarına tecâvüz etmiş kimselerdir)".³⁷⁵

³⁷⁵ Abese, 40-42.

Berzah âlemi (Kabir hayâtı)

Âhiret günü'ne ve onun *-yukarıda anlatılan-* müştetilâtına inanmak hakk olduğu gibi, **Berzah âlemi, kabir halleri ve kıyâmet alâmetleri** de hakk'dır ve gerçektir. Bu bakımdan âhiretin vukû' bulacağına inanmak, *-dînen bilinmesi ve inanılması zarûrî olan dîni konulardan olduğundan-* **farz-ı ayın'**dir.

Berzah âlemi, dünyâ hayâtı ile âhiret hayâtı arasında bir âlem olduğundan âhiret hayâtının ilk menzilidir ki insanların haşr olunacağı - *yeniden hayat bulup kabirlerinden kalkacağı-* zamâna kadar devam eder. Bu hayâta "**Kabir hayâtı**" da denir.

Bu müdded zarfında yaratılmışların rûhları, kendilerine tahsîs edilmiş olan *-fakat bizce mahiyeti ve yeri bilinmeyen-* yerlerde olurlar.

Bedenin çürüyüp dağılması, her ne şekilde olursa olsun, her ölünün yeniden dirilmesi, kendi rûhunun kendi bedenine iâde edilmesi ile olur. Buna "**Haşr-i cismânî**" denir ki kıyâmet'den sonra vukû' bulacaktır. Bu husûs, kat'î deliller ile sâbit olduğundan buna inanmak **farz** ma'nasında **vâcib**'dir. Bunun için buna inanmamak küfrü îcâb etdirir. Bu bakımdan **haşr-i cismânî**'ye inanmak, dînen inanılması gereken zarûrî hallerdendir ki şu âyet-i kerîme'ler ve Hadîs-i şerîfler, bunun açık bir ifâdesidir:

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَ هَا أَوَّلَ مَرَّةٍ ط

"De ki: Onları ilk def'a yaratan diriltecek. O, her yaratmayı hakkıyla bilendir".³⁷⁶

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السَّجِلِّ لِلْكُتُبِ ط كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ط وَعَدَّا عَلَيْنَا ط
إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ.

"O gün göğü, kitâbların sahîfelerini dürüb bükür gibi düreceğiz. İlk yaratışa nasıl başladıkça, üzerimizde (hakk) bir va'd olarak, yine onu iâde edeceğiz. Hakîkatde fâiller biziz".³⁷⁷

182-Yâsin, 79.
³⁷⁷ -Enbiyâ', 104.

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّأَرْبَبٍ فِيهَا لَا وَآَنَّ اللَّهَ ۖ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ.

"Hakîkaten o sâat elbetde gelecektir. Onda hiç bir şübhe yoktur. Muhakkak Allâh kabirlerde olan kimseleri de diriltir kaldıracaktır".³⁷⁸

وَيَبْلَى كُلُّ شَيْءٍ مِّنَ الْإِنْسَانِ إِلَّا عَجَبَ ذَنَبِهِ فِيهِ يُرَكَّبُ الْخَلْقُ.

"İnsan (ın vücûdun) dan her cüz'ü çürür, yalnız kuyruk sokumundaki (acbü'z-zenb dinilen) cüz'ü çürümez. (İkinci) hilkat, o cüz'ü ile yuğrulur".³⁷⁹

وَيَبْلَى كُلُّ شَيْءٍ مِّنَ الْإِنْسَانِ إِلَّا عَجَبَ ذَنَبِهِ فِيهِ يُرَكَّبُ الْخَلْقُ ثُمَّ يُنَزِّلُ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيَنْبُتُونَ كَمَا يَنْبُتُ الْبَقْلُ.

"İnsanın her cüz'ü çürür. Yalnız -Acbü'z-zenb- denilen kuyruk sokumundaki hurda kemik kalır. İkinci hilkat, ondan teşekkül eder. Sonra Allâhü Teâlâ gökden hayat yağmuru indirir, bunun üzerine insanlar yer yüzünden, mevsiminde tohumundan biten nebat gibi, zuhûr ederler".³⁸⁰

Kabir hayâtında bütün ölümler -ister kabirde olsun isterse başka sebepler ile her bir parçası başka başka yerlerde olsun- bir çok fertleri olan **Münker** ve **Nekir** denilen iki melek tarafından, -Rabb'in kimdir? Dînin nedir? Peygamberin kimdir? Kitâbın nedir?- diye sorguya çekilirler.³⁸¹

³⁷⁸ -Hacc, 7.

³⁷⁹ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.174. (1732 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Ac-b-i zenb: Kuyruk sokumundaki kemiğin başı ve -insan timsâli gibi- en küçük bir cüz'üdür.

Kâmus mütercîmî Âsım Mollâ'nın ta'bîri ile de: Fâtiha-i Hilkat ve hâtime-i fenâ' ve ma'dûmiyyet olan hurda kemiktir. (ya'nî hilkatin başlangıcı ve sonu olan insan timsâli en küçük bir kemik cüz'üdür).

³⁸⁰ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.341. (1868 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

³⁸¹ -Bu iki nev'î meleğin fertlerinin çok olduğu husûsunu, Hâdimî merhûm, Berîka'sında rivâyet eder. Akâid-i Hayriyye Tercemesi, ss.129.

Bir kimsenin, bu iki meleğin sorduğu suâllere doğru cevap verebilmesi için sahîh bir îmâna sâhib olarak ölmesi lâzımdır. Çünkü böyle sahîh bir îmâna sâhib olan bir kimse, gerek ölüm ânında, gerekse kabirde, her türlü yanılma ve yanıltmalardan uzak bulunur. Meselâ zamân-ı ihtizarda (can çekişme zamânında) veyâ kabirde, insanın karşısına geçen şeytan, (مَنْ رَبُّكَ :Rabb'in kimdir?) diye sorulunca, (إِنَّ أَنَا رَبُّكَ :Şübhesiz Rabb'in benim) diyerek o kimseyi şaşırtmaya çalışır. Eğer o kimse hayatında "Yâ Rabb, her türlü hayat ve memât (ölüm) fitnelerinden sana sığıyorum" diyerek duâ etmişse, şeytanın bu yanıltmaları, ona te'sîr etmez. Sorulan suâllere doğru cevap verir.

Sorulan sorulara doğru cevâb veren veyâ veremeyen her ölü, kendi ameline göre ya ecir (*sevâb*) görür veyâ cezâ' (*azâb*) görür. Bunun için de kabir hayâtı o ölü için ya Cennet bahçelerinden bir bahçe veyâ Cehennem çukurlarından bir çukur olur ki şu Hadîs-i şerîf bunun açık bir ifâdesidir.

الْقَبْرِ رَوْضَةً مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حَضْرَةً مِنْ حُفْرِ النَّيِّرَانِ.

"Kabir, -îmân ve salâh ehli hakkında- Cennet bahçelerinden bir bahçe, -küfür ehli hakkında da- Cehennem çukurlarından bir çukurdur".³⁸²

إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ فَإِنَّهُ يُعْرَضُ عَلَيْهِ مِثْلُ مَا كَانَتْ يَدَاؤُهُ بِالْعَدَاةِ وَالْعَشِيِّ فَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَمِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ فَمِنْ أَهْلِ النَّارِ.

"Sizden biriniz öldüğünde sabah, akşam âhiretteki yeri kendisine gösterilir: Eğer o ölü Cennet ehlinden ise kendisine Cennet ehlinin makamlarından gösterilir. Eğer Cehennem ehlinden ise Cehennem ehlinin hallerinden gösterilir".³⁸³

فَدَأَوْحَىٰ إِلَىٰ أَنْكُم تَفْتِنُونَ فِي الْقُبُورِ قَرِيبًا مِنْ فِتْنَةِ الدَّجَالِ.

"Bana vahy olundu ki siz, kabirlerinizde deccâlin fitnesine yakın bir fitne ile imtihan olunursunuz".³⁸⁴

Hazreti Âişe radiye'llâhü anhâ, kabirdeki bu sual konusu ile ilgili olarak Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm'a,

أَيُعَذَّبُ النَّاسُ فِي قُبُورِهِمْ.

"İnsanlar kabirlerinde azâba giriftâr edilirler mi?"

diye sorunca,

عَائِدًا بِاللَّهِ مِنْ ذَلِكَ. أَلَلَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

"Ondan Allâh'a sığınırım. Yâ Rabb, kabir azâbından Sana sığınırım".

diyerek,

S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, Tecrîd, C.2. ss.884. Ahmed Naim.

³⁸² -Akâid-i Hayriyye Tercemesi, ss.125-130. Mehmed Vehbi.

³⁸³ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.9. ss.37. (1339 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

³⁸⁴ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.4. ss.582. (Revâhü'n-Neseî). Kâmil Miras.

نَعْمَ عَذَابُ الْقَبْرِ حَقٌّ.

"Evet, kabir azâbı **hakk**'dır".

buyurmuştur.

Başka bir seferinde de,

إِنَّهُمْ لَيُعَذَّبُونَ فِي قُبُورِهِمْ عَذَابًا تَسْمَعُهُ الْبِهَائِمُ.

"Evet, onlar kabirlerinde öyle bir azâb görürler ki o azâbı hayvanlar (behâim) işitir".

buyurmuştur.³⁸⁵

مَرَّ بِقَبْرَيْنِ فَقَالَ: إِنَّهُمَا يُعَذَّبَانِ وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ:

أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنْ بَوْلِهِ.

"Rasûlü'llâh salla'llâhü aleyhi ve sellem, iki kabrin yanından geçerken şöyle buyurdu:

Bunlar azâb görüyorlar. Hem de (kendilerince) azâb görmeleri büyük bir şey' için değildir.

Evet, (günahları büyüktür). Biri idrardan sakınmaz, iyice temizlenmezdi. Diğeri de koğuculuk ederdi".

Bundan sonra da yaprakları koparılmış tâze iki hurma dalı istedi. Dalı iki parça edip her birinin kabri üzerine birer parça dikti. Niçin böyle yaptığını soranlara da:

لَعَلَّهُ أَنْ يُخَفَّفَ عَنْهُمَا مَا لَمْ تَيَسَّرَا.

"Bunlar tâze kaldıkça belki (azâbları) hafifler".

cevâbını verdi.³⁸⁶

³⁸⁵ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.3.ss.336-337.(550 nolu h.ş.). ve C.2.ss.879.(460 nolu h.ş.) Ahmed Naim.

³⁸⁶ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.119. (1566 nolu h.ş.). Buhârî rivâyeti.

S.B.M. Tegrîd-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.175. (163 nolu h.ş.). Ahmed Naim.

Bu Hadîs-i şerîf'deki "**tâze kaldıkca**" ifâdesi, "**O tesbîh etdikçe**" ma'nâsındır. Çünkü âyet-i kerîme'de şöyle buyurulmuştur:

يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ

Kabir hayâtında ehl-i îmâna ni'metin lezzetini, ehl-i küfre de azâbın zahmetini tadacak kadar -*mâhiyetini bizim bilemediğimiz*- bir hayat verileceği şu âyet-i kerîme ile sâbitdir:

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ۚ ثُمَّ مُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ.

"Nasıl olub da Allâh'a küfr ediyorsunuz? Halbuki siz ölüler iken O dirilti. Sonra sizi yine O öldürecek, tekrar sizi (kabirde ve neşirde) O diriltecek ve nihâyet (haşirden sonra) yine yalnız O'na döndürüleceksiniz".³⁸⁷

Bu âyet-i kerîmenin delâletine göre, öldükden sonraki hayat kabirdedir. Sonraki ölüm yine kabirdedir. Bundan sonraki hayat da kıyâmetdedir. Veyâ rûhlar âleminden dünyâyâ geliş, dünyâda ölüş ve kıyâmetde tekrar dirilişdir.

Samîmî inancı ve ameli ile Cennet'i kazanan kimselere -*ölüm ânında*- Cennet'deki makâmı gösterilince, şöyle denilir: O da sevincini ve mutluluğunu, kavminin ve aile efrâdının bilmesi temennisinde bulunur. Ama ne mümkün!

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ ط قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ۗ

بِمَا عَمَلْتُ رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ.

"(Ona) gir Cennet'e denildi (denilir). O da -Ne olurdu kavmin (benim bu hâlimi) bilselerdi- dedi (der)".

"Rabb'im'in beni mağfiret ettiğini, beni (Cennetle) ikram edilenlerden kıldığını".³⁸⁸

Kabir azâbının hakk olduğunu da şu âyet-i kerime ifâde buyurmaktadır:

"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nu tesbîh (ve tenzih) eder". Haşr, 24.

³⁸⁷ -Bakara, 28.

³⁸⁸ -Yâsin, 26-27.

Bu zât, Habîbü'n-Neccâr idi. Ulemâdan idi. İsa *aleyhi's-selâm*'ın elçilerinin da'vetini kabul edip onlara yardım ettiğinden onlarla birlikte kavmi tarafından öldürülmüşdü.

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا ۚ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ ۗ فَادْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ .

"(Azâbdan biri de) ateşdir ki onlar sabah ve akşam buna arz olunacaklar, kıyâmetin kopacağı gün de **-Fir'avn hânedânını azâbın en çetinine sokun-** (denilecek)".³⁸⁹

Bir Hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

"Sizden biriniz öldüğü vakit ona her sabah ve akşam varıp oturacağı yer gösterilir. Ehl-i Cennet'den ise Cennet'den, ehl-i Cehennem'den ise Cehennem'den (yeri gösterilir) ve ona **-İşte senin oturacağın yer burasıdır. Nihâyet kıyâmet günü Allâh seni oraya gönderecek denilir**".³⁹⁰

Kâfirler, dünyâ hayâtında iken Tevhîd ve İslâm esâsları ile ilgili bir hayat yaşamadıklarından sorulan suâllere doğru cevâb veremeyecekler, ancak **-Bilmiyoruz-** diyeceklerdir. Mü'min'ler ise **-dünyâ hayâtında iken kendi irâde ve ihtiyarları ile üzerinde sebât ettikleri Kelime'i Tevhîd esâslarına göre-** sorulan suâllere doğru cevâb vereceklerdir.

يُتَّبِعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ
وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ . ۚ

"Allâh îmân edenlere (bu) dünyâ hayâtında da, âhiretde de (kabirde de) o sâbit söz (ler) inde (Kelime-i Tevhîd'de) dâima sebât ihsân eder. Allâh zâlimleri (kâfirleri) şaşırır. Allâh ne dilerse yapar".³⁹¹

Ebû Hurayra radiye'llâhü anh 'den rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

"Ölü kabre konulduğu zaman Ona **-birine Münker, öbürüne Nekir** denilen- kara yüzlü ve gök gözlü iki melek gelib: **-Siz bu zât (Hazreti peygamber) hakkında ne dersiniz?-** diye sorar. Eğer o, Mü'min ise: **-O**

³⁸⁹ -Mü'min (Ğâfir), 46.

³⁹⁰ -Buhârî, Müslim.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.2.ss.813. Hasan Basri Çantay.

³⁹¹ -İbrâhim, 27.

Allâh'ın kulu ve peygamberidir. Şehâdet ederim ki Allâhdan başka hiç bir Tanrı yoktur. Şehâdet ederim ki Muhammed muhakkak O'nun peygamberidir- cevâbını verir. Melekler de: *-Biz de (dünyâda) böyle söylediğini biliyorduk-* derler. Sonra o ölünün kabri enine boyuna yetmişer zirâ' genişletilir, orası aydınlatılır. Sonra ona *-Uyu-* denilir. Bunun üzerine o, der ki *-Aileme döneyim de (şu saâdetimi) onlara haber vereyim-*. Melekler de şöyle derler: *-Döşeginden ancak ailesinin sevgisi ile uyandırılan gelin ve güvey gibi uyu-*. O, ba's vaktine kadar bu hâlde kalır".

"Eğer ölü bir münâfiksa cevâbında der ki: *-İşitirdim, insanlar, O'na Allâh'ın peygamberi derlerdi de ben de öyle derdim. Hakîkatde o bir peygamber midir, değil midir, bilmiyorum-* Bunun üzerine melekler: *-Biz de öyle söylediğini biliyorduk-* derler. Artık toprağa: *-Onu olanca şiddetle sık-* denilir. Toprak da onu sıkar. Yan kemikleri birbirine geçer ve artık o, ba's vaktine kadar bu halden kurtulamaz".³⁹²

Bunun için, Fetâvâ-i Tâtârânî'de, *"Kabir azâbını inkâr eden bir kimse kâfir olur"* denilmiştir.³⁹³

Bu bakımdan bütün ins-ü cin, *-kabir halleri nasıl olursa olsun-* kendi amellerinden suâl olunacaklardır. Peygamberler ile meleklerle, **Berzah'**da suâl yoktur. Cinnîler, mecnûnlar ve çocuklar hakkında da kendi durumları ile ilgili olan bir nev'î suâl vardır ki şu âyet-i kerîmeler de, kabir hayâtının nasıl olacağı hakkında bize gerekli bilgiyi vermektedir:

كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُتَسِّمِينَ^١

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ^٢

فَوَرَّكَ لِنَسْأَلَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ^٣

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ^٤

"Nitekim iş bölümü yapanlara, Kur'ân'ı parçalayanlara da (öyle azâb) indirmişdik".

³⁹² -Tirmizî.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.2.ss.382. Hasan Basri Çantay.

³⁹³ -Akâid-i Hayriyye Tercemesi,ss.129.Mehmed Vehbi.

"İşte Rabb'ine and olsun ki onlara, topuna yapmakda oldukları şey'leri elbetde soracağız".³⁹⁴

وَ إِذْ تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ لَّا قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا آتِ بِفُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ ط

"Âyetlerimiz onlara, apaçık deliller ile okunduğu zaman, (öldükden sonra) bize kavuşmayı ummayanlar şöyle dedi: -Ya bundan başka bir Kur'ân getir yâhud onu değiştir".³⁹⁵

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ.

"O küfr edenler (şöyle) dedi (ler): Sakın şu Kur'ân'ı dinlemeyin. Okudukca gürültü edin (ma'nâsız yaygaralar yapın), belki bastırır galebe edersiniz (susturursunuz)".³⁹⁶

وَلَنذِيقَنَّهِنَّ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ.

"Biz, o en büyük azâbdan (âhîret azâbindan) önce de onlara mutlakâ yakın azâbdan (katl, esâret, kıtlık, salgın hastalıklar gibi düyevî azâblardan) tatdıracağız. Tâki ric'at etsinler (küfür ve şirkden îmâna dönsünler)".³⁹⁷

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا لَّا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ.

"Hakîkten o sâat elbetde gelecektir. Onda hiç bir şübe yoktur. Muhakkak Allâh kabirlerde olan kimseleri de diriltib kaldıracaktır".³⁹⁸

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا ط وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ حَرْدَلٍ آتَيْنَاهُمَا ط وَكَفَىٰ بِنَا حَاسِبِينَ.

"Biz kıyâmet günü (ehli) ne mahsûs adâlet terâzîleri koyacağız. Artık hiç bir kimse hiç bir şey'le haksızlığa uğramayacaktır. (O şey') bir hardal tânesi kadar bile olsa onu getiririz (mîzâna koyarız). Hesabıcılar olarak da biz yeteriz".³⁹⁹

³⁹⁴ -Hicr, 90-93.

³⁹⁵ -Yânüs, 15.

³⁹⁶ -Fussilet, 26.

³⁹⁷ -Secde, 21.

³⁹⁸ -Hacc, 7.

³⁹⁹ -Enbiyâ', 47.

Bedir harbinin üçüncü günü, Müslümân'lar Medîne'ye dönerlerken Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*, devesinin getirilmesini emr etdi. Yol ağırlığı deveye yüklenip bağlandı. Bunu müteâkib Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*, Kurayş müşriklerinden yirmidört kişinin cesedlerinin atıldığı kuyunun başına varıp bir kenarında durdu. Onlara, kendi adları ile ve babalarının adları ile şöyle seslendi:

"Yâ filân ibn-i filân, yâ filân ibn-i filân... Siz Allâh'a ve Rasûl'üne itâat etmiş olsaydınız itâatiniz sizi sevindirir miydi? Şübhesiz ki sevindirirdi. Ey maktûller, biz Rabb'imizin bize va'd ettiği nusrat ve zaferi muhakkak sûretde gerçek bulduk. Siz de bâtl Rabb'inizin va'd ettiği mevhum (aslî esâsı olmayan) nusrat ve zaferi gerçek buldunuz mu? Elbetde bulamadınız, (ancak azâbı hakk buldunuz, değil mi?) "

Bunun üzerine Hazreti Ömer *radiye'llâhü anh*,

"Yâ Rasûle'llâh, kendilerinde hayat eseri bulunmayan şu cesedlere ne söylersin?" dedi.

Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* de **"Muhammed'in hayâtı yed-i kudretinde olan Allâh'a yemîn ederim ki benim söylediğim sözleri siz, onlardan daha iyi işidir değilsiniz, Şu kadar ki onlar cevâb vermeye muktedir değildir"**

buyurdu.⁴⁰⁰

Bu hâdisde de açık bir şekilde ifâde eder ki öldükden sonra **"Berzah âlemi"** diye anılan kabirde de, bizim mâhiyetini bilemediğimiz bir hayat vardır. Böyle bir kabir hayâtında, îmân ehli sâlih kimselerin kabirlerinin Cennet bahçelerinden bir bahçe gibi olacağı; günahkâr olup azâbı hak edenlerin kabirlerinin de Cehennem çukurlarından bir çukur olacağı ve orada azâb olunacakları muhakkaktır.

⁴⁰⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.10.ss.161. (1567 nolu h.ş.) ve C.4.ss.578. (673 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Bunun için kabirleri ziyâret ettiğimiz zamanlarda onlara selâm vererek haklarında duâ etmelidir. Çünkü Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm* Bâkî' kabristanını ziyâret ettiği zamanlarda şöyle selâm verip duâ etmiştir:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ. وَأَنَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ. أَسْأَلُ اللَّهَ لِي - وَلِنَا -
وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ.

"Es-selâmü aleyküm, ey mü'minler yurdunun sâkinleri. Bizler de inşâ'illâh sizlere kavuşacağız. Allâhü Teâlâ'dan benim, -bizim- ve sizin için âfiyet, uhrevî hâilelerden sıyânet ve selâmet dilerim".

"Kabirleri haftada bir gün, bi'l-hâssa Cum'a ve Cumartesi günleri ziyâret etmek erkekler için mendûbdur. Sâlih kimselerin kabirleri teberruk için ziyâret edilir. Velev ki uzak bir yerde bulunmuş olsun, bu husûsda yolculuğu ihtiyâr mendûbdur".

"Yaşlı kadınlar da ibret almak, teberrukde bulunmak için, bir fitne korkusu olmadığı zamanlarda, kabirleri ziyâret edebilirler, bunda bir beis yoktur".⁴⁰¹

Yukarıdan beri anlatılan konuların hepsi, kabir hayâtının ve bununla ilgili olarak kabir azâbının hakk ve gerçek olduğunun apaçık birer delilidir.

إِنَّهُمْ لَيَعَذَّبُونَ فِي قُبُورِهِمْ عَذَابًا تَسْمَعُهُ الْبِهَائِمُ.

*"Onlar kabirlerinde öyle bir azâb görürler ki o azâbı hayvanlar (behâim) işitir".*⁴⁰²

Hadîs-i şerîfi de, kabir azâbının ne kadar şiddetli olduğunun açık bir ifâdesidir ki bu husûsu, daha önce gelip geçen peygamberler de ümmetlerine haber vermişlerdir.

سَعَدْتُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ.

⁴⁰¹ -Büyük İslâm İlmihâli, ss.265. Ömer Nasûhi Bilmen.

⁴⁰² -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.3.ss.336-337.(550 nolu h.ş.). ve C.2.ss.879.(460 nolu h.ş.) Ahmed Naim.

"Biz onları iki kerre azâba uğratacağız. Sonra da onlar, daha büyük bir azâba döndürüleceklerdir".⁴⁰³

Âyet-i kerîme'sinde ifâde buyurulan iki kerre azâbın, *Katâde ve Rabî' ibn-i Enes gibi âlimler*, birinin dünyâda, diğèrinin de kabirde olacağını söylemişlerdir.

Sahîh-i ibn-i Hıbbân'da da işâret edildiği gibi, Hazreti Muhammed *salle'llâhü aleyhi ve sellem*,

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى.

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا.

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا ۖ وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى.

"Kim benim zikrimden (Kur'ân'ımdan) yüz çevirirse onun hakkı dar bir geçimdir ve biz onu kıyâmet gününde kör olarak haşr ederiz".

"(Artık o zaman) o, -Rabb'im beni niçin kör haşrettin? Halbuki ben hakîkaten görücü idim- demiştir".

"(Allâh da şöyle) buyurmuşdur: -Öyledir. Sana âyetlerimiz geldi de sen onları unuttun. İşte bu gün de öylece unutuluyorsun-".⁴⁰⁴

âyet-i kerîme'lerinde geçen,

فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا

"Onun hakkı muhakkak dar bir geçimdir".

ifâdesini, kabir azâbı ile tefsîr etmişdir.

Bu husûsla ilgili bir Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuşdur:

"Mü'min, kabrinde yemyeşil bir bağçe içinde bulunur. Kabri yetmiş zirâ genişletilir ve içi ayın ondördüncü gecesini gibi aydınlatılır.

⁴⁰³-Tevbe, 101.

⁴⁰⁴-Tâ-hâ, 124-125.

Biliyor musunuz, (فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا) :Onun hakkı muhakkak dar bir geçimdir) âyet-i kerîme'si kimin hakkında inzâl buyurulmuştur?

Ashâb, Allâh ve Rasûlü bilir, dediler

Buyurdu ki:

O, kâfirin kabrinde göreceği azâba dâirdir. O kâfire doksandokuz -(تِنِّينَ: Tinnîn)- musallat olur.

-Tinnîn nedir, biliyormusunuz?

Hayır, dediler.

Buyurdu ki:

O, yedi başlı bir yilandır. Kâfirleri kabirlerinden kaldırdıkları zamâna kadar ısırırlar, sokarlar ve şişirirler".⁴⁰⁵

Başka bir Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Cenâze hazırlanıp da insanlar onu taşımak için omuzlarına aldıklarında, eğer o sâlih bir kişi ise,

-Çabuk beni bir an önce yerime ulaştırın,

der. Kötü bir kimse ise,

-Beni nereye götürüyorsunuz?

diye bağırır.

Onun bu bağırmasını insanlardan ve cinlerden başka tüm varlıklar işitir. Eğer onun bu bağırmasını insan duymuş olsaydı bayılıp düşerdi".⁴⁰⁶

"Kul kabre konulub da arkadaşları oradan ayrılmaya başladıkları zaman onların ayak seslerini duyar. Tam o sırada iki melek gelip onu oturttarak,

⁴⁰⁵ - Ebû Hurayra *radiye'llâhu anh*. Tirmizî, İbn-i Eb-id Dünyâ, İbn-i Cerir, İb-i Hıbbân. Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.2. ss.545.

⁴⁰⁶ - Buhârî,

-Şu zât (Muhammed aleyhi's-selâm) hakkında ne dersin? derler. O da, Eğer inanmış bir kimse ise,

-Ben şehâdet ederim ki O, Allâh'ın kulu ve Rasûlüdür,

der. Sonra da,

-Şu Cehennem'deki yerine bak. (İmân edip sâlih amel işleyen bir kimse olduğun için) Allâhü Teâlâ, (seni Cennet'lik kılarak senden râzı olup) Cennet'deki şu yerini sana vermiştir.,

derler.

Böylece o adam da o iki yerini görmüş olur.

Eğer o kâfir ve münâfık bir kimse ise,

-Bilmiyorum. Ben O'nun hakkında insanlar ne dedilerse onu derdim,

der. Melekler de ona şöyle derler:

-Ne anladın, ne de O'na uydun.

Bundan sonra da onun iki kulağı arasına demir kamçı ile öyle bir vuruş vururlar ki acısından dolayı attığı çığlığı, insanlardan ve cinlerden başka tüm varlıklar işitir".⁴⁰⁷

Yâ Rabb, ölüm ânının sıkıntılarından, kabir azâbından, kabir fitnelerinden, Mesih Deccâl'in fitnesinden, hayat ve memat fitnelerinden, tenbellikden, korkaklıktan, cimrilikden, faydasız ilimden, borçlu olmakdan, câhillerden olmakdan, nefislerimizin şerrinden, senin hoşlanmayacağıın şey'lerden Sana sığınırız.⁴⁰⁸

⁴⁰⁷ -Buhârî ve Müslim.

⁴⁰⁸ -**Deccâl**: Hakkı bâtil gibi gösteren hilekâr, yalancı, yaldızcı kimse demektir. Âhir zamanda adetleri çok olup en şerlisi tanrılık iddiasında bulunacak olandır ki bu da İsâ aleyhi's-selâm tarafından öldürülüp ortadan kaldırılacaktır. Böyle bir kimseye -**Mesih Deccâl**- denilmesi, kendisinden hayır silindiği veyâ gözlerinden birinin silik olması veyâ az zaman içinde yeryüzünü dolaşacağı içindir.

Mesih: Hakîkî ma'nâsında, İsâ aleyhi's-selâm hakkında kullanılan bir lâfızdır.

Yâ Rabb, bizleri sırât-i müstekîm'inen ayırma. Hidâyetini üzerimizden eksik etme. Kusurlarımızı, günahlarımızı afv-ü mağfîret edip bizlerden râzı ol. Azâbından, gazâbından Sana sığınır, Senden yine Sana ilticâ' ederiz. Bizleri Sen muhâfaza buyur.

Yâ Rabb, Rasûlün Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* bizlere örnek olmak maksâdı ile Senden neler istemişse bizler de onları Senden istiyoruz, Sen bizlere ihsân eyle. Nelerden de Sana sığınmışsa onlardan da Sana sığınıyoruz, Sen bizleri koru. Sana nasıl hamd-ü senâ' etmişse bizler de aynı şekilde hamd-ü senâ' etmek istiyoruz. Hamdimizi, şükürümüzü, senâ'mızı ilâhî rızâna muvâfık buyur.⁴⁰⁹

Âmîn, âmîn,âmîn. Ve'l-hamdü li'llâhi Rabbi'l-âlemîn.

⁴⁰⁹ -Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm*'ın geçmiş ve gelecek günahları afv edilmiş olmasına rağmen ümmetlerine örnek olmak maksâdı ile yaptığı duâları aklında tutamayan Ashâb-ı Kirâm'dan ba'zıları, "Yâ Rasûle'llâh, yaptığımız bu duâları aklımızda tutamıyoruz" deyince, O da bu şekilde duâ etmelerini tavsiye etmiştir.

2. K i t â b

KIYÂMET ALÂMETLERİ

(عَلَامَاتُ السَّاعَةِ)

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ

Eşrâtu's- sâat

Y a z a n

Ali Celâleddin Karakılıç

2010

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ۖ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا ۗ^ط
كَذَٰلِكَ نُجْزِي كُلَّ كَافِرٍ ۖ وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا ۗ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا
نَعْمَلُ ۗ أَوْ لَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ ۗ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
نَصِيرٍ ۚ

"O kimseler ki küfr etdiler, Cehennem ateşi onlar içindir. (Onlar orada) öldürülmezler ki ölsünler. (o Cehennem) azâbından bir kısmı, onlardan kaldırılıp hafifletilmez de. İşte biz, küfürde ileri giden herkesi böyle cezâlandırırız".

"Onlar orada (şöyle) bağırsırlar: *-Ey bizim Rabb'imiz, bizi çıkar. Daha evvel yapmakda devam ettiğimizden bambaşka iyi amel (ve hareketler) yapacağız-. Size iyice düşünecek kimsenin düşünebileceği ve öğüt kabûl edeceği kadar bir ömür vermedik mi? Size (azâb ile) korkutan (âkıbetinizi haber veren kitâb ve peygamber) de gelmişti. Şimdi tadın (azâbı). Artık zâlimler için hiç bir yardımcı yok".*⁴¹⁰

⁴¹⁰ -Fâtır, 36-37.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bi'smi'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm

KIYÂMET ALÂMETLERİ

(عَلَامَاتُ السَّاعَةِ)

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ

Eşrâtu's- sâat

Yaratılışın gâyesi, Allâh 'a ibâdet ve kulluktur.

İslâm'ın "Farz" olan en esâs temellerinden biri de, "Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker:İyiliği emr etmek kötülükden vaz geçirmek" konusudur.

Bu vazîfe, ehli tarafından yapıldığı zamânlarda **Farz-ı kifâye**, yapılmadığı zamanlarda da **Farz-ı ayın** olur.

Bunun için Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*, bu mühim noktaya işâret etmek maksâdı ile bir hadîs-i şeriflerinde,

بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً.

"Benim tarafımdan (tebliğ edilen Kur'ân'dan) bir âyet de olsa (insanlara) ulaştırınız (öğretiniz)".⁴¹¹

⁴¹¹ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.190. (1411 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Bu mühim vazîfenin tebliği konusunda, ilk önce müslümân olanların beşincisi olan Ebû Zer-i Ğıfârî *radiye'llâhü anh*, şöyle diyor:

"Hayâtım yed-i kudretinde olan Allâh'a yemin ederim ki beni boğazlamak üzere boynumun üstüne keskin kılıç koysalar, ben de o kılıç boynumu kesmezden önce Rasûlüllâh'dan işittiğim bir kelimeyi söyleyebileceğimi sansam, hiç çekinmeden söylerim".

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi.C.9.ss.243. (1436 nolu h.ş.den). Kâmil Miras.

buyurmuştur.

Yine bunun içindir ki Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*, Hayber Gazâsı'nda, Hazreti Ali *radıye'llâhü anh'*ı kumandan olarak ta'yîn ettiği zaman O'na,

أَدْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ وَأَخْبِرُهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِمْ مِنْ حَقِّ اللَّهِ فِيهِ فَوَاللَّهِ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِكَ
رَجُلًا وَاحِدًا. خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَكَ حُمْرُ النَّعَمِ .

“(Yâ Ali, ilk önce) onları İslâm Dîni'ne da'vet et ve Allâh'ın hakkı'ndan üzerlerine vâcib olan İslâm Dîni esâslarını haber ver. Tek bir kişinin senin irşâdın ile Müslümân olması, (iyi bil ki) sana kızıl develer bahş edilmesinden, (senin de onları yoksullara tasadduk etmeden) daha hayırlıdır”.⁴¹²

buyurmuş ve buna ilâveten de Vedâ' Haccı hutbesinde de şöyle buyurmuştur:

*"Bu nasihatlerimi (iyi dinleyiniz ve) tutunuz. Bunları, burada hâzır bulunanlarınız, burada bulunmayanlarınıza tebliğ etsin. Olabilir ki tebliğ olunan ba'zı kimseler, burada bulunub da işiten bir kısım kimselerden daha iyi anlayıp bellemiş olur. Ey Mü'min'ler, size öyle bir beyyine (ap-açık bir delil) bırakıyorum ki ona sıkı tutunursanız sonuna kadar dalâlete düşmezsiniz. Bu beyyine, Allâh'ın kitâbı **Kur'ân** ile Rasûlü'nün **Sünneti**'dir.*

Ey insanlar, tebliğ etdim mi? Yarın bu size sorulacaktır, beni de sizden soracaklardır. Ne dersiniz?

Evet, Yâ Rasûla'llâh, tebliğ etdin, risâlet vazîfeni ifâ' etdin, bize vasiyyet ve nasihatde bulundun.

Şâhid ol Yâ Rabb, şâhid ol Yâ Rabb, şâhid ol Yâ Rabb.

Burada bulunanlarınız, burada bulunmayanlara tebliğ etsin”.

⁴¹² -Sahihu'l-Buhârî, Bâbu Gazveti Hayber, Cüz'.5.ss.171.

Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdis'r-Rasûl s.a.v. C.1.ss.421.

Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsif.

Bunun için böyle mühim bir vazîfe, ilmi ile âmil olan ve İslâm hukûku'nun **Kitâb, Sünnet, İcmâü'l-ümmet** ve **Kıyâsü'l-fukahâ'** gibi dört ana esâsına göre amel eden ilim adamları tarafından yapılacağından, onların yokluğu, bu mühim vazîfenin de terk edilmiş olacağı anlamına gelir. Böyle mühim bir noktaya işâret etmek için de, aşağıdaki hadîs-i şerîflerde şöyle buyurulmuştur:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْزِعُ الْعِلْمَ بَعْدَ أَنْ أَعْطَاهُمُوهُ انْتِزَاعاً وَلَكِنْ يَنْتَزِعُهُ مِنْهُمْ مَعَ قَبْضِ الْعُلَمَاءِ بَعْلِمِهِمْ
فَيَبْقَى نَاسٌ جُهَالٌ يُسْتَفْتَوْنَ فَيُفْتَوْنَ بِرَأْيِهِمْ فَيُضِلُّوْنَ وَيَضِلُّوْنَ.

"Allâhü Teâlâ, ilmi size ihsan buyurduktan sonra (hâfizanızdan) zorla söküp almaz. Lâkin toplumun ilim adamlarını bilgileri ile birlikte o toplum içinden alır. Artık kara câhil bir zümre kalır. O sırada halk bunlardan dîni ihtiyaçlarını soracaklar, onlar da (şahsî) re'y ve arzûları ile cevap vererek hem halkı idlâl edecekler (yanlış yollara sevk edecekler), hem de kendileri dalâlette kalacaklar".⁴¹³

يُخْرِجُ فِيكُمْ قَوْمٌ تَحْقِرُونَ صَلَاةَ تَكُمْ مَعَ صَلَاةِ تِهِمْ وَ صِيَامَكُمْ مَعَ صِيَامِهِمْ وَعَمَلَكُمْ مَعَ
عَمَلِهِمْ وَ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ.

"Sizin içinizde öyle zümreler türeyecektir ki, siz, onların namazlarının yanında kendi namazlarınızı, onların oruçlarının yanında kendi oruçlarınızı, onların iyi işleri yanında kendi sâlih amellerinizi küçük göreceksiniz. Onlar, Kur'ân da okuyacaklar. Fakat Kur'ân (ın feyzi) onların hançerelerini (gırtlaklarını) geçmeyecek. Onlar, okun avdan (delip) çıktığı gibi dinden çıkacaklar...".⁴¹⁴

⁴¹³ -S.B.M.Terîd-i Sarîh Tercemei,C.12.ss.406. (2174 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Bu hadî-i şerîf'in açıklamasında, Kâmil Miras merhûm şöyle diyor:

"Öyle sanıyorum ki, İslâmî ilimlerin, bunları bilenlerin âhirete gitmeleri ile zevale uğrayacağı ve bunların yerlerini câhil bir zümre alarak hem kendileri, hem de halkı idlâl edecekleri, terceme ettiğimiz hadîsde bildirilen dalâlet zamânı hulûl etmiştir. Bu gün gazete sütunlarına geçen dîni mevzûlara dâir yazılar tam bir anarşi hâlinindedir".

Acebâ merhûm Kâmil Miras, bu gün hayatta olsa -bizim içinde bulunduğumuz şu zamanda-, bu konu hakkında ne der?

⁴¹⁴ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.247. (1783 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Aynı hadîsin şerhindeki başka bir Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Âhir zamanda yaşları küçük, tecrübeleri kıt bir zümre yetişecektir. Onlar Peygamber'in tebliğâtından bahsedecekler. Fakat bunlar (şiddetle atılan) okun avı delerek avdan öne sür'atle çıktığı gibi İslâm dîni'nden hemen çıkıvereceklerdir..."

Fertlerin ve toplumların dünyevî ve uhrevî refâh ve saâdetlerinin te'mîni için gerekli olan bu "**Emr-i bi'l-ma'rûf nehy-i ani'l-münker**" konusu, terk edilip fitne ve fesâdın çoğaldığı zamanlarada, toplumların uğrayacakları çeşitli felâketlerin netîcesi olarak da Ku'ân-ı Kerîm'de şöyle buyurulmuştur:

اللَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ. لَاصَ فَكَثُرُوا فِيهَا الْفَسَادِ. لَاصَ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ. لَاصَ

"Onlar, memleketler (in) de azgınlık etmişlerdi".

"O sûretle ki oralarda fesâdı (küfrü, şirki, katli, zulmü, bozgunculuğu) çoğaltmışlardı".

"Onun için Rabb'in de üzerlerine bir azâb kamçısı yağdırıverdi".⁴¹⁵

İşte, ehli tarafından, "İyiliği emr etmek kötülükden vaz geçirmek" vazîfesi gereği gibi yapılmayınca, îmân ve İslâm esâsları terk edilerek ortadan kalkacak; akla hayâle gelmedik her türlü fitne, fesad, şerr, şirk, küfür ve kötülük, dünyânın her yerinde, demokratik bir görüş ve düşünce ile sınırsız bir özgürlük felsefesi içinde, yapılmaya başlanacak ve her tarafı büyük bir ahlâksızlık bulutları karartacaktır ki işte böyle bir hal, dünyânın sonunun gelmesine ve Kıyâmet'in kopmasına sebep olacaktır.

Böyle bir zamanda, son peygamber Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'ın bi'z-zât yaşayarak ve Ashâb-ı Kirâm'ına da yaşatarak tebliğ etmiş olduğu yüce İslâm Dîni'ni tebliğ edip öğretecek ilim adamları kalmayacağından dînin esâsları yok olup dünyânın nizam ve intizâmı bozulacak, huzûr ve güven kalmayacak, her türlü ahlâksızlık ve şerr yaygın bir hâle gelecektir ki Hadîs-i şerîf'lerde şöyle buyurulmuştur:

"Zamanla İslâm'ın esâsları marangozun ağaç yonttuğu gibi yontula yontula geriye namazla oruç kalacaktır. Bir müddet sonra o da terk edilip İslâm'a âit bir şey kalmayacaktır".⁴¹⁶

"Bir takım dâîler ya'nî çığırtkan hatipler türeyecek, onlar bizim dilimizle hitâb edecekler ve ümmeti Cehennem'e ve felâkete da'vet edecekler".

⁴¹⁵ -Fecr, 11-12-13.

"İslâm'ın yapışacak kulpları elbette birer birer kopacaktır. Her biri çözüldükçe halk, geriye kalanlara yapışıp tutunacaklardır. Bunların en evvel kopanı hükümde adâlet, en sonu da namaz olacaktır".⁴¹⁷

Netîcede,

"İnsanda, izzet-i nefis (onur ve şeref), saygı, sevgi, şefkât ve merhamet, hayâ ve edep (utanma hissi, duygusu), cömertlik, sözünde durma, vefâlı olma, doğruluk, koruyuculuk, dostluk, din ve takvâ, şeriate (İslâm esâslarına) bağlılık kalmayacak; binâlar yükselecek, ince elbîseler giyilecek, kadın ve gençler fazla süslenecek, kadınlar erkeklere, erkekler de kadınlara giyim ve kuşama diğer şey'lere benzeyecek, erkekler kadın, kadınlar erkek işlerini yapacak, hayır ve bereket azalacak, (doğum kontrolü gibi şey'lerle) doğum kısılacak, hükümler satılacak, kötü insanlar beğenilip övülecek, fazîletli ve iyi insanlar hakâret görecek ve küçültülecek, meşrû' olmayan doğumlar artacak, fisk-u fücûr, sefâhat çok fazla olacak, mezarlar süslenecek".⁴¹⁸

"Câmiler çok, cemâat az olacak. Binâlar yüksek, elbîseler ince, kadınlar emîr olacak, erkekler kadınlaşacak".

İşte Kıyâmet'in kopmasına sebep olacak bu kötü haller, Kıyâmet alâmetlerindendir ki bu alâmetler, Kur'ân-ı Kerîm âyetleri ve Hadîsi şerîfler ile, küçük ve büyük alâmetler olarak bize haber verilmiştir.

Küçük Alâmetler

Küçük alâmetler'den ba'zıları şunlardır ki özetle şu şekilde ifâde buyurulmuşlardır:

1-İlim adamları azalıp kalmayacak, kalsa da sözleri dinlenmeyecek, dînî ilimler unutulacak, cehâlet artacak,

⁴¹⁶ -Namaz, şehâdeteyn'den sonra en mühim dînî bir rukündür. Bunun için nasıl imkân bulunursa o şekilde kılınması lâzım gelir. Hiç bir halde sâkıt olmaz. Hattâ namaz kılmaya kudret bulunmadığı zamanlarda bile baş ile, o da olmazsa göz işâreti ile kılmak lâzım gelir. Bu bakımdan meşrû' bir sebep olmadan namaz kılmamaya -Bî-namaz özü- denilmesinin sebebi budur.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.3.ss.121. Ahmed Nâim.

⁴¹⁷ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tecemesi,C. 3.ss.121. Ahmed Naim.

⁴¹⁸ -Mârifetnâme,C.1.ss.27. Erzurumlu İsmâil Hakkı.

- 2-Haram ve halâl aranmayacak, kişi sâdece kazanmasını düşünecek.
- 3-Zinâ ve içki çoğalacak.
- 4-Emniyet ve adâlet kalkacak.
- 5-Vazîfeler ehline verilmeyecek.
- 6-Büyüklere hurmet, küçüklere merhamet kalkacak.
- 7-Ölçü ve tartılarda hîle yapılacak.
- 8-Zenginlere, malından dolayı hurmet artacak.
- 9-Dînini ve fazîletini az bir dünyâ menfaati karşılığında terk etmek çoğalacak.
- 10-Zaman, bereketsiz bir hâle gelecek ve sür'atle geçecek.
- 11-Va'z ve nasîhate ehemmiyet verilmeyerek terk edilecek.
- 12-Değerli ve fazîletli adamlar alçak, alçak ve süflî adamlar yüksek tutulacak.
- 13-Zekât ve sadaka vermek, zarar sayılacak.
- 14-Dînî tahsil, dünyâ menfaati için yapılıp Allâh rızâsı için yapılmayacak.
- 15-Gıybet ve dedi-kodu çoğalacak.
- 16-Ana ve babaya itâatsizlik çoğalacak, arkadaşa bağlılık artacak.
- 17-Cinâyetler, adam öldürme vak'aları çoğalacak.
- 18-Bilgisiz fetvâ verme çoğalacak.
- 19-Dünyâdan bezginlik, ölümü istemek çoğalacak.
- 20-Ahde vefâ edilmeyecek, yalan çoğalacak.
- 21-Dağlar, taşlar, ovalar binâ' ile dolacak.
- 22-Dağ çobanları şehre inip Yüksek yüksek binâlar yapmak yarışında bulunacak.
- 23-Hayâ (utanma) ortadan kalkacak.
- 24-Kadınlar giyinik olup çıplak görünecek.
- 25-Yaratılışın özellikleri değiştirilecek. (Genlerle oynamak gibi)
- 26-Tevhîd'den çıkılıp bâtil dinler, inançlar, fikirler arkasına düşülecek ve şuna buna kulluk eymeye başlanılacak.⁴¹⁹

⁴¹⁹ -Merhûm ve Mağfûr büyük müfessir Ekmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Nisâ' sûresi'nin (119) cu âyet-i kerîmesinde ifâde buyurulan İblis'in,

وَ لَا مَرْئِيَهُمْ فَلْيَعْبِرْنَ خَلْقَ اللَّهِ ط

"Muhakkak onlara emr edeceğim de Allâh'ın yarattığını değiştirecekler".

27-Otuza yakın yalancı Deccâl'ler (peygamberler) çıkacak.

28-Zelzeleler çoğalacak.

29-Gece ile gündüz bir olacak.

30-Neme lâzımcılık başlayacak.

31-Bid'atler çoğalacak.

32-İlmi ile amel emeyen çığırkan hatibler çoğalacak.

Aşağıdaki şu Hadîs-i şerîf'ler de, bu alâmetlerden ba'zılarını açık bir şekilde ifâde edip ortaya koymaktadır:

إِنَّ مِنْ أَسْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَرْفَعَ الْعِلْمَ وَيُظْهِرَ الْجُهْلَ وَيَفْشُو الرِّئَاءَ وَيَشْرَبَ الْخَمْرَ وَيَذْهَبَ الرَّجَالُ وَيَبْقَى النِّسَاءُ حَتَّى يَكُونَ الْحَمْسِينَ امْرَأَةً قِيَمًا وَاحِدًا.

"İlmin refı, cehlin sübût ve şüyûu, şarap içmenin, açıktan zinâ etmenin, erkeklerin azalması, kadın nüfusunun çoğalması kıyâmet alâmetlerinden olacaktır. Hattâ elli kadına, ihtiyaçlarını görmek için, bir erkek isâbet edecektir".⁴²⁰

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَتْرَعُهُ مِنَ النَّاسِ. وَلَكِنْ يَغْبِضُ الْعِلْمَ بَغْبِضِ الْعُلَمَاءِ. حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا نِ اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤْسًا جُهَالًا فَسُئِلُوا فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا.

sözünü, şu şekilde tefsîr etmektedir ki zamânımızda ibretle okunması tavsiye olunur:

"İblis'in iğvâ'sına kapılan ve onun telkin ettiği şey'leri doğru bir davranış zann eden insanlar, yaratılışın sûretini veyâ sıfatını değiştirerek şeklini bozacaklar, yaratılışı kemâline götürcekleri yerde bozup çığırından çıkaracaklar, tefsîr'lerde anlatılan misallere nazaran kadını erkek erkeği kadın yapmaya çalışacaklar, bıyıklarını sakallarını yolacaklar, kılıklarını değiştirecekler, suratlarını boyayacaklar, kulak burun kesip göz çıkaracaklar, erkekleri iğdiş edip hadım ağası yapacaklar, organlarını yaratılış gâyelerinin dışında kullanmaya başlayacaklar, nikâh yerine sifah yapacaklar (nikâhsız yaşayacaklar), temiz olan şey'leri bırakıp pis olan şey'lere koşacaklar, faydalı olanları bırakıp zararlı olanları tercih edecekler, vazifeden kaçıp oyuna gidecekler, doğruluğu budalalık sayıp eğriliği hüner sayacaklar, haramı helâl, helâli haram, iyiye kötü, kötüye iyi diyecekler, hayır yerine şerr işleyecekler, i'mâr edilmesi lâzım gelen yerleri tahrib edip tahrib edilmesi lâzım gelen yerleri de i'mâr edecekler, rûhlarının fitratındaki selâmet ve safvet duygularını bozacaklar, yaratılışlarındaki din duygusunu, hakk anlayışını, sırât-ı müstekim inancını bırakacaklar, mahlûk'u Hâlik yerine koyacaklar, Tevhid'den çıkıp bâtil dînler, inançlar, fikirler arkasında koşacaklar, şuna buna kulluk emeye başlayacaklar, Allâh'ın yaratdığını değiştirdiklerini bilmeyecekler, bilseler de tanımayacaklardır".

Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir. C.3.ss.1473. Elmalı M.Hamdi Yazır.

⁴²⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.5.ss.153-154. Kâmil Miras. (Buhârî ve Müslim).

Bu hadîs-i şerîf'deki elli lâfzi, çokluğu ifâde eden bir lâfızdır.

"Cenâb-ı Hakk, (verdiği) ilmi, âlimlerin kalbinden mahvetmek ve hafızalardan silip unutturmamak suretiyle çekip almaz. Belki alimleri kabzederek ilmi ortadan kaldırır, hiç bir âlim bırakmaz. Bu halde insanlar, câhil kimseleri reis yaparak dînî ihtiyaçlarını bunlardan öğrenip telâfi etmek isterler. Bunlar ise, ilimsiz, vukufsuz fetvâ verirler. Hem dâl, hem mudil olurlar (ya'nî hem kendileri dalâlete düşer, hem de fetvâ isteyenleri dalâlete düşürürler)".⁴²¹

إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يُرْفَعَ الْعِلْمُ وَيُنْبِتَ الْجُهْلُ وَيُشْرَبَ الْخَمْرُ وَيَظْهَرَ الزَّانَا.

"İlmin ref' olunması, cehlin kökleşmesi, şarabın içilmesi, zinânın çoğalması Kıyâmet alâmetlerindedir".⁴²²

إِنَّ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَقَالَ الْعُلَمَاءُ وَيَظْهَرُ الْجُهْلُ وَيَظْهَرَ الزَّانَا وَتَكْثُرُ النِّسَاءُ وَيَقَلَّ الرِّجَالُ حَتَّى يَكُونَ لِلْخَمْسِينَ امْرَأَةً الْقَيْمُ الْوَاحِدُ.

"Kıyâmet alâmetlerinden olmak üzere ilim azalacaktır, cehil yayılacaktır, zinâ şâyi' olacaktır. Kadınlar (ın miktârı) çok, erkekler (in miktârı) az olacaktır. Bir derecede ki elli kadının yalnız bir bakarı olacaktır".⁴²³

يَذْهَبُ الصَّالِحُونَ الْأَوَّلُ فَأُ الْأَوَّلُ وَيَبْقَى خُفَالَةٌ كَخُفَالَةِ الشَّعْبِ أَوْ التَّمْرِ لَا يُبَالِيهِمُ اللَّهُ بِالْأَلَّةِ.

"Bu ümmetin ilk önce sâlih kulları birbiri ardınca (Allâh dîvânına) gidecek, geriye de arpanın yâhud hurmanın çalkantı kozalakları gibi

⁴²¹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.98.(86 nolu h.ş. Ahmed Naim. ve C.5.ss.154. Kâmil Miras.

Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.9.(1421 nolu h.ş.). (Müttefekun aleyh).

⁴²² -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.82. (71 nolu h.ş.). Ahmed Naim.

Bu hadis-i şerîfde bildirilen ilmin ref' olunması, Kıyâmet alâmetlerinden olunca, her hangi ilmi bir mes'eleyi bilenlerin onu meydana çıkarması lâzım gelir.

Bunun için bu husûsa işaretle, Rebîa bin Ebî abdi'r-Rahmân, "Kendisinde her hangi bir ilim bulunan kimsenin ilmini ketm etmesi (gizlemesi) lâyük degildir" demiştir.

Ebû Zerr-i Gıfârî radiye'llâhü anh da, ensesini göstererek,"(Beni öldürmek için) kılıcı şuraya koysanız, ben de Rasûlü'llâh salla'llâhü aleyhi ve sellem'den işitiş olacağım bir sözü, siz işinizi bitirinceye kadar söyleyebileceğimi bilsem, yine söylerim" demiştir.

Ömer ibn-i Abdü'l-Azîz de, Medîne vâlisine yazdığı bir mektûbda şöyle demiştir:

"Bak, Rasûlü'llâh salla'llâhü aleyhi ve sellem'in hadislerinden ne bulursan yaz. Zîra ben ilmin münderis olmasından ve ulâmâ'nın göçüp gitmesinden korkar oldum. Bunları yazarken Nebiyy-i Ekrem salla'llâhü aleyhi ve sellem'in sözünden başkası kabul edilmesin. Bir de (ulemâya söyleyiniz), ilmi ifşâ etsinler (gizlemesinler), herkese söylesinler. Kezâlik âlimler (muayyen yerlere) oturarak ders versinler ki bilmeyenlere öğretilmiş olsun. Zîrâ ilim gizli bir şey' hâline getirilmedikçe yok olmaz".

⁴²³ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.83. (72 nolu h.ş.). Ahmed Naim.

iskartaları kalacaktır ki Allâh onlara hiç bir veçhile kıymet vermeyecektir".⁴²⁴

يَذْهَبُ الصَّالِحُونَ الْأَوَّلُ فَأُ الْأَوَّلُ وَيَبْقَى خُثَالَةٌ كَخُثَالَةِ الشَّعِيرِ أَوْ التَّمْرِ لَا يُبَالِيهِمُ اللَّهُ بِالَّةِ.

"Zaman zaman sıra ile sâlihler, âlimler ölürler de (dünyâda) arpa ve hurma döküntülkeri gibi, halkın döküntüsü kahr. Hakk Teâlâ Hazretleri de onlara kıymet ve ehemmiyet vermez".⁴²⁵

Bütün peygamberlerin ittifakla ifâde buyurdıkları,

إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَأَفْعَلْ مَا شِئْتَ.

"Utanmazsan dilediğini işle, (cezâ'sını çekersin)". veyâ,

إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ (لَمْ تَسْتَحِ) فَأَصْنَعْ مَا شِئْتَ.

"Utanmazsan san'at nâmı altında dilediğini işle, (cezâ'sını çekersin)".⁴²⁶

hadîs-i şerîfinin ve aynı konu ile ilgili,

اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ لَا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ.

"Siz (şimdilik) dilediğinizi işleyin. (Zamânı gelince Allâh cezâ'sını verir). **Çünkü O, ne yapıyorsanız, (hepsini) hakkıyla görendir**".⁴²⁷

âyet-i kerîme'sinin ifâde ettiği hakikatler de, kıyâmet alâmetlerindedir.

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يُبَالِي الْمَرْءُ مَا أَخَذَ مِنْهُ أَمِنَ الْحَلَالِ أَمْ مِنَ الْحَرَامِ.

Muhakkak, insanlara bir zaman erişir ki o devirde kişi, ele geçirdiği mal helâldan mı, haramdan mı? kazanıldığını hiç aldırılmaz".⁴²⁸

⁴²⁴ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.182. (2024 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴²⁵ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.336. (1860 nolu h.ş.). Buhârî.

⁴²⁶ -Sahîhu'l-Buhârî, Kitâbü'l-edebe, Cüz' 8.ss.35.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.210. ve C.12.ss.151.(2002 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴²⁷ -Fussilet Süresi, âyet 40. Bu âyet-i kerîmedeki emir, **tehdîd** içindir.

⁴²⁸ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C. 6.ss.356. (962 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Başka bir hadîs-i şerîfde de şöyle buyurulmuştur:

"Kim ki el emeği, alın teri ile kazandığı halâl malını yiyerek âile yuvasında gecelerse, Allâh kendisinden râzî olarak gecelemiştir. Artık o kimse mağîret olunmuş olarak sabahlar".

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

لَيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَسْتَحِلُّونَ الْحِرَّ وَالْحَرِيرَ وَالْمَعَارِفَ وَلَيُنزِلَنَّ أَقْوَامٌ إِلَى حَنْبٍ
عَلِمَ يَرُوحُ عَلَيْهِمْ بِسَارْحَةٍ لَهُمْ يَأْتِيهِمْ لِحَاجَةٍ فَيَقُولُونَ إِيْنَا عَدَا فَيَبِيئُهُمُ اللَّهُ وَيَضَعُ
الْعِلْمَ وَيَمْسَحُ آخِرِينَ قِرْدَةً وَخَنَازِيرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

"(Bir zaman gelecektir ki) ümmetimden muhakkak bir takım zümreler türeyecektir. Bunlar zinâ etmeyi, ipekli elbîseler giymeyi, şarap içmeyi, def ve dümbekler ile eğlenmeyi, halâl ve mübâh sayacaklardır.

(Bunlardan) bir takım (merhametsiz, hodgam) zümreler de dağ mesîrelerine yanlayacaklar, onlara âit koyun sürüsü ile çoban sabahları yanlarına gelecek, (akşamları gidecek).

Bunlara bir fakir bir hâcet için gelecek de bu (duygusuz insan) lar fakire: Haydi (bu gün git) yarın gel, diyecekler. Bunun üzerine Allâhü Teâlâ da (sevip eğlendikleri) dağı üzerlerine indirerek bir kısmını helâk edecek, (sağ) kalan öbürlerini de kıyâmet gününe kadar maymun ve domuz sûretlerine tebdîl edecek".⁴²⁹

Bu bakımdan halâl kazanç yolu aramak her mü'min üzerine farzdır. Bir kimsenin kazancının, servetinin kaynağını araştırmaması, dîninin zayıflığından, imânının gevşekliğindedir. Bu hal, halk arasında fitne, fesâd ve ahlâksızlığın genişleyip çoğaldığı zamanlarda daha çok görülecektir.

Başka bir hadis-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Çok sürmez (öyle fenâlıklar meydana gelecek ki) bir Müslümân'ın en hayırlı malı, kendi dînini fîtnelerden selâmete çıkarmak için, dağ başlarında gezdirip (birikmiş) yağmur suyu başlarında göttüğü davarlar (dan ibâret) olacaktır".

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.35. (19 nolu h.ş.). Ahmed Naim.

Başka bir hadis-i şerîf'de de yine şöyle buyurulmuştur:

"Hiç bir kimse yoktur ki, ahidlerini bozsunlar da Allâh onlara azâbını musallat etmesin; hiç bir toplum yoktur ki alış-verişlerinde eksik tartınsınlar da Allâh onlardan yağmur tânelerini men' etmesin; hiç bir toplumda riyâ' çoğalmaz ki Allâh onlara vebâyı musallat etmesin; hiç bir toplum yoktur ki haksız hükümlerde bulunsunlar da Allâh onlara ezâ', cefâ' ve zulm eden bir imâm (idâreci) musallat etmesin".

Bunun için aynı konu ile ilgili olan bir hadis-i şerîf'de de,

"Kıyâmet gününde insanların Allâhü Teâlâ'ya en sevgili olanı ve Allâh'a en yakın makam ve meclîsde bulunanı imâm-ı âdilidir" buyurulmuştur.

Allâhü Teâlâ'nın, Kıyâmet gününde Arş'ın gölgesinde barındıracağı İmâm-ı âdil ise, ifratdan ve tefriden sakınarak her şey'i yerli yerinde yapan ve idâre ettiği kimselerin hakk ve hukûkunu gözeten imâm (idâreci) demektir ki Müslümanların işlerine bakmak vazîfesi ile mükellef olan idârecilerin her biri de bu hükümde dâhildir.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.619.(384 nolu h.ş.ve îzâhı).Ahmed Naim.

⁴²⁹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.45. (1892 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

İbnü'l-Arabî, bu tebdîlin, geçmiş ümmetlerde olduğu gibi hakikat olmak ihtimâli olabileceği gibi tebdîl-i ahlâktan kinâyeye olmak ihtimâli de vardır, demiştir.

Başka bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

بِكُونِ فِي آخِرِ هَذِهِ الْأُمَّةِ حَسْفٌ وَمَسْحٌ وَقَذْفٌ.

"Bu ümmetin en son gelenlerinde hasf de, mesh de, kazf de olacaktır".⁴³⁰

Büyük alâmetler

Huzeyfe İbn-i Yemân *radiye'llâhü anh*'ın ve Ebû Serîha Huzeyfe ibn-i Esîd *radiye'llâhü anh* 'ın rivâyet ettikleri bir hadîs-i şerîfde şöyle buyurulmuştur:

لَنْ تَقُومَ حَتَّى تَرَوْنَ قَبْلَهَا عَشْرَ آيَاتٍ.

"Siz, daha evvel on âyet müşâhede etmedikçe üzerinize kıyâmet kopmaz".⁴³¹

Bu on âyet (*on alâmet*), şunlardır:

1-Duhân.

2-Deccâl.

3-Dâbbetü'l-arz.

4-Güneşin batıdan doğması.

5-İsâ *aleyhi's-selâm*'ın nüzûlü.

6-Ye'cûc ve Mecûc'ün çıkması.

7-Aden'den çıkıp insanları (Şam taraflarına doğru) önüne katan büyük bir ateş.

8-Doğuda,

9-Batıda,

10-Cezîretü'l-Arab'da üç yer çöküntüsü olması.

⁴³⁰ -S.B.M.Tecrîd-i sarîh Tercemesi,C.2.ss.667. Ahmed Naim.

Hasf: yerin açılıp üzerindeki yutulması.

Mesh: İnsanın hayvan sûretine tahavvül etmesi.

Kazf: Gök yüzünden taş yağması.

⁴³¹ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.3.ss.279. Ahmed Naim.

1-D u h â n

Kıyâmet'in alâmetlerini ümmetlerine tebliğ edip bildirmek isteyen Hazreti Muhammed *salla'llâhü aleyhi ve sellem*, Kıyâmet'den evvel meydana gelecek bu alâmetlerden bahs ederken, bir hadîs-i şerîflerinde, şöyle buyurmuşdur:

"(Bu alâmetler), Duman. Hz. İsâ'nın nüzûlü, Aden tarafından çıkacak ve insanları mahşere sürececek ateşdir".

بَلَّ هُمْ فِي شَكِّ يَلْعَبُونَ.

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ^{لا}.

يَغْشى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ.

"Hayır, onlar (öldükden sonra tekrar dirilmekten) **şüphe içindedirler**. (Bununla) **eğlenirler**".

"O halde semânın apâşikâr bir duman getireceği günü gözetle".

"(Öyle bir duman ki bütün) **insanları saracaktır o**. -*Bu, pek yaman bir azâb*- (diyecekler)".⁴³²

Âyet-i kerîme'lerinde ifâde buyurulan **Duhan** (*duman*), işte böyle bir alâmetdir ki bu alâmet, Hazreti Ali *radiye'llâhü anh'*ın rivâyetine göre, Kıyâmet'den evvel semâdan gelecek ve dünyânın her tarafını kaplayacak bir dumandır.

Böyle bir duman, küfr üzere isrâr eden kâfirlerin kulaklarına girecek, tâ ki her birinin başı püryan olmuş başa dönecek, mü'mine de ondan nezle (*zükâm*) gibi bir hal ârız olacak ve bütün arz, içinde ocak yakılmış fakat deliği (*bacası*) olmayan bir eve dönecek. Bacasız bir fırın gibi kızacak.

Böyle bir hâle dûcâr olan insanlar da, "**Şu duman, şu zulmet, tahammülü güç acıtıcı bir azâb-ı elîm'dir**" diyecekler.

⁴³² -Duhân, 9-10-11.

Huzeyfe ibn-i Yeman *radiye'llâhü anh'*ın ve Huzeyfe ibn-i Esîd el-Gıfârî *radiye'llâhü anh'*ın rivâyetine göre de, doğu ile batı arasını dolduracak, kırk gün kırk gece duracak, mü'min *nezleye tutulmuş* gibi olacak, kâfir de sarhoş gibi olacak, burnundan kulağından girip aşağısından çıkacak.⁴³³

İşte böyle bir hâdisenin vukû' bulacağını açıkça bildiren şu âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf, bu husûsun en açık bir ifâdesidir:

فَرَّتَقِبَ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ مُّبِينٍ.^ل
يَغْشَى النَّاسَ ط هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ.

"Semânın, bir duman getireceği o dehşetli günü gözle".

"(Bu öyle bir duman ki o, bütün) **insanların her tarafını kaplayacak. İşte bu, eîm bir azâbdır** (diyecekler)".⁴³⁴

Huzeyfe ibn-i Yemân *radiyellâhü anh'*ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfde de, şöyle buyurulmuştur:

يَنَالُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ يَمُكُثُ اَرْبَعِينَ يَوْمًا وَلَيْلَةً. اما المؤمن فيصبيه كالرَّكْمَةِ
واما الكافر فهو كالسكران يخرج من منخريره واذنيه ودبره وتكون الارض كلها كبيت
او قد فيه النار.

*"Bu duman doğu ile batının arasını doldurur. Kırk gün kırk gece kalır. Mü'min olan bu dumandan dolayı nezle gibi bir şey' ile musibete uğramış olur. Kâfir ise sarhoşa döner. Bu duman onun burun deliklerinden, kulaklarından ve dübüründen çıkar. Bütün yer yüzü de içinde ateş yakılmış bir odaya döner".*⁴³⁵

⁴³³ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsîr,C.6.ss.4298. Elmalılı M. Hamdi Yazır.

Hulâsâtü'l-Beyan fî Tefsîri'l-Kur'ân,C.13.ss.5255. Mehmed Vehbi.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.3.ss. 882. Hasan Basri Çantay.

⁴³⁴ -Duhân, 10-11.

⁴³⁵ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.3.ss.280. Ahmed Naim.

Bu hadîs-i şerîf, Sahîh-i Müslim'de Huzeyfe ibn-i Esîd El-Gıfârî *radiye'llâhü anh'* tarafından da rivâyet edilmiştir.

Duhân'ın, kıyâmet alâmetlerinden biri olması, İbn-i Mâce'de de, Enes *radiye'llâhü anh'*den rivâyet edilen bir hadîs-i şerîf'de de bahs edilmiştir.

Böyle bir duman gelince, küfr, şirk ve isyân içinde bulunan insanlar, "Yâ Rabb, Sen bizden bu azâbı kaldır; biz senin varlığına ve birliğine -vahdâniyyet'ine- îmân ediciyiz" diye Cenâb-ı Hakk'a ilticâ' ve duâ edecekler. O da, kırk gün sonra kısa bir müddet için bu dumanı kaldıracak. Fakat onlar bu hâdiseden ibret alıp islâh-ı nefis edecekleri yerde, peygamberi ve O'nun getirdiklerini yalanlıyarak tekrar küfre, şirke ve isyâna döneceklerdir ki, şu âyet-i kerîme'ler de bunun açık bir ifâdesidir:

رَبِّمَا أَكْشِفْنَا عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ.

أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌۚ

كُفُّوا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ بَجْنُونَۗۚ

"Ey Rabb'imiz, bizden bu azâbı açıp kaldır. Çünkü biz, îmân edeceğiz".

"Onlar için düşünüp ibret almak nerede? Kendilerine (hakîkatleri) açıklayan bir peygamber geldiği halde".

"Yine O'ndan yüz çevirdiler. (O'na, kimi) -Bir öğretilmiş- (kimi de) -Bir mecnûn- dediler".⁴³⁶

İşte, Kur'ân-ı Kerîm'in ifâde buyurduğu bu hakîkatler karşısında, içinde bulunduğumuz bu günlerde bir çok ilim adamının, **Ozon** tabakasının delinerek **Küresel ısınma** tehlikesinden bahs etmesi, bunun netîcesi olarak da buzulların erimesinden ve kuraklık gibi büyük tehlikelerin meydana geleceğinden korkulması da bunun açık bir delîli olsa gerekdir. Allâhü a'lem.

⁴³⁶ -Duhan, 12-13-14.

2-Deccâl

İçinde bulunduğumuz şu zamanda sık sık görüldüğü gibi, bir takım fitne ve fesad erbâbının dinî konular hakkında, ellerinde *-vahye dayan-* kat'î bir delil ve kesin bir bilgi olmadığı halde, şeytânî bir vesvese ile veyâ münâfikâne sualler ile veyâ alaylı bir şekilde akla gelen her şey'i sormak sûretiyle **Deccâl-vârî** bir tavır ile mücâdele, mücâhede ve münâkaşa etmesi de yine kıyâmet alâmetlerindedir ki, şu hadîs-i şerîf ve âyet-i kerîme'ler, bunun açık bir ifâdesidir:

مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ.

"*Âdem'in yaratıldığı zamandan beri, kıyâmete kadar, Deccâl'in şerrinden daha büyük bir fitne olmamıştır*".⁴³⁷

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبَدَّ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ ۚ

"Ey îmân edenler, hatırınıza gelen her şey'i (Rasûlü'llâh'a) sormaya kalkışmayınız. Sonra bu sualler, cevapları ve hükümleri ile size açıklanacak olursa fenânıza gider (de altından kalkamazsınız)".⁴³⁸

⁴³⁷ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.326. (1846 nolu h.ş.). Müslim.

⁴³⁸ -Mâide, 101.

Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm, bir hadîs-i şerîflerinde:

"Ey insanlar, Ben sizi kendi hâlinize bıraktıkça siz de beni kendi hâlime bırakınız. Sizden önceki ümmetler sebatsız ve lüzumsuz sualler sormak ve peygamberlerine muhâlefet etmek sûretiyle helâk olmuşlardır. Ben sizi bir şey'den nehy edersem ondan kaçınız., bir şey'in yapılmasını da emr edersem onu da gücünüz yettiği kadar yerine getirmeye çalışınız".

buyurmuş olmasına rağmen Enes ibn-i Mâlik *radiye'llâhü anh'dan* rivâyet edildiğine göre, bir gün Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm bir hutbesi esnâsında gerekli gereksiz sorular soran ba'zı kimselere gazablı bir şekilde cevâb verirken

"Ey Ashâbım, Eğer benim bildiğim kâinat hakikatlerini siz bilseydiniz az güler, hiç şübhesiz çok ağlardınız".

buyurdu. Bu söz üzerine, orada bulunan Ashâb-ı Kirâm, içten gelen derin bir inilti ile ağlamaya başladığı sırada birisi ayağa kalkıp *"Yâ Rasûla'llâh, benim babam kimdir?"* dedi. O da *"Senin baban filândır"*, buyurdu. Bir başkası da *"Yâ Rasûla'llâh, Kıyâmet'de benim yerim neresidir"* dedi. O da *"Cehennem'dir"* cevâbını verdi. Bunun üzerine Hazreti Ömer *radiye'llâhü anh* ayağa kalkarak,

"Yâ Rasûla'llâh, biz, Rabb olarak Allâh'ı, dîn olarak Müslümânlığı, peygamber olarak da Muhammed'i kabul etmiş bir milletiz. Fitnelerden Allâh'a sığınırız. Biz şirkden İslâm'a yeni geçtik. Bunlar onun eseridir. Bizi afvet"

diyerek Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm'ın gazâbını teskîn etmiş, bunun üzerine bu âyet-i kerîme nâzil olmuşdur.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.98-100. (1699 ve 1700 nolu h.ş.) ve C.12.ss.105-406. (2173 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِعَيْرِ سُلطَانٍ آتَيْهِمْ ۚ إِنَّ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرًا مَا هُمْ
بِأَعْيُنِهِمْ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۗ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.

"Onlar, kendilerine gelmiş hiç bir huccet (kat'î bir delil ve selâhiyyet) olmaksızın Allâh'ın âyetleri hakkında mücâdele edenlerdir. Onların gönüllerinde (sînelerinde) hiç bir zaman yetişemeyecekleri bir büyüklük (gurur, kibir ve benlik hevesin) den başka bir şey' yokdur. Hemen sen (onların şerlerinden) Allâh'a sığın. Çünkü O, (onların dediklerini) bi'z-zât işiten, (yaptıklarını da) hakkiyle görendir".⁴³⁹

وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِعَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ ۚ

"İnsanlardan kimi (de vardır ki) Allâh (ın dîni) hakkında bir bilgisi olmadığı halde münâkaşa eder durur ve (bu husûsda) her azgın şeytan'ın ardına düşer".⁴⁴⁰

وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِعَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ۚ تَأْتِيهِ عَظْفُهُ لِيُضِلَّ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ ۗ لَهُ فِي الدُّنْيَا حِزْبٌ وَإِنَّا لَنَرِيهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ.

"İnsanlar içinde öylesi vardır ki ne bir bilgisi, ne istidlâl edeceği bir senedi (rehberi), ne de aydınlatıcı bir kitâbı (vahy ve ilhâm'ı) olmaksızın (sırf insanları) Allâh yolundan saptırmak için (kibir ve azametle) yanını eğip bükerek, Allâh hakkında kavga (münâkaşa) eder durur. Dünyâ'da rüsvaylık O'nundur (böylelerininidir). Biz O'na kıyâmet günü'nde de Harîk (yangın) azâbını (Cehennem azâbını) tattıracağız".⁴⁴¹

وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ ۚ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ ۚ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ
عَلَىٰ وَجْهِهِ ۚ قَلِيلٌ مِّنْ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ.

"İnsanlardan bir kısmı da vardır ki (cân-ü gönülden değil de işine gelen tarafından, bir kenarından, bir ucundan tutarak veyâ dil ucu ile müslümân olarak) Allâh'a ibâdet eder. Eğer kendilerine bir hayır

⁴³⁹ -Mü'min (Ğâfir), 56.

⁴⁴⁰ -Hacc, 3.

⁴⁴¹ -Hacc, 8-9.

dokunursa ona yapışır, yatıştır,(fit olur). **Eğer bir fitne** (bir şerr, bir zarar) **isâbet ederse yüz üstü dönüverir** (de irtidâd eder). (İşte bu şekilde Allâh'a kulluk eden bir kimse), **dünyâ'da da, âhîret'de de hüsrâna uğramıştır. Bu ise, ap-açık bir ziyandır,** (ap-açık bir hüsrândır)”⁴⁴².

Şeklindeki âyet-i kerîme ve Hadîs-i şerîf'lerde, açıkca ifâde edilip bildirildiği gibi, din işlerinde söz söyleyebilmek için huccet ve bürhâna (*kat'i delîllere*) istinad eden bir selâhiyyet, bir yetki ve samîmî bir inanç lâzım geldiği husûsuna, açık bir tenbih vardır. Böyle bir selâhiyyet ve yetki hevesine kapılarak ellerinde kat'î bir huccet ve kesin bir delîl olmadan Allâhü Teâlâ'nın âyetleri hakkında mücâdele ve mücâhede edenlerin sînelerinde, gönüllerinde, hiç bir zaman elde edemeyecekleri kuru bir kibir ve gururdan başka bir şey' yoktur. Çünkü Allâhü Teâlâ'nın vermediği bir kadr ve şeref, zorla elde edilmez.

Bu bakımdan yukarıda zikri geçen Mü'min (Ğâfir) sûresinin (56)ncı âyet-i kerîme'si, ellerinde kat'î bir delîl olmadan bilmedikleri konular hakkında kuru bir gurur ve kibir ile hareket eden Kurayş müşrikleri, Yahûdî'ler ve onlar gibi hareket edenler hakkında nâzil olmuştur.

Çünkü Yahûdî'ler, aslını iyice bilmedikleri **Deccâl** hakkında, Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'a gelerek,

"Deccâl, âhir zamanda bizden olacak, bizim Tevrat'da zikri geçen sâhibimiz sen değilsin, o Mesih ibn-i Dâvûd, ya'nî Deccâl'dir. Âhir zamanda çıkacak, saltanatı berr-u bahr'e (denize karaya) şâmil olacak, ırmaklar berâberinde gidecek, Allâh'ın âyetlerinden bir âyet olacak. İşte o zaman olacaklar olacak, o vakit mülk ve saltanat bize geri dönecek, şöyle yapacak, böyle yapacak".

dediler ve Deccâli büyüttüler de büyüttüler. Hiç bir zaman elde edemeyecekleri bir selâhiyyet sâhibi olduklarını zannederek kuru bir gurur ve kibire kapıldılar. Bunun üzerine Allâhü Teâlâ da yukarıda zikri geçen,

⁴⁴² -Hacc, 11.

"Onlar, kendilerine gelmiş hiç bir huccet (kat'î bir delîl ve selâhiyyet) olmaksızın Allâh'ın âyetleri hakkında mücâdele edenlerdir. Onların gönüllerinde (sînelerinde) hiç bir zaman yetişemeyecekleri bir büyüklük (gurur, kibir ve benlik hevesin) den başka bir şey' yokdur. Hemen sen (onların şerlerinden) Allâh'a sığın. Çünkü O, (onların dediklerini) bi'z-zât işiten, (yaptıklarını da) hakkiyle görendir".⁴⁴³

meâlindeki âyet-i kerîme'yi inzâl ederek onların bu yalanlarını çürütüp ibtâl etti.

Gerçek böyle olduğu halde, Cenâb-ı Hakk, Kur'ân-ı Kerîm'inde,

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ.

"Kendiniz bilib dururken, hakk'ı bâtil'a karıştırıp da gerçeği gizlemeyin".⁴⁴⁴

buyurmasına rağmen, dünyânın son zamanlarında hakkı bâtilı, iyiyi kötüyü, doğruyu yanlış birbirine karıştıran, hiç durmadan fitne ve fesâdı körükleyen, bu sûretle de içinde buldukları toplumların nizâm ve intizâmını bozan, gerçek olmayanı gerçek gibi gösteren hilekâr, yalancı, yaldızcı bir çok **Deccâl**'lar (*yalancı, sahtekâr insanlar*) türeyecektir. Bunlar, cihan târihinin son zamanlarında çokça görülecektir ki kıyâmet alâmetlerindendir.

Mesîh Deccâl (*Yalancı mesih*) denilen bu sahtekar insanların en şerlisi ve tanrılık iddiâsında bulunacak olanı en sonra çıkacaktır ki bu da Hazreti Îsâ *aleyhi's-selâm* tarafından öldürölüp ortadan kaldırılacaktır. Bunun için hadîs-i şerîfde şöyle buyurulmuştur:

يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ دَجَالُونَ.

"Âhir zamanda (cihan târihinin son zamanlarında, yalancı, hilekâr, yaldızcı) nice Deccâl'ler olacaktır".

⁴⁴³ -Mü'min (Ġâfir), 56.

⁴⁴⁴ -Bakara Süresi, âyet 42.

Aşağıdaki hadîs-i şerîf'de de **Deccâl**, **dünyâ fitnesi** olarak ifâde buyurulmuştur:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجَبَنِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمَرِ
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا يَعْنِي فِتْنَةَ الدَّجَالِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ.

"Allâh'ım, buhülden (cimrilikden) Sana sığınırım, korkaklıktan Sana sığınırım, erzel-i ömür (denilen ihtiyarlığın bunaklığın) dan Sana sığınırım. **Dünyâ fitnesinden** ya'nî **Deccâl şerrinden** de Sana sığınırım, kabir azâbından da Sana sığınırım".⁴⁴⁵

Şu hadîs-i şerîf'de de **Deccâl**, bir gözü silik yalancı bir fitne erbâbi olarak tavsîf edilmiştir:

اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْهَرَمِ وَالْمَأْتَمِ وَالْمَعْرَمِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ
النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْفَقْرِ
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ

اللَّهُمَّ اغْسِلْ عَنِّي خَطَايَايَ بِمَاءِ الثَّلَجِ وَالْبَرْدِ وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ التَّوْبَةَ الْأَبْيَضَ
مِنَ الدَّنَسِ وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ.

"Allâh'ım, tenbellikden, bunaklık derecesinde ihtiyarlıktan, günahdan, ödeklikden (korkaklıktan), kabir suâlinden ve kabir azâbından, Cehennem ateşinden ve Cehennem azâbından, zenginlik gurûrunun şerrinden, yoksulluk sefâletinden, Sana sığınırım.

Allâh'ım, **Deccâl'in**, (bir gözü silik yalancı mesih'in) şerrinden de Sana sığınırım.

Allâh'ım, günahlarımın kirini (el değmedik) kar, buz suyu ile yıka, kalbimi de günahlardan -beyaz elbîseyi kirden temizler gibi- pakle. Benimle günahlarımın arasında da doğu ile batı arası uzaklığı kadar uzak kıl".⁴⁴⁶

⁴⁴⁵ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.347. (2153 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴⁴⁶ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.347. (2154 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

إِنِّي أَنْذِرُكُمْهُ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا قَدْ أَنْذَرَهُ قَوْمَهُ لَقَدْ أَنْذَرَهُ نُوحٌ قَوْمَهُ وَلَكِنْ سَأَفُؤَلْ لَكُمْ فِيهِ قَوْلًا لَمْ يَفْلَهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ تَعْلَمُونَ أَنَّهُ أَعْوَزُ وَ أَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِأَعْوَزَ.

Ben sizi kat'i sûretde o (Deccâl'in şerri) nden korkuturum. Peygamberlerden hiç bir Nebî yokdur ki muhakkak o, kavmini (dalâlete sevk eden her yalancı) Deccâl'in (şerri) nden korkutmuşdur. Nûh Peygamber de kavmini tahzîr etmiş (korkutmuş) dur.

"Şimdi ben size bu (mel'ûn ve yalancı zümre) nin, hiç bir Peygamberin bilsinler diye kavmine söylemediği bir vasfını söylemek isterim (ki o da şudur):

*Deccâl, **a'ver**'dir, kötü kılavuzdur, (insanları eğri ve yanlış yollara da'vet eder). Allâh ise a'ver değildir, (**hâdî**'dir, insanları doğru yola irşâd buyurur)"*⁴⁴⁷

إِنَّ مَعَ الدَّجَالِ إِذَا خَرَجَ مَاءٌ وَنَارًا فَأَمَّا الَّذِي يَرَى النَّاسَ أَمْهَا النَّارُ فَمَاءٌ بَارِدٌ وَأَمَّا الَّذِي يَرَى النَّاسَ أَنَّ مَاءٌ بَارِدٌ فَنَارٌ تُحْرِقُ فَمَنْ أَدْرَكَ مِنْكُمْ فَلْيَقْعْ فِي الَّذِي يَرَى أَنَّهَا نَارٌ فَإِنَّهُ عَذْبٌ بَارِدٌ.

*"Deccâl çıktığı zaman yanında bir su, bir de ateş bulunacaktır. Fakat halkın ateş sandığı soğuk bir sudur. Soğuk su sandığı da yakıcı bir ateştir. Deccâl'in zuhûru zamânında sizden her kim işitirse ateş sûretinde gördüğü tarafta bulunsun. Çünkü o, tatlı soğuk bir sudur".*⁴⁴⁸

Bu hadîs-i şerîf'de bildirilen su ile ateş, mecâz olup Cennet ile Cehennem'in birer remzidir. Deccâl, Cennet ile Cehennem'i temsil eden -**istidrâc kabîlinden**-⁴⁴⁹ bir takım hârikalar gösterecektir ki onun böyle bir hareketi, Allâhü Teâlâ'nın kullarını imtihan ettiği fitnelerden biridir.

⁴⁴⁷ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.8.ss.417. (1276 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴⁴⁸ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.184. (1407 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.322. (1841 nolu h.ş.). Müttefekun aleyh.

⁴⁴⁹ -**İstidrâc**: Fâsik veyâ kâfir olduğu belli olan bir şahsın isteğe uygun olarak yapıp gösterdiği bir takım hârikalardır ki Allâhü Teâlâ böyle bir imkânı belli bir zaman için ona verir. O da her şey'i kendinden bilerek azdıkca azar. Bu sûretle de azâbı katmerlenir ki şu meâldeki âyet-i kerîme bunu ifâde eder:

"Âyetlerimizi yalan sayanları, biz, bilmeyecekleri nokta (lar) dan yavaş yavaş helâke yaklaştırırız". A'râf, 182.

Fakat Cenâb-ı Hakk, daha sonra hakk olanı açıklayıp bâtil olanı ibtâl edecek; bu sûretle de Deccâl'in kötülüklerini açıklayarak insanlara karşı olan aczini gösterecektir.

لَا يَدْخُلُ الْمَدِينَةَ رُغْبُ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ لَهَا يَوْمَئِذٍ سَبْعَةُ أَبْوَابٍ عَلَى كُلِّ بَابٍ مَلَكَانِ.

"Medîne'ye Mesih Deccâl'in (değil kendisi) korkusu (bile) giremeyecektir. O fitne günlerinde Medîne'nin yedi kapısı olacak, her kapıda (muhâfız) iki melek bulunacaktır".⁴⁵⁰

عَلَى أَنْقَابِ الْمَدِينَةِ مَلَائِكَةٌ لَا يَدْخُلُهَا الطَّاعُونَ وَلَا الدَّجَالُ.

"Medîne'nin kapılarında ve medhallerinde (muhâfız) bir takım Melekler vardır. Medîne'ye ne tâûn, ne de Deccâl giremez".⁴⁵¹

فَمَنْ أَدْرَكَهُ مِنْكُمْ فَلْيَقْرَأْ عَلَيْهِ فَوَاتِحَ سُورَةِ الْكَهْفِ. إِنَّهُ خَارِجٌ خَلَّةً بَيْنَ الشَّامِ وَالْعِرَاقِ
فَعَاثَ يَمِينًا وَعَاثَ شِمَالًا. يَا عِبَادَ اللَّهِ فَاتَّبِعُوا...

"Deccâl, kıvrıkcık saçlı, (sağ) gözü (sanki salkımından dışına fırlamış üzüm tânesi gibi) dışına fırlamış (sakat, kör) bir gençdir.

Her kim Deccâl'e yetişirse ona karşı Kehif Sûresi'nin evvelinden (ve âhirinden on âyet) okusun. (Bu âyetler sizi onun tasallutundan korur).

Deccâl, Şâm ile Irak arasındaki yoldan çıkıp (Arab'ların) üzerine yürüyecek), seriyyelerini sağa sola götürüp şerlerinden hiç bir kimse emîn olmayacaktır. Ey mü'min'ler, böyle bir zamanda dîninizde sebat ediniz..."⁴⁵²

⁴⁵⁰ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C. 6.ss.240. (890 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴⁵¹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C. 6.ss.240. (891 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴⁵² -Bu hadîs-i şerîf'in devâmında şöyle buyurulmaktadır:

"Yâ Rasûla'llâh, Deccâl yer yüzünde ne kadar kalacak?

-Kırk gün kalacak, bir günü bir sene, bir günü bir ay, bir günü de bir Cum'a kadar (sıkıntılı geçecek). Diğer günleri de sizin günleriniz gibi olacak.

-Yâ Rasûla'llâh. Bir sene hükmünde olan o günde, bir günün namazı baze kifâyet eder mi?

-Hayır, kifâyet etmez; siz ona göre namaz vakitlerini tahmin ve takdir ediniz. (Her yirmi dört saati, normal günler gibi zamanlara ayırarak beş vakit namazları kılınız).

-Deccâl'in yerdeki sür'ati nasıldır?

-Şiddetli rüzgâr önünde bulut sür'ati gibi (mesâfe kat' eder). Bir kavmin yanından geçer, onları, kendisinin rabları olduğuna inanmaya da'vet eder, onlar da ona îmân ve icâbet ederler. O da, bulutlara emreder, yağmur yağar; Yere emreder (istidrac kabîlinden) otlar, çayırılar biter. Hayvanlar da mer'adan fevkal'ade besili ve sütlü olarak dönerler.

Sonra Deccâl başka bir kavme gelir, onları da kendisinin rabb olduğuna inanmaya da'vet eder. Lâkin onlar, (bu da'veti) kabûl etmeyip reddederler ve Tevhîd Dîni'nde sebât ederler. Deccâl, onların

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

yanından döner, (bu def'a) o kavimden yağmur kesilir, otlar kurur. (Mer'a olmadığı için, hayvanlar da ölürl). Mal nâmina ellerinde hiç bir şey' kalmaz.

Sonra Deccâl, harap bir yere uğrar, oraya:

-Definelerni, ma'denlerini çıkar, diye emredince, bal arılarının beylerini ta'kib ettikleri gibi, defineler de sür'atle Deccâl'i ta'kib ederler. Sonra (Deccâl), tam ma'nâsı ile kuvvetli bir genci (rabb olduğuna inanmaya) da'vet eder. (Kabûl etmediği için de öfkelenerek) o delikanlıya bir kılıç havâle eder ve hedefe atılmış ok gibi sür'atle delikanlının vücudünü birbirinden uzak iki parçaya böler.

(Onu tekrar hayâta kavuşturduktan sonra) yine rabb olduğuna inanmaya da'vet eder. Delikanlı da (bu adam nasıl ilâh olabilir düşüncesi ile) be'sûş bir çehre ile güler.

Delikanlı bu vaziyette iken Allâhü Teâlâ, Meryem'in oğlu Mesîh'i gönderir. İsâ *aleyhi's-selâm* (vers veyâ zağferanla) boyanmış iki hulleye bürünmüş, ellerini de iki meleğin kanatları üzerine koyarak Dimaşk'ın şarkındaki Minâre-i Beyzâ'ya iner, başını eğince hamamdan çıkmış gibi tertemiz bir halde terler, başını kaldırdığı zaman da saçından inci dâneleri gibi nûrânî damlalar iner. Onun soluğunu koklayan bir kâfir muhakkak ölürl. O nefes, göz alabildiği yere kadar uzanır.

İsâ *aleyhi's-selâm*, Deccâl'i aramaya koyulur. Nihâyet ona Bâb-ı Lût'da (Beyt-i Makdis'e yakın bir beldede) yetişir ve onu öldürür.

Sonra Hazreti İsâ'nın yanına Deccâl'in şerrinden Allâh'ın muhâfaza buyurduğu bir kavim gelir. İsâ *aleyhi's-selâm* (onlara ikrâm olmak üzere teberrükten onların) yüzlerini mesh eder (onların korkularını yok eder). Cennet'deki derecelerini haber verir. Bu sırada Allâhü Teâlâ,

-Ben sana itâat eden bir cemâat meydana getirdim. Hiç bir kimsenin onları öldürmeğe gücü yetmez. O kullarını Tûr Dağ'ında muhâfaza et- buyurur.

(Sonra) Cenâb-ı Hakk, Ye'cûc ve Me'cûc (denilen iki büyük ümmeti) gönderir. Bunlar, yüksek yerlerden akın edecekler, ilk kâfile Taberiyye gölüne uğrayıp oradaki suları tamâmen içecekler, son kâfile de oradan geçecek ve: Vaktiyle burada çok su varmış, diyecekler. Sonra Beyt-i Makdis dağına yürüyecekler ve: Yer yüzündekilerini öldürdük (şimdi sıra göklere geldi), geliniz de gök yüzündekileri de öldürelim, diyecekler ve oklarını göklere doğru atacaktlar. Allâhü Teâlâ onların attıkları okları (istidrac olmak üzere veyâ gökteki kuşlara isâbet ettiğinden) kana boyanmış olduğu halde onlara iâde edecek. İsâ *aleyhi's-selâm* ve ashâbı Tûr dağında mahsûr kalacaklar. Öyle ki muhâsaranın şiddetinden bir öküz başı, onlardan her biri için, bu günkü paranızla yüz dînardan daha hayırlı olacak.

Bunun üzerine Allâh'ın peygamberi İsâ *aleyhi's-selâm* ve ashâbı, onların belâsından kurtulmak için Allâh'a yalvaracaklar. (Allâhü Teâlâ onların duâlarını kabûl edip) Ye'cûc ve Me'cûc kabilelerinin enselerine -Nugaf- (denilen küçük kurtlar) ı musallat eder. Sabahleyin (bu çılğınların) hepsi de Allâh'ın kudretiyle tek bir nefes gibi, bir anda helâk olurlar. Sonra İsâ *aleyhi's-selâm* ve ashâbı Tûr dağından yere inerler. Yer yüzünde onların kokmuş lâşelerinden hâlî bir karış yer bulamazlar.

Yine İsâ *aleyhi's-selâm* ve ashâbı Allâh'a yalvarırlar da Cenâb-ı Hakk, deve boynu gibi kuşlar gönderir. Onlar, lâşeleri alıp Allâh'ın istediği yere atarlar. Sonra Cenâb-ı Hakk, pek çok yağmur indirir ki, ondan hiç bir ev ve çadır masun kalmaz. O yağmur, bütün yer yüzünü yıkar, ayna gibi tertemiz, yemyeşil bir hâle getirir. Sonra yer yüzüne:

Meyvelerini bitir, evvelki gibi feyiz ve berek ver, diye emr olunur. İşte o gün bir cemâat, tek nardan yiyip doydukları gibi, onun kabağı ile de gölgelenirler. Mer'aye gönderilen deve, sığır, koyun ve keçilerin de sütleri bereketli olur. Öyle ki, sağmal devenin sütü, kalabalık bir cemâati doyurur. İşte bunlar böylece bolluk içinde müreffeh bir hayat geçirirken, Cenâb-ı Hakk hoş bir rûğâr gönderir. (Bu lâtif rûğâr), halkı koltuklar da her mü'min ile her müslimin rûhunu kabzeder. Ortada en şerli insanlar kalır. O zaman da birbirleri ile boğuşurlar, merkepler gibi halkın huzurunda alenen erkekler kadınlarla cinsî ilişkide bulunurlar. İşte (bu fenâ adamların) üzerine de kıyâmet kopar".

Riyâzû's-sâlihîn,C.3.ss.315-321.(1840 nolu h.ş.).Müslim.

لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلَّا سَيَطُوهُ الدَّجَالُ إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ لَيْسَ لَهُ مِنْ نِقَائِمَا نَقَبَ إِلَّا عَلَيْهِ
الْمَلَائِكَةُ صَافِينَ يَخْرُسُونَهَا ثُمَّ تَرْجُفُ الْمَدِينَةُ بِأَهْلِهَا ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ كُلُّ كَافِرٍ
وَمُنَافِقٍ.

"İslâm beldelerinden hiç birisi kalmaz ki onu, Deccâl (orduları) çiğnememiş olsun. Yalnız Mekke ile Medîne bu istilâdan korunmuş bulunur. Medînenin kapı ve girişlerinden hiç birisi bulunmaz ki orayı, saf saf Melekler muhâfaza etmemiş olsun. Sonra Meleklerin bu sûretle muhâfazasında bulunan Medîne şehri, ahâlisi ile berâber üç def'a sarsılır. Medîne'de ne kadar kâfir ve münâfik varsa, bunları Cenâb-ı Hakk, Medîne hâricine atar; (Medîne'de hâlis mü'minler kalır)".⁴⁵³

لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلَّا سَيَطُوهُ الدَّجَالُ إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ وَلَيْسَ نَقَبَ مِنْ أَنْقَائِمَا إِلَّا عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ
صَافِينَ يَخْرُسُونَهُمَا فَيَنْزِلُ بِالسَّبْحَةِ فَتَرْجُفُ الْمَدِينَةُ ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ يُخْرِجُ اللَّهُ مِنْهَا كُلَّ كَافِرٍ
وَمُنَافِقٍ.

"Deccâl'in ayak basmadığı bir belde yokdur. Yalnız Mekke ve Medîne müstesnâdır. Mekke ve Medîne yollarından bir yol yokdur ki onları (Deccâl'den) koruyacak saflar hâlinde melekler bulunmasın. Melekler onları men' edince, Deccâl kumlu, çorak bir yere iner de Medîne üç def'a sarsılır. Cenâb-ı Hakk da oradan her kâfir ve münâfıkı çıkarır".⁴⁵⁴

الْمَدِينَةُ كَالْكَبِيرِ تَنْفِي خَبْنَهَا وَيَنْصَعُ طَيْبَهَا.

"Medîne şehri, demirci körüğü gibidir; temizi alıyor; kiri, pası dışarı atar".⁴⁵⁵

يَأْتِي الدَّجَالُ وَهُوَ مُحْرَّمٌ عَلَيْهِ أَنْ يَدْخُلَ نِقَابَ الْمَدِينَةِ فَيَنْزِلُ بَعْضُ السَّبَاحِ الَّتِي بِالْمَدِينَةِ
فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ يَوْمَئِذٍ رَجُلٌ هُوَ خَيْرُ النَّاسِ أَوْ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ فَيَقُولُ ...

⁴⁵³ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C. 6.ss.241. (892 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴⁵⁴ -Riyâzü's-Sâlihîn, C.3.ss.325. (1843 nolu h.ş.). Müslim.

⁴⁵⁵ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.6.ss.243. (894 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

"Deccâl, (Medîne'ye de) gelecektir. Fakat Medîne kapısından içeri girmek ona haram kılınmıştır. Yalnız Medîne etrâfındaki ba'zı çorak, çakıllı arâziye inecektir. O gün Medîne halkının en hayırlı bir sîmâsı, yâhud insanların hayırlı sîmâlarından birisi (Hızır aleyhi's-selâm) Deccâl'e karşı çıkar.⁴⁵⁶

-Şehâdet ederim ki muhakkak sen, Rasûlü'llâh salla'llâhü aleyhi ve sellem'in bize haber verdiği Deccâl'sin, der. Bunun üzerine Deccâl, başındaki erbâb-ı şekâvete (alçak kimselere):

-Şimdi ben bu adamı öldürür, sonra diriltirsem benim (ulâhiyyet:tanrılık) iddiamda şübhe eder misiniz? diye sorar.

Eşkiyâ gürûhu da:

-Hayır, şübhe etmeyiz, derler. Deccâl de, (o hayırlı kimseyi veyâ Hazreti Hızır'ı) hemen öldürür, sonra da diriltir. Dirilen Hızır da,

-Va'llâhi benim, senin Deccâl olduğun hakkındaki şimdiki kanâatim, bundan evvelki îmânımdan daha kuvvetlidir, der. Bu def'a Deccâl maiyyetine:

-Bu adamı öldürünüz, der. Fakat bundan sonra Deccâl (ne Hızır'ı, (ne de başkalarını) öldürmeye muktedir olamaz".⁴⁵⁷

⁴⁵⁶-Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm, âhirete irtihallerinden kısa bir müddet önce, bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Bu geceyi görüyorsunuz ya, işte bu geceden i'tibâren yüz sene başında (bu gün) yer yüzünde olanlardan hiç bir kimse kalmayacaktır".

Hızır aleyhi's-selâm'ın vefât etmiş olduğu gürüşünde olanlar, bu hadîs-i şerif ile amel ederler. Bu görüşe muhâlif olup Hızır aleyhi's-selâm'ın vefât etmediği görüşünde olan Cumhûr-i ulemâ' ise, bu hadîs-i şerif'in, İsâ aleyhi's-selâm'a, Hızır aleyhi's-selâm'a Meleklerle ve İblis'e şumûlü yoktur, derler.

(yer yüzünde olanlar) dan maksad ise, Ümmet-i Muhammed'dir ki bunların bir kısmı Ümmet-i icâbet olan mü'minler, diğer bir kısmı da Ümmet-i da'vet olan kâfirler ve müşriklerdir ki o zamandaki müslümanlar ile kâfirler ve müşrikler, buna dâhildir. Hakikaten yüz sene sonra bunlardan hiç bir kimse kalmamıştır.

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi.C.2.ss.113. (96 nolu h.ş.) ve

C.3.ss.540. (356 nolu h.ş.). Ahmed Naim.

⁴⁵⁷-S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.6.ss.242. (893 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Deccâl'in bu adamı öldürüp diriltmesi, onun şakâvet alâmetlerinden olup belli bir zaman için bir ibtilâ' olarak ondan sâdir olmasıdır.

Buna benzer bir hadîs-i şerif de, Riyâzü's-Sâlihîn, C.3.ss.327. de (1847) numaralı hadîs-i şerifdir ki oraya da bakılması tavsiye olunur. Bu hadîs-i şerif'in sonunda, Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm şöyle buyurmuştur:

هُوَ أَهْوَنُ عَلَى اللَّهِ مِنْ ذَلِكَ.

"Deccâl, Allâh nezdinde en zayıf (en hakîr) dir. Onun yaptığı hakikat değil, hayalden ve göz boyamaktan ibâretidir. Mü'minler sebât ederler, kâfirler saparlar".⁴⁵⁸

يَتَّبِعُ الدَّجَالَ مِنْ يَهُودٍ أَصْبَهَانَ سَبْعُونَ أَلْفًا عَلَيْهِمُ الطَّيَالِسَةُ.

"İsfahan yahûdilerinden Taylasanlı yetmiş bin kişi Deccâl'e tâbi olacaklardır".⁴⁵⁹

مَا مِنْ نَجِيٍّ إِلَّا وَقَدْ أَنْذَرَ أُمَّتَهُ الْأَعْوَرَ الْكَذَّابَ إِلَّا إِنَّهُ أَعْوَرَ وَإِنَّ رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ لَيْسَ بِأَعْوَرَ
مَكْتُوبٌ بَيْنَ عَيْنَيْهِ ك ف ر .

"Her Peygamber, (halkı dalâlete sevk eden) Deccâl'in şerrinden muhakkak kavmini tahzîr etmiştir. Haberiniz olsun ki Deccâl, A'verdir (kötü kılavuzdur, insanları eğri ve yanlış yollara da'vet eder). Yüce Rabb'iniz (noksan sıfatlardan münezzehe olup) a'ver değildir (hâdî'dir, insanları doğru yola irşâd buyurur), Deccâl'in gözleri arasında (ك , ف , ر) harfleri yazılıdır (ki kâfir demektir. Her müslümân onu okur)".⁴⁶⁰

مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ.

"Âdem'in yaratıldığı zamandan beri, kıyâmete kadar, Deccâl'in şerrinden daha büyük bir fitne olmamıştır".⁴⁶¹

Deccâl, yahûdî asıllı bir kimse olduğu için Yahûdî'ler onu destekliyecekler ve ona büyük ilgi göstereceklerdir.⁴⁶²

"İşte bu Mü'min, Rabbül'âlemîn nezdinde halkın en büyük bir şehididir. (Yalancı bir zâlime karşı hakkı söylemekden çekinmemiştir)".

⁴⁵⁸ -Riyâzü's-sâlihîn,C.3.ss.329. (1848 nolu h.ş.). Buhârî ve Müslim.

⁴⁵⁹ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.325. (1844 nolu h.ş.). Müslim.

Taylasan:Başa sarılan bir sarık şeklindedir ki bir ucu baştan aşağı sarkıtılır.

⁴⁶⁰ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.329. (1849 nolu h.ş.). Müttefekun aleyh.

⁴⁶¹ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.326. (1846 nolu h.ş.). Müslim.

⁴⁶² -Müslim, Fiten, (90 nolu h.ş.).

Kıyâmet alâmetleri ile ilgili Hadîs-i şerîflerde **Eşrât-ı sâat**'den (*Kıyâmet alâmetlerinden*) bahs edilirken iki mesih zikir edilmiştir ki bunlardan birisi "**Mesih İsâ ibn-i Meryem**" in nüzûlü, diğeri de "**Mesih Deccâl**" in zuhûrudur. Yahûdî'ler bu Mesih Deccâl'e, "**Mesih ibn-i Dâvûd**" dedikleri halde; Hristiyanlar bu ismi, Mettâ İncili'nde, İsâ *aleyhi's-selâm*'a atfederek "**İse'l-Mesih ibn-i Dâvûd**" derler.

Hadîs-i şerîflerde bahsi geçen diğeri bir husûs da, âhir zamanda, yalan yere peygamberlik iddiâsında bulunacak otuz küsur Decâl'in çıkacağı; insanlık için en büyük bir fitne olacak olan **Mesih Deccâl** (*Yalancı Mesih*) ise, en son çıkarak peygamberlik davasında bulunmayıp ulûhiyyet (*tanrılık*) iddiâsında bulunacak, hakkı bâtil gibi gösterecek, akla hayâle gelmedik şerr işleri yapacak, insanları aldatmakta mâhir bir sahtekârlık gösterecek, kâfirliği, sahtekârlığı yüzünden belli olduğu halde bir takım hârikâlar göstererek ulûhiyyet (*tanrılık*) iddiâsında bulunacak, bu sûretle de insanları akla hayâle gelmedik şerr işlere sevk edecektir. En sonunda da **Mesih İsâ aleyhi's-selâm** yer yüzüne inerek onu öldürüp ortadan kaldıracaktır.

Allâhü Teâlâ'nın, ulûhiyyet (*tanrılık*) iddiâ eden böyle bir yalancıya **istidrac** kabîlinden her türlü hârikayı vermesi, onu ve etrâfındakileri ibtilâ (*imtihân*) içindir. Bunun için böyle bir zamanda böyle şerir kimselerin şerlerinden Allâhü Teâlâ'ya sığınmak lâzım geldiğinden Allâhü Teâlâ'ya sığınmak ve O'ndan yardım dilemek, **vâcib**'dir.⁴⁶³

Fransız ihtilâlinden sonra yirminci asırda tatbîkâtını bulan sağ ve sol sistemlerin liderlerinin gerçekleştirdiği *-Kapitalizm, Kominizm, Sosyalizm, Siyonizm, Ateizm, Kemâlizm gibi-* beşerî sistemler ve içinde bulunduğumuz şu yirmibirinci asırda, ABD'nin, *-Ortadoğu'ya*

⁴⁶³ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir,C.6.ss.4170-4172. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

Hulâsâtü'l-Beyân fi Tefsiri'l-Kur'ân,C.12.ss.4994. Mehmed Vehbi.

İstidrac: Fâsık veya kâfir olduğu belli olan bir şahsın isteğe uygun olarak yapıp gösterdiği bir takım hârikâlardır ki Allâhü Teâlâ böyle bir imkânı belli bir zaman için ona verir. O da her şey'i kendinden bilerek azdıka azar. Bu sûretle de azâbı katmerlenir ki şu âyet-i kerîme bunu ifade eder:

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ.

"Âyetlerimizi yalan sayanları, biz, bilmeyecekleri nokta (lar) dan yavaş yavaş helâke yaklaştırırız". A'râf, 182.

Demokrasî ve Özgürlük getireceğim iddiâsı ile- uzun bir zamandan beri plânlayıp tatbikat safhasına koymaya başladığı **Orta Doğu Projesi**, Deccâl-vârî bir çalışma ile, **İslâm Dîni**'ni yok edip yerine *-Demokrasî ve Özgürlük nâmı altında-* fitne, fesad, şirk ve küfrü yaygın bir hâle getirmekten başka bir şey' değildir.

İçinde yaşadığımız şu zamanda kendi çıkarlarını ve mel'un emellerini gerçekleştirmek masâdı ile mensûb olduğu kilisenin (*ekolün*) fikir ve gâyelerini gerçekleştirmek için kilisede yaptığı yeminle işe başlayan ABD Başkanı Bush ve hempaları ve ABD. nin bir yan kuruluşu gibi çalışan İsrâil, Demokrasî ve özgürlük nâmı altında *"Orta Doğu Projesi"* gibi bir fitne, fesad, şirk ve küfrün öncülüğünü yaparak kendilerine karşı koymaya çalışan Müslümân'ları terörist damgası ile,

*"Teröristler, Ortadoğu'da Demokrasî'nin gelişmesini istemiyorlar".
"Özgürlüğün ilerlemesini durdurmaya çalışıyorlar".*

diye feryâd edip Deccâl-vârî bir çalışma yapıyorlar ki böyle bir çalışma, ancak **Deccâl**'lerin yapacağı bir çalışmadır.

İşte, İslâm ve Müslümân düşmanlarının, Türkiye, Sûriye, İran, Afganistan ve Pakistan gibi İslâm memleketlerindeki Müslümân'ları, -*mel'un emellerini kolayca gerçekleştirmek için-* tefrika ve ihtilâfa sürükleyerek Müslümân'lar hakkında gerçekleştirmek istedikleri bu mel'un emelleri de, aynı projenin bir devâmından başka bir şey' değildir.

"İslâm beldelerinden hiç birisi kalmaz ki onu, Deccâl (orduları) çiğnememiş olsun. Yalnız Mekke ile Medîne bu istîlâdan korunmuş bulunur.

"Deccâl'in ayak basmadığı bir belde yoktur. Yalnız Mekke ve Medîne müstesnâdır.

Gibi Hadîs-i şerîf'ler, bu gerçeğin ve bu mel'un emellerin açık bir delîli gibidir.

Acebâ yıllardan beri *-Deccâl-vârî bir çalışma ile-* Ortadoğu Arab'ları ile muhârebe edip petrol kaynaklarını ele geçirerek fitne, fesâd, zulüm ve işkenceyi yaymak isteyen Deccâl'ler bunlar mıdır?

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَاهُمْ الشَّعْرُ.

"Kıyâmet kopmaz, siz ayakkabıları keçe olan bir kavim ile muhârebe etmedikçe".

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا حَوْزًا وَكِرْمَانَ مِنَ الْأَعَاجِمِ.....نِعَاهُمْ الشَّعْرُ.

"Kıyâmet kopmaz, tâ ki, siz Arablar, yabancı milletlerden -ayakkabıları keçe olan- Hûz ve Kirmân halkı ile muhârebe etmedikçe..."⁴⁶⁴

Hadîs-i şerîf'lerinde işâret edilen ve askerlerinin postalları keçe gibi bir maddeden yapılan yabancı milletler topluluğu acebâ bunlar mıdır? Târihin seyri ve târih boyunca yaşanan hâdiseler, böyle bir ihtimâli kuvvetli bir hâle getirmektedir. Allâhü a'lem.

Bunların hepsi, Müslümân'ları uyarmak maksâdı ile ifâde buyurulan şu âyet-i kerîme'lerde belirtilen hakîkatlerin açık bir şekilde vukûndan başka bir şey' olmasa gerekdir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ.

"Ey îmân edenler, eğer kendilerine kitab verilenlerin içinden, herhangi bir fırkaya, zümreye uyarsanız, boyun eğerseniz, sizi, îmânınızdan sonra döndürürler de kâfirler yaparlar".⁴⁶⁵

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ ۚ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ.

"Ey îmân edenler, Yahûdî'leri ve Hristiyan'ları kendinize veliler (himâyeciler, koruyucular) yapmayın. (Onları yâr edinmeyin, üstünüze hâkim bir duruma geçirmeyin. Âdetlerini benimsemeyin. Tuzaklarına düşmeyin. Hevâ ve heveslerine uymayın). Onlar ancak birbirlerinin yârânidirlar. İçinizden kim onları dost edinirse (üzerine hâkim bir

⁴⁶⁴-S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C. 9.ss.293. (1467 ve (1468 nolu h.ş.).Kâmil Miras.

Hadîs-i şerîf'in devâmında, bu iki iklim halkı, "yüzleri kırmızı, burunları basık, gözleri küçük, yüzleri -deri üstüne deri kaplanmış kalkanlar gibi- kalın etli, ayakkabıları da yün (keçe çarık)" diye tavsif edilmiştir.

⁴⁶⁵ -Âl-i İmrân, 100.

duruma geçirirse ve âdetlerini de benimserse) **o da onlardandır. Şübhesiz ki Allâh o zâlimler gürûhuna hidâyet vermez.** (Doğru yola çıkarmaz ve muvaffakiyyet vermez. Onları velî edinenler de onlardan olur. Başkalarını kurtaramazlar)”⁴¹²

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ.

"Ey îmân edenler, üzerlerine Allâh'ın gazâb etdiği o kavim ile (kâfirler ile, bi'l-hâssa Yahûdî'ler ile) **dost olmayım. Mezarların yârânından olan kâfirler nasıl ümidlerini kesmişlerse onlar da öylece âhiretten ümidlerini kesmişlerdir"**.⁴⁶⁶

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا ۗ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ.

“(Yahûdî ve Hıristiyanlar, Müslümânlar): **-Yahûdî veyâ Nasrânî olun ki doğru yolu bulasınız- dediler.** (Habîbim) **De ki: Hayır, (biz) hanîf olarak (müslim ve muvahhid olarak) İbrâhîm'in dînindeyiz (milletindeyiz). O, Allâh'a eş tutanlardan değil idi"**.⁴⁶⁷

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۗ

“**Ne Yahûdî'ler, ne Hıristiyan'lar, -Sen onların dînine (milletine) uyuncaya kadar-, senden hoşnûd olmaz (lar)"**.⁴⁶⁸

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا ۗ

"**İnsanların, îmân edenlere düşmanlık etmeleri bakımından en şiddetlisi, and olsun ki Yahûdî'ler ile Allâh'a eş koşan müşrikleri bulacaksın.**"⁴⁶⁹

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَىٰ حَيَاتِهِمْ ۗ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ ۗ وَمَا هُوَ بِمُزَحَّزَجِهِ مِنَ الْعَذَابِ ۗ إِنَّ يُعَمَّرُ ۗ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ.

412-Mâide, 51.

466 -Mümtehine, 13.

467 -Bakara, 135

468 -Bakara, 120.

469 -Mâide, 82.

"And olsun, sen onları (Yahûdî'leri) insanlardan, (hattâ) müşrik olanlardan ziyâde, hayâta düşkün bulacaksın. (Çünkü onların dünyâyâ olan hırsları her şey'den çokdur). Onlardan her biri arzu eder ki (kendisine) bin yıl ömür verilsin. Halbuki onun çok yaşatılması, kendisini azâbdan uzaklaştırıcı değildir. Allâh, onlar ne işlerlse hakkıyla görücüdür".⁴⁷⁰

Bu bakımdan onların (Yahûdî'ler ile Allâh'a eş koşan Müşrik'lerin), hevâ ve heveslerine düşkünlükleri, fesâda meyilleri, Hakk'a karşı kibir ve isnadları, pek kuvvetlidir. Hattâ Peygamber'leri tekzîb etmede ve onları öldürmede, isyân ve ihtilâldeki alışkanlıkları, mahâretleri de pek ziyâdedir. Dünyâyâ olan hırsları ise, hepsinden ziyâdedir.

Böyle oldukları için de bunlar, yüz yaşlarında bulunan Zekeriyâ *aleyhi's-selâm* gibi kadri çok yüce bir peygamberi iftira ederek şehid ettiler. Bununla da kalmayarak henüz otuz yaşlarında bir peygamber olan oğlu Yahyâ *aleyhi's-selâm'* ı da şehîd ettiler.

Bunun için bu şekildeki cinâyetlere cür'et eden bu Yahûdî'ler, Allâhü Teâlâ'nın lânetine uğramış, yaptıklarının cezâsını çekmiş, yurtları harâb olmuş, her biri bir tarafa dağılmış, nesilleri kesilip gitmiştir. Âhirette görecekları azâb ise, her türlü korkunç tasavvurların üstündedir ki şu âyet-i kerîme, bunun açık bir delilidir:

فَبِمَا تَقْضِيهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ ۗ وَتَسَوَّأ حِطًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ ۗ وَلَا تَرَأٰل تَطَّلِعُ عَلَىٰ خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ ط
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ.

"Onlar (Yahûdî'ler) o kat'î te'mînâtı çözüp bozmuş oldukları içindir ki biz kendilerini rahmetimizden koğduk ve kalblerini kaskatı yaptık.

(Çünkü bunların kalbleri kasvetli (katı) dır. Hevâ ve heveslerine düşkünlükleri, fesâda meyilleri, Hakk'a karşı kibir ve inadları pek

⁴⁷⁰ -Bakara, 96.

kuvvetlidir. Peygamberleri tekzîb etmede ve onları katl etmede, isyân ve ihtilâldeki alışkanlıkları, mahâretleri pek ziyâdedir”.

“Onlar, kelimeleri, (Allâh tarafından) konulan yerlerinden kaydırıp değiştirirler. Onlar nasîhat ve ihtâr edildikleri şey'lerden bir nasîb almayı da unuttular. İçlerinden birazı (İslâm'ı kabûl edip müslümân olanları) müstesnâ olmak üzere sen, onlardan dâimâ bir hâinliğe muttali' olup duracaksın. Sen yine onların (îman edip müslümân olanlarının) suçundan geç, aldırış etme. Şübhe yok ki Allâh, iyilik edenleri sever”.⁴⁷¹

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مُسْمِعٍ
وَرَاعِنَا لِيَاً بِالْأَسْتِثِيمِ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ ط وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمِعْ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ
خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ ۖ وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا.

“Yahûdî'lerden bir kısmı, kelimeleri (Allâhü Teâlâ tarafından) konuldukları yerlerinden kaldırıp değiştirirler. Dillerini eğerek bükerek ve dîne de saldırarak -(sözünü zâhiren) dinledik, (fakat kalbimizle) isyân etdik, karşı geldik. Dinle, dinlemez olası. Râinâ-derler. Eğer onlar -Dinledik ve itâat etdik. Dinle, bize bak, bizi gözet (iyi anlayalım, biz de istifâde edelim)- deselerdi, kendileri için elbet daha hayırlı ve daha doğru olurdu. Fakat Allâh, kendi küfürleri yüzünden (gerçeği kabûl etmemeleri yüzünden) onları rahmet'inden kovmuş ve lâ'netlemiştir. Artık onlar, ba'zıları (tevbe edip îmân edenleri) müstesnâ olmak üzere, îmân etmezler”.⁴⁷²

Bu âyet-i kerîmede bildirildiğine göre, Yahûdî'ler, Allâhü Teâlâ'nın kendilerine indirdiği kitâbı tahrif etmişler, kelime ve cümlelerin yerlerini değiştirmişler, ma'nâlarını sapıtmışlar, gerçekleri gizlemişler, hakk ile

⁴⁷¹ -Mâide, 13.

⁴⁷² -Nisâ' Süresi, âyet 46.

Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* her hangi bir konuyu anlatırken Ashâb-ı Kîram'dan ba'zıları (Bizi de gözet, iyi anlayalım, yâ Rasûle'llâh) ma'nâsına **“Râinâ”** derlerdi.

Yahûdî'ler bu kelimenin (i) harfini uzatarak (çobanımız) ma'nâsına gelen **“Râinâ”** diyerek değiştirirler, bu sûretle de hakâret ederlerdi.

Bu husûsda, Bakara Süresi'nin (104) ncü âyet-i kerîmesinde daha fazla bilgi vardır.

bâtılı birbirine karıştırmışlar, Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'ın peygamber olarak geleceğini bildiren kısımları örtmüşler, bozmuşlar ve inkâr etmişlerdir. Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* peygamber olarak gönderildikten sonra O'nun zamânında da, ilk anda kötü maksatları anlaşılmayan, fakat biraz dikkât edilince kin ve düşmanlıklarını ifâde eden sözlerde bulunmuşlar ve her zaman O'nu tahkîr etmekden (*aşağılamakdan*) geri kalmamışlardır.

Meselâ, âyet-i kerîmede de belirtildiği gibi, (**Râînâ**: رَأَيْنا) lâfzı, *-Bizi gözet, bize bak, biz de istifâde edelim-* ma'nâsında olduğu halde (عَيْن) **:Aydın** harfinin kesresini biraz uzatarak *-çobanımız-* ma'nâsına gelen (**Râînâ**: رَأَيْنا) diye ifâde etmekden geri kalmamışlardır. Bunun için de Allâhü Teâlâ, onlara şu îkazda bulunmuşdur:

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ.

“Ey Ehl-i kitâb, neden doğruyu eğriye (hakkı bâtıla) karıştırıyorsunuz ve neden bile bile gerçeği gizliyorsunuz?”.⁴⁷³

Fakat onlar bu îkaza ehemmiyet vermeyerek bu şekildeki davranışlarına ve hakâretlerine devam etmişler, Allâhü Teâlâ da onları rahmetinden uzak bırakarak onlara lâ'net etmiştir. Bunun için Yahûdî'ler, Allâhü Teâlâ'nın rahmetinden uzak kalmış ve O'nun lâ'netine uğramış bir toplumdur. Tabii ki tevbe edip Hakk'a ve hakîkate yönelenleri müstesnâ.

Her konuda bu kadar cür'etkâr oldukları için de haklarında şöyle bir hadîs-i şerîf ifâde buyurulmuş ve dünyâdaki netîceleri açık bir şekilde bildirilmiştir.

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ الْيَهُودَ حَتَّى يَخْتَبِئَ الْيَهُودِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ
فَيَقُولُ الْحَجَرُ وَالشَّجَرُ يَا مُسْلِمُ هَذَا يَهُودِيٌّ خَلْفِي تَعَالَ فَاقْتُلْهُ إِلَّا الْعَرْعَدَ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ
الْيَهُودِ.

⁴⁷³ -Âl-i İmrân Süresi, âyet 71.

"Müslümanlar ile Yahûdî'ler arasında bir harb olmadıkca Kıyâmet kopmaz. (Bu harbde Müslümânlar, Yahûdî'leri tamâmiyle mahvedecek). Hatta Yahûdî'lerden biri taş ve ağaç arkasında gizli kalsa bile (Allâh'ın izni ile) o taş ve ağaç (dile gelerek): Ey Müslümân. Arkamda saklanan Yahûdî'dir. Gel, onu da öldür, diyecektir. Yalnız (Beyt-i Mukaddes'de ma'rûf olan) Ğarğad denilen dikenli ağaç müstesnâdır. Çünkü o, şecere-i Yahûd'dur".⁴⁷⁴

Bir takım iyi niyetli kimselerin, 2008 yılının sonlarında ve 2009 yılının başlarında her türlü sulh ve sükûn yollarının arandığı iyi niyetli çalışmalarına rağmen Allâhü Teâlâ'nın lânetine uğramış İsrâil Yahûdî'lerinin, yıllarca ellerinde doğru dürüst bir silâhı bile bulunmayan Filistin Müslümân'larına yaptıkları zulüm, işkence ve soy kırım hareketleri, her gün intikam hisleri ile yaşayan Müslümân'ları, acebâ böyle bir netîceye mi sevk edecektir?

Hadîs-i şerîf'in sıhhatinde her hangi bir şübhe olmadığına göre, böyle bir netîcenin vukû' bulması da *-İnşâa'llâh-* kaçınılmaz bir netîce olacaktır. Allâhü a'lem.

⁴⁷⁴ -Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.331. (1852 nolu h.ş.). Müttefekun aleyh.

3-D â b b e

Allâhü Teâlâ'nın âyetlerine samîmî bir şekilde inanan mü'minleri ve kat'î bir kanâat ile inanmayan müşrik, münâfik ve kâfirleri, -*rahmetinin bir eseri olarak*- ikâz etmek ve âhiretde uğracakları elîm durumları hatırlatmak maksâdı ile yerden bir **Dâbbe** çıkması da, yine Kıyâmet alâmetlerindendir ki şu âyet-i kerîme, bunun açık bir delîlidir:

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ۚ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ. ٤٤

"Söylenen söz (kıyâmet ve azâb günü) **kendilerinin aleyhinde vukûa geldiği** (kıyâmet alâmetleri tahakkuk etmeye başladığı) **zaman, yerden bir dâbbe çıkarırız ki bu, onlara insanların âyetlerimize kat'î bir kanâat ile (yakîn bir inanış ile) inanmaz olduklarını (başlarına kakarak) **kendilerine söyler** (hatırlatır)".⁴⁷⁵**

Bu âyet-i kerîmede geçen "**Dâbbe**" lâfzı, nekre (*belirsiz bir lâfız*) olarak vârid olduğu için bildiğimiz dâbbe'lerden başka bir dâbbe olduğu anlaşılır ki bunun, (*Onlara konuşan bir dâbbe*: دَابَّةٌ تُكَلِّمُهُمْ) terkibinden konuşan bir hayvan (*hayvân-ı nâtık*), bir insan olması anlamını da ifâde eder. Çünkü şu âyet-i kerîmelerden anlaşılan dâbbe ma'nâsı da budur.

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِّنَ الْمَاءِ... ٤٥

"Allâh her hayvanı sudan yarattı..."⁴⁷⁶

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا...

"Yerde yürüyen hiç bir canlı hâriç olmamak üzere hepsinin rızkı Allâh'ın üstunedir..."⁴⁷⁷

Böyle bir Dâbbe'nin çıkması, **Eşrât-ı sâat**'den (*Kıyâmet alâmetleri'nin büyüklerinden*) birisidir ki Kıyâmet alâmetleri başlayıp Kıyâmet yaklaştığı zaman vukû' bulacaktır.

⁴⁷⁵ -Neml, 82.

⁴⁷⁶ -Nûr, 45.

⁴⁷⁷ -Hüd, 6.

"Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker: iyiliği emr etmek, kötülükten vaz geçirmek" vazîfesi terk edilince Müslümân'lar bozulacak, bunun netîcesi olarak da şerr-u fesâd (*her türlü kötülük, fitne, fesâd ve bozukluk*) yaygınlaşıp insanlar büyük bir cehâlet içine dalacaklar ve cehâletde, hayvanlar menzilesinde olup şerîr insanlar meydana boş bulacak ve diledikleri şey'i yapmaktan ve yaymaktan çekinmeyeceklerdir.

Bunun için bir kısım müfessir ve muhaddisler, **Dâbbe'nin**, insanların en kötüsü, en zararlısı ve en şerlisi anlamında, yalan haberler yayan bir **"Cessâse"** olduğunu ifâde etmişler ve Deccâl'ler için yalan-yanlış bir takım haberler tecessüs eden (araştırıp yayan) **câsus**'dur, kanâatinde bulunmuşlardır.

Hazret-i Ali *radiye'llâhü anh* da,

"Dâbbe, kuyruğu olan bir dâbbe değil, sakalı olan (anteni olan) bir dâbbe'dir".

demiş ve Dâbbe'nin bir insan veyâ insana benzeyen bir şey' olduğu husûsuna işâret etmiştir.

Ba'zı kaynaklarda da, Dâbbe'nin, aslı esâsı olmayan inandırıcı söz, fikir, fiil ve davranışlar ile hakk ve hakîkati ibtâl etmeye çalışan ve çeşitli şekillerde hareketli işler yapan, bir noktadan çıkmaya başlayıp yayılarak konuşan ve tekrar bir noktadan kaybolan, karşısındakileri fitne, fesâd ve dalâlet yollarına sevk etmeye çalışan, hareketli bir şey' (*hareketli bir vâsıta, hareketli bir âlet*) anlamına geldiği, ifâde edilmiştir.⁴⁷⁸

Netîce olarak şunu söyleyebiliriz ki zamânımızda îcâd edilerek yaygın bir hâle gelmiş olan, - *mü'min, münâfık, müşrik ve kâfirlerin, bir kamera gibi Kirâmen Kâtibîn melekleri tarafından tesbît edilen inanç ve amel durumlarını, zamânı gelince mahşerde kendilerine nasıl gösterileceğini açık bir şekilde kanıtlayan-* ve bir sakalı (*anteni*) bulunan Televizyon, Bilgisayar ve benzerleri gibi âletler, insanlara konuşan, fakat insanların

⁴⁷⁸ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir,C.5.ss.3702. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

kendisi ile konuşmadığı bir dâbbe (*bir âlet*) durumundadır ki mü'min, münâfık, müşrik ve kâfir herkesin mahşerde amel defterlerini eline alınca, amel defterlerini nasıl okuyacağı konusunda, bir işâret olsa gerektir. Allâhü a'lem.

Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* da bir hadîs-i şerîflerinde

أَرْضَتْ عَلَيَّ الْجَنَّةُ وَالنَّارُ أَنْفَاءً فِي عُرْضِ هَذَا الْحَائِطِ. فَلَمْ أَرَ كَالْحَيْثُ وَالشَّرِّ.

"Demincek Cennet ile Cehennem şu duvarın yüzünde bana arz olundu. Ne böyle hayrin, ne de böyle şerrin mislini görmüş degilim".⁴⁷⁹

buyurmuşdur ki böyle bir hal de, açık bir şekilde, âletsiz bir televizyon ekranı gibi bir şey'i ifâde etmektedir.

Aynı şekilde şu hâdiseler de böyle âletsiz bir şey'in vukû' bulmasına açık bir işâretidir:

Hazreti Muhammed *sallâ'llâhüaleyhi ve sellem*, Mi'râc gecesi, sabah olunca Haram-ı Şerîfe giderek Hıcr'de (*Kâ'be'nin dışında kalan yarım daire şeklindeki yerde*) ayakda durdu. **İsrâ'** ve **Mi'râc'**ını, müşriklere haber verdi. Onlar da "*Böyle şey' olmaz*" diyerek bir şaşkınlık içerisinde inkâr etdiler.

Bu sûretle Mi'râc'ı inkâra kalkışan Kurayş müşrikleri, O'nu denemek maksâdı ile yalnız **İsrâ'** 'nın vukû' bulduğu yerlere âit, bi'l-hâssa Mescid-i Aksâ'ya dâir bir takım sualler sormaya ve O'nu imtihan etmeye başladılar. Çünkü içlerinden ba'zıları, Mekke'den Kudüs'e kadar olan yerleri ve Mescid-i Aksâ'yı gâyet iyi biliyordu. Halbuki Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*, onlara hiç dikkât etmemişdi.

Bu sırada Cenâb-ı Hakk, Beyt-i Makdis'i ve sorulan diğer yerleri, Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* 'in gözü önünde tecellî etdirdi. O da onlara bakarak sorulan suâllere birer birer cevâb verdi. Kurayş müşrikleri "*İsâbet etdi*" dediler. Fakat îmân etmediler. Bundan sonra yolda Mekke'ye gelmekte olan kervanlarından sordular. Onlara da aynı şekilde cevâb verdi. Yine "*İsâbet etdi*" dediler. Fakat yine îmân

⁴⁷⁹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.2.ss.480-381. (323 nolu h.ş.) Ahmed Naim.

etmediler. Bununla berâber sordukları her suâle isâbetli cevâb alınca hayretler içerisinde kalarak susmak mecbûriyyetinde kaldılar.

Kezâ,

Mûte muhârebesi esnâsında Medîne’de bulunan Hazreti Muhammed *sallâ’llâhü aleyhi ve sellem*, Mescid-i şerîf’de Ashâb-ı Kirâm’ı ile birlikte oturmuş konuşuyordu. Bu sırada kalb ve basîret gözü Allâh’ına çevrilmiş olan Hazreti Muhammed *sallâ’llâhü aleyhi ve sellem*, Mûte muhârebesinde olup biten her şey’i birer birer haber vermeye başladı ki bu O’nun mu’cizelerinden birisi idi.

Bu mu’cizeyi Mescid-i şerîf’de, Ashâb-ı Kirâm’ının huzûrunda gösteren Hazreti Muhammed *sallâ’llâhü aleyhi ve sellem*, Mûte muhârebisinin en kanlı safhasında Mescid-i şerîf’in minberine çıkıp oturdu. Bu sırada Allâhü Teâlâ, harb sahnesinin bütün ihtişamını Rasûl’üne gösterdi. Bu sûretle harb sahnesine bakan Hazreti Muhammed *sallâ’llâhü aleyhi ve sellem*, bir anda mübârek yüzünü Ashâb-ı Kirâm’ına çevirerek **Zeyd ibn-i Hârise radiye’llâhü anh**’ın şehid olduğunu, sancağı Ca’fer ibn-i Ebî Tâlib *radiye’llâhü anh*’ın aldığını söyledi. Biraz durduktan sonra mübârek gözlerinden inci dânesi gibi yaşlar akmaya başladı ve amucasının oğlu olan **Ca’fer ibn-i Ebî Tâlib radiye’llâhü anh**’ın da iki kolu kesildikten sonra şehid olduğunu haber verdi. Biraz sonra da **Abdu’llâh ibn-i Ravâha radiye’llâhü anh**’ın şehid olduğunu bildirdi. Bunları söylerken de iki gözü durmadan yaş döküyordu. Biraz daha durduktan sonra da “*Allâh’ın kılıçlarından biri olan Hâlid ibn-i Velîd, sancağı eline aldı ve iş O’nun yüzünden feth oldu. Allâh’ım, Hâlid Senin kılıçlarından bir kılıçtır. Sen O’na nusrat ihsân buyur*” dedi. Bunun için Hâlid ibn-i Velîd *radiye’llâhü anh*’a “**Seyfu’llâh: Allâh’ın kılıcı**” denildi.⁴⁸⁰

İşte bu şekildeki hâdiseler de **Dabbe**’nin, Allâhü Teâlâ’nın âyetlerine samîmî bir şekilde inanan mü’minlerin mahşerde amel defterlerini eline

⁴⁸⁰ -Hazreti Muhammed *aleyhi’s-selâm*’ın Hayâtı Eşsiz Ahlâk ve Faziletleri, ss. 156 ve 498. Celâleddin Karakılıç.

Bu hâdiseleri mütâlea ederken, her peygamberin mu’cizesinin, kendi ümmetlerinin sâhip olacağı ilimler ile ilgili olduğu husûsu, göz önünde bulundurulmalıdır.

alınca içindeki güzel netîceyi kendilerine müjdeleyen ve kat'î bir kanâat ile inanmayan müşrik, münâfık ve kâfirleri ikâz ederek âhirette uğracakları tahammülü güç ve sürekli elîm azâbları hatırlatan, Deccâl'ler için yalan-yanlış bir takım haberler tecessüs eden bir **câsus**, aslı esâsı olmayan bir takım haberler yayarak insanların temiz inançlarını ibtâl ve ifsâd etmeye çalışan bir "**Cessâse**", insanlara konuşan fakat insanların kendisi ile konuşmadığı Televizyon, Bilgisayar ve benzerleri gibi bir takım **âletler**, olduğunun açık birer ifâdesi gibidir.

Bunun için kıyâmet yaklaşınca *-Allâhü Teâlâ'nın kullarına karşı olan sonsuz rahmetinin bir eseri olarak mahşer hâlini hatırlatmak maksâdı ile-* böyle bir Dâbbe'nin çıkması, mü'min, münâfık, müşrik ve kâfir herkesin mahşerde amel defterlerini eline alınca kendi ameline kendisi şâhid olarak bir i'tiraz hakkı bulunmadan amel defterlerini *-bir televizyon ekranında seyr eder gibi-* nasıl okuyacağı konusunda, bir işaret olsa gerektir. Allâhü a'lem.

Yukarıda sözü geçen âyet-i kerîme'nin son kısmı da bu hakîkati açık bir şekilde ifâde edip ortaya koymaktadır ki iş işten geçmeden, can kafesten uçmadan ibret alıp o dehşetli güne şeksiz şübhesiz inanıp hazırlıklı olmaya çalışmanın güzel bir netîce olacağını haber veren ilâhî bir i'kazdır ki *-yukarıda da geçtiği gibi-* bu âyet-i kerîme ve meâli şöyledir:

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ۚ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ. ٤١

"Söylenen söz (kıyâmet ve azâb günü) **kendilerinin aleyhinde vukûa geldiği** (kıyâmet alâmetleri tahakkuk etmeye başladığı) **zaman, yerden bir dâbbe çıkarırız ki bu, onlara insanların âyetlerimize kat'î bir kanâat ile (yakîn bir inanış ile) inanmaz olduklarını** (başlarına kakarak) **kendilerine söyler** (hatırlatır)".⁴⁸¹

İbret alıp düşünmesini bilenlere ve ona göre hazırlıklı bulunmaya çalışanlara ne mutlu. * * *

⁴⁸¹ -Neml, 82.

4-Güneşin batıdan doğması

Güneşin batıdan doğması hâdisesi de, yine Kıyâmet'in büyük alâmetlerindendir ki son zamanlarda *-belki de uyduların te'siri ile-*dünyânın dönüşünün yavaşlaması ve her sene saatlerin bir dakîka gibi bir zaman, ileri alınması da bunun bir işâreti olsa gerekdir ki, şu hadîs-i şerîf, böyle bir hâdisenin vukû' bulacağına açık bir ifâdesidir.

وَحَتَّى تَطَّلِعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا فَإِذَا طَلَعَتْ وَرَأَاهَا النَّاسُ آمَنُوا أَجْمَعُونَ فَذَلِكَ حِينَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا.

"Güneş batı tarafından doğup, insanlar bu (tabiat hilâfi) hâdiseyi görünce toptan îmân edecekler. Fakat evvelce îmân etmemiş olan yahut îmânında hayır ve fazilet kazanmayan kimselerin bu îmânları kendilerine fayda vermediği bir zamandır".⁴⁸²

Böyle bir zamandaki îmân, tanrılık iddiâsında bulunan ve Mûsâ aleyhi's-selâm'ın da'vetine icâbet etmeyen Fir'av'nin suda boğulurken,

قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَ أَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

"İnandım, îmân etdim. Gerçekten İsrâil Oğullarının îmân ettiğiinden başka tanrı yokmuş. Ben de Müslümân'lardanım"⁴⁸³

deyip îmân etmesi gibi korku ve ümitsizlik ânında vukû' bulan bir îmândır ki kabûlü mümkün değildir.

Bunun için *-güneşin batıdan doğuşundan sonra artık tevbe kapıları kapanmış olacağından-*, küfür, şirk ve fisk erbâbının îmân etmeleri ve tevbe istiğfârda bulunmaları kendilerine bir fâide vermeyecek, büyük ve şiddetli zelzeleler olacak, insanlar ne yaptığını ve ne yapacağını bilemiyerek perişân bir hâle gelecektir ki şu âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf'ler de bunun açık bir delîlidir:

⁴⁸² -Sahîhu'l-buhârî, Cüz' 9. Kitâbü'l-fiten, ss.74.

S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.307. (2123 nolu h.ş.).Kâmil Miras.

⁴⁸³ -Yûnûs, 90.

يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا ط

"Rabb'inin âyetlerinden (alâmetlerinden) biri geldiği gün, (güneş batıdan doğduğu gün) önceden îmân etmiş veyâ îmânında bir hayır kazanmış olmayan hiç bir kimseye (o günkü) îmânı aslâ fâide vermez".⁴⁸⁴

مَنْ تَابَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ.

*"Bir kimse güneş batıdan doğmazdan evvel tevbe ederse Allâh onun tevbesini kabûl eder".*⁴⁸⁵

خَلَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مَفْتُوحًا لِلتَّوْبَةِ لَا يُعْلَقُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْهُ

*"Allâh, gökleri ve yeri yarattığı gün, bu kapıyı (tevbe kapısını) tevbe için açık olarak yaratmıştır. Güneş batdığı yerden doğuncaya kadar o kapı kapanmayacaktır".*⁴⁸⁶

Bunun için ben akıllıyım diyen her mükelef kimsenin, bu büyük hâdise vukû' bulmadan önce îmân edip Rabb'ine yönelerek O'na teslim olması ve O'nun emir ve nehiyelerine göre tevbe-istiğfarda bulunup O'na lâyük bir kul olmaya çalışması, vaz geçilmez bir gerçektir.

⁴⁸⁴ -En'âm, 158.

⁴⁸⁵ -Riyâzû's-sâlihîn,C.1.ss.21. (18 nolu hadîs-i şerîf). Müslim.

⁴⁸⁶ -Riyâzû's-sâlihîn,C.1.ss.23. ve C.1.ss.157. (20 nolu hadîs-i şerîf ve izâhı).

Şam muhaddislerinden Süfyân ibn-i Uyeyne rivâyeti.

5-Îsâ aleyhi's-selâm'ın nüzûlü

Îsâ aleyhi's-selâm'ın yer yüzüne inip İslâm şerîati ile amel etmesi, haçı kırıp cizyeyi kaldırması ve Deccâl'i bulup öldürmesi de yine Kıyâmet'in büyük alâmetlerindendir ki şu hadîs-i şerîf, bunun açık bir ifâdesidir:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَيُوشِكَنَّ أَنْ يَنْزَلَ فِيكُمْ ابْنُ مَرْيَمَ حَكَمًا مُنْظَرًا فَيَكْسِرَ الصَّلِيبَ وَيَقْتُلَ
الْحَنَازِيرَ وَيَضَعِ الْجَزِيَّةَ وَيَفِيضَ الْمَالُ حَتَّى لَا يَقْبَلَهُ أَحَدٌ.

"Hayâtım yed (-i kudret) inde olan Allâh'a yemîn ederim ki muhakkak, yakında (Îsâ) İbn-i Meryem, Muhammed ümmeti arasında (Muhammedî) âdil bir hâkim olarak (gökden yere) inecektir. (O) salîb-i (Nasârâ'yı: Hristiyan haçını) kıracak, hınzır (domuz) katl (ini emr) edecek, (Zimmi'lerden) cizyeyi kaldıracak, mal çoğalacak, hattâ kimse mal kabûl etmez olacak".⁴⁸⁷

Bu hadîs-i şerîf'den de anlaşıldığı üzere Îsâ aleyhi's-selâm yer yüzüne inince Hazreti Muhammed aleyhi's-selâm'ın şerîati ile amel edip âdil bir hâkim olarak Hristiyan putlarını kıracak, domuz katlini emr edecek, cizyeyi kaldıracak, mal çoğalacak ve Hristiyanlığın hükümsüz olduğunu ilân edecek, din olarak sâdece İslâmiyyet kalacak.⁴⁸⁸

Deccâl ise, -istidrâc kabîlinden- kendisine verilen imkânlar sebebi ile beşer gücünün üstünde işler yapacak ve İnsanların dünyâ hayâtında karşılaşacağı en büyük fitnelerden biri olacaktır. Müslümânları onun şerrinden ancak îmânları koruyacaktır.

⁴⁸⁷ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C .6.ss.532. (1018 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Müslim, İmân, (242 nolu h.ş.).

⁴⁸⁸ -Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm, bir hadîs-i şerîf'lerinde şöyle buyurmuşdur:

"Her kim: Allâhdan başka ibâdet olunacak hiç bir ma'bûd yoktur, yalnız Allâh vardır, şerîki yoktur, Muhammed de muhakkak Allâh'ın kulu ve O'nun Rasûlüdür.

Îsâ da Allâh'ın kulu ve Rasûlüdür. Ve (tekvîni bir emirle) Meryem (in rahmin) e bıraktığı bir kelimesidir. Ve (bu sûretle) Allâh tarafından (hayat verilen) bir ruhdur, (bir zî hayâtdır).

Cennet (in varlığı) hakdır (ve gerçekdir). Cehennem de hakdır (ve gerçekdir).

diye diliyle ikrâr eder ve kalbi ile tasdik ederse, Allâh o kimseyi (Cennet'in sekiz kapısından hangisini isterse oradan) Cennet'e kor. O kul hangi amelde olursa olsun (ayırd etmez)".

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.171.(1397 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Böyle bir fitne devri zamânında, Îsâ aleyi's-selâm,

-Cenâb-ı Hakk'ın yeni emirlerini tebliğ etmek üzere gelen bir peygamber olarak değil-

Hazreti Muhammed saleyhi's-selâm'ın getirdiği dîni yaşayan ve onu uygulayan -adâletli bir hakem- sıfatı ile,

yer yüzüne inecek; Deccâl ve küffârı katledecek, İslâm diyârında kâfir kalmayacak. Bundan sonra da gök yüzünün bereketleri yeryüzüne inecek; kürre-i arz, Kısra'ların, Kayser'lerin ve bunlar gibi haşmet sâhibi meliklerin vaktiyle sînesine sakladıkları hazîneleri kusmağa başlayacak; herkes dünyânın son zamanlarının geldiğini anlıyarak mal biriktirip toplamaktan sarf-ı nazar edecektir.

يُخْرِجُ الدَّجَالَ فِي أُمَّتِي فَيَمُكُّهُ أَرْبَعِينَ لَيْلًا أَوْ أَرْبَعِينَ يَوْمًا أَوْ أَرْبَعِينَ شَهْرًا أَوْ أَرْبَعِينَ عَامًا
فَيَبْحَثُ اللَّهُ تَعَالَى عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَطْلُبُهُ فَيَهْلِكُهُ , ثُمَّ يَمُكُّ النَّاسَ
سَبْعَ سِنِينَ لَيْسَ بَيْنَ اثْنَيْنِ عَدَاوَةٌ ثُمَّ يُرْسِلُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ رِيحًا بَارِدَةً مِنْ قِبَلِ الشَّامِ فَلَا يَبْقَى
عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ أَوْ إِيمَانٍ إِلَّا قَبَضَتْهُ حَتَّى لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ
دَخَلَ فِي كَبِدِ جَبَلٍ لَدَخَلَتْهُ عَلَيْهِ حَتَّى تُقْبِضَهُ فَيَبْحَثُ شِرَارُ النَّاسِ فِي حِفْةِ الطَّيْرِ وَأَحْلَامِ
السَّبَاعِ لَا يَعْرِفُونَ مَعْرُوفًا وَلَا يُنْكِرُونَ مُنْكَرًا...

"Deccâl, benim ümmetim zamânında çıkar. Kırk...durur. (Râvi: kırk gün mü, yâhud kırk ay mı veyâ kırk sene mi? olduğunu bilmiyorum, diyor). Allâhü Teâlâ Îsâ ibn-i Meryem aleyhi's-selâm'ı gönderir. O da Deccâl'i arar ve öldürür. Sonra halk, yedi sene durup, bu müddet zarfında, iki kimse arasında düşmanlık olmaz. Sonra Cenâb-ı Hakk, Şâm cihetinden soğuk bir rüzgâr gönderir. Bunun üzerine, kalbinde zerre kadar hayır ve îmân bulunan, hiç bir kimse yeryüzünde kalmaz, muhakkak ölür. Hattâ sizden biriniz bir dağın ortasına girse bile, rüzgâr oraya kadar girip onun rûhunu kabzeder. Artık dünyâda, iyilik bilmez,

*fenâlıktan sakınmaz, şerre karşı bir kuş gibi sür'atle koşan, canavar gibi hunhar, şerli insanlar kalır...*⁴⁸⁹

Bu konulardaki hadîs-i şerîflerden ve

"Size müjdelere olsun, sizden bir kişiye mukâbil Ye'cûc ve Me'cûc'den bin kişi (Cehennem'e gönderilecektir)".

hadîs-i şerîf'inden anlaşıldığına göre, yer yüzünü fesâda verecek olan Deccâl'ler ile Ye'cûc ve Me'cûc gürûhu, Cehennem ehlinin ekseriyetini teşkil edecektir.

⁴⁸⁹ -Riyâzû's-Sâlihîn,C.3.ss.323. (1842 nolu h.ş.). Müslim.

Bu hadîs-i şerîf'in devâmında da şöyle buyrulur:

"Şeytan da onlara insan sûretinde temessül ederek:

-Hâlâ da'vete icâbet etmiyor musunuz? der. Onlar da:

-Bize ne emr ediyorsun? derler. Şeytan da onlara, putlara tapmalarını emreder. İşte bunlar, ahlâksızlıklar içinde yüzerler ve putlara taparlarken rızıkları çoğalır, maişetleri iyileşir, sonra ansızın ölüm borusu çalınır. Bunu duyan herkes, onun dehşetinden boynunun bir tarafını koyup kaldırıncaya kadar ölür.

Bu ölüm borusunu ilk duyan adam, devesinin havuzunu çamurla ta'mir ederken can verir, etrafındakiler de ötürler. Sonra Allâhü Teâlâ, çisinti gibi hafifce bir yağmur (veyâ şebnem) gönderir. Bu yüzden insanların çürümüş cesedleri, kuyruk sokumundaki hurda kemikten türer. Sonra Ba's için ikinci Sûr'a üflenir. Halk kabirlerinden kalkıp Allâh'ın emrini beklerler. Sonra bunlara:

Ey insanlar, haydin Rabb'inize geliniz, denir. Meleklerle de:

-Bunları (Arasat'da) tevkîf ediniz. Çünkü bunlar sorumludurlar. Sonra yine Meleklerle-

-Cehennem'likleri ayırınız, emri verilir. Kaç adedden, kaç adedinin çıkarılacağı sorulunca da:

Her binden, dokuz yüz doksan dokuzunu ayırınız, (birini de Cennet'e), denir. İşte bu hüküm, çocukları, derhal saçları ağarmış ihtiyarlara çevireceği, her hakikatin ap-açık meydana çıkacağı, hesab ve cezânın bütün dehşeti ile hüküm süreceği bir gündür".

Başka bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Ey Âdem, Cehennem'e girecekleri seçip gönder. O da,

-Yâ Rabb, Cehennem'e gönderileceklerin miktârı ne kadardır? diye soracak.

Cenâb-ı Hakk da:

Her bin kişiden dokuzyüz doksan dokuzu, diye cevâb verecek.

Bunun üzerine bu emrin verdiği korkudan gûyâ çocuk ihtiyarlıyacak, her gebe kadın da çocuğunu düşürecek. Ve o anda, Habîbim, mahşer halkını (korkudan) sarhoş sanırsın. Halbuki onlar hiç de sarhoş değildirler. Ancak o sarhoşluk, Allâhü Teâlâ'nın şiddetli (emrinin neticesi olarak duyulan) azâb (in bir eseri) dir.

Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm*'ın huzurunda bulunan Ashâb:

-Yâ Rasûla'llâh, O binde bir, hangimiz olabilir? diye sorunca, O da şöyle buyurmuşdur:

Size müjdelere olsun, sizden bir kişiye mukâbil Ye'cûc ve Me'cûc'den bin kişi (Cehennem'e gönderilecektir). Hayâtım yed-i kudretinde olan Allâh'a yemin eder ve kat' olarak umarım ki: Siz (Muhammed ümmeti) Cennet ehlinin dörtde birini teşkil edesiniz, diye müjdeledi. Ashâb, Allâhü Ekber, deyince, O da, Umarım ki Cennet ehlinin üçde birisi olasınız. Ashâb yine Tekbir getirince O da, Umarım ki Cennet ehlinin yarısı olasınız, buyurdu. Ashâb yine Allâhü Ehber deyince:

Siz mahşer halkının umûmuna kıyas edilince, ancak siz beyaz bir öküzün derisi üzerindeki siyah bir tüy mesâbesindediniz. Yâhud da siyah öküz derisi üzerinde sanki beyaz bir tüy gibisiniz", buyurdu.

S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.103. (1373 nolu h.ş.) Kâmil Miras.

Bu bakımdan böyle kötü bir netîceye düşmemek ve onlarla birlikde Cehennem'lik olmamak için, hayâtımızın her ânında İslâm'ın i'tikad, ibâdet, ahlâk ve muâmelât konularını iyi idrâk edip inanmak ve bu fitne ve fesâd erbâbının tuzaklarına düşüp onların yolundan gitmemek lâzımdır ki bu da ancak akıllı ve îmân sâhibi insanların sâhip olacağı bir gerçektir.

6-Ye'cûc ve Me'cûc'ün çıkması

Ye'cûc ve Me'cûc denilen iki fitne ve fesad topluluğunun çıkması ve yer yüzünde görülmedik fitne, fesad ve harbler yapması da yine Kıyâmet'in büyük alâmetlerindedir.

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ.

وَأَقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا^ط يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ.

"Nihâyet Ye'cûc ve Me'cûc (un seddi) açılıp da her tepeden saldıracakları ve gerçek va'd olan (kıyâmet) yaklaştığı vakit, işte o zaman o küfr (ve inkâr) edenlerin gözleri hemen belirip kalacak, - Eyyâh bizlere, Doğrusu biz bundan gaflet içindeydik. Hayır, biz (kendimize zulm eden) zâlim kimselerdik- (diyecekler)".⁴⁹⁰

âyet-i kerîme'leri ile şu hadîs-i şerîf'ler, bu husûsun açık bir ifâdesidir.

Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm*, bir gün telâşla hanımlarından Zeyneb bint-i Cahş *radiye'llâhü anhâ*'nın yanına girince,

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَبِئْسَ لِلْعَرَبِ مِنْ شَرِّ قَدْ أَقْتَرَبَ فُتِحَ الْيَوْمَ مِنْ رَدْمِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مِثْلُ هَذِهِ
وَحَلَّقَ بِإِصْبَعِيهِ الْأَيْمَانَ وَالَّتِي تَلِيهَا قَالَتْ زَيْنَبُ ابْنَةُ جَحْشٍ قَعْلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْهَلِكُ وَفِينَا
الصَّالِحُونَ قَالَ نَعَمْ إِذَا كَثُرَ الْحَبِثُ.

"Lâ ilâhe illâ'llâh. Vukûu yaklaşan bir şerden, büyük bir fitneden dolayı vay Arab'ın hâline? Bu gün Ye'cûc ve Me'cûc'ün seddinden şunun gibi bir delik açıldı, buyurdu da baş parmağı ile onu ta'kîb eden (şehâdet) parmağını halkaladı.

Bunun üzerine Cahş kızı Zayneb,

-Yâ Rasûla'llâh, içimizde bu kadar sâlih (kimse) ler varken biz helâk olur muyuz? diye sordu. Rasûlü'llâh da,

⁴⁹⁰ -Enbiyâ', 96-97.

-Evet. Fısk-u fücûr, fuhuş ve ma'siyet çoğaldığı zaman (helâk olursunuz); diye cevâb verdi".⁴⁹¹

لِيَحْجَنَ الْبَيْتُ وَيَعْتَمِرَ بَعْدَ خُرُوجِ يَاجُوجَ وَمَاجُوجَ.

"Ye'cûc ve Me'cûc'ün çıkmasından sonra da Beyt (u'llâh) hacc edilir ve umre edâ' olunur".⁴⁹²

Ye'cûc ve Me'cûc'ü tutan ve bir rahmet-i Rabbâniyye olan o âhenin (sapasağlam) sedd, **Dîn-i Tevhîd seddi** açılıp da o ne idiğü belirsiz halk boşandığı ve her tepeden akın ederek çıktığı ve gerçek va'd olan kıyâmet alâmetleri zuhûr edip hisâb gününün yaklaştığı vakit,⁴⁹³

كَمَلَّ الشَّيْطَانُ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ ۖ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

"(Münâfıkların ve kâfirlerin) hâli, şeytanın hâli gibidir. Çünkü (şeytan), insana -Küfr et- der de o küfr edince -Ben kakîkten senden uzağım. Çünkü ben âlemleri Rabb'i olan Allâh'dan korkarım- der".

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَذَلِكَ جزؤُ الظَّالِمِينَ. ۞

"Nihâyet ikisinin de (azdıranın da azanın da) âkîbeti hakîkten ebedî ateşin içinde kalmaları olmuştur. İşte zâlimlerin (münâfıkların ve kâfirlerin) cezâsı budur".⁴⁹⁴

"Aşılması ve delinmesi mümkün olmayan bu sedd hakkında bir çok rivâyet ve eser varsa da bunların hiç birisi Kur'ân'da ifâde buyurulan vasıflara uymuyor. Allâhü a'lem, Kur'ân-ı Kerîm'in haber verdiğ bu sedd, **Zü'l-karneyn**'den, onun yapılmasını isteyen kavmin, bu sâyede gerek ferd olarak gerekse toplum olarak sâhip olmak istedikleri maddî ve ma'nevî bir kuvvet ve kudret olsa gerektir ki böyle bir sedd, onların demir kütleleri gibi kuvvetli ve kudretli olan unsurlarına (kalblerine)

⁴⁹¹ -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.9. ss.95. (1372 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴⁹² -S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.6. ss.106. (789 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁴⁹³ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir, C.5. ss.3371. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

⁴⁹⁴ -Haşr, 16-17.

akıtılan rabbânî bir feyz ile teşekkül etmiş olan **madî ve ma'nevî** bir **sedd** demek olur".⁴⁹⁵

⁴⁹⁵ -Merhûm Kâmil Miras, bu konu ile ilgili âyet-i kerîme'lerin meâlini ve tefsîrini şöyle ifâde buyurmaktadır:

"Sonra Zül'-karneyn, (Batı ile Doğu arasında güneyden kuzeye doğru üçüncü) bir yol ta'kîb etti. Nihâyet (Türk ilini doğu tarafından sınırlayan) iki sedd (dağ) arasına (vardı. Buraya) varınca bu dağların birisinde (Türk ırkından) bir kavm buldu ki, onlar (da kendi dillerinden başka söylenilen) bir sözü zor anlıyorlardı. Bunlar (tercümanları vâsıtası ile):

-Ey Zül'-karneyn; Ye'cûc ve Me'cûc (denilen iki kavm) ülkemizde (hayvanlarımızı çalmak, mahsûllerimizi tahrib etmek, aramızda fitne çıkarmak sûretiyle) fesad yapıyorlar. Onlarla bizim aramıza bir sedd yapmak üzere sana biz bir ücret versek olur mu? dediler. Zül'-karneyn de:

-Rabb'im benî mâlik kuldığı mal ve iktidar çok hayırlıdır, (ücrete ihtiyâcım yokdur). Bunun için siz bana îcâb eden kuvvetle (inşâ' levâzımı ile) yardım ediniz. Ben de (ey Türk'ler) sizinle onların arasına sağlam bir mâni' yapayım. Haydi bana büyük demir parçaları getiriniz, dedi. (Getirdiler), yapı işi başladı. İki dağın iki tarafı birleşinceye kadar Zül'-karneyn (demirleri kullanmış) ve halka: haydi körükleyin, diye kumanda etmiştir. Körüklenen şey'i ateş hâline getirince: bana erimiş bakır getiriniz de (îcâb eden) yerlerine dökeyim, demiştir. (Seddin inşası tamam olunca): artık şimdi onu ne aşmağa muktedir olurlar, ne de delmeğe güçleri yeter, diye te'minat vermiştir".

Zül'-karneyn:

"**İşte bu** (metin sedd) **Rabb'im tarafından** (kullarına ihsân buyurulan) **bir rahmetdir. Fakat her ne zaman Rabb'im emri gelirse, onu yerle yeksân eder. Rabb'im in va'di ise hakdır, demiştir**". (Kehf sûresi, âyet 92-98)

"Zül'-karneyn'in üçüncü seferinde karşılaştığı ve kendi dillerinden başka bir dil ile görüşemeyen kavmin Türk'ler olduğunu Dahhâk, Süddî, Katâde gibi müfessirler ifâde etmişlerdir ki, Zül'-karneyn'in, mîmârî nezâret ve irşâdî ile Türklerin demirden, bakırdan hayret-bahş (hayret verici) bir sedd yapmış olmaları işbirliği ile, Türk'lerin arasında şâyi' olan demir, çelik ve bakır gibi mâdenî sanâyiin kadim târihinin tâ bu karanlık devirlerinde başlamış olduğu netîcesine varabiliriz. Bu riyâzî işbirliğine istinâden ilk devirlerde **Türk'lerin beşeriyetin halâskârı** (kurtarıcısı) **olduklarını da söyleyebiliriz**. Çünkü zaman zaman kendi mallarını, canlarını çapulculuk ederek yağmalayan **Ye'cûc ve Me'cûc** adındaki iki vahşî şimâl kavmine karşı kendilerini siper ederek dünyâyı bunların zulüm ve yolsuzluklarından Türk'ler korumuş bulunuyor, demekdir.

هَذَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّي : **İşte bu** (metin sedd) **Rabb'im tarafından** (kullarına ihsân) **buyurulan bir rahmetdir**. Kehf, 98.

kavl-i şerîfi ile de Türk'lerin bu târihî hizmetleri, beşeriyet için ilâhî bir rahmet olmakla tavsîf buyurulup,

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءً : **Fakat her ne zaman Rabb'im emri gelirse, onu yerle yeksân eder**.

Kehf, 98.

âyet-i kerîmesi mücibince beşerin inkirâz zamanı gelip çatığında, Türk kudreti oradan çekilmiş olacak, sonra da,

وَإِذَا فُجِئَتْ بِأَحْوَجٍ وَأَمَّا حَوْجٌ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسَبُونَ : **Nihâyet ye'cûc ve Me'cûc** (ün seddi) **açılıb da**

her tepeden saldıracakları vakit. Enbiyâ', 96.

âyet-i kerîme'si delâletiyle Yecûc ve Mecûc'u tutan sedd (Türk kudreti) açılınca şimâlin vahşî kurtları her tarafından saldıracaklardır.

buyuruluyor ki, hiç şübhesiz bu,

وَأَقْرَبَ الْوَعْدِ الْحَقُّ : **Gerçek va'd olan Kıyâmet yaklaştığı vakit**. Enbiyâ' 98.

nazm-ı mübîni mücibince, mev'ûd olan bir âkıbet erişecek, Ye'cûc ve Me'cûc târihten silinecek demek olur".

"Eğer bu kavim, müfessirlerin nakl ettikleri gibi Türk kavmi ise, burada Zü'l-karneyn'e kuvvetle yardım eden Türk'lerin mazîde yer yüzünü fitne ve fesaddan kurtarmak için yaptıkları hizmetlerin ehemmiyyetine işâret edilmiş olduğu gibi, Hazreti Muhammed *aleyhi-selâm*'ın Bi'set'inden (*Peygamber olarak gönderilmesinden*) sonra İslâm'a yapacakları hizmetlere de işâret edilmiş olur. Bunun için Türk'lerin inkirâzı, Ye'cûc ve, Me'cûc seddinin yıkılması ve nizâm-ı âlemin fesâdı demek olacaktır ki böyle büyük bir felâketin vukûu eşrât-ı saatdendir".

Ondokuzuncu asrın başlarından itibaren *-batılılaşma sevdâsı uğruna-* **Tevhîd dîni**'nin esâslarından ta'vizler verip İslâm Dîni'nin esâslarının sarsılmaya başlaması neticesinde; uzun yıllar boyunca aşılması ve delinmesi mümkün olmayan ve asırlar boyunca dünyânın bir denge unsuru olan Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasından sonra dünyâ devletlerinin sağ ve sol guruplara ayrılıp insanların akla hayâle gelmedik fitne, fesâd ve zulme ma'rûz kalması da, bunun bir işâreti olsa gerektir. Allâhü a'lem.

Böyle kuvvetli ve kudretli büyük bir seddin "**Dîn-i Tevhîd seddi**'nin" yıkılmasından sonra onun devâmı olarak onun yerini alan ve orta doğuda dünyânın bir denge unsuru olan Türkiye Cumhûriyeti Devleti'nin de aynı "**Sedd**" in bir devâmı olduğu husûsu,

إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ : Ye'cûc ve Me'cûc, bu yerde fesâd çıkaran (kabîle) lerdir.

Kehf, 94.

kavl-i şerîfnde yer yüzünü fesâda verip kana boyayan Ye'cûc ve Me'cûc'ün yalnız iki kabîle değil, cemi' sigası ile vârid olduğuna göre, bir çok kabîlelerden müteşekkil bir çapulcu kalabalığından ibâret olduğu anlaşılır. Hattâ yer yüzündeki insanların yüzde doksanına kadar olan bir çoğunluğunun Ye'cûc ve Me'cûc olduğunu nakl edenler bile vardır. Bu bakımdan Yecûc ve Me'cûc beliyyesi (belâ'sı), bütün beşeriyete şumüllü bir âfetdir. Rasûlü'llâh *aleyhis-selâm*,

Yaklaşan bir fitnenin şerrinden vay Arab'ın hâline. Şu saatte Ye'cûc ve Me'cûc'ün seddinden bir menfez açılmışdır.

buyurup Ye'cûc ve Me'cûc 'den erişecek musîbeti Arab'a tahsis etmiştir ki bu tahsis, Ye'cûc ve Me'cûc fitnesine benzer bir fitnenin pek yaklaştığı ve kendisi ile ilk iki halîfesinin hilâfeti zamanları geçtikten sonra, Hazreti Osmân *radiye'llâhü anh*'ın şehâdeti ile, o fitneden ilk kapının açıldığı ma'nâsı kâd edilmiş ve bunu bir takım müessif hâdiseler ta'kib etmiştir, demek olur".

S.B.M.Tecr'id-i Sarfıh Tercemesi,C.9.ss.97-102. Kamil Miras.

-Allâhü Teâlâ'nun kânûnlarını terk edip kendilerine göre bir takım kânûnlar yapmak sûretiyle zamânın icâblarına göre halkı idâre ediyoruz zannına kapılan yetkililerin idâre ettiği bir toplum; -Allâhü Teâlâ'nın, rahmetinin bir eseri olarak, şirk yüzünden o toplumu hemen helâk etmeyeceği esâsına binâen-, maddî ve ma'nevî bir kuvvet ve kudret kaynağımız olan İslâmî esâsları terk ederek Batı uygarlığına uygun inkılaplar yapmış bir devlet, olmamıza rağmen,

şübhe götürmez bir gerçektir.

Bununla berâber Allâhü Teâlâ'nın, rahmetinin bir eseri olarak, bizlere tanıdığı bu mühleti ve

إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ مِائَةٍ سَنَةٍ مِّنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا.

“Şübhesiz Allâhü Teâlâ, her yüz sene başında bu ümmetin dînini yenileyen bir müceddid gönderir”.⁴⁹⁶

Hadîs-i şerîfinin bildirdiği gerçeği de hiç bir zaman hatırımızdan çıkarmamak lâzımdır.

Çünkü bu gün böyle bir devletin yıkılmasına çalışan iç ve dış düşmanlar, aç kalmış kutlar gibi saldırmanın yollarını her an arayıp durmaktadırlar. Böyle bir hâlin vukûu ise, akla hayâle gelmedik felâketlerin meydana gelmesi demek olacağından bu duruma sebep olanlar, âyet-i kerîme'de de işâret edildiği gibi, "Eyvâh bizlere, doğrusu biz bunun böyle olacağını düşünmemiştik. Biz böyle yapmakla kendimize yazık ettik, hem kendimizin hem de dünyânın huzûrunu kaçırdık, istediğimiz çıkarlarımızı elde edemedik" diyerek pişman olacaklardır ki,

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ.

وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ إِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارِ الَّذِينَ كَفَرُوا^ط يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِّنْ

هَذَا بَلَّ كُنَّا ظَالِمِينَ.

⁴⁹⁶ -Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdisi'r-Rasûl s.a.v. C.3.ss.428. (Ebû Dâvud, El-Hâkim ve El-Beyhekî). Eş-Şeyh Mansûr Ali Nâsîf.

"Nihâyet Ye'cûc ve Me'cûc (un seddi) açılıp da her tepeden saldıracakları ve gerçek va'd olan (kıyâmet) yaklaştığı vakit, işte o zaman o küfr (ve inkâr) edenlerin gözleri hemen belirip kalacak, - Eyvâh bizlere, Doğrusu biz bundan gaflet içindeydik. Hayır, biz (kendimize zulm eden) zâlim kimselerdik- (diyecekler)".⁴⁹⁷

âyet-i kerîme'leri bunun ap-açık bir ifâdesi olsa gerekdir. Allâhü a'lem.

Aynı şekilde târih boyunca İslâm'a ve İslâmî ilimlerin yayılmasına hizmet eden Müslümân'ların ekseriyetinin Türk asıllı olmaları da bunun başka bir kanıtıdır. İtikadda mezhep imamımız İmâm Mâtürîdî, amelde mezhep imamımız İmâm A'zâm gibi fakihlerin, Kur'ân-ı Kerîm'den sonra en mu'teber kitâb olan Kütüb-i sitte (altı kitâb) sâhibi muhaddislerden üçünün, hem de birinci derecede olanlarının *-İmâm Buhârî ve Müslim gibi-* Türk âlimleri tarafından yazılmış olmaları ve bunlar gibi daha bir çok ilim ve devlet adamlarının, Türk asıllı olmaları da, konunun ayrı bir özelliğidir.

Bunun için bu şerefli ve yüce vasfımızın devâmını istiyorsak, inanç ayrılıklarının, ahlâk bozukluklarının, özgürlük terânelerinin, bir dayanağı olmayan hakk-hukûk çığılıklarının, fikir-görüş ayrılıklarının, fitne-fesâd fırtınalarının, toplumun birlik ve berâberliğinin bozulmasının, insanların birbirlerine karşı düşman hâle gelmesinin, öldürme ve katil hâdiselerinin çoğalmasının, İslâmî olmayan görüş ve âdetlerin yeniden canlandırılarak yaygın hâle getirilmeye çalışılmasının, anarşik olayların her gün artmasının, zorbalıkların terör hâline getirilmesinin, her türlü haksızlığın, hazursuzluğun, fuhşun ve taşkınlığın her yerde at oynatır hâle gelmesinin; fitne, fesâd, terör, anarşi gibi çeşitli ahlâksızlıklar hâlinde kendini gösteren huzursuzlukların, tek kaynağı olan ve sağlam bir temeli bulunmayan **batıllaşma felsefesinin**, yıllarca İslâm'ı bir öcü gibi göstererek bizlere telkin edip tatbikat sahasına koydurduğu lâiklik, demokrasi, özgürlük, hoşgörü gibi ilmî bir değeri bulunmayan sistem ve doktrinleri terk ederek *-âyet-i kerîme'de de belirtildiği gibi-* yeniden

⁴⁹⁷ -Enbiyâ', 96-97.

maddî ve ma'nevî bir kuvvet ve kudret kaynağı olan "Dîn-i Tevhîd seddi" ni ihyâ' edip demir kütleleri gibi kuvvetli ve kudretli olan unsurlarımıza İslâm'ın rûhunu sindirip ona sımsıkı bağlanarak onun îcâblarını yerine getirmek mecbûriyetindeyiz.

Aksi takdirde, *-aşağıdaki âyet-i kerime ve Hadîs-i şerîflerde belirtildiği gibi-* **Tevhîd Dîni inancı'nı** ve **özümüzdeki güzel hâl ve ahlâkı** bozmuş olacağımızdan *-Allâh korusun-* helâkımız kaçınılmaz bir netîce olur. Bunun netîcesi olarak da böyle bir Türk seddinin (böyle bir denge unsurunun) yıkılması; fitne, fesâd, anarşi, terör, zulüm, fuhuş, ahlaksızlık ve dehşetin kaynağı olan Ye'cûc ve Me'cûc topluluğunun, dünyânın her tarafında pervâsızca at oynatır hâle gelmesi demek olacağından, tüm insanların felâketine sebep olur ki bu da kıyâmetin büyük alâmetlerindendir.

لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ ط
 إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ ط
 وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ ج
 وَمَا هُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَّالٍ .

"(Her insanın) önünde, arkasında kendisini Allâh'ın emriyle gözetleyecek ta'kîbci (melek) ler vardır.

Bir Toplum, özlerindeki (güzel hal ve ahlâkı) değiştirip bozuncaya kadar Allâh şübhesiz ki onun (hâlini) değiştirip bozmaz.

Allâh bir toplumun da fenâlığını (azâbını) diledi mi artık onun reddine hiç bir (çâre) yoktur.

Onlar için Allâh'dan başka bir velî (sâhib ve kurtarıcı) da yoktur".⁴⁹⁸

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا.

"Allâh'a ibâdet (ve kulluk) edin. O'na hiç bir şey'i eş tutmayın".⁴⁹⁹

⁴⁹⁸ -Ra'd, 11.

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۗ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ

"Hepiniz toptan Allâh'ın ipine (Kur'ân-ı Kerîm'e ve İslâm Dînine) sınıksız sarılın. Parçalanıp dağılmayın. Allâh'ın üzerinizdeki ni'metini düşünün".⁵⁰⁰

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ.

"Allâh'a ve O'nun Rasûlüne itâat edin. (Fikir, görüş, yorum, inanç ve düşünce ayrılıkları ile) birbiriniz ile çekişip didişmeyin. Sonra korku ile za'fa düşersiniz. Rüzgarımız (kuvvet ve kudretiniz kesilip) gider. (Allâh'ın size olan yardımı kesilir. Kuvvetiniz ve devletiniz yok olup gider). Bir de sabr (-u sebât) edin, (sıkıntılara katlanın). Çünkü Allâh, sabr edenlerle berâberdir".⁵⁰¹

نَعْمَ إِذَا كَثُرَ الْحَبْتُ.

*"Evet, fisk-u fücûr, fuhuş ve ma'siyet çoğaldığı zaman (helâk olursunuz)".*⁵⁰²

*"Bundan sonra sizin bir daha putperestliğe döneceğinizden endişe etmiyorum. Endişe ettiğim şey', sizin dünyâ işlerine dalarak ve servet peşinde koşarak birbirinizin kanını dökmenizdir. Bir de İhtiras ile nefsânîyyet güdüp didişmenizdir. İşte o zaman siz de sizden evvelki milletler gibi helâk olursunuz. Çünkü ihtiras, ni'metden mahrûmiyete sebep olur".*⁵⁰³

Hakikat bu olunca, ezeldeki ahdimizde sâdik olup olmadığımız husûsunda ve kabullenmiş olduğumuz emânetleri nasıl yerine getirip getirmeyeceğimiz konusunda bizleri imtihân etmek üzere belirli bir zaman için bu dünyâ hayâtına getirmiş olan Allâhü Teâlâ'nın, ahdini bozan milletlere düşmanlarını musallat etmesi hâdisesi de her zaman görülen hallerdendir.⁵⁰⁴

⁴⁹⁹ -Nisâ', 36.

⁵⁰⁰ -Âl-i İmrân, 10 3.

⁵⁰¹ -Enfâl, 46.

⁵⁰² -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.9.ss.95. (1372 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵⁰³ -Hazreti Muhammed aleyhi's-selâm'ın Vedâ' Haccı dönüşündeki hutbesinden.

⁵⁰⁴ -Bu husûsda, **Taberânî rahmetü'llâhi aleyh**, İbn-i Abbâs radiye'llâhü anhümâ 'dan rivâyette şü hakikatleri dile getirmektedir:

Bununla berâber Allâhü Teâlâ, sonsuz rahmetinin bir eseri olarak ahdini bozan toplumlari hemen helâk edip onlara azâb etmez. Belki yaratılışlarındaki **îmân** duygusunu canlandırarak hakk ve hakikate dönerler de kulluklarını yapmaya başlarlar, diye bir mühlet verir. Böyle bir fırsat ise, insan oğlunu iki cihânda mutluluğa erdirebileceği gibi aksi bir davranış da felâketine sebep olabilir ki şu âyet-i kerîme ve Hadîs-i şerîfler de bu husûsun, açık bir ifâdesidir:

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا مُصْلِحُونَ.

"Senin Rabb'in, -ehâlisi (birbirini) islâh edip dururken- o memleketleri sırf şirk yüzünden helâk edecek değildi ya".⁵⁰⁵

الْمُلْكُ يَبْقَىٰ مَعَ الْكُفْرِ وَلَا يَبْقَىٰ مَعَ الظُّلْمِ.

"Mülk, küfür ile berâber devam eder, zulüm ile berâber devam etmez".⁵⁰⁶

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ ۖ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَذَلِكَ جزؤُ الظَّالِمِينَ ۗ

"(Münâfikların ve kâfirlerin) hâli, şeytanın hâli gibidir. Çünkü (şeytan), insana -Küfr et- der de o küfr edince -Ben kakikaten senden uzağım. Çünkü ben âlemleri Rabb'i olan Allâh'dan korkarım- der".

"Beş türlü günah karşısında beş türlü cezâ' vardır:

Bir toplum,

1- Allâhü Teâlâ ile olan ahdini bozduğu zaman Allâh onlara düşmanlarını musallat eder.

2- Allâh'ın indirmediğinden başkası ile hukm ettiği zaman aralarında fâkirlik baş gösterir.

3- İçlerinde hayâsızlık belirince ödeklik (korkaklık) meydana gelir.

4- Ölçü ve tartıda hânilik yaptığı zaman nebât ve mahsûlden mahrûm edilir.

5- Zekâtı vermedikleri zaman da yağmurları kesilir.

Mevlânâ Hazretleri beşinci maddeye "*Zinâ çoğaldığı zaman*" kaydını ilâve etmiştir

⁵⁰⁵ -Hûd, 117.

Bu husûs, "*Cenâb-ı Hakk'ın rahmetinin genişliğinden ve kendi haklarındaki lûtuflar ve müsâmahâsındandır. Bunun için haklar tezâhüm ettiği (toplanıp bir araya geldiği) vakit, fukahâ', evvelâ kul hakkını nazar-ı i'tibâra alır*" denilmiş; bu esâsa binâen de "*Mülk, küfr ile yaşayabilir, fakat zulm ile, ahlâksızlık ile aslâ yaşayamaz*" buyurulmuştur.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1.ss.343. Hasan Basri Çantay.

⁵⁰⁶ -Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1.ss.343. Hasan Basri Çantay.

"Nihâyet ikisinin de (azdırmanın da azanın da) âkıbeti hakîkaten ebedî ateşin içinde kalmaları olmuştur. İşte zâlimlerin (münâfıkların ve kâfirlerin) cezâsı budur".⁵⁰⁷

Şu halde Zül-Karneyn vâsıtası ile -bir lûtf-ü ilâhî olarak- bize verilen bu yüce ve şerefli vasfımızı korumanın ve Ye'cûc ve Me'cûc denilen iki fitne ve fesad topluluğunun şerrinden kurtulmanın tek çâresi, yeniden Tevhîd Dîni'ne sınımsız sarılarak Allâhü Teâlâ'nın emir ve nehyelerini yerine getirip her türlü küfür, şirk ve isyan yollarından uzaklaşmak ve Dîn-i Tevhîd Seddi'ni yeniden ihyâ' etmektir ki şu âyet-i kerime'ler de, bunun açık bir ifâdesidir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۗ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ.

فَإِنْ زُلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ.

“Ey îmân edenler, hep birden silm’e girin (sulh, sükûn ve selâm’a girin. Kâmil, olgun, samîmî birer müslüman olun). Şeytan’ın adımları ardına düşmeyin (insanları yoldan çıkaran şirk, küfür, dalâlet ve bid’at sâhibi kimselerin sözlerine ve fiillerine uymayın). Çünkü o, sizin açık bir düşmanınızdır”.

“Size, (hakk ve hakîkati birbirinden ayıran, gözlerinizin önüne seren) bunca delil’ler geldikten sonra yine kusur ederseniz (silm’e girmekden, ayıp ve kusurlardan uzak kalmaktan, kâmil, olgun ve iyi bir müslümân olmaktan kaçarsanız) iyi biliniz ki muhakkak Allâh, Azîz’dir (mutlak gâlib’dir, hükmüne karşı gelinmez, dilediğini yapar, emrini infâz eder). (Bununla berâber) Hakîm’dir (tam bir hıkmetle sâhibidir, her yaptığını bir hıkmetle yapar)”⁵⁰⁸

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى.

⁵⁰⁷ -Haşr,16-17.

⁵⁰⁸ -Bakara Süresi, âyet 208-209.

Silm, selâmetlik, yapılması mekrûh ve kötü olan şey’lerden uzak olmak, Müslümân’lık, yarışmak, sulh, sükûn, emînlik, ayıp ve kusurlardan uzak olmak, kâmil, olgun birer Müslümân olarak İslâm’a girmek ve yaşamak ma’nâlarıdır.

“(Dünyâda ve âhiretde) **selâm** (ve selâmet), **doğruya** (Hakk’a ve hakîkâte) **tâbi’ olanlardır**”.⁵⁰⁹

7-Aden'den çıkıp insanları (Şam taraflarına doğru) önüne katan büyük bir ateş.

Aynı şekilde Hicâz kıt'asında büyük bir ateşin meydana gelmesi konusu da yine Kıyâmet'in büyük alâmetlerindedir ki bu husûs da, şu Hadîs-i şerîf ve benzerleri ile ifâde buyurulmuştur:

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُخْرِجَ نَارًا مِنْ أَرْضِ الْحِجَازِ تُضِيءُ أَعْنَاقَ الْإِبِلِ بِبُصْرَى.

"Hicâz kıt'asında bir ateş çıkmadıkça Kıyâmet kopmayacaktır. Öyle bir ateş ki Busrâ'daki develerin boyunlarını ziyâlandıracaktır".⁵¹⁰

"(Bu alâmetler), Duman, Hz. Îsâ'nın nüzülü, Aden tarafından çıkacak ve insanları mahşere sürecektir ateştir".

Aden taraflarındaki petrol kuyularının alev alıp yanması ve diğerlerinin de bunu ta'kîb etmesi ihtimâli de buna bir işâret olsa gerektir. Allâhü a'lem.

8-Doğuda,

9-Batıda,

10-Cezîretü'l-Arab'da,

üç yer çöküntüsü olması.

Doğuda, batıda ve Arab Yarımadasında üç yer çöküntüsü hâdisesinin meydana gelmesi de, yine Kıyâmet'in büyük alâmetlerinden birisi olarak haber verilmiştir.

⁵⁰⁹ -Tâ Hâ, 4.

⁵¹⁰ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.303. (2121 nolu h.ş.). Kâmil Miras.
Busrâ, şimdiki Havran kasabasının bulunduğu yerdir.

İşte insanların dünyevî ve uhrevî mutluluğu için gerekli olan ve İslâm Dîni'nin tebliği husûsunda İslâmî bir emrin gereği olan "**Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker**:*İyiliği emr edip kötülükten vaz geçirmek*" konusu terk edildiği zaman, İslâmî esâslar da terk edilmiş olacağından Allâh, Peygamber ve Dîn inancı kalmayacak, her tarafı zifirî karanlıklar gibi fitne, fesâd ve zulüm kaplayacak, ahlâk ve insanlık nâmına her şey' yok olacak, insanlar hayvanlar gibi hattâ onlardan da aşağı bir şekilde yaşamaya başlayacak, bütün bunların neticesi olarak da "**Halîfelik**" vasfını kaybeden insanların üzerine Allâhü Teâlâ'nın azâbı, gazâbı tahakkuk edip Kıyâmet kopacak, herkes hayırdan ve şerden yaptıklarının hesabını vermek, müsbet veyâ menfî olarak karşılığını görmek üzere Mahşer'e sevk edilecektir.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

“Muhakkak, bu Kur’ân,
(insanları) öyle bir şey’e (öyle bir yola) doğrultub götürür ki
o (yol), en âdil ve en doğru bir (yol) dur”.⁵¹¹

⁵¹¹ -İsrâ’, 9.

**Kıyâmet'in küçük ve büyük alâmetlerini bildiren
âyet ve hadîs'lerden ba'zıları**

Aşağıdaki âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler, Kıyâmet'in küçük ve büyük alâmetlerinden ba'zılarını ifâde edip açıklamaktadır ki düşünüp ibret almasını bilen akıl ve basîret sâhibi insanlara ne mutlu:

إِنَّ اللَّهَ لَا يُعَيِّرُ مَا بَعَثَ مِنْهُمُ حَتَّىٰ يُعَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ ط

"Bir toplum, özlerindeki (güzel hal ve ahlâk) ı değiştirip bozmadıkça, Allâh şübhesiz ki onun (hâlini) değiştirip bozmaz".⁵¹²

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّىٰ تَأْخُذَ أُمَّتِي بِأَخِذِ الْقُرُونِ قَبْلَهَا شَيْراً بِشَيْرٍ وَذِرَاعاً بِذِرَاعٍ فَيَقِيلَ يَارَسُولَ اللَّهِ كَفَّارِسَ وَالرُّؤْمُ فَقَالَ وَمَنِ النَّاسُ إِلَّا أُؤَلِّفُكَ.

"Kıyâmet kopmaz, tâ ki ümmetim, kendisinden evvelki ümmetlerin yolunu karış karış, arşın arşın ta'kîb etmedikçe".

Ashâb tarafından,

-Yâ Rasûle'llâh, (yollarında gidilen) Fars ve Rum gibi milletler midir? Diye soruldu. Rasûlü'llâh da,

"Onlardan başka insanlardan kim var ya?".

buyurdu.⁵¹³

لَتَسْبَعَنَّ سُنَنَ مَنْ قَبْلَكُمْ شَيْراً بِشَيْرٍ وَذِرَاعاً بِذِرَاعٍ حَتَّىٰ لَوْ سَلَكَوا حُجْرَ ضَبِّ لَسَلَكَتُمُوهُ.
فُلْنَا يَارَسُولَ اللَّهِ الْيَهُودُ وَالتَّصَارِي قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَنْ.

"Şübhesiz ki siz, kendinizden önce gelen milletlerin yoluna karışı karışına, arşını da arşınına tıpatıp muhakkak uyacaksınız. (Bir derecede ki) şâyet o kimseler (daracık) keler deliğine girseler, siz de muhakkak (onlara uyarak) oraya gir (meğe çalış) acacaksınız.".

(Râvî Ebû Saîd der ki) biz,

⁵¹² -Ra'd, 11.

⁵¹³ -Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.408.
(2175 nolu hadîs-i şerîf). Kâmil Miras.

-Yâ Rasûle'llâh, bu ümmetler Yahûdî'lerle Hıristiyan'lar mı? Diye sorduk. Rasûlü'llâh da,

“Onlardan başka ya kim olacak?”.

buyurdu.⁵¹⁴

Fertlerin ve toplumların dünyevî ve uhrevî mutluluk ve saâdetinin temelini teşkil eden bu "**Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker**:*İyiliği emr etmek, kötülükden vaz geçirmek*" görevi, diğer bir deyimle **İslâmî esâsları tebliğ görevi**, gereği gibi yapılmayınca, toplumları temelinden sarsan tefrika, ihtilâf, küfür, şirk, fitne, fesad, fîsk, fücûr ve zulüm gibi şey'ler, fertlerin ve toplumların maddî ve ma'nevî hayâtını felç eder. Böyle olan toplumlar ise kendilerine gelip bu kötü yoldan vaz geçmezlerse, onlar için dünyâda ve âhiretde helâk olup gitmek, mukadder bir netîce olur.⁵¹⁵

Bunun için ümmetlerinin böyle kötü âkıbetlere düşmesini hiç bir zaman arzû etmeyen Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*, Ashâb-ı Kirâm'ına, *-insanları ve ümmetlerini, akla hayâle gelmedik felâketlere sürükleyecek olan-* Kıyâmet alâmetlerinden bahs

⁵¹⁴ -Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.9.ss.189.

(1410 nolu hadîs-i şerîf). Kâmil Miras.

⁵¹⁵ -**Fitne**: imtîhân, sınav, sınama ma'nalarına geldiği gibi her türlü günah, küfür, fîsk, fücûr, rûsvaylık ma'nalarına da gelir.

Asıl ma'nâsı ise, insanlar arasında vukûa gelen ihtilâf, sûriş (*karişıklık, kargaşa*) ve ihtilâl, şekâvet (*eşkiyâlık, haydüdlük*) ve kavga anlamlarını ifâde eder.

Diğer bir deyimle, bir adamı veyâ bir topluluğu azdırmak, yanıltmak, ayartmak, doğru yoldan sapdırmak, dahilî ihtilâf, ayrılık, karişıklık, kargaşa, küfür, şirk, azgınlık, sapıklık, günah işlemek, rûsvaylık, belâ', sıkıntı, azâb, bir şey'i beğenip kalbin ona meyl ve muhabbet etmesi, ma'nalarını ifâde eder.

İmâm Birgîvî *rahmetü'llâhi aleyh*, **Tarîkat-i Muhammediyye** adlı eserinde, fitneyi şu şekilde ta'rif ve tavsîf eder:

"**Fitne**: İnsanları, meşrû' bir fâide olmaksızın, ızdırâba, ihtilâle, ihtilâfa, mihnet ve belâ'ya düşürmekdir ki kalbe âriz olan âfetlerdendir".

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm,C.1.ss.52. Hasan Basri Çantay.

Fesâd: Bozukluk, fitne, belâ', sıkıntı, azdırma, ayartma.

Fîsk: Hakk yoldan çıkma, isyân etme, safâhate dalma, ahlâksızlık etme, hâinlik, dinsizlik.

Fücûr: Sefîhlik (*akılsızca hareket etme*), günahkârlık, ahlâka aykırı olan şey'.

Nîfak: Kişinin, dili ile imân ettiğini söylemesi, gönlünde küfrü saklaması hâlidir.

Zulüm: Kişinin, haksız yere, kendinin ve başkalarının hakkına riâyet etmemesidir.

ederken, “**Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker** -(iyiliği emr etmek ve kötülükden vaz geçirmek)-, terk edildiği zaman Kıyâmeti bekleyin”.

buyurmuşdur.

Ashâb-ı Kirâm da,

يَا رَسُولَ اللَّهِ مَتَى يُتْرَكُ الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ؟

“*Yâ Rasûle'llâh, emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker ne zaman terk edilecektir?*”.

deyince,

إِذَا ظَهَرَتِ الْمُدَاهَنَةُ فِي خِيَارِكُمْ وَالْفَاحِشَةُ فِي شِرَارِكُمْ وَتَحَوَّلَ الْمُلْكُ فِي صِعَارِكُمْ وَالْفِقْمَةُ فِي أَرْزَالِكُمْ.

“*İçinizde bulunan hayırlı kimseler müdâheneye (yağcılığa) başladığı, şerîr kimseler şerlerini artırmaya başladığı, mülk (yetki, kudret ve idâri makamlar) ehli olmayan küçüklerinizin (rezil kimselerinizin) eline geçtiği (eline verildiği), dînî konular da ilmi ile amel etmeyen (şahsî re'y ve arzûları ile cevâb vererek hem halkı idlâl eden, hem de kendilerini dalâlet'de bırakan) rezil kimselerin eline geçtiği zaman, -iyiliği emr etmek ve kötülükten vaz geçirmek, terk edilecektir-*”.⁵¹⁶

buyurmuşdur.

Başka bir Hadîs-i şerîf'de de,

إِذَا وَسَدَّ الْأَمْرُ إِلَى عَيْرِ أَهْلِهِ فَأَنتَظِرِ السَّاعَةَ.

“*Emânet, ehliyetsiz kimselere saltanat tahtı yapılıp oturtukdu mu kıyâmetin kopmasını bekle*”.⁵¹⁷

buyurulmuşdur.

Cenâb-ı Hakk da, Kur'ân-ı Kerîm'inde,

⁵¹⁶ -İhyâu Ulûmi'd-dîn, 1. Kitâb.ss 99.

Müdâhene:Dalkavukluk, koltukculuk, yağcılık etmek, koltuk vermek, Allâhu Teâlâ'yı ve Rasûl'ünü bırakıp kula kul olmak ma'nâlarıdır ki bir nevî şirk ma'nâsını ifâde eder.

⁵¹⁷ -Sahîhu'l-Buhârî, Kitâbü'l-ilm, Cüz'.1.ss.23.

S.B.M. Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.201. Kâmil Miras.

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ.

"(Ey Mü'min'ler, eseri umûma sirâyet eden), **Öyle bir fitneden sakınınız ki o, sizden yalnız zulm edenlere dokunmakla kalmaz** (onun musîbeti günahsızlara da dokunur). **Hem bilin ki Allâh, şüphesiz azâbı çetin olandır**".⁵¹⁸

سُعَدْبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ.

"Biz onları iki kerre azâba uğratacağız. Sonra da onlar, daha büyük bir azâba döndürüleceklerdir".⁵¹⁹

وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ.

"Biz, o en büyük azâbdan (âhret azâbından) önce de onlara mutlakâ yakın azâbdan (katl, esâret, kıtlık, salgın hastalıklar ve düşman istilâ'sı gibi dünyevî azâblardan) tatdıracağız. **Tâki ric'at etsinler** (Küfür, şirk ve nifakdan îmâna dönüp tevbe etsinler diye)".⁵²⁰

buyurmuştur.

Başka bir Hadîs-i şerîf'de de,

"Meâsî irtikâb edilen (her türlü kötülüğün, rüşvetin, âsiliğın, isyânın, itâatsizliğın yapıldığı ve her türlü günâhın pervasızca işlendiği) bir toplumun içinde bulunanlar, onun tağyirine (değiştirilmesine) kâdir oldukları halde bunu yapmazlarsa Allâh, ölümlerinden evvel hepsini cezâyâ çapdırır".⁵²¹

إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَىٰ يَقُومُ عَذَابًا أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ثُمَّ بُعِثُوا عَلَىٰ أَعْمَالِهِمْ.

"Allâhü Teâlâ bir topluma azâb gönderince, o toplumun içinde bulunan (iyi kötü) her ferde isâbet eder. Sonra (âhiretde) herkes amellerine göre haşr olunur".⁵²²

⁵¹⁸ -Enfâl, 25.

⁵¹⁹ -Tevbe, 101.

⁵²⁰ -Secde, 21.

⁵²¹ -Ebû Dâvûd. Cerir ibn-i Abdu'llâh *radıye'llâhü anh* rivâyeti.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1.ss.258. Hasan Basri Çantay.

⁵²² -Riyâzü's-sâlihîn, C.3.ss.337. (1862 nolu hadîs-i şerîf). Müttefekun aleyh.

S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.301. (2119 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

buyurulmuştur.

Bu âyet-i kerîme ve Hadîs-i şerîf'lerde ifâde buyurulan **fitne**, umûmî olan ve musîbeti, eseri, bir toplumun günahkâr olan ve olmayan her ferdine birden isâbet eden bir felâketdir ki bu felâketlerin en büyüğü, millî birliği bozan ve memleketin toplumsal hayâtını felce uğratan bir takım ihtilâl hareketleridir.

İkinci olarak da vatan müdâfaasından kaçmak, toplumun her kesiminde alenî nifak, küfür, irtidad ve anarşi hallerinde bulunmak, zâlim emir sâhiplerine hayırlı öğütler vermek yerine onlara mudâhenede bulunmak (*dalkavukluk, yağcılık yapmak*), bid'atlerin meydana çıkmasına ve âdet hâline getirip yayılmasına vesîle olmak ve cihad emrinde tembellik göstermek gibi çok çirkin ve zararlı davranışlarda bulunmaktır.

Bu bakımdan **umûmî bir fitne**, yalnız asıl cürmü işleyen zâlimlerin başına gelecek cezâ değil, aynı zamanda *-ellerinde bir takım imkânlar bulunduğu halde-* kendilerini ve toplumu korumaya çalışmayan ve o fitnelerin yayılmasına, yayılıp âdet hâline gelmesine meydan veren gâfil ve câhil kimselerin gafletlerinin ve cehâletlerinin de cezâsıdır.

Bunun için Cenâb-ı Hakk, Kur'ân-ı Kerîm'inde,

وَلَا تُكْفِرُوا مِنَ الْعَافِلِينَ.

"Ġâfillerden olma".⁵²³

buyurmaktadır.

Buna rağmen son nefeslerine kadar *-iyiliği emr edip kötülükten vaz geçirmeye çalışarak-* başarı elde edemeyenler,

قَالُوا مَعذِرَةً إِلَىٰ رَبِّكُمُ وَعَلَّاهُمْ يَتَّبِعُونَ.

"-Rabb'inize özür (dilemeye yüzümüz olsun) için. Umulur ki sakınırlar- demişlerdi".⁵²⁴

⁵²³ -A'râf, 205.

Bu âyet-i kerîme'nin meâlinin tamamı şöyledir:

"Rabb'ini, içinden, yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah ve akşam an, (O'na kulluk yap). Ġâfillerden olma".

⁵²⁴ -A'râf Süresi, âyet 164.

Bu âyet-i kerîmenin meâlinin tamamı şöyledir:

âyet-i kerîmesinde ifâde buyurulduğu üzere ma'zûr olurlar ise de, o zâlim veyâ ğâfillerin içinde bulunup onlarla birlikte olmaları sebebi ile de, dünyâda, o umûmî musîbetden hâriç kalmamaları ihtimâli de her zaman vardır. Âhiretde, herkes kendi amellerine göre me'cûr olurlarsa da dünyâda mihnet ve belâ'dan kurtulamazlar. Bununla berâber bunların çektikleri mihnet ve belâ', -o zâlim ve ğâfillerin yüzünden olduğundan- o zâlimlerin ve ğâfillerin cezâsını daha fazla artırıp şiddetlendirmekten başka bir netîce doğurmaz.⁵²⁵

Bunun için fitne ve mihnet, onu yapan zâlimlerden başkasına isâbet etmez zannına kapılmayarak, her zaman ve her yerde böyle bir fitneden şiddetle korunmak lâzımdır. Aksi takdirde Allâhü Teâlâ'nın azâbının ve gazâbının çok şiddetli ve sürekli olduğu husûsu, -âyet-ikerime ve Hadîs-i şerîflerde de belirtildiği üzere- gaflet etmeyip iyi bilinmelidir

Çünkü bu azâb ve gazâb, o kadar şiddetlidir ki yalnız zâlimlere isâbet etmekle kalmaz, "*Neme lâzım, bana ne diyerek*" onlar ile birlikte bulunan kimselere de isâbet edip onları da isti'lâ eder.

Geçmişde, bu şekilde fitne ve fesâdı çoğaltan toplumların hepsi de büyük bir felâketle karşı karşıya kalmışlar ve Allâhü Teâlâ'nın azâbına, gazâbına uğrayarak helâk olup gitmişlerdir ki şu âyet-i kerîmeler bunu açık bir şekilde dile getirip ibret almamızı tavsiye etmektedir:

الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْبِلَادِ. لاص
فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ. لاص
فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ. لاص
إِنَّ رَبَّكَ لِبِالْمُرْصَادِ. ط

"(Âd, Semûd ve Fir'avn gibi toplumlar) **memleketler (in) de azgınlık edenlerdi**".

"Hani içlerinden bir ümmet (bir topluluk): -Allâh'ın kendilerini (dünyada) helâk edici veyâ kendilerini (âhiretde) çetin bir azâb ile azâblandırıcı olduğu bir kavme (bir topluma), ne diye öğüd veriyorsunuz?- dediği zaman, onlar (o va'z edenler) de: -Rabb'inize özür (dilemeye yüzümüz olsun) için. Umulur ki sakınırlar- demişlerdi".

⁵²⁵ -Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsîr.C.4.ss.2389. Elmalılı M. Hamdi Yazır.

"O sûretde ki oralarda fesâdı (küfrü, katli, zulmü ve benzerlerini) çoğaltmışlardı".

"Bundan dolayı Rabb'in de üzerlerine bir azâb kamçısı yağdırıverdi".

"Çünkü Rabb'in şübhesiz ki rasad yerindedir. (her şey'i gören ve bilendir, her an kullarının hâlini gözetleyicidir)".⁵²⁶

Bunun için insanların, bi'l-hâssa ben Müslümân'ım diyen kimselerin, hakkı ve sabrı tavsiye ederek "**Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker**: İyiliği emr etmek ve kötülükden vaz geçirmek" konusundaki görevini hiçbir şey'den çekinmeyerek -Rabb'inin rızâsını kazanmak maksâdı ile- yapmalıdır. Böyle mukaddes ve ulvî bir vazîfe -şu veyâ bu sebebler ile- yapılmadığı zaman da başımıza gelecek felâketlerin kendi kusurlarımızdan olduğunu idrâk etmemiz gerekir. Bu bakımdan âyet-i kerîme'de şöyle buyurulmuştur:

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ط وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ ط

"Sana gelen her iyilik Allâh'dandır. Sana gelen her fenâlık da kendindedir".⁵²⁷

إِنَّ اللَّهَ لَا يُعَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُعَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ط

"Bir toplum, özlerindeki (güzel hal ve ahlâk) ı değiştirip bozmadıkça, Allâh şübhesiz ki onun (hâlini) değiştirip bozmaz".⁵²⁸

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ط وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ ط وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ.

"Allâh'ın izni (ilmi, kazâsı, takdîri, irâdesi) olmayınca hiç bir musîbet (gelip) çatmaz. Kim Allâh'a îmân ederse (Allâh) onun kalbini doğruya götürür, (o musîbetden kurtulma imkânını ilhâm eder). Allâh her şey'i hakkıye bilendir".⁵²⁹

Bunun için, Şeyhül-İslâm Zenbilli Ali Efendi *rahmetü'llâhi aleyh* 'e, kıyâmetin en büyük alâmeti nedir? diye sorulunca, "*Allâhü Teâlâ bilir*

⁵²⁶ -Fecr sûresi, âyet, 11-14.

⁵²⁷ -Nisâ', âyet 79.

⁵²⁸ -Ra'd, 11.

⁵²⁹ -Teğâbün, 11.

ammâ -Neme lâzım- cılık başladığı zamandır" demiştir ki merhûm ve mağfûr Hasan Basri Çantay bu husûsu şöyle dile getirmiştir:

*"Zenbilli'ye sormuş biri: -Ey müftî-i âlim,
Eşrât-ı kıyâmetde nedir en mütehattim?
Bir şart-ı mühim- Der ki çekip hattı cevâbın:
-Allâhü Teâlâ bilir ammâ -Neme lâzım !-⁵³⁰*

İşte, dünyânın her tarafındaki toplumlar ve Müslümân'ım diyen insanlar arasında akla hayâle gelmedik *-zifîri karanlıklar gibi-* fitnelerin çoğalması, vukûunda asla şübhe olmayan "**Kıyâmet alâmetleri**" ndendir ki bu husûsda Hazreti Muhammed *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuşdur:

إِنَّهُ سَتَكُونُ فِتْنٌ كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ قِيلَ: فَمَا النَّجَاهُ مِنْهَا يَارَسُولَ اللَّهِ قَالَ: كِتَابُ اللَّهِ تَعَالَى فِيهِ نَبَأٌ مَنْ قَبْلَكُمْ. وَخَبْرٌ مَنْ بَعْدَكُمْ. وَحُكْمٌ مَا بَيْنَكُمْ. وَهُوَ فَضْلٌ لَيْسَ بِأَهْدَلٍ. مَنْ تَرَكَهُ بَخْرًا فَصَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى. وَمَنْ ابْتَغَى الْهُدَى فِي غَيْرِهِ أَضَلَّهُ اللَّهُ تَعَالَى. وَهُوَ حَبْلُ اللَّهِ الْمَتِينُ. وَنُورُهُ الْمُبِينُ. وَالذِّكْرُ الْحَكِيمُ. وَالصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ. وَهُوَ الَّذِي لَا تُرْبَعُ بِهِ الْأَهْوَاءُ. وَلَا تَتَشَعَّبُ مَعَهُ الْأَرَاءُ. وَلَا يُشْبَعُ مِنْهُ الْعُلَمَاءُ. وَلَا يَمْلَأُ الْأَتْقِيَاءُ. مَنْ عَلِمَ عِلْمَهُ سَبَقَ. وَمَنْ عَمِلَ بِهِ أَجَرَ. وَمَنْ حَكَمَ بِهِ عَدَلَ. وَمَنْ عَصَمَ بِهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.

“Muhakkak ki ileride muzlim gece kut’aları (zifîri gece karanlıkları) gibi fitneler olacaktır. Denildi ki -Yâ Rasûle’llâh, ondan necât (kurtuluş) ne?-. Buyurdu ki Allâhü Teâlâ’nın Kitâbı (Kur’ân-ı Kerîm) dir.

Onda sizden evvelkilerin haberi, sizden sonrakilerin haberi, birbirinizin arasındaki şey’lerin hukmü vardır. O bir hezl (boş söz) değil, (hakk ile bâtlı birbirinden ayıran) bir fasıldır. O’nu tecebbüren (kibirleñip büyükenerek) terk edenin Allâh belini kırar. Doğru yolu

⁵³⁰ -Kur’ân-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, C.1.ss.178. Hasan Basri Çantay.

Mütehattim: Lüzumlu, gerekli, mühim.

O'nun gayrisinde arayanı, Allâh dalâlete düşürür. O, Allâh'ın habl-i metîni (sapa sağlam bir ipi), nûr-i mübîn'i (ap-açık bir nûru) dir. Zıkr-i hakîm'dir. Sırât-ı müstekîm'dir. Keyiflerin sapıtmasına, re'ylerin dağılmamasına yegâne sebep O'dur. Ulemâ', O'na doymaz. Etkiyâ' (Allâh korkusu ile günah işlemekten çekinenler) O'ndan usanmaz. O'nun ilmini bilen ileri gider. O'nunla amel eden me'cûr olur (sevab kazanır). O'nunla hukm eden adâlet eder. O'na sımsıkı sarılan doğru yola hidâyeti bulur".⁵³¹

بَادِرُوا بِالْأَعْمَالِ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ. يُصْبِحُ الرَّجُلُ مُؤْمِنًا وَمُؤْمِسِي كَافِرًا. أَوْ يُؤْمِسِي مُؤْمِنًا وَيُصْبِحُ كَافِرًا. يَبِيعُ دِينَهُ بِعَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا.

"Karanlık gecenin (zifirî) karanlıkları gibi fitneler zuhur etmeden amellere koşuşun. (Zîrâ o fitneler zuhur edince) kişi mü'min olarak sabahlayacak, kâfir olarak akşamlayacak veyâ mü'min olarak akşamlayacak, kâfir olarak sabahlayacak, dînini (az) bir dünyâ metâ mukabilinde satacaktır".⁵³²

Câbir radiye'llâhü anh'den rivâyet edilen bir hadîs-i şerifde de, şöyle buyurulmuştur.

فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرَ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُخَدَّنَاتُهَا وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ.

"Sözlerin en hayırlısı, Allâhü Teâlâ'nın kitabı Kur'ân-ı Kerîm'dir. En hayırlı hidâyet, Hazreti Muhammed aleyhi's-selâm'ın irşâd ve hidâyetidir. Din işlerinin en fenâları, sonradan uydurulan şey'lerdir. Ve her bid'at, dalâlet'dir".⁵³³

Âyet-i kerîme'de ise, şöyle buyurulmuştur:

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ.

⁵³¹ -Ahmed İbn-i Hanbel, Müsned, C.1.ss.91.

Hak Dîni Kur'ân Dili Türkçe Tefsir, C.1.ss.30. Elmalılı M.Hamdi Yazır.

Dârimî, Sünen, Fedâilü'l-Kur'ân.

⁵³² -Müslim, İmân, (186 nolu h.ş.).

Sahîh-i Müslim Terceme ve şerhi,C.1.ss.446. Ahmed Davudoğlu

⁵³³ -Müslim. Riyâzû's-sâlihîn, C.1.ss.164. (172 nolu hadîs-i şerif).

"Öyle bir fitneden sakınınız ki o, İçinizden yalnız zulm edenlere dokunmakla kalmaz (onun musîbeti günahsızlara da dokunur, hepsini perîşan eder). Hem bilin ki Allâh, şübhesiz azâbı çetin olandır".⁵³⁴

Ebû Hurayra *radiye'llâhü anh*'ın Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'dan rivâyet ettiği bir Hadîs-i şerîf'de de,

"Kıyâmetin yaklaşması alâmeti şunlardır: Zaman takârüb ve tevâlî eder, yıllar ay, aylar gün, günler de saat gibi hızla gelir geçer. Allâh'a kulluk, hayırperverlik azalır, herc-ü merc çoğalır"

buyurulmuştur.

Ashâb-ı Kirâm tarafından

"Herc-ü merc nedir?" diye sorulunca da iki kere "Katil, katil" diye cevâb vermiştir.⁵³⁵

مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُدْرِكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءٌ

"Kendileri hayatda bulunub da kıyâmetin koptuğu zamâna erişen kimseler, insanların şerlilerindedir".⁵³⁶

⁵³⁴ -Enfâl. 25.

Bu âyet-i kerîme'de ifâde buyurulan fitneden murad, "Zararı umumî olan ve musîbeti günahkâr olan ve olmayan bütün bir millete şâmil bulunan şûriş (*karışıklık, kargaşalık*) ve ihtilâflardır ki bunların içinde en büyük fitne, millî birliği bozan ve memleketin içtimâî nizamını ihlâl eden ihtilâl hareketleridir.

İkinci plânda da vatan midâfaasından kaçmak, bütün millet önünde alenî küfür ve irtidâd etmek, zâlim ümerâya hayır-hahâne öğüt vermeyip müdâhene eylemek gibi fazîhalar (*çirkinlikler*) gelir ki bunlar da, bir milletin umûmunun musâb olmalarına (*musîbete uğramalarına*) sebep olan fitneler ve musîbetlerdir".

Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarih Tercemesi, C.12.ss.291. Kâmil Miras.

Başaka bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

"Meâsî irtikâb edilen (âsîlik, anarşi, isyân, itâatsizlik gibi günahları işleyen) bir toplumun içinde bulunanlar onun tağyirine kâdir oldukları halde bunu yapmazlarsa Allâh, ölümlerinden evvel hepsini cezâsına çarpdırır".

Ebû Dâvud, Cerîr ibn-i Abdullâh *radiye'llâhü anh*.

Kur'ân-ı Hakîm ve Meal-i Kerîm, C.1.ss.258. Hasan Basri Çantay.

⁵³⁵ -S.B.M.Tecrîd-i Sarih Tercemesi, C.12.ss.296. (2114 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵³⁶ -S.B.M.Tecrîd-i Sarih Tercemesi, C.12.ss.295. (2114 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Bu hadîs-i şerîf'in izâhında, merhûm Kâmil Miras, şu açıklamayı yapmıştır:

"Müslim'in de Abdullâh ibn-i Mes'ûd'dan rivâyetine göre, Rasûl-i Ekrem: **Kıyâmet ancak insanların şerlileri üzerine kopacaktır**, buyurmuştur. Ebû Hurayra'dan bir rivâyete göre de: **-Lâ ilâhe illâ'llâh- diyen hiç bir kişiye Kıyâmet kopmayacaktır**, buyurulmuştur.

Bu rivâyetlerin delâletine göre, Kıyâmet ancak kâfirler, münâfiklar, şerîrlere üzerine kopacaktır; sâlih mü'minler tamâmiyle ölmüş bulunacaktır.

İşte bu şekildeki rivâyetlerin delâletine göre, Kıyâmet ancak kâfirler, münâfiklar, müşrikler ve şerîr insanlar üzerine kopacaktır. Sâlih mü'minler tamâmen ölmüş bulunacaktır.

Kezâ,

Daha önceki bir hadîs-i şerîf'de de geçtiği gibi, Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm*'ın, bir gün, Ashâb-ı Kirâm'ına, Kıyâmet alâmetlerinden bahs ederken,

“Emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker -iyiliği emr etmek ve kötülükten vaz geçirmek-, terk edildiği zaman kıyâmeti bekleyin”.

buyurması, Ashâb-ı Kirâm'ın da,

بَارِسُؤَالَ اللَّهِ مَتَى يُتْرَكُ الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالتَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ؟

“Yâ Rasûle'llâh, emr-i bi'l-ma'rûf ve nehy-i ani'l-münker ne zaman terk edilecektir?”.

sûâlîne karşı,

إِذَا ظَهَرَتِ الْمُدَاهَنَةُ فِي خِيَارِكُمْ وَالْفَاجِشَةُ فِي شِرَارِكُمْ وَتَحَوَّلَ الْمُلْكُ فِي صِعَارِكُمْ وَالْفِئَةُ فِي أَرَاذِلِكُمْ.

“İçinizde bulunan hayırlı kimseler müdâheneye başladığı, şerîr kimseler şerlerini artırmaya başladığı, mülk (yetki, kudret ve idâri makamlar) ehli olmayan küçüklerinizin (rezil kimselerinizin) eline geçtiği (eline verildiği), dînî konular da ilmi ile amel etmeyen (şahsî re'y

Ebû Hurayra *radiye'llâhü anh*'dan bir rivâyete göre: *Kıyâmetin takarrubu zamânında Allâhü Teâlâ lâtif bir rûzgâr gönderecek ve gönlünde zerre kadar îmânî olan hiç bir kimseyi bırakmayıp rûhunu kabzedecek*, buyurulmuştur ki bu da, yukarıdaki rivâyetlerin bir müeyyidesidir.

Bir suâl: Sahîhayn'da ve sâir hadîs kitaplarında müteaddit metinlerle rivâyet olunduğuna göre, Rasûl-i Ekrem: *Ümmetimden bir tâife kıyâmet kopuncaya kadar hakk üzerinde sebât edeceklerdir*, buyurulmuştur. Bu haber, kıyâmet koparken bir kısım mü'minlerin de hayatda bulunacaklarını ifâde eder.

Cevâb: Yukarıdaki hadîsler umum ifâde etmekle, Sahîhayn'daki rivâyetler tahsîs olunmuştur. Binâen-aleyh Kıyâmet koparken halkın çoğu müşrik, münâfik, kâfir olacaktır., mü'min az bulunacaktır, demek olur.

Ebû Mûsâ El-Es'arî'den gelen rivâyette de, ulemâ'nın ve dînî bilgilerin zevâli ile cehlin şâyî' olması (*yayılp çoğalması*) da Kıyâmet'in takarrubu alâmetlerinden olarak bildirilmiştir.

ve arzûları ile cevâb vererek hem halkı idlâl eden, hem de kendilerini dalâlet'de bırakan) rezil kimselerin eline geçtiği zaman, -iyiliği emr etmek ve kötülükten vaz geçirmek, terk edilecektir-".⁵³⁷

diye buyurmuş olması da, yine Kıyâmet alâmetlerinin en mühimlerinden biridir.

✱

✱ ✱

Kıyâmet alâmetleri ile ilgili ba'zı Hadîs-i şerîf'ler

Kıyâmet alâmetleri ile ilgili şu hadîs-i şerîflerde ifâde buyurulan husûslar da, yine Kıyâmet alâmetlerindedir ki ibretle mütâlea edilmesi tavsiye olunur:

سَتَكُونُ فِتْنٌ نِ الْقَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ وَ الْقَاعِمُ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْمَاشِي وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي مَنْ تَشَرَّفَ لَهَا تَسْتَشْرِفُهُ وَمَنْ وَجَدَ فِيهَا مَلْجَأً أَوْ مَعَاذًا فَلْيُعِذْ بِهِ.

"Yakın bir gelecekte bir takım fitneler olacaktır. Fitne zamânında (ona karışmayıp) oturan kişi (karışmak üzere) ayakta durandan hayırlıdır. O hengâmede ayakta duran da (fitne sebeplerini hazırlamağa) gidenden hayırlıdır. Bu yolda yürüyen de bi'l-fil fesâda çalışandan hayırlıdır. Her kim fitne vukûuna muttali' olup onu görmeğe çalışırsa, muhakkak onun kahrına uğrar. Her kim o fitne zamânı ilticâ edecek veyâ sığınacak bir yer bulursa hemen sığınsın (fesadçılara karışmasın)".⁵³⁸

مَا تَزَكَّتْ بَعْدِي فِتْنَةٌ أَضَرَّ عَلَى الرَّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ.

"Benden sonra erkeklere kadınlardan daha zararlı fitne ve fesad (âmili) olarak hiç bir şey' bırakmadım".⁵³⁹

⁵³⁷ -İhyâu Ulûmi'd-dîn, 1.kitâb.ss.99.

⁵³⁸ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.12.ss.299. (2117 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵³⁹ -S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C.11.ss.267-268. (1795 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Bu Hadîs-i şerîf'de zikr edilen "Kadınların erkekler için fesad âmili olması" ifâdesi, umûmi olmayıp kadınların huysuz ve uğursuz olan kısmıdır ki,

"Ey mü'minler, kadınlarınızdan ve evlâtlarınızdan size düşman olan bir kısmı da bulunduğu muhakkaktır. Artık bunlardan sakınınız". Teğâbün, 14.

meâlindeki âyet-i kerîme de bu husûsu te'yîd eder.

Başka bir Hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuştur:

إِذَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَذَابًا أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ثُمَّ بُعِثُوا أَعْمَالِهِمْ.

"Allâh bir kavme azâb indirince, o toplum içinde bulunan (sâlih, fâsık) her ferde azâb isâbet eder. Sonra (Kıyâmet gününde) herkes kendi amellerine göre ba's olunurlar (sâlihler mükâfatlanır, fâsıklar azâb olunurlar)".⁵⁴⁰

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُخْرِجَ نَارًا مِنْ أَرْضِ الْحِجَازِ تُضِيءُ أَعْنَاقَ الْإِبِلِ بِبُصْرَى.

"Hicâz kıt'asında bir ateş çıkmadıkça Kıyâmet kopmayacaktır. Öyle bir ateş ki Busrâ'daki develerin boyunlarını ziyâlandıracaktır".⁵⁴¹

يُوشِكُ الْفُرَاتُ أَنْ يَحْسِرَ عَنْ كَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ فَمَنْ حَضَرَهُ فَلَا يَأْخُذْ مِنْهُ شَيْئًا.

"Fûrat (nehrinin suyu çekilerek) kıymetli altın hazînesini açıklamayı zamânî yaklaşıyor. Her kim o zaman orada bulunursa, ondan bir şey' alma (ya uğraşma) sın! (Çünkü ihtiyar dünyânın ömrü sona ermiş bulunacaktır)".⁵⁴²

Buhârî'nin, Ebû Hurayra radiya'llâhü anh'dan rivâyet etmiş olduğu uzunca bir hadîs-i şerîf'de de, şöyle buyurulmuştur:

"Eğer eşyâda şêâmet (uğursuzluk) farz olunursa atta, kadında, evde ve meskende aranılmalıdır".

"Kişinin evi, karısı, atı fenâ olmak, dünyâdaki tâlihsizliği eserdir. Evin fenâsı sâhası dar, komşuları murdar olandır. Atın fenâsı üstüne bindirmeyendir. Kadının fenâsı da kötü huylu olandır".

Başka bir Hadîs-i şerîf'de şöyle buyurulmuştur:

"Cennet kapısının üstünde oturdum. Bir de gördüm ki, (sorgusuz) Cennet'e girenlerin çoğu fakirlerdir. Mal sâhibi zenginler ise, bunların cehennemlik olanlarından başkaları (Cennet kapısının önünde, yâhud Âraf'da hesab için) hapis ve tevkîf olunmuşlardır. Zenginlerin (fukara hakkını vermeyen) ehl-i nâr olanları ise, Cehenneme konulmaları önce emr olunmuştur. Cehennem kapısının önünde de durdum. Bir de baktım ki, Cehennem'e gidenlerin çoğu kadınlardır".

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.11.ss.315.(1819 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

"Ben, (Mi'râc gecesi) Cennet'de baktım da Cennet ehlinin çoğunun fakirler olduğunu gördüm. Cehennem'e de baktım. Cehennem'dekilerin çoğunu da kadınlara (teşkil ettiğini) gördüm".

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.9.ss.40. (1340 nolu h.ş.) Kâmil Miras.

"Bana Cehennem gösterildi. Bir de baktım ki Cehennem ehlinin çoğunluğu kadınlardır. Onlar küfr ederler". Bunun üzerine,

"(Yâ Rasûla'llâh), Allâh'a mı küfr ederler". diye soruldu. (Cevâben) buyurdu ki: Onlar kocalarına (karşı) küfrân ederler. İhsâna (karşı) küfrân ederler. Birisine dünyâ, dünyâ oldukca ihsân etsen de sonra senden (hoşuna gitmeyen) bir şey' görse,

"Ben senden hiç bir hayır görmedim". der.

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.2.ss.41. (27 nolu h.ş.). Ahmed Naim.

⁵⁴⁰ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.301. (2119 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵⁴¹ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.303. (2121 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

Busrâ, şimdiki Havran kasabasının bulunduğu yerdir.

⁵⁴² -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.305. (2122 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقْتَتِلَ فِئَتَانِ عَظِيمَتَانِ تَكُونُ بَيْنَهُمَا مَقْتَلَةٌ عَظِيمَةٌ دَعَاؤُهُمَا وَاحِدَةٌ .

a-"İki büyük (İslâm) ordusu birbiriyle harb etmedikce Kıyâmet kopmayacaktır. Bu iki câmiânın ikisi de bir iddiâda oldukları (ikisi de İslâm ve hak iddiâsında buldukları) halde aralarında büyük bir harb olacaktır".

وَحَتَّى يُبْعَثَ دَجَالُونَ كَذَّابُونَ قَرِيبٌ مِنْ ثَلَاثِينَ كُلُّهُمْ يُزْعَمُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ .

b-"Kıyâmet kopmayacaktır, otuza yakın yalancı, mel'ûn deccâllar türemedikçe. Bu deccâlların hepsi, ben Allâh'ın Peygamberiyim iddiâsında bulunacaklardır".

وَحَتَّى يُقْبَضَ الْعِلْمُ وَ تَكْثُرَ الزَّلَازِلُ وَيَتَقَارَبَ الزَّمَانُ وَ تَظْهَرَ الْفِتْنُ وَ يَكْثُرَ الْهَرْجُ وَهُوَ الْقِتَالُ .

c-"Kıyâmet kopmayacaktır, (hakîki ulemâ'nın vefâtıyla) İslâmî ilim inkırâza uğramadıkça;⁵⁴³ zelzeleler çoğalmadıkça; ⁵⁴⁴ zaman takarrub edip gece ile gündüz bir olmadıkça; fitneler meydana gelmedikçe; adam öldürmek vak'aları çoğalmadıkça".

وَحَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ فَيَفِضَ حَتَّى يُهَمَّ رَبُّ الْمَالِ مَنْ يَقْبَلُ صَدَقَتَهُ وَحَتَّى يَعْرِضَهُ فَيَقُولَ
الَّذِي يَعْرِضُهُ عَلَيْهِ لَا أَرَبَ لِي بِهِ .

d-"Kıyâmet kopmayacaktır, aranızda mal çoğalıp sel gibi akmadıkça, bir derecede çoğalacak ki mal sâhibi malının zekâtını kim kabul eder? diye endişelenecek. Hattâ mal sâhibi ba'zı kimselere zekât vermek isteyecek, fakat zekât arzettiği kimse: -Benim zekâta ihtiyâcım yok-, diyecek".

وَحَتَّى يَتَطَاوَلُ النَّاسُ فِي الْبُنْيَانِ .

e-"Kıyâmet kopmayacaktır, halk yüksek kâşâneler yapmak yarışına çıkmadıkça".

وَحَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِقَبْرِ الرَّجُلِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي مَكَانَهُ .

⁵⁴³ -Merhûm Kâmil Miras, bu konudaki dip notunda,

"Kastalânî Ahmed İbn-i Ali merhûm, bu inkırâz vâki' olmuştur. Zamânımızda ulemâ-i rusûm (yazıp çizme âlimleri) kalmışdır", diyor. Bu duruma göre "Yâ biz ne demeliyiz?" diyor.

⁵⁴⁴ -"Ahmet İbn-i Hanbel, kıyâmet kopmazdan önceki zamânın deprem seneleri olduğunu rivâyet ediyor".

f-"Kıyâmet kopmayacaktır, bir kimse öbür kimsenin kabri yanından geçerken:-Keşki bunun yerinde ben olaydım-, diye ölümü temenni etmedikçe".

وَحَتَّىٰ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا فَإِذَا طَلَعَتْ وَرَأَاهَا النَّاسُ آمَنُوا أَجْمَعُونَ فَذَلِكَ حِينٌ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا .

g-"Güneş batı tarafından doğup, insanlar bu (tabîat hilâfi) hâdiseyi görünce toptan îmân edecekler. Fakat bu îmân evvelce îmân etmemiş olan, yâhut îmânında hayır ve fazilet kazanmayan kimselerin îmânları kendilerine fayda vermediği bir zamandır".

وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ نَشَرَ الرَّجُلَانِ نُوْبَهُمَا بَيْنَهُمَا فَلَا يَتَّبَاعِيَانِهِ وَلَا يَطُوبِيَانِيَهُ .

h-"Muhakkak ki Kıyâmet şübhesiz kopacaktır. Hem de (alım, satım için bâyi' ile müşteri aralarında elbîse açacaklar da bey' ve şîrâ' (alım-satım) tamam olmadan (ansızın) Kıyâmet kopacak da o libâsın dürülmesi mümkün olmayacaktır".

وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ انْصَرَفَ الرَّجُلُ بِلَبَنِ لِقِحَّتِهِ فَلَا يَطْعُمُهُ

i-"Muhakkak Kıyâmet kopacaktır. Hem de sağmal devesinin sütünü sağıp gelen kişiye sütü içmek nasîb olmadan (ansızın) kopacaktır".

وَ لَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَهُوَ يُلِيطُ حَوْضَهُ فَلَا يَسْقَى . فِيهِ

i-"Kıyâmet şübhesiz kopacak, hemde kişi havuzunu sıvayıp tâmir edecek, fakat Kıyâmet ansızın kopacak da havuzun suyunu kullanmak nasîb olmayacak".

وَلَتَقُومَنَّ السَّاعَةُ وَقَدْ رَفَعَ أُكْلَتَهُ إِلَىٰ فِيهِ فَلَا يَطْعُمُهَا .

k-"Kıyâmet muhakkak kopacak, hem de yemek yemekde olan kişi lokmasını ağzına götürecektir, Kıyâmet ansızın koparak yemek nasîb olmayacaktır".⁵⁴⁵

Kezâ,

⁵⁴⁵ -Sahihu'l-buhâri, Cüz' 9. Kitâbü'l-fiten, ss.74.

S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.12.ss.307. (2123 nolu h. ş.) ve C.4.ss.524.

Kâmil Miras.

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى يَمُرَّ الرَّجُلُ بِالْقَبْرِ فَيَسْمَعُ عَلَيْهِ فَيَقُولُ: يَا لَيْتَنِي
مَكَانَ صَاحِبِ هَذَا الْقَبْرِ وَلَيْسَ بِهِ الدِّينُ مَا بِهِ إِلَّا الْبَلَاءُ.

"Rûhum yed-i kudretinde olan Allâh'a yemîn edeim ki bir adam kabir yanından geçerken, kabir üzerinde yuvarlanıp da, din bakımından değil, birbirini ta'kîb eden dünyevî belâ' ve musîbetler sebebiyle (ölümü ehven görerek): -Keşke bu kabirde yatanın yerinde ben olaydım-, diye ölümü temennî etmedikçe kıyâmet kopmaz".⁵⁴⁶

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَحْسِرَ الْفَرَاثُ عَنْ جَبَلٍ مِنْ ذَهَبٍ يَفْتَتِلُ عَلَيْهِ فَيُقِي َتَلٌ مِنْ كُلِّ مِائَةِ
تِسْعَةً وَتَسْعُونَ فَيَقُولُ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ: لَعَلِّي أَنْ أَكُونَ أَنَا أَبُو.

"Fırat nehrinin suyu çekilip, altundan bir dağ meydana çıkmadıkça kıyâmet kopmaz. Bu hazîne üzerinde kıtal vukûa gelir, her yüzden doksan dokuzu ölür. (Kıtâle iştirak edenlerden) her kişi, yalnız ben halâs olacağıma, diye ümitlenir".

Başka bir rivâyette de:

يُوشِكُ أَنْ يَحْسِرَ الْفَرَاثُ عَنْ كَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ فَمَنْ حَضَرَهُ فَلَا يَأْخُذُ مِنْهُ شَيْئاً.

"Fırat nehrinin suyu çekilerek altın hazînesini açıklaması zamânı yaklaşıyor. Her kim, o zaman orada bulunursa o hazînedeki bir şey' almasın. (Aksi takdirde ya ölür veyâ öldürür)".⁵⁴⁷

يَكُونُ خَلِيفَةً مِنْ خُلَفَائِكُمْ فِي آخِرِ الزَّمَانِ يَخْتَوُوا الْمَالَ وَلَا يُعَدُّهُ.

"Dünyânın son günlerinde (servet o kadar çoğalır ki), halifelerinizden bir halîfe, parayı iki eli ile avuçlar da verirken saymaz bile".⁵⁴⁸

لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَطُوفُ الرَّجُلُ فِيهِ بِالصَّدَقَةِ مِنَ الذَّهَبِ فَلَا يَجِدُ أَحَدًا يَأْخُذُهَا مِنْهُ
وَيُرَى الرَّجُلُ الْوَاحِدُ يَتَّبِعُهُ أَرْبَعُونَ امْرَأَةً يُلْدَنَ بِهِ مِنْ قَلْبَةِ الرَّجَالِ وَكَثْرَةَ النِّسَاءِ.

⁵⁴⁶ -Riyâzü's-Sâlihîn, C.3. ss.331. (1853 nolu h.ş.). Müttefekun aleyh.

Bu konudaki diğer rivâyeler için bak:

Et-Tâcü'l-Câmiu li'l-Usûl fi Ehâdîsi'r-Rasûl s.a. v.C.5. ss.331. Eş. Mansûr Ali Nâsîf.

⁵⁴⁷ -Riyâzü's-Sâlihîn, C.3. ss.332. (1854 nolu h.ş.). Müttefekun aleyh.

⁵⁴⁸ -Riyâzü's-Sâlihîn, C.3. ss.333. (1856 nolu h.ş.). Müslim.

"Muhakkak, ünsanlar üzerine bir zaman gelecektir ki kişi altundan sadaka vermek üzere dolaşır da, o sadakayı kendisinden alacak (fakir) bir kimse bulamaz. Yine bir erkek görülür ki kırk kadın ona tâbi' olur; erkeklerin azlığından, kadınların çokluğundan dolayı, bu kırk kadın bir erkeğin himâyesine ilticâ' eder".⁵⁴⁹

يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ يَصَابِرُ فِيهِمْ عَلَى دِينِهِ كَالْقَائِضِ عَلَى الْجُمْرِ.

"İnsanların öyle bir günleri olacak ki dînini muhâfaza kaygusuna düşüp sabr eden kimse, avucunda ateş tutmuş gibi olur".⁵⁵⁰

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَاهُمْ الشَّعْرُ.

"Kıyâmet kopmaz, siz ayakkabıları keçe olan (keçe gibi bir maddeden yapılan) bir kavim ile muhârebe etmedikçe".

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا حَوْزًا وَكِرْمَانَ مِنَ الْأَعْجَمِ.....نِعَاهُمْ الشَّعْرُ.

"Kıyâmet kopmaz, tâ ki, siz Arablar, yabancı milletlerden - ayakkabıları keçe olan- Hûz ve Kirmân halkı ile muhârebe etmedikçe..."⁵⁵¹

يَأْتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ حُدْنَاءُ الْأَسْنَانِ سُفْهَاءُ الْأَخْلَامِ يَقُولُونَ مِنْ خَيْرِ قَوْلِ الْبَرِيَّةِ يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَمْرُقُ السُّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ لَا يُجَاوِرُ إِيمًا نُهُمُ حَنَاجِرَهُمْ فَأَيْنَمَا لَقِيْتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ فَإِنَّ قَتْلَهُمْ أَجْرٌ لِمَنْ قَتَلَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

"Âhir zamanda yaşları küçük, tecrübeleri kıt bir zümre yetişecektir. Onlar (bid'at ehli Hârici'ler gibi) Peygamber'in tebliğâtından bahsedecekler. Fakat bunlar (şiddetle atılan) okun av (ı delerek av) dan öte çıktığı gibi İslâm (dînin) den hemen çıkıvereceklerdir. Onların îmânları boğazlarından öte geçmiyecektir. Siz onlara nerede rast

⁵⁴⁹-Riyâzü's-Sâlihîn,C.3.ss.333. (1857 nolu h.ş.). Müslim.

⁵⁵⁰-S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C. 1.ss. 191. Ahmed Naim.

⁵⁵¹-S.B.M.Tecrid-i Sarîh Tercemesi,C. 9.ss.293. (1467 ve (1468 nolu h.ş.).Kâmil Miras.

Hadis-i şerif'in devâmında, bu iki iklim halkı, "yüzleri kırmızı, burunları basık, gözleri küçük, yüzleri -deri üstüne deri kaplanmış kalkanlar gibi- kalın etli, ayakkabıları da yün (keçe, çarık)" diye tavsif edilmiştir.

gelirseniz hemen öldürünüz. Çünkü (bunlar bozguncudur), bunları öldürmekte, öldüren kişiye Kıyâmet gününde ecir ve sevâb vardır".⁵⁵²

Rasûlü'llâh aleyhi's-selâm'ın mahrem-i esrârı olan ve tek başına şehâdetini iki kimsenin şehâdetine denk tuttuğu Huzeyfe ibn-i Yemân radiye'llâhü anh'ın rivâyet ettiği uzunca bir hadîs-i şerîfde de özetle şöyle buyurulmuştur:

"Âhir zamanda öyle bir devir gelecek ki o devrin âmirlerinden bir zümre, ümmeti, benim sünnetim hilâfına idâre edecekler. Siz, böyle bir devrin âmir ve vâlilerinden ba'zılarının hareketlerini (ma'rûf bulup) tasvîb edeceksiniz. Ba'zılarının hareketlerini de (münker bulup) redd edeceksiniz.

Böyle bir devirde bir takım dâiler (çığırkanlar) halkı Cehennem kapılarına çağırarak. Her kim onların da'vetine icâbet ederse, onu Cehennem'e atacaklar.

Bunlar bizim milletimizden insanlardır. Bizim dilimizle (bizim azîz duygularımıza seslenerek) konuşurlar. (Halbuki gönüllerinde hayırdan eser yoktur).

Böyle bir devre yetişirseniz İslâm cemâatine mütâbaat edin (uyun) ve onların devlet reisine mutâvaat eyleyin (itâat edin). (Devlet reisi zulm ederse, seni döğzer, malını alırsa bile sözünü dinle, itâat eyle).

Bunlar cemâat hâlinde olmazlar (da bozgunculukla parçalanmış olurlarsa) ve başlarında da devlet reisi yoksa, o zaman da o firkaların hepsinden ayrıl. (Evine çekil). Velev ki bu itizâl (bu çekilme), bir ağaç kökünü ısırmanız sûretiyle (meşakkatli) olsa bile. Artık ölüm erişinceye kadar bu itizâl üzere bulunun".⁵⁵³

لِيُحَجَّزَ الْبَيْتُ وَيُعْتَمَرَ بَعْدَ خُرُوجِ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ.

⁵⁵² -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C. 9.ss.301.(1472 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵⁵³ -S.B.M.Tecrîd-i Sarîh Tercemesi,C.9.ss.298-299.(1471 nolu h.ş.). Kâmil Miras

"Ye'cûc ve Me'cûc'ün çıkmasından sonra da Beyt (u'llâh) hacc edilir ve umre edâ' olunur".⁵⁵⁴

كَأَنِّي بِهِ أَسْوَدُ أَفْحَجُ يَفْلَعُهَا حَجْرًا حَجْرًا.

"Ka'be'yi yıkacak olan o apışak, iri ayaklı koyu siyah Habeşî'yi, Ka'be'nin (duvar) taşlarını birer birer kopardığını görür gibi biliyorum".⁵⁵⁵

يَعْرُؤُ جَيْشُ الْكَعْبَةِ إِذَا كَانُوا بَبِيدَاءَ مِنَ الْأَرْضِ يُخَسِفُ بِأَوَّلِهِمْ وَأَخْرِهِمْ

"(Âhir zamanda) bir gürûh Ka'be'yi (tahrîb etmeye) kasd edecektir. Bunlar Beydâ' mevkîine geldiklerinde, başbuğlarından son neferlerine kadar (ortaları da müstesnâ olmayarak) yere batırılırlar. (Yalnız muhâlefet edip ayrılanlar kurtulup haber verirler)".⁵⁵⁶

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ الْيَهُودَ حَتَّى يَخْتَبِئَ الْيَهُودِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ فَيَقُولُ الْحَجَرُ وَالشَّجَرُ يَا مُسْلِمُ هَذَا يَهُودِيٌّ خَلْفِي تَعَالَ فَاقْتُلْهُ إِلَّا أَنْعَزَدَ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ الْيَهُودِ.

"Müslümanlar ile Yahûdî'ler arasında bir harb olmadıkca Kıyâmet kopmaz. (Bu harbde Müslümânlar, Yahûdî'leri tamâmiyle mahvedecek). Hatta Yahûdî'lerden biri taş ve ağaç arkasında gizli kalsa bile (Allâh'ın izni ile) o taş ve ağaç (dile gelerek): Ey Müslümân. Arkamda saklanan Yahûdî'dir. Gel, onu da öldür, diyecektir. Yalnız (Beyt-i Mukaddes'de ma'rûf olan) Ğarğad denilen dikenli ağaç müstesnâdır. Çünkü o, şecere-i Yahûd'dur".⁵⁵⁷

* * *

Abdu'llâh ibn-i Ömer radiye'llâhü anh, babası Ömer ibn-i Hattâb radiye'llâhü anh' ın şöyle söylediğini rivâyet etmiştir.

"Bir gün Rasûlü'llâh salla'llâhü aleyhi ve sellem'in yanında bulunduğumuz bir sırada ânîden yanımıza elbîsesi bembeyaz, saç

⁵⁵⁴ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C.6.ss.106. (789 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵⁵⁵ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemeci, C.6.ss.107. (790 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵⁵⁶ -S.B.M. Tecrid-i Sarîh Tercemesi, C. 6.ss.426. (983 nolu h.ş.). Kâmil Miras.

⁵⁵⁷ -Riyâzû's-Sâlihîn, C.3.ss.331. (1852 nolu h.ş.). Müttefekun aleyh.

simsiyah bir zât çıkageldi. Üzerinde yolculuk eseri görülmüyor; bizden de kendisini kimse tanımıyordu. Doğru Peygamber *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*'in yanına oturdu ve dizlerini onun dizlerine dayadı. Ellerini de uylukları üzerine koydu. Ve:

-Yâ Muhammed! Bana **İslâm**'ın ne olduğunu haber ver, dedi. Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*,

İslâm, Allâh'dan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in de Allâh'ın Rasûlü olduğuna şehâdet etmen; namazı dosdoğru kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve yol (kulfetleri) cihetine gücün yeterse Beyt'i hacc etmendir.

buyurdu.

O zât da:

Doğru söyledin, dedi.

Biz buna hayret ettik. (Zîrâ) hem soruyor, hem de tasdik ediyordu.

Bana **îmân**'dan haber ver, dedi. Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* de:

Allâh'a, Allâh'ın meleklerine, kitâblarına, Peygamberlerine ve âhiret gününe inanman, bir de kadere, hayrına şerrine inanmandır.

buyurdu.

O zât (yine):

Doğru söyledin, dedi. (Bu sefer):

Bana **ihsan**'dan haber ver, dedi. Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* de:

Allâh'a, O'nu görüyormuşsun gibi ibâdet etmendir. Çünkü her ne kadar sen O'nu görmüyorsan da O seni muhakkak görür.

buyurdu.

O zât (yine):

Bana **kıyâmet**'den haber ver, dedi. Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem* de:

Bu mes'elede sorulan sorandan daha âlim değildir.

buyurdu.

O halde bana onun alâmetlerinden bâri haber ver, dedi. Peygamber *salâ'llâhü aleyhi ve sellem* de:

Câriyenin kendi sâhibesini (kendi kocasını) doğurması ve yalın ayak, çıplak, yoksul koyun çobanlarının bina yapmakda birbirleriyle yarış ettiklerini görmendir.

buyurdu.

Bundan sonra o zât gitti. Biraz durduktan sonra Rasûlü'llâh *sallâ'llâhü aleyhi ve sellem*,

Yâ Ömer, o suâl soran zâtın kim olduğunu biliyor musun?

dedi,

Allâh ve Rasûlü bilir, dedim.

Gerçekden, o zât Cibrîl idi. Size dîninizi öğretmeğe gelmiş.

buyurdu.⁵⁵⁸

Başka bir hadîs-i şerîf'de de şöyle buyurulmuşdur:

Kıyâmet yaklaştığı zaman:

"Hâkimler, rüşvet alarak haksız karar verir. Adam öldürmek (hâdiseleri) çoğalır. Gençler, ana va babalarını, hısım ve akrabâsını arayıp saymaz olur. Kur'ân-ı Kerîm mizmârdan (çalgı âletlerinden) okunur. Tecvîd ile güzel okuyanları, şerîate uyan hâfızları dinlemeyip mûsiki ile (teğannî ile) şarkı gibi okuyanları dinlerler".⁵⁵⁹

⁵⁵⁸ -Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-îmân.

Sahîh-i Müslim Terceme ve Şerhi, C.1.ss.107. Ahmed Davudoğlu.

⁵⁵⁹ -Tergîbü's-salât kitabı, Kitâbü'l-kırâe risâlesi. Seâdet-i Ebediyye (Tam İlmihâl),ss.727.

"Öyle bir zaman gelir ki Müslümân'lar, birbirlerinden ayrılıp parçalanırlar. Şerîati bırakıp kendi düşüncelerine, görüşlerine uyarlar. Kur'ân-ı Kerîm'i mizmârdan (çalgulardan) şarkı gibi okurlar. Allâh için değil, keyf için okurlar. Böyle okuyan ve dinleyenlere hiç sevâb verilmez. Allâhü Teâlâ bunlara la'net eder, azâb verir".⁵⁶⁰

"Bir zaman gelecek ki ümmetimde müslümânlığın yalnız adı kalacak. Mü'min olanlar, yalnız bir kaç İslâm âdetini yapacak. İmânları kalmayacak, Kur'ân-ı Kerîm yalnız okunacak, emirlerinden, yasaklarından haberleri bile olmayacak. Düşünceleri yalnız yiyip içmek olacak. Allâhü Teâlâ'yı unutacaklar, yalnız paraya tapacaklar. Kadınlara köle olacaklar. Az kazanmak ile kanâat etmeyecekler, çok kazanınca da doymayacaklar".⁵⁶¹

"Bir zaman gelecek ki elbisenin renginin ve zînetinin solduğu gibi yer yüzünde İslâmiyyet de solup kalkacak. Öyle olacak ki namaz, oruc, hacc ve sadaka unutulacak. Yer yüzünde, Kur'ân-ı Kerîm'den bir âyet bile kalmayacak".⁵⁶²

"Cehennem ehlinden iki zümre vardır ki bunları (dünyâda henüz) görmedim. Birisi, sığır kuyrukları gibi kırbaçlar tutarak onlarla insanları döğerler. Diğer bir takımı da kadınlardır ki, gerçi giyinmişlerdir, fakat çıplak görünürler. Bunların başları, içine doldurdukları bezler ve saçlarla deve hörgüçlerine benzer. İşte bunlar ne Cennet'e girerler, ne de pek uzak mesâfeden yayılan kokusunu koklarlar".⁵⁶³

Evet, buraya kadar ifâde buyurulan âyet-i kerîme ve Hadîs-i şerîf'ler, Kıyâmet'in kopacağına, haşir, neşir, sorgu, suâl, hesâb, hüküm, sırat'dan

⁵⁶⁰ -Muhyiddîn-i Arabî'nin "Müsâmere" adlı kitâbından. Ebâ hurayra *radıye'llâhü anh* rivâyeti. Tam İlmihâl,ss.727.

⁵⁶¹ -Tam İlmihâl,ss.775.

⁵⁶² -İbn-i Mâce. Tezkire-i Kurtubî, Abdül'-vehhâb-ı Şa'rânî *rahmetü'llâhi aleyh*. Tam İlmihâl, ss.775. Bu husûsda, Kurtubî şöyle diyor: "İslâm'ın unutulması, İsâ aleyhi's-selâm'ın gökden inip öldükden sonra olacaktır. Ondan önce, müslümân'lar garîb olacak, Kur'ân-ı Kerîm'e uyulmayacak ise de büsbütün unutulmayacaktır".

⁵⁶³ -Riyâzü's-sâlihîn, C.3.ss.199. (1664 nolu h.ş.). Müslim.

sonra yeni bir hayat şekli olan Cennet ve Cehennem hayâtının başlayacağını, en açık bir şekilde ifâde edip gözlerimizin önüne sermektedir ki ileride mutlaka vukû' bulacak olan bu sıkıntılı günlerde kurtuluşumuzun rehberi olacak şu âyet-i kerîme'lerin gösterdiği yola yönelip o yolda ömrümüzü tamamlayarak Rabb'imizin huzûruna rızâsını kazanmış bir kul olarak varmak en akıllıca bir yaşayış şeklidir. Yâ Rabb, bizleri bu yoldan ayırma. Âmin.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ.

"Ey îmân edenler, Allâh'dan nasıl korkmak lâzımsa öylece korkun. Sakın siz, müslümânlar (olmak) dan başka (bir sıfatla) can vermeyin".⁵⁶⁴

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا.

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ط وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا.

"Ey îmân edenler, Allâh'dan korkun ve sözün doğrusunu söyleyin".

"Ki (Allâh) işlerinizi (düzeltib) iyiye götürsün ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allâh'a ve Rasûl'üne itâat ederse muhakkak ki o en büyük kurtuluşa ermiş olur".⁵⁶⁵

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ

وَالصَّالِحِينَ ج وَحَسَنَ أَوْلِيَاكَ رَفِيقًا. ط

"Kim Allâh'a ve Peygamber'e itâat ederse işte onlar, Allâh'ın kendileine ni'metler verdiği peygamberler, siddîklar, şehîdler ve sâlihler ile berâberdirler. Onlar ne iyi arkadaşdır".⁵⁶⁶

أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.

"İşte bu (şekilde yaşayıp kazanan) lar Rabb'lerinden gelen Hidâyet'in tam üzerindedirler. Asıl muradlarına erenler de işte bunlardır".⁵⁶⁷

⁵⁶⁴ -Âl-i İmrân, 102.

⁵⁶⁵ -Ahzâb, 70-71.

⁵⁶⁶ -Nisâ', 69.

⁵⁶⁷ -Bakara, 5.

Duâ

Yâ Rabb, Rasûlün Hazreti Muhammed *aleyhi's-selâm* bizlere örnek olmak maksâdı ile Senden neler istemişse bizler de onları Senden istiyoruz, Sen bizlere ihsân eyle. Nelerden de Sana sığınmışsa onlardan da Sana sığınıyoruz, Sen bizleri koru. Sana nasıl hamd-ü senâ' etmişse bizler de aynı şekilde hamd-ü senâ' etmek istiyoruz. Hamdimizi, şukrümüzü, senâ'mızı ilâhî rızâna muvâfık buyur.⁵⁶⁸

Yâ Rabb, bizleri sırât-i müstekîm'inden ayırma. Hidâyetini üzerimizden eksik etme. Kusurlarımızı, günahlarımızı afv-ü mağfiret edip bizlerden râzı ol. Azâbından, gazâbından Sana sığınır, Senden yine Sana ilticâ' ederiz. Bizleri Sen muhâfaza buyur.

Yâ Rabb, hayat ve memat fitnelerinden, Mesih Deccâl'in fitnesinden, tenbellikden, korkaklıktan, cimrilikden, faydasız ilimden, borçlu olmakdan, câhillerden olmakdan, nefislerimizin şerrinden, senin hoşlanmayacağı şey'lere sâhib bulunmaktan, ölüm ânının korkunç sıkıntılarından, kabir azâbından, kabir fitnelerinden, kimsenin kimseye bir faydası olmayacak mahşer gününün sıkıntılarından Sana sığınırız. Sen bizleri muâfaza buyur.

Âmîn, âmîn,âmîn. Ve'l-hamdü li'llâhi Rabbi'l-âlemîn.

M. 19-Mart-2009

R. 06-Mart-1425

H. 22-Rabîu'l-Evvel-1430

Talas

⁵⁶⁸ -"Geçmiş ve gelecek günâhını Allâh'ın bağışlaması, senin üzerindeki ni'metini tamamlaması ve seni doğru yola iletmesi içindir". Fetih, 2.

Âyet-i kerîme'sine göre, Rasûlü'llâh *aleyhi's-selâm*'ın geçmiş ve gelecek günahları afv edilmiş olmasına rağmen, ümmetlerine örnek olmak maksâdı ile yaptığı duâları aklında tutamayan Ashâb-ı Kirâm'dan ba'zıları, "Yâ Rasûle'llâh, yaptığınız bu duâları aklımızda tutamıyoruz" deyince, O da bu şekilde duâ etmelerini tavsiye etmiştir.

F i h r i s t

KIYÂMET ve KIYÂMET ALÂMETLERİ	1
KIYÂMET ve KIYÂMET ALÂMETLERİ	3
K I Y Â M E T	3
Eşrâtü's-sâat	3
Besmele, Hamdele, Salvele	5
Ö n s ö z	7
I. K İ T Â B	15
K I Y Â M E T	15
Kı y â m e t ne demek	15
Allâhü Teâlâ, kesbî î mânâ yönelmeyen kullarına hemen azâb eder mi?	25
Âhiret günü ile ilgili konular	40
Î mân'ın farzları ve şartları	41
İslâm'ın şartları	41
1-Âhiret Günü	42
2-Kıyâmet'in kopması	47
3-Sûr'un üflenmesi	55
a-Nefha-i fezâ': <i>Korku ve dehşet nefhası</i>	55
b-Nefha-i Sa'k: <i>Ölüm nefhası</i>	57
c-Nefha-i kıyâm: <i>Öldükden sonra tekrar dirilme nefhası</i>	61
4-Haşr	67
5-Kitâb verilmesi	73
6-Mîzan	79
7-Suâl	83
8-Havz-ı Kevser	93
9-Şefâat	99
10-Sırat	111

11-Cennet	122
12-Cehennem	154
13-Berzah âlemi: Kabir hayatı	171
2.K İ T Â B	185
KIYÂMET ALÂMETLERİ	185
Besmele	187
KIYÂMET ALÂMETLERİ. Eşrâtü's-sâat	187
Küçük alâmetler	191
Büyük alâmetler	197
1-D u h â n	198
2-Deccâl	201
3-D â b e	220
4-Güneşin batıdan doğması	225
5-Îsâ aleyhi's-selâm'ın nüzûlü	227
6-Ye'cûc ve Me'cûc'ün çıkması	231
7-Aden'den çıkıp insanları (Şam taraflarına doğru) önüne katan büyük bir ateş	241
8-Doğuda,	
9-Batıda,	
10-Cezîretül-Arab'da üç yer çöküntüsü olması	241
Kıyâmet'in küçük ve büyük alâmetlerini bildiren âyet ve hadîs'lerden ba'zıları	243
Kıyâmet alâmetleri ile ilgili ba'zı Hadîs-i şerîf'ler	254
Duâ	266
F i h r i s t	267
Özgeçmiş	269

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

A.Celâleddin Karakılıç

1929 yılında Talas'da doğdu. İlkokulu Talas ve Konya Ereğlisi'nde, Ortaokulu Kayseri ve Karaman Ortaokulunda ve Lise tahsîlini de Kayseri Lisesi'nde tamamladıktan sonra İ.Ü.Tıp Fakültesi'ne girmek üzere iken -bir lût-fî ilâhî olarak- 1950-1951 ders yılında A.Ü. İlähiyat Fakültesi'ne devam edip 1954 yılında mezun oldu ve Trabzon İmam-Hatip Okulu Meslek dersleri öğretmenliğine atandı. Aynı yıl vatanî görevini yapmak üzere oradan ayrıldı.Yedek Subay olarak askerlik görevini tamamladıktan sonra Kayseri İmam-Hatip Okulu Meslek Dersleri Öğretmeni oldu.

1958-1962 yılları arasında Hasbekli Hoca diye ma'rûf merhûm ve mağfûr Kurrâ'dan Hacı Hâfız Mü'min Akan'dan Kur'ân-ı Kerîm'in tecvîd ve ta'lîmini öğrendi. Bu aradaki çalışmaları ile de "Tevcîd İlmi -Kur'ân-ı Kerîm Okuma kâideleri-" isimli kitabını hazırladı. Ayrıca yine Kurrâ'dan, Karabey'in Hâfız diye ma'rûf merhûm ve mağfûr Mehmed Karakılıç'dan da istifâde etdi. Daha sonra da İlm-i Kırâat ile ilgili çalışmaları oldu.

1962-1966 yılları arasında Kayseri İmam-Hatip Okulu Müdürü, 1966-1968 yıllarında Niğde İmam-Hatip Okulu Meslek dersleri Öğretmeni, oradan tekrar Kayseri İ.H.O. Meslek Dersleri Öğretmeni oldu. 1971 -1972 yıllarında Diyanet İşleri Başkanlığı Dinî Hizmetler ve Din Görevlilerini Olgunlaştırma Daire Başkanlığına atandı. Kendi isteği ile bu görevden ayrıldıktan sonra tekrar Kayseri İ.H.Lisesi Meslek Dersleri Öğretmeni oldu ve 1984 ders yılı sonunda aynı görevde iken emekli oldu.

Gerek memûriyet hayatında gerekse emekli olduktan sonra bir çok hayır işlerinde çalıştı. Fahrî vâzilik yaptı. Evli ve 4 çocuk sahibi olup, hayatı boyunca İslâm'a, Müslüman'lara ve insanlığa hizmeti şîâr edindi.

BASILMIŞ ESERLERİ

- 1-Tevcîd İlmi, (Kur'ân-ı Kerîm Okuma Kâideleri) (6.Baskı) (17x24)=(204 Sayfa)
- 2-Hz. Muhammed aleyhi's-selâm'n Hayatı
Eşsiz Ahlâk ve Fazîletleri (4.Baskı).....(17x24) (12+728)=(740 Sayfa)
- 3-Fıkıh Usûlü (2.Baskı) (17x24)=(532 Sayfa)
- 4-Bâtıl Yollar içerisinde Doğruyu Arayanlara Hakk Yol (3.Baskı)... (14 x20)=(96 Sayfa)
- 5-İslâm'da İstişâre (2.Baskı)..... (14x20)=(60 Sayfa)
- 6-Zamânımızda Tevhîd ve Şirk (5.Baskı)..... (14 x20)=(360 Sayfa)
- 7-Kısa İlm-i Hâl Bilgileri (2.Baskı) (14 x20)=(212 Sayfa)
- 8-Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri (2.Baskı)..... (14x20)=(288 Sayfa)

HABERLEŞME ADRESİ

A.Celâleddin Karakılıç
Kıçıköy Mah. Altın-tepe Cd.
Gonca Sok.No: 16
Talas - Kayseri
Tel: (0352) 437 00 27

Bu kitâb
A.C.Karakılıç
VAKFIDIR
PARA İLE SATILMAZ

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

**“Muhakkak, bu Kur’ân,
(insanları) öyle bir şey’e (öyle bir yola) doğrultub götürür ki
o (yol), en âdil ve en doğru bir (yol) dur”.**⁵⁶⁹

⁵⁶⁹ -İsrâ’, 9.

Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri

وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

"Allâh (ü Teâlâ), kimi dilerse onu (kendisinde hayır gördüğü kimseleri), doğru yola iletir".
Bakara, 213.

مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ

"Allâhü Teâlâ, bir kimsenin hayrini dilerse, onu dinde fakih yapar, (anlayışlı ve bilinçli kılar)".
Buhârî, Kitâbü'l-ilm, Cüz' 1.ss.28

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Allâh'a ibâdet (ve kulluk) edin. O'na hiç bir şey'i eş tutmayın".
Nisâ', 36

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۗ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ.

"Hepiniz toptan Allâh'ın ipine (Kur'ân-ı Kerîm'e ve İslâm Dînine) sımsıkı sarılın. Parçalanıp dağılmayın. Allâh'ın üzerinizdeki ni'metini düşünün".
Âl-i İmrân, 103.

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ.

"Allâh'a ve O'nun Rasûlüne itâat edin. (Fikir, görüş, yorum, inanç ve düşünce ayrılıkları ile) birbiriniz ile çekişip didişmeyin. Sonra korku ile za'fa düşersiniz. Rüzgarınız (kuvvet ve kudretiniz kesilip) gider. (Allâh'ın size olan yardımı kesilir. Kuvvetiniz ve devletiniz yok olup gider). Bir de sabr (-u sebât) edin, (sıkıntılara katlanın). Çünkü Allâh, sabr edenlerle berâberdir.
Enfâl, 46.

YAZARIN BASILMIŞ ESERLERİ

- 1-Tecvid İlmî, (Kur'ân-ı Kerîm Okuma Kâideleri) (6.Baskı) (17x24)=(204 Sayfa)
- 2-Hz. Muhammed aleyhi's-selâm'n Hayatı
Eşsiz Ahlâk ve Faziletleri. (4.Baskı)(17x24) (12+728)=(740 Sayfa)
- 3-Fıkıh Usûlü (2.Baskı) (17x24)=(532 Sayfa)
- 4-Bâtil Yollar içerisinde Doğruyu Arayanlara Hakk Yol (3.Baskı) .. (14 x20)=(96 Sayfa)
- 5-İslâm'da İstişâre (2.Baskı) (14 x20)=(60 Sayfa)
- 6-Zamânımızda Tevhîd ve Şirk (5.Baskı) (14 x20)=(360 Sayfa)
- 7-Kısa İlm-i Hâl Bilgileri (2.Baskı) (14x20)=(212 Sayfa)
- 8-Kıyâmet ve Kıyâmet Alâmetleri (2.Baskı) (14x20)=(288 Sayfa)

HABARLEŞME ADRESİ

A.Celâleddin Karakılıç
Kıçıköy Mah. Altuntepe Cad.
Gonca Sok.No: 16
Talas - Kayseri
Tel: (0352) 437 00 27

Bu kitabın
A.C.Karakılıç
VAKFİDİR
PARA İLE SATILMAZ